

2019

Metinės ataskaitos

- dėl 2019 finansinių metų ES biudžeto vykdymo ir
- dėl 2019 finansiniais metais iš 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų (EPF) finansuojamos veiklos

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide de Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1
Užklausos: eca.europa.eu/lt/Pages/ContactForm.aspx
Interneto svetainė: eca.europa.eu
Tviteris: @EUAuditors

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete. Ji prieinama per portalą Europa (<http://europa.eu>).

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2020

PDF

ISBN 978-92-847-4886-0

ISSN 2600-1667

doi:10.2865/260349

QJ-AL-20-001-LT-N

Pagal SESV 287 straipsnio 1 ir 4 dalis, 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012, 258 straipsnį ir 2018 m. lapkričio 26 d. Tarybos reglamento (ES) 2018/1877 dėl 11-ajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento, panaikinančio Reglamentą (ES) 2015/323, 43 straipsnį

Europos Sąjungos Audito Rūmai 2020 m. rugsėjo 24 d. ir 2020 m. liepos 20 d. posėdžiuose priėmė

2019 finansinių metų METINES ATASKAITAS

Ataskaitos kartu su institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas buvo išsiųstos institucijoms, atsakingoms už biudžeto įvykdymo patvirtinimą, ir kitoms institucijoms.

Audito Rūmų nariai yra šie:

Klaus-Heiner LEHNE (Pirmininkas), Ladislav BALKO, Lazaros S. LAZAROU, Pietro RUSSO,
Baudilio TOMÉ MUGURUZA, Iliana IVANOVA, Alex BRENNINKMEIJER,
Nikolaos MILIONIS, Bettina JAKOBSEN, Samo JEREB, Jan GREGOR, Mihails KOZLOVS,
Rimantas ŠADŽIUS, Leo BRINCAT, João FIGUEIREDO, Juhan PARTS, Ildikó GÁLL-PELCZ,
Eva LINDSTRÖM, Tony MURPHY, Hannu TAKKULA, Annemie TURTELBOOM,
Viorel ȘTEFAN, Ivana MALETIĆ, Francois-Roger CAZALA, Joëlle ELVINGER,
Helga BERGER

Turinys

	Puslapis
Metinė 2019 finansinių metų ES biudžeto vykdymo ataskaita	5
Institucijų atsakymai dėl metinės 2019 finansinių metų ES biudžeto vykdymo ataskaitos	239
Metinė iš 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų finansuojamos veiklos 2019 finansinių metų ataskaita	286
Europos Komisijos atsakymai dėl metinės iš 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų finansuojamos veiklos 2019 finansinių metų ataskaitos	321

Metinė 2019 finansinių metų ES biudžeto vykdymo ataskaita

Turinys

	Puslapis
Bendrasis įvadas	7
1 skyrius	Patikinimo pareiškimas ir patvirtinamoji informacija
	9
2 skyrius	Biudžeto ir finansų valdymas
	51
3 skyrius	Pajamos
	89
4 skyrius	Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti – DFP 1a išlaidų kategorija
	113
5 skyrius	Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda – DFP 1b išlaidų kategorija
	132
6 skyrius	Gamtos ištekliai – DFP 2 išlaidų kategorija
	167
7 skyrius	Saugumas ir pilietybė – DFP 3 išlaidų kategorija
	192
8 skyrius	Europos vaidmuo pasaulyje – DFP 4 išlaidų kategorija
	206
9 skyrius	Administravimas – DFP 5 išlaidų kategorija
	223
Institucijų atsakymai	239

Bendrasis įvadas

0.1. Europos Audito Rūmai (EAR) yra Europos Sąjungos (ES) institucija¹ ir ES finansų išorės auditorius². Vykdydami šiuos įgaliojimus, mes atliekame nepriklausomo visų ES piliečių finansinių interesų sergėtojo vaidmenį ir padedame gerinti ES finansų valdymą. Daugiau informacijos apie mūsų darbą galima rasti mūsų metinėse veiklos ataskaitose, mūsų specialiosiose ataskaitose, mūsų apžvalgų dokumentuose bei mūsų nuomonėse dėl naujų ar atnaujintų ES teisės aktų arba kitų sprendimų, turinčių poveikį finansų valdymui³.

0.2. Šiais metais pirmą kartą savo 2019 finansinių metų metinę ataskaitą padalijome į dvi atskiras dalis. Ši dalis susijusi su ES konsoliduotų finansinių ataskaitų patikimumu ir *operacijų tvarkingumu*. Kita dalis skirta ES biudžeto išlaidų programų veiksmingumui.

0.3. Kiekvienais metais Europos Sąjungos Taryba ir Europos Parlamentas priima ES bendrąjį biudžetą. Mūsų metinė ataskaita, taip pat specialiosiomis ataskaitomis, jei tinkama, remiamasi atliekant *biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą*, kai Parlamentas, Tarybai pateikus rekomendaciją, sprendžia, ar Europos Komisija tinkamai įvykdė savo su biudžetu susijusias pareigas. Mes savo metinę ataskaitą, ją paskelbus, siunčiame nacionaliniams parlamentams, Europos Parlamentui ir Tarybai.

0.4. Svarbiausias mūsų ataskaitos elementas yra *patikinimo pareiškimas* dėl ES *konsoliduotų finansinių ataskaitų* patikimumo bei operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Šis pareiškimas papildomas konkrečiais kiekvienos didelės ES veiklos srities įvertinimais.

¹ EAR, kaip institucija, buvo įsteigti Europos Sąjungos sutarties, taip pat žinomos kaip Maastrichto sutartis, 13 straipsniu (OL C 191, 1992 7 29, p. 1). Tačiau jie, kaip nauja už išorės audito funkciją atsakinga Bendrijos įstaiga, buvo pirmą kartą įsteigti Briuselio sutartimi 1977 m. (OL 359, 1977 12 31, p. 1).

² Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 285–287 straipsniai (OL L 326, 2012 10 26, p. 169–171).

³ Pateikta mūsų interneto svetainėje www.eca.europa.eu.

0.5. Šios mūsų ataskaitos dalies struktūra yra tokia:

- 1 skyriuje pateikiamas patikinimo pareiškimas ir mūsų atlikto finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo audito rezultatų santrauka;
- 2 skyriuje pateikiama mūsų biudžeto ir finansų valdymo analizė;
- 3 skyriuje pristatomi nustatyti faktai, susiję su ES pajamomis;
- su pagrindinėmis dabartinės *daugiametės finansinės programos (DFP)*⁴ išlaidų kategorijomis susijusiuose 4–9 skyriuose parodyti mūsų operacijų tvarkingumo testavimo ir Komisijos *metinių veiklos ataskaitų* ir kitų jos vidaus kontrolės sistemų elementų bei valdymo priemonių tikrinimo rezultatai.

0.6. Kadangi atskirų finansinės būklės ataskaitų atskiroms DFP išlaidų kategorijoms nėra, kiekviename skyriuje pateiktos išvados nėra audito nuomonės. Šiuose skyriuose aprašomi kiekvienai DFP išlaidų kategorijai būdingi svarbūs klausimai.

0.7. Mes siekiame pristatyti savo pastabas aiškiai ir glaustai. Ne visada galime išvengti tik ES, jos politikoms ir biudžetui ar apskaitai ir auditui būdingų terminų. Savo svetainėje paskelbėme terminų žodynėlį pateikdami daugumos šių specifinių terminų paaiškinimus⁵. Žodynėlyje apibrėžti terminai pažymėti *kursyvu* pirmą kartą juos panaudojus kiekviename skyriuje.

0.8. Komisijos atsakymai į mūsų pastabas (ir, kai tinkama, kitų ES institucijų ir įstaigų atsakymai) pateikti šioje ataskaitoje. Mes, kaip išorės auditorius, privalome pranešti apie audito metu nustatytus faktus ir padaryti būtinas išvadas, kad pateiktume nepriklausomą ir nešališką ES finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo įvertinimą.

⁴ Mes nepateikiame 6 išlaidų kategorijos („Kompensacijos“) arba išlaidų, kurių neapima DFP, specialiojo vertinimo. Į mūsų 3 išlaidų kategorijos („Saugumas ir pilietybė“) ir 4 išlaidų kategorijos („Europos vaidmuo pasaulyje“), kurios atitinkamai pateiktos 7 ir 8 skyriuose, analizę įvertintas klaidų lygis neįtrauktas.

⁵ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/GLOSSARY-AR_2019/GLOSSARY-AR_2019_LT.pdf

1 skyrius

Patikinimo pareiškimas ir patvirtinamoji informacija

Turinys

	Dalis
Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita	I.–XXX.
Įvadas	1.1.–1.6.
Europos Audito Rūmų vaidmuo	1.1.–1.4.
ES išlaidos – svarbi priemonė siekiant politikos tikslų	1.5.–1.6.
Atliekant 2019 finansinių metų auditą nustatyti faktai	1.7.–1.38.
Finansinių ataskaitų patikimumas	1.7.–1.10.
Finansinės ataskaitos nebuvo paveiktos reikšmingų iškraipymų	1.7.–1.9.
Pagrindiniai audito klausimai, susiję su 2019 m. finansinės būklės ataskaitomis	1.10.
Operacijų tvarkingumas	1.11.–1.30.
Mūsų auditas apima finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų ir išlaidų operacijas	1.12.–1.17.
Klaidų vis dar pasitaiko tam tikrų rūšių išlaidose	1.18.
Taisyklių sudėtingumas ir tai, koku būdu yra išmokamos ES lėšos, turi poveikį klaidų rizikai	1.19.–1.30.
Komisijos tvarkingumo informacija	1.31.–1.38.
Komisijos klaidų lygio įvertis atitinka mūsų intervalo mažiausią vertę	1.33.–1.34.
Yra keletas problemų, susijusių su Komisijos įverčių sudedamosiomis dalimis	1.35.–1.38.
Apie įtariamo sukčiavimo atvejus pranešame OLAF	1.39.–1.43.
Išvados	1.44.–1.46.
Audito rezultatai	1.45.–1.46.
Priedai	
1.1 priedas. Audito metodas ir metodika	

Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

Nuomonė

I. Mes auditavome:

- a) 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotas finansines ataskaitas, kurias sudaro konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos¹ ir biudžeto vykdymo ataskaitos² ir kurias Komisija patvirtino 2020 m. birželio 26 d;
- b) atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalauja Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnis.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

II. Mūsų nuomone, 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų Europos Sąjungos (ES) konsoliduotose finansinėse ataskaitose 2019 m. gruodžio 31 d. ES finansinė būklė bei tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų ir pinigų srautų rezultatai bei grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, laikantis Finansinio reglamento ir apskaitos taisyklių, pagrįstų tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

¹ Konsoliduotas finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų lentelė, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kita aiškinamoji informacija (įskaitant segmentų informaciją).

² Biudžeto vykdymo ataskaitos taip pat apima aiškinamąją informaciją.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

III. Mūsų nuomone, 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Išlaidos

Neigiama nuomonė dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo

IV. Mūsų nuomone, atsižvelgiant į Neigiamos nuomonės dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo pagrinde aprašytų dalykų svarbą, 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų finansinėse ataskaitose patvirtintos išlaidos yra reikšmingai paveiktos klaidų.

Pagrindas pareikšti nuomonę

V. Auditą atlikome remdamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais (TAS) ir etikos kodeksais ir INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais (TAAIS). Mūsų pagal šiuos standartus ir kodeksus nustatytos pareigos plačiau apibūdintos mūsų ataskaitos skirsnyje „Auditoriaus atsakomybė“. Taip pat laikėmės nepriklausomumo reikalavimų ir atlikome savo etines pareigas pagal Tarptautinių buhalterijų etikos standartų valdybos Buhalterijų profesionalų etikos kodeksą. Esame įsitikinę, kad savo nuomonei pagrįsti surinkome pakankamus ir tinkamus audito įrodymus.

Neigiamos nuomonės dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindas

VI. Mūsų bendras įvertintas 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų finansinėse ataskaitose patvirtintų išlaidų klaidų lygis yra 2,7 %. Didelė šių išlaidų dalis – daugiau nei pusė – yra reikšmingai paveikta klaidų. Tai daugiausia susiję su kompensavimu grindžiamomis išlaidomis, kuriose įvertintas klaidų lygis yra 4,9 %. Daugiausia dėl padidėjusių sanglaudos išlaidų 2019 m. tokios išlaidos padidėjo iki 66,9 milijardo eurų, o tai sudaro 53,1 % mūsų audito populiacijos³. Todėl mūsų nustatytų klaidų poveikis yra reikšmingas ir paplitęs patvirtintoms metų išlaidoms.

³ Daugiau informacijos pateikiame mūsų 2019 m. metinės ataskaitos [1.21–1.26](#) dalyse.

Pagrindiniai audito dalykai

Mes įvertinome pensijų ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimą

VII. ES balansas apėmė pensijų ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimą, kuris 2019 m. pabaigoje sudarė 97,7 milijardo eurų, t. y. beveik 40 % visų 2019 m. įsipareigojimų, kurie sudarė 251,5 milijardo eurų.

VIII. Didžioji šio pensijoms ir kitoms išmokoms darbuotojams skirto įsipareigojimo dalis (83,8 milijardo eurų) yra susijusi su Europos Sąjungos pareigūnų ir kitų tarnautojų pensijų sistema („EPPS“). Į finansines ataskaitas įrašytas įsipareigojimas atspindi sumą, kuri būtų buvusi įtraukta į pensijų fondą, jei jis būtų įsteigtas apmokėti esamus su senatvės pensija susijusius įsipareigojimus⁴. Be senatvės pensijų jis apima invalidumo pensijas ir ES darbuotojų našlių ir našlaičių pensijas. Išmokos pagal šią pensijų sistemą mokamos iš ES biudžeto. Valstybės narės bendrai užtikrina išmokų mokėjimą, o pareigūnai padengia vieną trečdalį sistemos finansavimo. Eurostatas Komisijos apskaitos pareigūno vardu apskaičiuoja šį įsipareigojimą remdamasis Komisijos aktuarinių konsultantų įvertintais parametrais.

IX. Antra pensijoms ir kitoms išmokoms darbuotojams (11,8 milijardo eurų) skirto įsipareigojimo didžiausia dalis yra ES įvertintas įsipareigojimas, susijęs su bendrąja sveikatos draudimo sistema (BSDS). Šis įsipareigojimas susijęs su ES darbuotojų sveikatos priežiūros sąnaudomis, kurios turi būti sumokėtos laikotarpiams po veiklos vykdymo (jų įnašais atskaičius mokesčius).

X. Atlikdami auditą, su pensijomis susijusio įsipareigojimo atveju įvertinome aktuarines prielaidas ir susijusį vertinimą. Šį vertinimą grindėme išorės aktuarinių ekspertų atliktu darbu, siekiant parengti tyrimą dėl EPPS. Mes patikrinome kiekybinius duomenis, aktuarinius parametrus ir įsipareigojimo skaičiavimą ir pateikimą konsoliduotame balanse ir konsoliduotų finansinės būklės ataskaitų aiškinamosiose pastabose.

⁴ Žr. 39 Tarptautinį viešojo sektoriaus apskaitos standartą (TVSAS) „Išmokos darbuotojams“. Dėl EPPS, nustatyto dydžio išmokos įsipareigojimas atspindi dabartinę numatomų būsimų mokėjimų, kuriuos ES turės atlikti, vykdydama pensijos įsipareigojimus, susijusius su darbuotojo tarnyba dabartiniu ir ankstesniais laikotarpiais, vertę.

XI. Darome išvadą, kad bendro įsipareigojimo, susijusio su pensijomis ir kitomis išmokomis darbuotojams, įvertis, pateiktas konsoliduotajame balanse, nurodytas teisingai. Ir toliau tikrinsime tą įvertį, įskaitant pagrindinių duomenų patikimumą.

Mes vertiname finansinėse ataskaitose pateiktus reikšmingus metų pabaigos įverčius

XII. 2019 m. pabaigoje įvertintų paramos gavėjų patirtų, bet dar nepraneštų tinkamų finansuoti išlaidų vertė buvo 105,7 milijardo eurų (2018 m. pabaigoje: 99,8 milijardo eurų). Šios sumos į apskaitą įrašytos kaip sukauptos sąnaudos⁵.

XIII. 2019 m. pabaigoje finansinėms priemonėms pagal pasidalijamojo valdymo principą ir pagalbos schemoms nepanaudota įvertinta suma, įrašyta į ES finansines ataskaitas, buvo 6,9 milijardo eurų (2018 m. pabaigoje: 6,5 milijardo eurų), balanse pateikta kaip „Kiti avansai valstybėms narėms“.

XIV. Siekdami įvertinti šiuos metų pabaigos įverčius, patikrinome Komisijos įdiegtą sistemą, pagal kurią atliekami finansinių metų atskyrimo skaičiavimai, ir įsitikinome jos tikslumu ir išsamumu generaliniuose direktoratuose, kuriuose buvo atlikta dauguma mokėjimų. Sąskaitų faktūrų ir išankstinių mokėjimų imties audito metu patikrinome atitinkamus finansinių metų atskyrimo skaičiavimus, kad būtų išvengta klaidų sukauptose sumose rizikos. Mes prašėme Komisijos apskaitos tarnybų paaiškinti bendrą metodiką, skirtą nustatyti šiuos įverčius.

XV. Darome išvadą, kad bendros sukauptų sąnaudų ir kitų avansų valstybėms narėms sumos įvertis, pateiktas konsoliduotajame balanse nurodytas teisingai.

Įvertiname galimą pobalansinių įvykių poveikį finansinėms ataskaitoms.

XVI. 2020 m. vasario 1 d. Jungtinė Karalystė (JK) nustojo būti ES valstybė narė. Abiem šalims sudarius susitarimą dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (toliau – Susitarimas dėl išstojimo), JK įsipareigojo vykdyti visus su naryste ES susijusius finansinius įsipareigojimus pagal dabartinę ir ankstesnes DFP.

⁵ Jos apima 66,9 milijardo eurų sukauptų sąnaudų balanso įsipareigojimų pusėje ir 38,8 milijardo eurų balanso turto pusėje, sumažinančių išankstinio finansavimo vertę.

XVII. Mes nenustatėme jokių įvykių, susijusių su JK išstojimu, dėl kurių reikėtų atlikti 2019 m. ES konsoliduotųjų metinių finansinių ataskaitų patikslinimus pagal tarptautinį apskaitos standartą dėl įvykių po atskaitomybės datos⁶.

XVIII. Nors COVID-19 protrūkis smarkiai paveikė valstybių narių ekonomiką ir viešuosius finansus, dėl jo nereikėjo koreguoti finansinėse ataskaitose⁷ pateiktų skaičių (t. y. tai buvo „nereguliuojamasis įvykis“). Tačiau Komisijos pasiūlytos atsakomosios iniciatyvos, jei bus įgyvendintos, gali turėti įtakos kitų ataskaitinių laikotarpių finansinės būklės ataskaitoms.

XIX. Atsižvelgiant į dabartinę padėtį, 2019 m. ES konsoliduotose metinėse finansinėse ataskaitose nereikia pateikti finansinio poveikio, ir darome išvadą, kad 2019 m. gruodžio 31 d. finansinėse ataskaitose pobalansiniai įvykiai atspindėti teisingai.

Kita

XX. Vadovybė yra atsakinga už „kitos informacijos“ teikimą. Ją sudaro „Finansinės būklės ataskaitų aptarimas ir analizė“, bet ne konsoliduotos finansinės ataskaitos ar su jomis susijusi mūsų ataskaita. Mūsų nuomonė dėl konsoliduotų finansinių ataskaitų neapima šios kitos informacijos ir mes nepateikiame jokios su ja susijusios patikinimo išvados. Mūsų pareiga, susijusi su mūsų konsoliduotų finansinių ataskaitų auditu, yra perskaityti šią kitą informaciją ir įvertinti, ar ji nėra iš esmės nesuderinama su konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis ar mūsų audito metu įgytomis žiniomis ir ar neatrodo kitaip reikšmingai iškraipyta. Jei mes darome išvadą, kad kita informacija yra reikšmingai iškraipyta, mes privalome apie tai pranešti. Šiuo klausimu mes neturime nieko pranešti.

Vadovybės atsakomybė

XXI. Pagal SESV 310–325 straipsnius ir Finansinį reglamentą vadovybė yra atsakinga už ES konsoliduotų finansinių ataskaitų parengimą ir pateikimą, laikantis tarptautiniu mastu pripažintų viešojo sektoriaus apskaitos standartų, bei už jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Ši atsakomybė apima vidaus kontrolės priemonių parengimą, įgyvendinimą ir palaikymą, siekiant parengti ir pateikti finansinės būklės ataskaitas, kuriose nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių iškraipymų. Vadovybė taip pat privalo užtikrinti, kad finansinės būklės ataskaitose atspindima veikla, finansinės operacijos ir informacija atitiktų jas reglamentuojančius teisės aktus (įstatymus, reglamentus, principus, taisykles ir

⁶ Žr. 14 TVSAS „Įvykiai po atskaitomybės datos“.

⁷ Žr. 14 TVSAS „Įvykiai po atskaitomybės datos“.

standartus). Galutinė atsakomybė už ES finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka Komisijai (SESV 317 straipsnis).

XXII. Rengiant ES konsoliduotas finansines ataskaitas, Komisijai tenka atsakomybė įvertinti, ar ES geba užtikrinti veiklos tęstinumą, atskleisti svarbius su tęstinumu susijusius dalykus ir taikyti veiklos tęstinumo prielaidą apskaitai, nebent jis ketina likviduoti subjektą ar nutraukti operacijas arba yra priverstas tą padaryti, neturėdamas kitos realios išeities.

XXIII. Komisija atsakinga už ES finansinės atskaitomybės proceso priežiūrą.

XXIV. Pagal Finansinį reglamentą (XIII antraštinę dalį) Komisijos apskaitos pareigūnas turi pristatyti audito tikslams ES konsoliduotas finansines ataskaitas, pirma kaip negalutines finansines ataskaitas iki kitų metų kovo 31 d. ir kaip galutines finansines ataskaitas – iki liepos 31 d. Jau negalutinėse ataskaitose turėtų būti pateiktas tikras ir teisingas ES finansinės padėties vaizdas. Todėl labai svarbu, kad visi negalutinių ataskaitų straipsniai būtų pristatyti kaip galutiniai skaičiavimai, leidžiantys mums atlikti mūsų užduotį pagal Finansinio reglamento (XIII antraštinę dalį) per nustatytą laikotarpį. Bet kokie pakeitimai tarp negalutinių ir galutinių finansinių ataskaitų paprastai turėtų būti tik mūsų pastabų rezultatas.

Auditoriaus atsakomybė už konsoliduotų finansinių ataskaitų ir atspindimų operacijų auditą

XXV. Mūsų tikslai yra gauti pakankamą patikinimą dėl to, ar ES konsoliduotose finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos, bei, remiantis mūsų auditu, pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai patikinimo pareiškimą dėl finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Pakankamas patikinimas užtikrina aukštą patikinimo lygį, tačiau jis nėra garantija, kad audito metu būtinai buvo nustatyti visi reikšmingi iškraipymai ar galimi neatitikties atvejai. Tokius atvejus gali nulemti sukčiavimas ar klaidos ir jie laikomi reikšmingais jei, imant atskirai ar subendrinus, galima pagrįstai tikėtis, jog jie darys įtaką bet kokiems ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis šiomis konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis.

XXVI. Pajamų srityje mūsų PVM ir BNPj pagrįstas nuosavų išteklių tikrinimas pradedamas nuo makroekonominių suvestinių duomenų, pagal kuriuos šios pajamos yra skaičiuojamos, taip pat įvertinamos Komisijos sistemos, skirtos šiems duomenims apdoroti iki tol, kol yra gaunami ir į konsoliduotas finansines ataskaitas įtraukiami valstybių narių įnašai. Tradicinių nuosavų išteklių srityje mes tikriname muitinės įstaigų finansines ataskaitas bei analizuojame maito mokesčių srautą iki tol, kol sumas gauna Komisija ir jos įtraukiamos į finansines ataskaitas.

XXVII. Išlaidų srityje mes tikriname mokėjimų operacijas, kai išlaidos buvo padarytos, užregistruotos ir patvirtintos. Šis tikrinimas apima visų kategorijų mokėjimus tuo metu, kai jie atliekami, išskyrus išankstinius mokėjimus. Išankstinius mokėjimus tikriname lėšų gavėjui pateikus jų tinkamo panaudojimo įrodymą ir institucijai ar įstaigai sutikus su tuo įrodymu ir patvirtinus išankstinį mokėjimą, o tai gali užsitęsti iki kitų metų.

XXVIII. Per visą auditą remiamės profesine nuovoka ir laikomės profesinio skepticizmo principo. Mes taip pat:

- a) Nustatome ir įvertiname dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių reikšmingų iškraipymų konsoliduotose finansinėse ataskaitose ar susijusių operacijų reikšmingos neatitikties ES teisės aktams riziką. Atsižvelgdami į šias rizikas, parengiame ir vykdome audito procedūras ir surenkame savo audito nuomonei pagrįsti pakankamus ir tinkamus audito įrodymus. Aptikti dėl sukčiavimo atsiradusius reikšmingus iškraipymus arba neatitiktį yra sudėtingiau nei tada, kai jie atsiranda dėl klaidų, kadangi sukčiavimas gali apimti sąmokslą, klastojimą, tyčinio pobūdžio neveikimą, klaidingų duomenų pateikimą arba vidaus kontrolės nepaisymą. Todėl yra didesnė rizika, kad tokie atvejai nebus aptikti.
- b) susipažįstame su auditui svarbia vidaus kontrole tam, kad galėtume parengti tinkamas audito procedūras, bet ne tam, kad pareikštume nuomonę dėl vidaus kontrolės veiksmingumo;
- c) įvertiname vadovybės taikomos apskaitos politikos tinkamumą ir vadovybės atliktų apskaitinių įvertinimų ir susijusios atskleistos informacijos pagrįstumą;
- d) Darome išvadą dėl vadovybės apskaitos veiklos tęstinumo principo tinkamumo ir, remdamiesi gautais audito įrodymais, nustatome, ar egzistuoja reikšmingas su įvykiais arba sąlygomis susijęs netikrumas, dėl kurio gali kilti reikšmingų abejonių dėl subjekto gebėjimo toliau užtikrinti veiklos tęstinumą. Jei mes darome išvadą, kad toks reikšmingas netikrumas egzistuoja, mes privalome atkreipti dėmesį savo ataskaitoje į susijusią konsoliduotose finansinėse ataskaitose atskleidžiamą informaciją arba, jei ši atskleidžiama informacija yra netinkama, pakeisti savo nuomonę. Mūsų išvados pagrįstos audito įrodymais, gautais iki mūsų ataskaitos pateikimo dienos. Tačiau dėl būsimų įvykių arba sąlygų subjektas gali daugiau neužtikrinti veiklos tęstinumo;
- e) Įvertiname bendrą konsoliduotų finansinių ataskaitų pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant visą atskleidžiamą informaciją, ir tai, ar konsoliduotose finansinėse ataskaitose operacijos ir įvykiai pateikti teisingai.

- f) Gauname pakankamų ir tinkamų audito įrodymų, susijusių su finansine informacija apie subjektus, patenkančių į ES konsolidavimo apimtį, kad galėtume pateikti nuomonę dėl konsoliduotų finansinių ataskaitų ir jose atspindimų operacijų. Mes atsakome už vadovavimą auditui, jo priežiūrą ir jo atlikimą, ir esame tik patys atsakingi už mūsų audito nuomonę.

XXIX. Mes su vadovybe aptariame, be kita ko, planuojamą audito apimtį ir tvarkaraštį bei reikšmingus audito metu nustatytus faktus, įskaitant bet kokius nustatytus reikšmingus vidaus kontrolės trūkumus.

XXX. Iš tų dalykų, kurie buvo aptarti su Komisija ir kitais audituojamais subjektais, mes nustatome tuos dalykus, kurie buvo svarbiausi einamojo laikotarpio konsoliduotų finansinių ataskaitų auditui ir todėl yra pagrindiniai audito dalykai. Mes apibūdiname šiuos dalykus savo ataskaitoje, nebent remiantis įstatyminiu teisės aktu ar reglamentu jų negalima viešai atskleisti arba mes ypač retomis aplinkybėmis nustatome, kad dalykas neturėtų būti pateiktas mūsų ataskaitose, kadangi pagrįstai galima tikėtis, jog neigiamos tokio veiksmo pasekmės nusvers viešojo intereso naudą.

2020 m. rugsėjo 24 d.

Pirmininkas
Klaus-Heiner LEHNE

Europos Audito Rūmai
12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Ivadas

Europos Audito Rūmų vaidmuo

1.1. Mes esame nepriklausomas Europos Sąjungos auditorius. Vadovaudamiesi Sutartimi dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV)⁸, mes:

- a) teikiame nuomonę dėl ES finansinių ataskaitų;
- b) tikriname, ar ES biudžetas naudojamas laikantis galiojančių įstatymų ir kitų teisės aktų;
- c) teikiame ataskaitą dėl ES lėšų panaudojimo ekonomiškumo, efektyvumo ir veiksmingumo⁹;
- d) teikiame patarimus dėl siūlomų finansinių poveikį turinčių teisės aktų.

1.2. Su *patikinimo pareiškimu* susijęs mūsų darbas (paaiškintas **1.1 priede**) skirtas įgyvendinti pirmąjį ir antrąjį tikslus. Nusprendėme 2019 finansinių metų biudžeto vykdymo veiksmingumo aspektus (išlaidų ekonomiškumą, efektyvumą ir veiksmingumą) pateikti atskiroje mūsų metinės ataskaitos dalyje¹⁰. Apskritai mūsų audito darbas taip pat yra svarus indėlis mums rengiant nuomones dėl siūlomų teisės aktų.

1.3. Šiame metinės ataskaitos skyriuje:

- a) pateikta su mūsų patikinimo pareiškimu susijusi aiškinamoji informacija ir apžvelgti mūsų nustatyti faktai ir išvados dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir *operacijų tvarkingumo*;
- b) pateikta informacija apie įtariamo sukčiavimo atvejus, apie kuriuos pranešame OLAF;
- c) apibendrintas mūsų audito metodas (žr. **1.1 priedą**).

⁸ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 285–287 straipsniai (OL L 326, 2012 10 26, p. 47).

⁹ Žr. žodynėlį: *Patikimas finansų valdymas*.

¹⁰ Žr. mūsų ataskaitą dėl ES biudžeto veiksmingumo. Padėtis 2019 m. pabaigoje.

1.4. Izoliacijos priemonės reaguojant į COVID-19 krizę buvo nustatytos mums neužbaigus savo su šia metine ataskaita ir patikinimo pareiškimu susijusio audito darbo. Tai turėjo įtakos mūsų gebėjimui gauti audito įrodymus, reikalingus kai kurioms mūsų darbo dalims. Jei dėl kelionių apribojimų negalėjome atlikti patikrų vietoje, atlikome alternatyvias audito procedūras, pavyzdžiui, dokumentų peržiūras. Tai mums suteikė galimybę gauti pakankamai tinkamų įrodymų, kad galėtume užbaigti savo audito darbą, ir be jokių apimties apribojimų parengti patikinimo pareiškimą ir specialius vertinimus 2019 m. metinei ataskaitai.

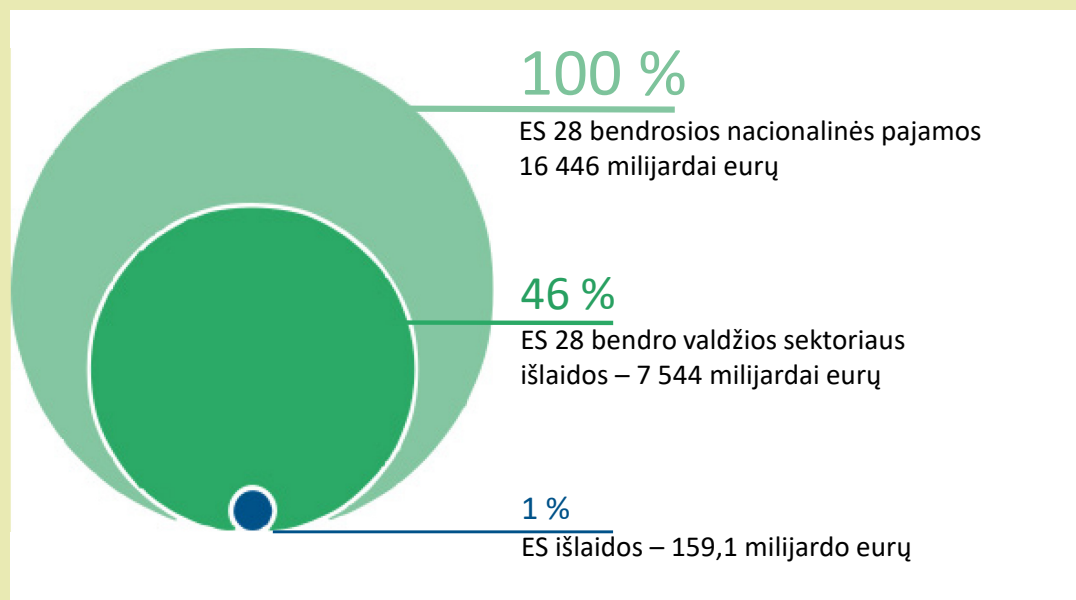
ES išlaidos – svarbi priemonė siekiant politikos tikslų

1.5. ES išlaidos – svarbi, bet ne vienintelė priemonė siekiant politikos tikslų. Kitos svarbios priemonės – teisės aktų taikymas ir laisvo prekių, paslaugų, kapitalo ir žmonių judėjimo visoje Europos Sąjungoje užtikrinimas. 2019 m. ES išlaidos siekė 159,1 milijardo eurų¹¹, jos sudarė 2,1 % ES valstybių narių visų bendro valdžios sektoriaus išlaidų ir 1,0 % jų visų bendrųjų nacionalinių pajamų (žr. [1.1 langelį](#)).

¹¹ Žr. 2019 metų ES konsoliduotąsias metines finansines ataskaitas, biudžeto vykdymo ataskaitas ir aiškinamąją informaciją, DFP 4.3 Mokėjimų *asignavimų* panaudojimas.

1.1 langelis.

2019 m. ES išlaidos, išreikštos kaip bendrųjų nacionalinių pajamų (BNPj) ir bendro valdžios sektoriaus išlaidų dalis

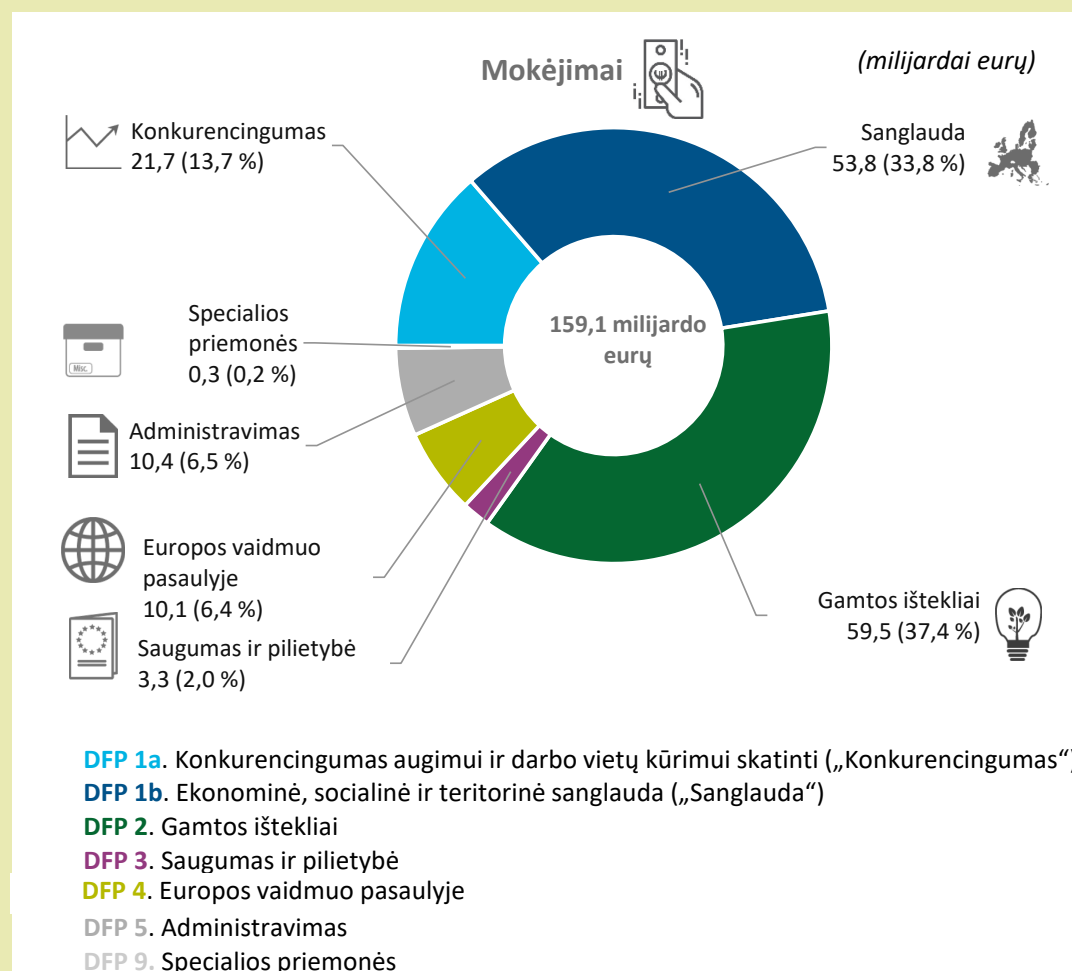

Šaltinis: Valstybių narių BNPj: 2019 m. Europos Komisijos metinės finansinės ataskaitos. A priedas. Pajamos; valstybių narių bendros valdžios sektoriaus išlaidos: Eurostatas, metinės nacionalinės finansinės ataskaitos. ES išlaidos: Europos Komisija. 2019 m. Europos Sąjungos konsoliduotos metinės finansinės ataskaitos.

1.6. ES lėšos išmokamos paramos gavėjams kaip vienkartinės išmokos/metinės dalinės išmokos arba kaip periodiniai mokėjimai pagal daugiametes išlaidų schemas. Mokėjimai iš 2019 m. ES biudžeto sudarė 126,2 milijardo eurų vienkartinių, tarpinių arba galutinių mokėjimų ir 32,9 milijardo eurų išankstinio finansavimo. Kaip parodyta **1.2 langelyje** didžiausia ES biudžeto dalis skirta „Gamtos ištekliais“, „Sanglaudai“ ir „Konkurencingumui“.

1.2 langelis

2019 m. mokėjimai pagal daugiamečių finansinės programos (DFP) išlaidų kategorijas

Šaltinis: EAR.

Atliekant 2019 finansinių metų auditą nustatyti faktai

Finansinių ataskaitų patikimumas

Finansinės ataskaitos nebuvo paveiktos reikšmingų iškraipymų

1.7. Mūsų pastabos teikiamos dėl 2019 finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotų finansinių ataskaitų¹² („ataskaitų“). Mes jas gavome kartu su apskaitos pareigūno vadovybės pareiškimu 2020 m. birželio 26 d. iki galutinio jų pateikimo termino pagal Finansinį reglamentą¹³. Šios ataskaitos teikiamos kartu su dokumentu „Svarstymai dėl finansinės būklės ataskaitų ir jų analizė“¹⁴. Ši analizė mūsų audito nuomonėje nėra nagrinėjama. Tačiau laikydamiesi audito standartų įvertiname, ar ji atitinka finansinėse ataskaitose pateiktą informaciją.

¹² Konsoliduotąsias finansines ataskaitas sudaro:

- a) konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos, kurias sudaro balansas (kuriame pateiktas turtas ir įsipareigojimai finansinių metų pabaigoje), finansinių rezultatų ataskaita (kurioje pripažįstamos finansinių metų pajamos ir išlaidos), pinigų srautų ataskaita (kurioje parodyta, kaip sąskaitų pokyčiai paveikia pinigus ir pinigų ekvivalentus) ir grynojo turto pokyčių ataskaita bei prie finansinės būklės ataskaitų pridedamos pastabos;
- b) biudžeto vykdymo ataskaitos dėl finansinių metų pajamų ir išlaidų ir susijusios aiškinamosios pastabos.

¹³ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

¹⁴ Žr. 2-ą Tarptautinių viešojo sektoriaus apskaitos standartų valdybos (IPSASB) rekomenduojamą praktikos gairę (RPG 2) „Svarstymai dėl finansinės būklės ataskaitų ir jų analizė“.

1.8. Komisijos paskelbtose finansinėse ataskaitose matyti, kad 2019 m. gruodžio 31 d. visi įsipareigojimai sudarė 251,5 milijardo eurų, palyginti su visu 178,9 milijardo eurų turtu¹⁵. 2019 m. ekonominis rezultatas buvo 4,8 milijardo eurų.

1.9. Audito metu nustatėme, kad finansinės ataskaitos nebuvo paveiktos reikšmingų iškraipymų. Be to, savo pastabas dėl su ES lėšomis susijusio finansų ir biudžeto valdymo pateikiame 2 skyriuje.

Pagrindiniai audito klausimai, susiję su 2019 m. finansinės būklės ataskaitomis

1.10. Pagrindiniai audito dalykai – tai dalykai, kurie, mūsų profesiniu sprendimu, buvo svarbiausi mūsų einamojo laikotarpio finansinės būklės ataskaitų auditui. Šie dalykai buvo nagrinėjami mūsų bendro finansinės būklės ataskaitų audito kontekste ir rengiant susijusią audito nuomonę, tačiau apie juos mes neteikiame atskiros nuomonės. Pagal tarptautinį aukščiausiųjų audito institucijų standartą (TAAIS) 2701¹⁶ savo patikinimo pareiškimе pranešame apie pagrindinius audito klausimus.

Operacijų tvarkingumas

1.11. Mes tikriname ES pajamas ir išlaidas siekdami įvertinti, ar jos atitinka taikomus įstatymus ir kitus teisės aktus. 3 skyriuje pateikiame savo audito rezultatus, susijusius su pajamomis, o 4–9 skyriuose – su išlaidomis.

¹⁵ 72,5 milijardo eurų skirtumas sudarė (neigiamą) grynąjį turtą, kurį sudaro rezervai, ir dalį išlaidų, kurias ES jau patyrė iki gruodžio 31 d. ir kurios turi būti finansuojamos iš būsimų biudžetų.

¹⁶ TAAIS 2701 „Informavimas apie pagrindinius audito dalykus“ nepriklausomo auditoriaus ataskaitoje.

Mūsų auditas apima finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų ir išlaidų operacijas

1.12. Kalbant apie pajamas, savo audito nuomonei reikalingą patikinimą gavome įvertinę pasirinktas pagrindines sistemas ir papildomai atlikę operacijų testus. Tikrintų operacijų imtis buvo sudaryta taip, kad atspindėtų visus pajamų šaltinius, kuriuos sudaro trys nuosavų išteklių ir pajamų iš kitų šaltinių kategorijos. (žr. 3.2 ir 3.3 dalis).

1.13. Išlaidų srityje parengėme ir testavome reprezentatyvią operacijų imtį, kad prisidėtume prie mūsų patikinimo pareiškimo ir įvertintume netvarkingų operacijų dalį visoje audito populiacijoje, didelės rizikos ir mažos rizikos išlaidose bei kiekviename DFP išlaidų kategorijoje, dėl kurios teikiame specialų vertinimą (4, 5, 6 ir 9 skyriai).

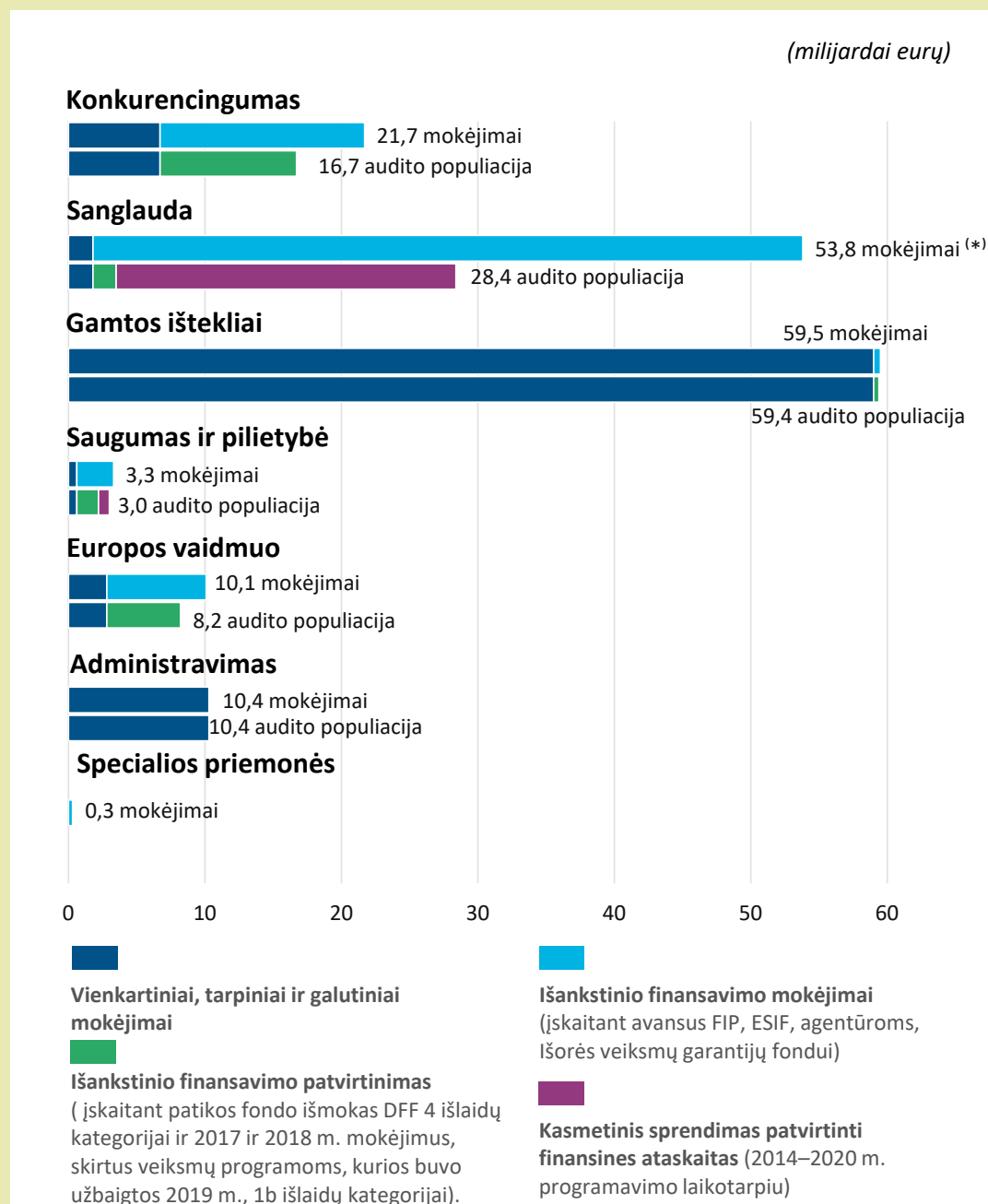
1.14. Išlaidų srityje atspindimas operacijas sudaro lėšų pervedimai iš ES biudžeto *galutiniam* ES lėšų *gavėjams*. Tikriname išlaidas tame etape, kai galutiniai ES lėšų gavėjai vykdė veiklą arba patyrė išlaidų, ir kai Komisija šias išlaidas patvirtino (*patvirtintos išlaidos*). Praktiškai tai reiškia, kad mūsų operacijų populiacija apima tarpinius ir galutinius mokėjimus. Mes netikrinome išankstinio finansavimo mokėjimų, nebent jie buvo patvirtinti 2019 m.

1.15. 2014–2020 m. teisės aktų „Sanglaudos“ srityje pakeitimai turėjo įtakos tam, ką Komisija laiko „patvirtintomis išlaidomis“ šioje srityje. Nuo 2017 m. mūsų audito populiaciją pagal šią DFP išlaidų kategoriją 2014–2020 m. laikotarpiu sudarė išlaidos, įtrauktos į Komisijos kasmet tvirtinamas finansines ataskaitas (žr. **1.1 priedo (15)** dalį bei 5.8 ir 5.9 dalis), o 2007–2013 m. laikotarpiu – galutiniai mokėjimai (įskaitant jau patvirtintą išankstinį finansavimą). Tai reiškia, kad testavome operacijas, kurių atžvilgiu valstybės narės turėjo atlikti visus atitinkamus veiksmus, kad ištaisytų klaidas, kurias jos pačios buvo nustačiusios.

1.16. Mūsų 2019 m. audito populiacija iš viso sudarė 126,1 milijardo eurų. **1.3 langelyje** parodytas šios sumos pasiskirstymas į vienkartinius, tarpinius (Komisijos patvirtintus) ir galutinius mokėjimus, patvirtintas išankstinio finansavimo sumas ir metinius sprendimus dėl finansinių ataskaitų patvirtinimo.

1.3 langelis

Mūsų audito populiacijos (126,1 milijardo eurų) ir ES išlaidų (159,1 milijardo eurų) palyginimas pagal DFP išlaidų kategorijas 2019 m.

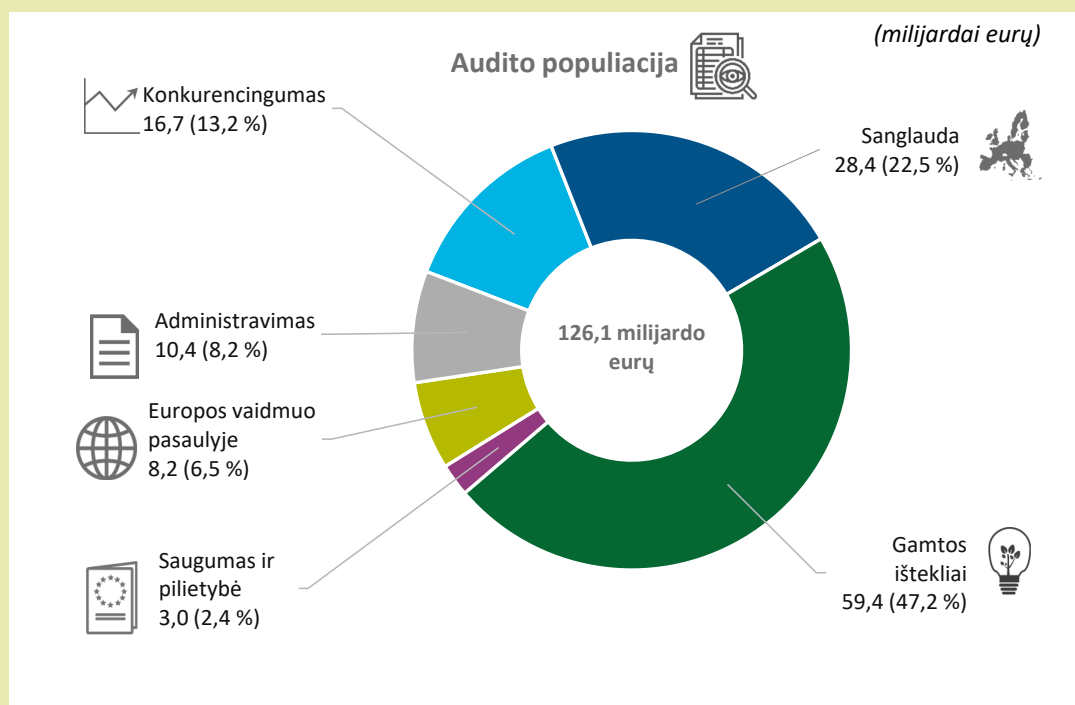
(*) „Sanglaudos“ srityje 52,0 milijardo eurų išankstinio finansavimo suma apima tarpinius mokėjimus 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, kurie iš viso sudaro 41,6 milijardo eurų. Pagal mūsų metodą šioje srityje šie mokėjimai nėra mūsų audito populiacijos rengiant 2019 m. metinę ataskaitą dalis.

Šaltinis: EAR.

1.17. 1.4 langelyje parodyta, kad „Gamtos ištekliai“ sudaro didžiausią mūsų bendros populiacijos dalį (47,2 %), toliau seka „Sanglauda“ (22,5 %) ir „Konkurencingumas“ (13,2 %).

1.4 langelis

Mūsų 2019 m. 126,1 milijardo eurų audito populiacijos apžvalga pagal DFP išlaidų kategorijas

Šaltinis: EAR.

Klaidų vis dar pasitaiko tam tikrų rūšių išlaidose

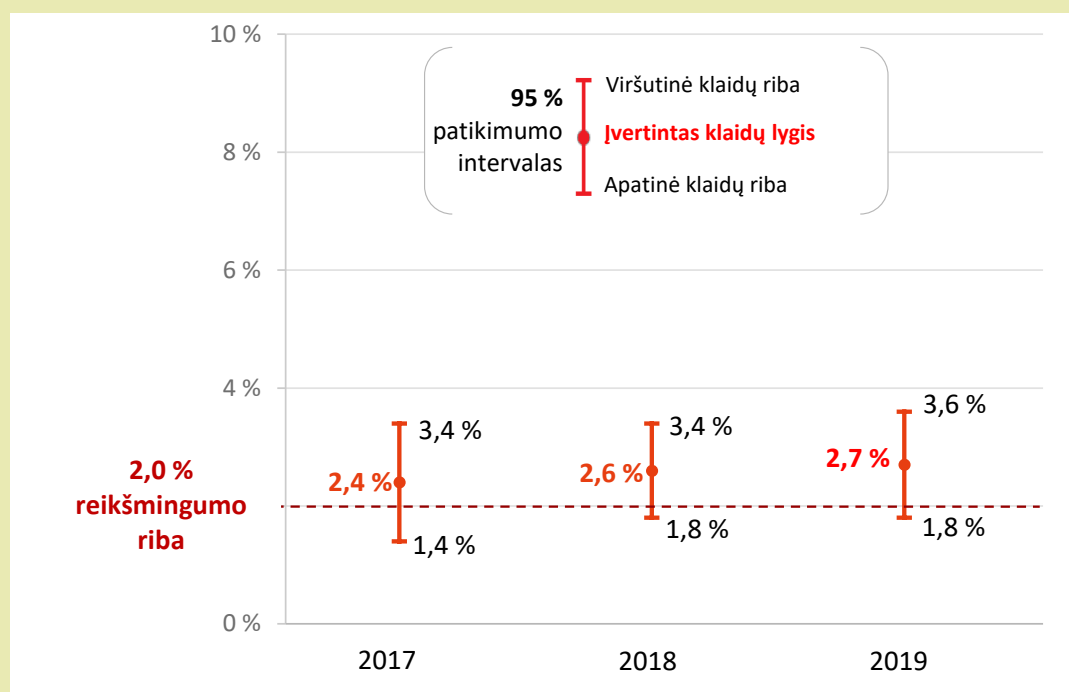
1.18. Dėl ES pajamų ir išlaidų tvarkingumo, pagrindiniai mūsų nustatyti faktai buvo šie:

- Bendri audito įrodymai rodo, kad pajamose reikšmingo klaidų lygio nebuvo. Mūsų tikrintos su pajamomis susijusios sistemos iš esmės buvo veiksmingos. Pagrindinės *tradicionių nuosavų išteklių* (TNI) vidaus kontrolės priemonės, kurias įvertinome Komisijoje (žr. 3.10 ir 3.18 dalis) ir kai kuriose valstybėse narėse (žr. 3.8 ir 3.9 dalis), buvo iš dalies veiksmingos (žr. 3.24 dalį). Taip pat nustatėme svarbių valstybių narių kontrolės priemonių, skirtų sumažinti muitų nepriemoką (t. y. į valstybių narių TNI apskaitos sistemas neįtrauktas išvengtas sumas), trūkumų, dėl kurių reikia imtis ES veiksmų.

- b) Dėl išlaidų, mūsų bendri audito įrodymai rodo, kad bendras klaidų lygis buvo reikšmingas ir sudarė 2,7 %¹⁷ (žr. [1.5 langelį](#)). Prie šio lygio labiausiai prisidėjo „Sanglauda“ (36,3 %), „Gamtos ištekliai“ (32,2 %), „Konkurencingumas“ (19,1 %) ir „Europos vaidmuo pasaulyje“ (10,3 %). Reikšmingų klaidų ir toliau pasitaiko didelės rizikos išlaidose, kurioms dažnai taikomos sudėtingos taisyklės ir kurios daugiausia grindžiamos kompensavimu (žr. [1.21](#) ir [1.22](#) dalis). Tokios išlaidos sudarė 53,1 % mūsų audito populiacijos (žr. [1.5 langelį](#)).

1.5 langelis

2017–2019 m. įvertintas klaidų lygis

Šaltinis: EAR.

Klaida yra pinigų suma, kuri neturėjo būti išmokėta iš ES biudžeto. Klaidos padaromos, kai pinigai naudojami nesilaikant atitinkamų ES teisės aktų ir todėl ne taip, kaip Taryba ir Europos Parlamentas ketino panaudoti priimdami tuos teisės aktus, arba kai jie naudojami nesilaikant konkrečių nacionalinių taisyklių.

¹⁷ Esame 95 % įsitikinę, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra tarp 1,8 % ir 3,6 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų ribos).

Taisyklių sudėtingumas ir tai, koku būdu yra išmokamos ES lėšos, turi poveikį klaidų rizikai

1.19. Atlikę savo rizikos analizę, kuri yra pagrįsta ankstesniais audito rezultatais ir valdymo bei kontrolės sistemų vertinimu, padalijome savo atspindimų operacijų audito populiaciją į didelės rizikos ir mažos rizikos išlaidas ir abiejose šių rizikų išlaidose įvertinome klaidų lygį. Mūsų 2019 m. audito rezultatai ir ankstesnių metų nustatyti faktai dar kartą patvirtina mūsų vertinimą ir rizikos klasifikaciją, kurie atspindi tai, kad klaidų rizikai poveikį turi būdas, kuriuo lėšos yra išmokamos.

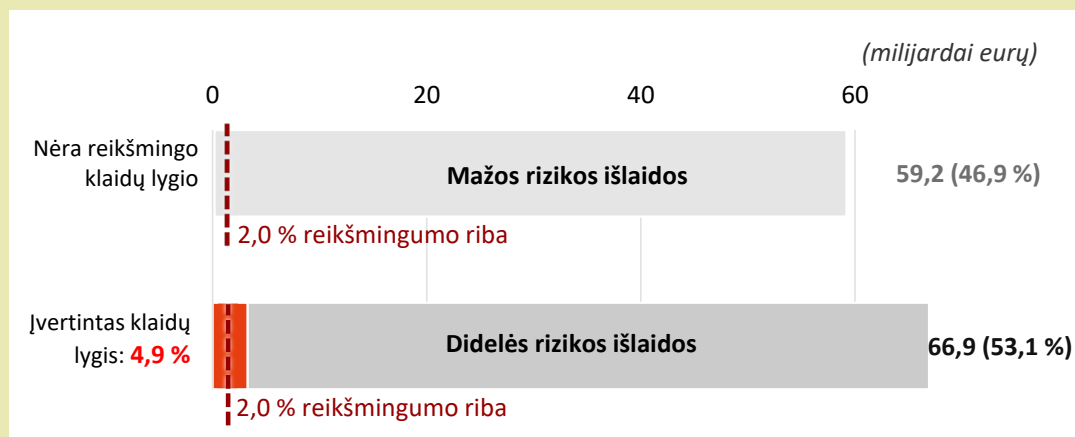
- Klaidų rizika yra mažesnė išlaidoms, kurioms taikomos supaprastintos / mažiau sudėtingos taisyklės. Šios rūšies išlaidos daugiausia apima tuos **teisėmis į išmokas grindžiamus mokėjimus**¹⁸, kurių atveju paramos gavėjai turi atitikti tam tikras, bet ne pernelyg sudėtingas sąlygas.
- Klaidų rizika yra didelė išlaidoms, kurioms taikomos sudėtingos taisyklės. Tai daugiausia susiję su **kompensavimu grindžiamais mokėjimais**, kai paramos gavėjai turi pateikti prašymus dėl patirtų tinkamų finansuoti sąnaudų. Šiuo tikslu, taip pat parodydami, kad jie vykdo veiklą, kuriai gali būti skirta parama, jie privalo pateikti savo patirtų kompensuotinių sąnaudų įrodymų. Tai darydami jie dažnai privalo laikytis sudėtingų taisyklių, susijusių su tuo, kas gali būti prašoma apmokėti (tinkamumas) ir kaip gali būti tinkamai patiriamos sąnaudos (viešieji pirkimai ar valstybės pagalbos taisyklės).

1.20. 2019 m. ir toliau nustatėme, kad mažos rizikos išlaidose nebuvo reikšmingo klaidų lygio, tačiau didelės rizikos išlaidos vis dar buvo paveiktos reikšmingo klaidų lygio (žr. **1.6 langelį**). Tačiau reikšmingų klaidų paveiktų išlaidų dalis padidėjo, palyginti su ankstesniais trejais metais.

¹⁸ Teisėmis į išmokas pagrįstos išlaidos apima administracines išlaidas.

1.6 langelis

2019 m. audito populiacijos suskirstymas į mažos ir didelės rizikos išlaidas

Šaltinis: EAR.

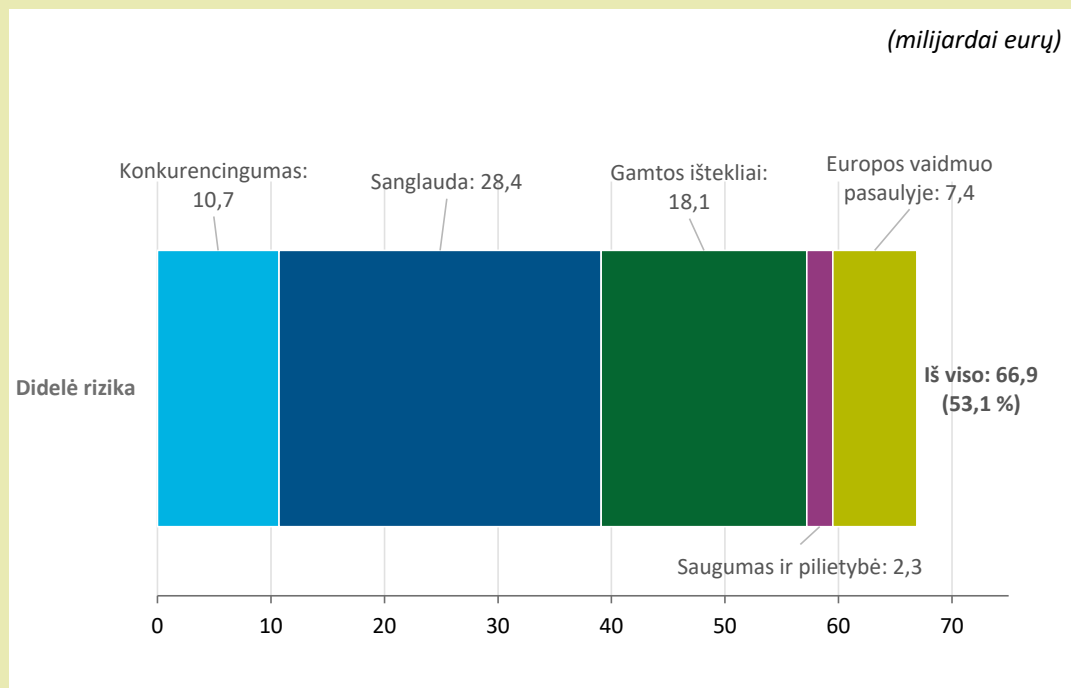
Daugiau kaip pusė mūsų audito populiacijos yra paveikta reikšmingo klaidų lygio

1.21. Didelės rizikos išlaidos sudaro 53,1 % mūsų audito populiacijos. Jos padidėjo, palyginti su praėjusiais metais, kai jos sudarė 50 % mūsų audito populiacijos. Didesnę didelės rizikos išlaidų dalį šiais metais daugiausia lėmė tai, kad mūsų sanglaudos audito populiacija padidėjo 4,8 milijardo eurų. **1.7 langelyje** parodyta, kad „Sanglauda“ sudaro didžiausią mūsų didelės rizikos populiacijos dalį (28,4 milijardo eurų), po jos yra „Gamtos ištekliai“ (18,1 milijardo eurų) ir „Konkurencingumas“ (10,7 milijardo eurų).

1.22. Įvertiname, kad klaidų lygis šios rūšies išlaidose yra 4,9 % (2018 m.: 4,5 %), o tai viršija 2,0 % reikšmingumo ribą (žr. **1.6 langelį**). Šis skaičius gautas atlikus didelės rizikos išlaidų pagal visas atitinkamas DFP išlaidų kategorijas testavimą.

1.7 langelis

Didelės rizikos išlaidų pasiskirstymas pagal DFP išlaidų kategorijas

Šaltinis: EAR.

1.23.

„Sanglauda“ (5 skyrius): šios srities išlaidos daugiausia įgyvendinamos iš Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo ir Europos socialinio fondo. Joje dominuoja kompensacijos, o jos, mūsų manymu, yra didelė rizika. Pagrindinės klaidų rūšys, kurias nustatėme ir kiekybiškai įvertinome, buvo netinkami finansuoti projektai ir vidaus rinkos taisyklių pažeidimai (visų pirma viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas).

1.24.

„Gamtos ištekliai“ (6 skyrius): išlaidų srityse, kurias nustatėme kaip didesnės rizikos sritis (kaimo plėtra, rinkos priemonės, žuvininkystė, aplinka ir klimato politika), kurioms tenka apie 30 % mokėjimų pagal šią išlaidų kategoriją, vėl nustatėme reikšmingą klaidų lygį. Išlaidos šiose srityse daugiausia paremtos kompensavimu ir joms taikomos dažnai sudėtingos tinkamumo finansuoti sąlygos. Netinkami finansuoti paramos gavėjai, veikla arba deklaruotos sąnaudos yra dažniausios šioje srityje nustatomos klaidos.

1.25.

„Konkurencingumas“ (4 skyrius): kaip ir ankstesniais metais, išlaidos mokslinių tyrimų srityje išlieka didelės rizikos sritimi ir yra pagrindinis klaidų šaltinis. Klaidos su moksliniais tyrimais susijusiose išlaidose apima skirtingas netinkamų finansuoti sąnaudų kategorijas (visų pirma *tiesiogines personalo sąnaudas*, kitas *tiesiogines ir netiesiogines sąnaudas* ir subrangos sąnaudas).

1.26.

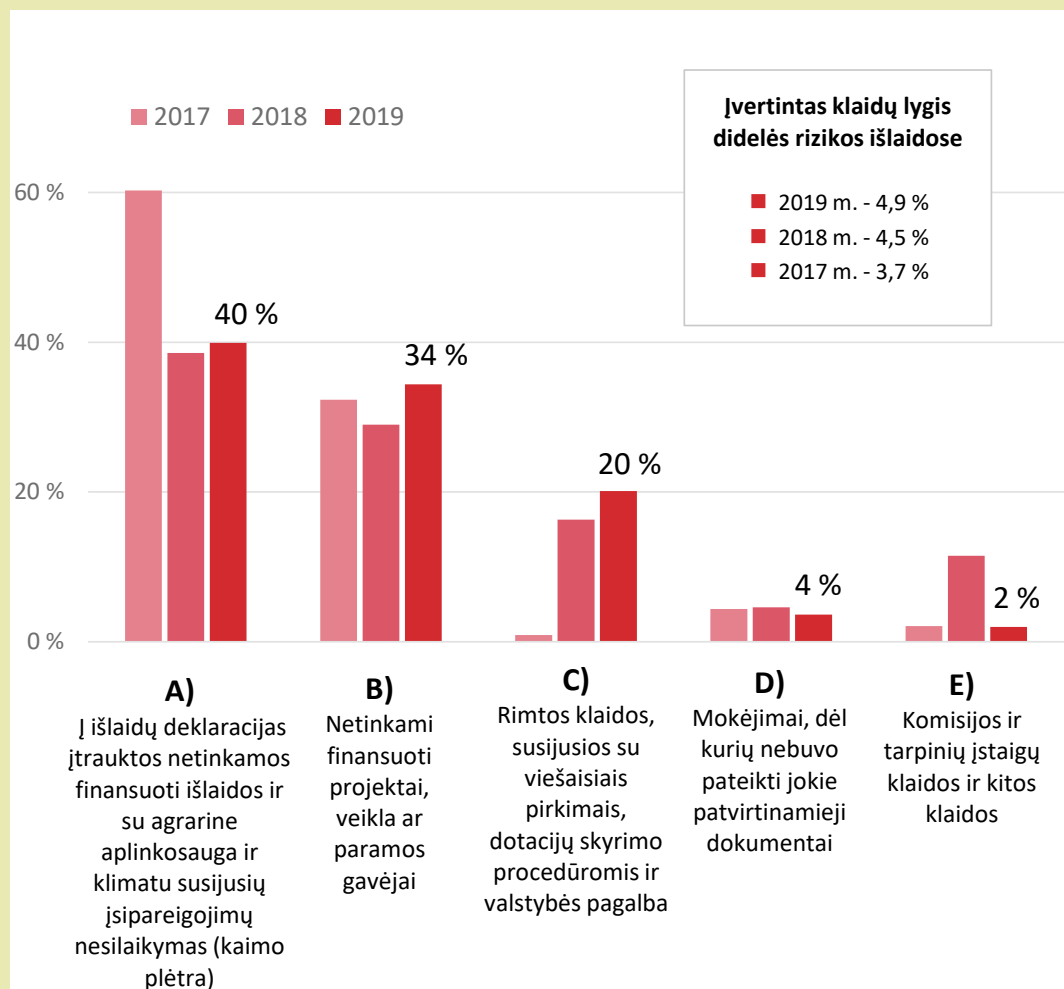
„Europos vaidmuo pasaulyje“ (8 skyrius): išlaidas sudaro pagalba, teikiama taikant įvairius pagalbos teikimo metodus, pavyzdžiui, darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutartis, dotacijas, įnašų ir įgaliojimų susitarimus ir paramą biudžetui. Jos daugiausia grindžiamos kompensavimu ir apima išorės veiksmus, finansuojamus iš ES bendrojo biudžeto. Visų rūšių išlaidos pagal šią išlaidų kategoriją laikomos didelės rizikos išlaidomis, išskyrus paramos biudžetui mokėjimus, kurie sudaro apie 10 % šių išlaidų. Dauguma šioje srityje nustatytų klaidų yra susijusios su viešaisiais pirkimais, dotacijų skyrimo procedūromis, patvirtinamųjų dokumentų nebuvimu ir netinkamomis finansuoti sąnaudomis.

Tinkamumo klaidos vis dar daugiausia prisideda prie įvertinto klaidų lygio didelės rizikos išlaidose

1.27. Kaip ir pastaraisiais metais, daugiau dėmesio skyrėme klaidų tipams, nustatytiems didelės rizikos išlaidų srityje, kadangi tai sritis, kurioje reikšmingas klaidų lygis kartojasi. **1.8 langelyje** parodytas kiekvieno klaidų tipo prisidėjimas prie 2019 m. įvertinto klaidų lygio didelės rizikos išlaidų srityje kartu su 2018 m. ir 2017 m. įverčiais.

1.8 langelis

Prisidėjimas prie 2019 m. įvertinto klaidų lygio didelės rizikos išlaidose pagal klaidų tipą

Šaltinis: EAR.

1.28. Kaip ir ankstesniais metais, tinkamumo finansuoti klaidos (t. y. netinkamos finansuoti sąnaudos išlaidų deklaracijose 40 % ir netinkami finansuoti projektai, veikla ar paramos gavėjai 34 %) daugiausia prisidėjo prie įvertinto klaidų lygio didelės rizikos išlaidose ir sudarė 74 % (2018 m.: 68 %).

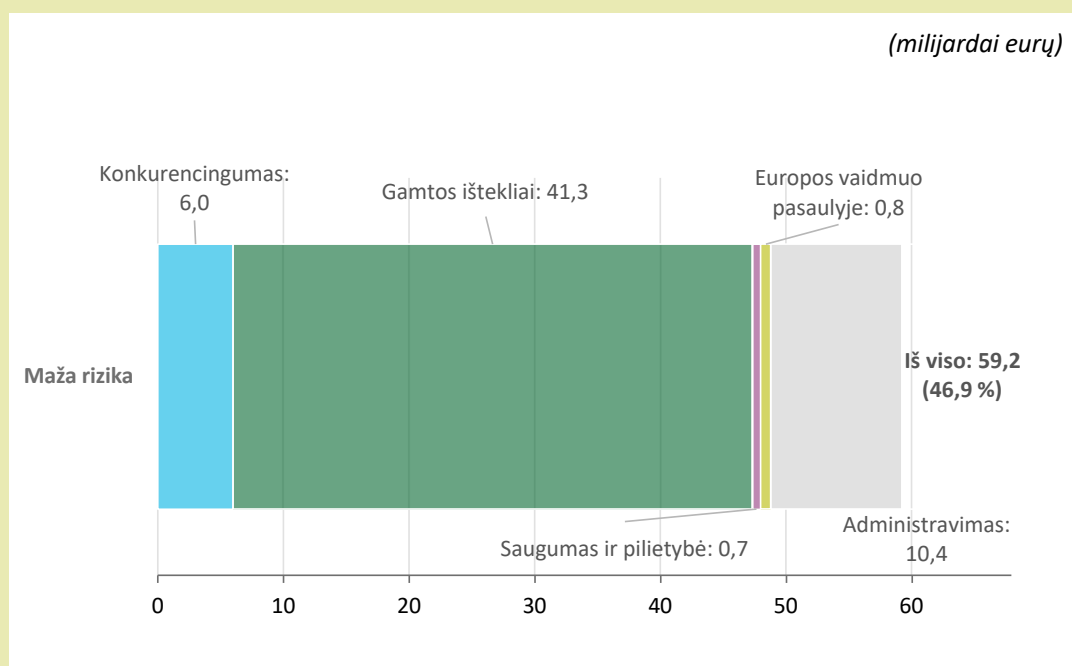
1.29. 2019 m. ir toliau nustatėme daug klaidų, susijusių su viešaisiais pirkimais, valstybės pagalbos taisyklėmis ir dotacijų skyrimo procedūromis, daugiausia „Sanglaudos“ ir „Gamtos išteklių“ išlaidų kategorijose. Šios klaidos prisidėjo 20 % prie mūsų įvertinto didelės rizikos išlaidų klaidų lygio (2018 m.: 16 %).

Reikšmingo klaidų lygio mažos rizikos išlaidose nenustatėme

1.30. Dėl mažos rizikos išlaidų, kurios sudarė 46,9 % mūsų audito populiacijos, remdamiesi savo audito darbu, darome išvadą, kad įvertintas klaidų lygis yra žemesnis už 2,0 % reikšmingumo ribą, kaip tai buvo ir 2018 m. Mažos rizikos išlaidos daugiausia yra teisėmis į išmokas grindžiami mokėjimai ir administracinės išlaidos (žr. [1.9 langelį](#)). Teisėmis į išmokas grindžiami mokėjimai apima stipendijas studentams ir tyrėjams („Konkurencingumas“ – 4 skyrius), *tiesioginę pagalbą* ūkininkams („Gamtos ištekliai“ – 6 skyrius) ir paramą ne ES trečiųjų šalių biudžetams („Europos vaidmuo pasaulyje“ – 8 skyrius). Administracines išlaidas daugiausia sudaro ES tarnautojų atlyginimai ir pensijos („Administravimas“ – 9 skyrius).

1.9 langelis

Mažos rizikos išlaidų pasiskirstymas pagal DFP išlaidų kategorijas

Šaltinis: EAR.

Komisijos tvarkingumo informacija

1.31. Pagal SESV 317 straipsnį Komisijai tenka galutinė atsakomybė už ES biudžeto įvykdymą, ir ji valdo ES išlaidas kartu su valstybėmis narėmis¹⁹. Komisija atsiskaito už savo veiksmus trijose ataskaitose, kurios visos sudaro „Integruotą finansinės atskaitomybės rinkinį“²⁰:

- a) Europos Sąjungos konsoliduotosios finansinės ataskaitos;
- b) ES biudžeto metinė valdymo ir veiksmingumo ataskaita (MVVA);
- c) Tolesnių veiksmų, susijusių su praėjusių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimu, ataskaita.

1.32. Pagal savo 2018–2020 m. strategiją nustatėme galimybes naudoti audituojamų subjektų pateiktą teisėtumo ir tvarkingumo informaciją. Tai reiškia, kad ateityje, kai įmanoma, ketiname pateikti patikinimą dėl Komisijos (vadovybės) pareiškimų. Sprendimas pagrįstas mūsų patirtimi, susijusia su panašaus metodo taikymu nuo 1994 m. audituojant finansinių ataskaitų patikimumą. Audituodami finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumą, ir toliau bendradarbiauome su Komisija siekdami nustatyti sąlygas, būtinas pažangai taikant šį metodą užtikrinti. Tačiau susidūrėme su sunkumais, pavyzdžiui, dėl galimybės laiku gauti patikimą informaciją, kurie šiuo metu trukdo mūsų pažangai. Apie šiuos apribojimus išsamiau pranešėme 4 skyriuje („Konkurencingumas“), 5 skyriuje („Sanglauda“) ir 8 skyriuje („Europos vaidmuo pasaulyje“).

Komisijos klaidų lygio įvertis atitinka mūsų intervalo mažiausią vertę

1.33. MVVA Komisija 2019 m. finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų atveju pateikia rizikos atliekant mokėjimą vertinimą. Rizika atliekant mokėjimą – tai Komisijos

¹⁹ SESV 317 straipsnis:

„Biudžetą vykdo Komisija bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, laikydamasi pagal 322 straipsnį priimtų reglamentų nuostatų, savo pačios atsakomybe ir neperžengdama nustatytų asignavimo ribų, atsižvelgdama į patikimo finansų valdymo principus. Siekdamas užtikrinti, kad asignavimai būtų naudojami pagal patikimo finansų valdymo principus, valstybės narės bendradarbiauja su Komisija.“

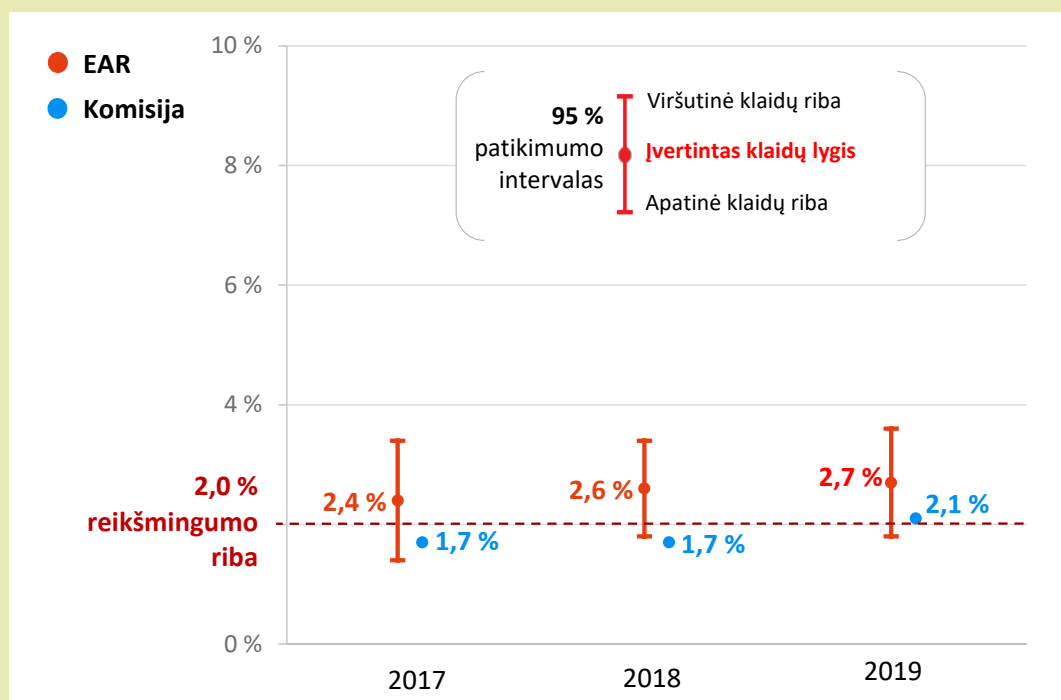
²⁰ https://ec.europa.eu/info/publications/annual-management-and-performance-report-2019-0_it

apskaičiuota suma mokėjimo metu, kuri buvo išmokėta nesilaikant galiojančių taisyklių. Ši sąvoka labiausiai atitinka mūsų klaidų lygio įvertį.

1.34. 1.10 langelyje Komisijos rizikos atliekant mokėjimą skaičiai pateikti su mūsų įvertinto klaidų lygio intervalu. Komisijos rizika atliekant mokėjimą 2019 m. yra 2,1 %, o tai yra mažiau nei mūsų įvertintas 2,7 % klaidų lygis (2018 m.: 2,6 %) ir yra apatinėje mūsų intervalo dalyje, kuri svyruoja nuo 1,8 % iki 3,6 %.

1.10 langelis

Komisijos rizikos atliekant mokėjimą įvertis, palygintas su mūsų įvertintu klaidų lygiu

Šaltinis: EAR.

Yra keletas problemų, susijusių su Komisijos įverčių sudedamosiomis dalimis

1.35. Komisija naudoja patikinimo pareiškimus, kuriuos jos generaliniai direktoriai teikia savo *metinėse veiklos ataskaitose* (MVA) kaip pagrindą jos rizikos atliekant mokėjimą bendram teisėtumo ir tvarkingumo vertinimui įvairiose politikos srityse. Tačiau ypatingas Komisijos vaidmuo, kaip atspindėta jos metodikoje, ir *ex post* patikrų, kurios yra itin svarbi kontrolės sistemos dalis, trūkumai turi įtakos Komisijos įverčiams. Tai dvi pagrindinės priežastys, dėl kurių šie lygiai gali skirtis nuo mūsų įvertintų klaidų

lygių. **1.11 langelyje** parodytas Komisijos rizikos atliekant mokėjimą nustatymo pagrindas pagrindinėse išlaidų srityse, nurodant atitinkamus probleminius klausimus²¹.

1.11 langelis

Komisijos rizikos atliekant mokėjimą įvertis: pagrindas ir probleminiai klausimai

Politikos sritis	Rizikos atliekant mokėjimą pagrindas	Probleminiai klausimai
Konkurencingumas	Komisijos bendroji audito tarnyba (BAT) vidutiniškai kas 18 mėnesių parengia reprezentatyvią išlaidų ataskaitų imtį. 2019 m. imtis apėmė 2014 m. sausio mėn. – 2018 m. vasario mėn. išlaidas. Apie 20 % <i>ex post</i> auditų atlieka BAT, o 80 % šių auditų jos vardu atlieka privačios audito įmonės.	<i>Ex post</i> auditai daugiausia neapima mokėjimų ar patvirtinimų, atliktų apžvelgiamais patikinimo pareiškimo metais, ir ne visada buvo nustatyti kaip patikimi(*).
Gamtos išteklių(**)	Valstybių narių mokėjimo agentūros kontroliuoja statistinius duomenis, patikslintus siekiant įvertinti riziką mokėjimo metu.	Valstybės narės kontrolė, atspindima kontrolės statistikoje, neapima visų klaidų, todėl Komisija turi atlikti patikslinimus(***). Komisijos patikslinimai paprastai grindžiami fiksuotomis normomis. Yra tam tikrų apribojimų, susijusių su sertifikavimo įstaigų darbo rezultatų patikimumu.
Sanglauda	Subendrintas likutinis klaidų lygis, kurį Komisija patikslino – 5 pagrindinis veiksmingumo rodiklis (PVR) – dėl 2017–2018 ataskaitinių metų, įskaitant	Ne visada buvo nustatyta, kad audito institucijų patikros yra patikimos(****). 5 PVR turėtų būti laikomas minimaliu lygiu, kuris dar nėra galutinis.

²¹ Apie šiuos trūkumus išsamiau pranešėme 4 skyriuje („Konkurencingumas“), 5 skyriuje („Sanglauda“), 7 skyriuje („Gamtos išteklių“) ir 8 skyriuje („Europos vaidmuo pasaulyje“).

	blogiausio atvejo scenarijų, taip pat atspindi MVVA.	
Europos vaidmuo pasaulyje	Kasmet užsakomas likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimas. 2019 m. tyrimas apėmė nuo 2018 m. rugsėjo 1 d. iki 2019 m. rugpjūčio 31 d. užbaigtas sutartis.	Nepakankamas patikrų vietoje skaičius šalyse, kuriose įgyvendinami projektai. Nepakankamai aprėpiami atitinkami pirkimų procedūrų aspektai. Plačios galimybės įvertinti atskirų klaidų poveikį. Nėra savų operacijų, kurias jau patikrino kiti subjektai, pagrindinių testų (per didelis pasitikėjimas).

(*) Negalėjome remtis 17 iš 40 *ex post* auditų, kurie buvo peržiūrėti 2018 ir 2019 m., išvadomis.

(**) Su skyriumi „Gamtos ištekliai“ susiję pateikti klausimai susiję su bendra žemės ūkio politika.

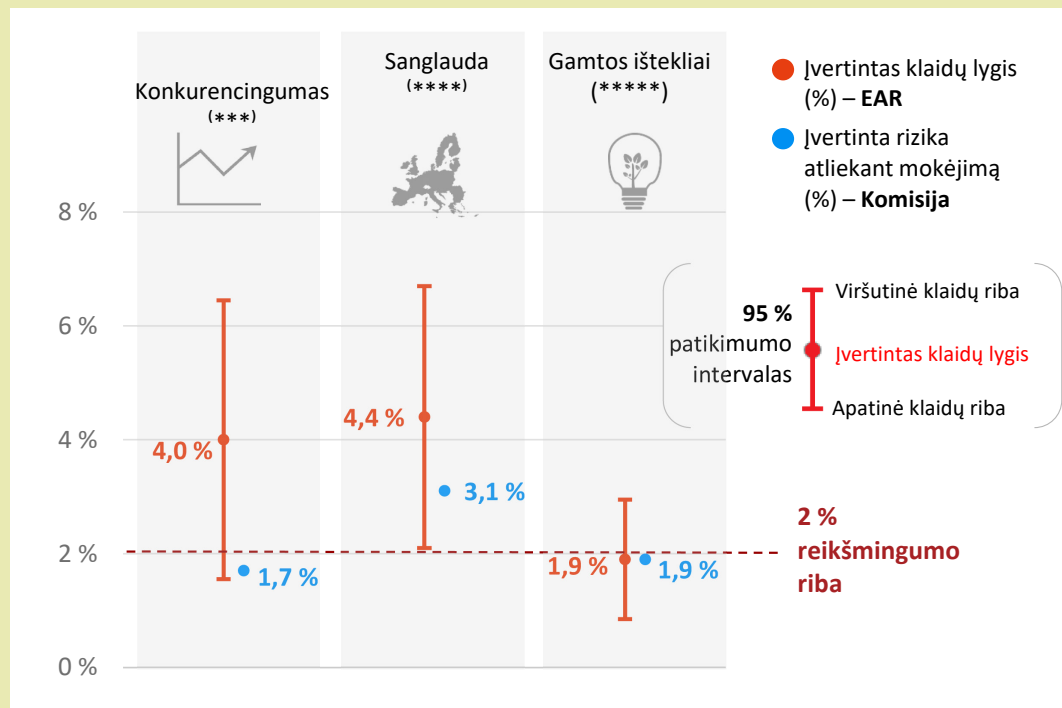
(***) Koregavimai, pagrįsti tiek Komisijos atliktomis patikromis, tiek sertifikavimo įstaigų darbu, sudarė apie 56 % jos bendro „rizikos mokėjimo metu“ įverčio.

(****) Per trejus metus, kuriais mes tikrinome 2014–2020 m. išlaidas, patikinimo paketų, kurių audito institucijų nurodyti nepatikimi likutiniai klaidų lygiai buvo mažesni nei 2 %, skaičius nuosekliai sudarė maždaug 50 % mūsų auditui atrinktų paketų ir išlaidų.

1.36. 1.12 langelyje palyginame savo įvertintą klaidų lygį šiose DFP išlaidų kategorijose, kurioms pateikiame specialųjį vertinimą, su Komisijos įverčiais²².

1.12 langelis

Mūsų atliktas 2019 m. klaidų lygio įvertis, palyginti su Komisijos rizikos atliekant mokėjimą įverčiu pagal DFP išlaidų kategorijas^(*)()**

(*) Taip pat remdamiesi kitais kontrolės sistemos pateiktais įrodymais, nustatėme, kad „Gamtos išteklių“ klaidų lygis yra artimas reikšmingumo ribai.

(**) „Administravimo“ išlaidų kategorijoje nei mes, nei Komisija nenustatėme reikšmingo klaidų lygio.

(***) Komisijos generaliniai direktoratai ir tarnybos: ECFIN, GROW, MOVE, ENER, RTD, CNECT, JRC, FISMA, TAXUD, EAC, EASME, EACEA, INEA, EMITVJ, REA. Kai kurie generaliniai direktoratai priskirti daugiau nei vienai DFP išlaidų kategorijai (EACEA, ECHO ir INEA).

(****) EMPL, REGIO, REFORM (buvusi SRSS), INEA.

(*****) AGRI, CLIMA, ENV ir MARE generaliniai direktoratai.

Šaltinis: EAR.

²² Kadangi MVVA Komisija nepateikia bendros DFP 1a išlaidų kategorijos („Konkurencingumas“) rizikos mokėjimo metu sumos (Komisija ją suskirsto į dvi politikos sritis), mes turėjome sugrupuoti MVA Komisijos pateiktus duomenis.

1.37. Palyginimas rodo, kad Komisijos skaičiai yra mažesni už mūsų įverčius dviejose politikos srityse, o tai atspindi **1.11 langelyje** nurodytus trūkumus. Nustatėme, kad:

- DFF išlaidų kategorijos „**Konkurencingumas**“ atveju rizikos atliekant mokėjimą įvertis, kuris sudaro 1,7 % ir kurį apskaičiavome remdamiesi MVVA pateikta informacija, yra žemiau reikšmingumo ribos ir atitinka mūsų įvertinto klaidų lygio intervalo mažiausią vertę (žr. [4.35 ir 4.38 dalis]).
- kalbant apie **sanglaudą**, šios DFP išlaidų kategorijos²³ Komisijos įvertis yra 3,1 %, o tai patvirtina, kad klaidų lygis šioje politikos srityje yra reikšmingas. Komisijos įvertis yra mažesnis už mūsų įvertintą klaidų lygį, bet patenka į apatinę mūsų klaidų lygio intervalo pusę (žr. 5.59 ir 5.66 dalis).

1.38. Kalbant apie „**Gamtos išteklius**“, Komisijos atliktas rizikos mokėjimo metu įvertis (1,9 %) atitinka mūsų įvertį (žr. 6.32 ir 6.42 dalis).

²³ Žr. 2019 m. metinės ES biudžeto valdymo ir veiksmingumo ataskaitos 3 priedo B lentelę, p. 236.

Apie įtariamo sukčiavimo atvejus pranešame OLAF

1.39. Manome, kad sukčiavimas yra bet koks tyčinis veiksmas ar neveikimas, susijęs su melagingų, neteisingų ar neišsamių pareiškimų ar dokumentų naudojimu ar pateikimu, reikalaujamos informacijos neatskleidimu ir netinkamu ES lėšų panaudojimu²⁴. Sukčiavimas kenkia arba gali pakenkti ES biudžetui. Pagal audito standartus pagrindinė atsakomybė už sukčiavimo prevenciją ir nustatymą tenka ir vadovybei, ir subjektams, atsakingiems už subjekto valdymą. Prieš pradėdami audito procedūras, atsižvelgiame į sukčiavimo riziką (žr. **1.1 priedo (28)–(30)** dalis).

1.40. Mes glaudžiai bendradarbiaujame su Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) kovoje su ES biudžetui žalą darančiu sukčiavimu. Mes OLAF pranešame apie visus įtariamo sukčiavimo, korupcijos ar kitos nelegalios veikos, turinčios įtakos ES finansų interesams, atvejus, kuriuos mes nustatome mūsų audito darbo metu (įskaitant mūsų su veiksmingumu susijusį darbą) arba remdamiesi mums tiesiogiai pranešta trečiųjų šalių informacija. Tuomet OLAF nagrinėja šiuos atvejus, nusprendžia, ar reikia atlikti tyrimą, ir, prireikus, bendradarbiauja su valstybių narių institucijomis.

1.41. 2019 m.:

- a) dirbdami su mūsų metine ataskaita susijusį audito darbą, įvertinome 747 operacijų tvarkingumą ir parengėme 36 specialiąsias ataskaitas;
- b) OLAF pranešė apie 9 mūsų auditų metu nustatytus įtariamo sukčiavimo atvejus (2018 m.: taip pat apie 9 atvejus). OLAF pradėjo 5 su jais susijusius tyrimus. 4 atvejais OLAF nusprendė nepradėti tyrimo.

²⁴ 1995 m. liepos 26 d. Tarybos akto dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos konvencijos parengimo („PIF konvencija“) priedo 1 straipsnio a dalis.

1.42. 2019 m. dažniausiai pasitaikantys įtariamo sukčiavimo atvejai, nustatyti mūsų darbo metu ir apie kuriuos pranešėme OLAF, buvo susiję su įtarimais sudaryti dirbtines sąlygas ES finansavimui gauti, sąnaudų, neatitinkančių tinkamumo finansuoti kriterijų, deklaravimu ar pirkimų pažeidimais. Kai kurie įtariamo sukčiavimo atvejai, apie kuriuos pranešėme OLAF, susiję su keliais pažeidimais.

1.43. Remdamasi 2011–2019 m. gauta su mūsų audito darbu susijusia informacija, OLAF rekomendavo iš viso susigrąžinti 317,7 milijono eurų, susijusių su 29 atvejais²⁵.

²⁵ Informaciją pateikė OLAF, mes jos netikriname.

Išvados

1.44. Pagrindinė šio skyriaus funkcija – paremti patikinimo pareiškime pateiktą audito nuomonę.

Audito rezultatai

1.45. Nustatėme, kad finansinės ataskaitos [ne]buvo paveiktos reikšmingų iškreipimų.

1.46. Dėl operacijų tvarkingumo, darome išvadą, kad pajamose reikšmingo klaidų lygio nebuvo. Išlaidų srityje mūsų audito rezultatai rodo, kad įvertintas klaidų lygis palyginti su praėjusiais metais padidėjo ir sudaro 2,7 % (2018 m.: 2,6 %). Didelės rizikos išlaidos (daugiausia pagrįstos kompensavimu), kurioms dažnai taikomos sudėtingos taisyklės, buvo paveiktos reikšmingo klaidų lygio. Šiais metais šios rūšies išlaidų dalis padidėjo iki 53,1 % ir sudarė didelę mūsų audito populiacijos dalį. Taigi, priešingai nei per ankstesnius trejus metus, klaida yra paplitusi, o tai yra „neigiamos nuomonės“ pagrindas.

Priedai

1.1 priedas. Audito metodas ir metodika

- 1) Šiame priede pristatomas mūsų audito metodas ir metodika, kurie atitinka tarptautinius audito standartus ir kuriais užtikrinama, kad mūsų audito nuomonės būtų pagrįstos pakankamais ir tinkamais audito įrodymais. Šiame priede taip pat nurodomi pagrindiniai skirtumai tarp mūsų audito metodo ir to, kaip Komisija, vykdydama savo, kaip ES biudžeto valdytojo, pareigas, vertina pažeidimų²⁶ lygį ir teikia apie jį ataskaitas. Šiuo tikslu paaiškiname, kaip:
 - ekstrapolijuojame nustatytas klaidas ((6)dalis);
 - nustatome savo skyrių struktūrą pagal DFP išlaidų kategorijas ((8) dalis);
 - taikome ES ir nacionalines taisykles ((9) dalis) ir
 - kiekybiškai įvertiname pirkimų klaidas ((19) dalis).
- 2) Mūsų audito metodas yra nustatytas Finansinio ir atitikties audito vadove, su kuriuo galima susipažinti mūsų interneto svetainėje²⁷. Planuodami savo darbą naudojames patikrinimo modeliu. Planavimo etape mes nagrinėjame riziką, kad klaidos atsirastų (būdingą riziką), ir riziką, kad klaidos nebus užkardytos arba nebus aptiktos ir ištaisytos (kontrolės riziką).

1 DALIS. Audito metodas ir metodika, susiję su finansinių ataskaitų patikimumu

- 3) Mes tikriname ES konsoliduotas finansines ataskaitas, kad nustatytume jų patikimumą. Jas sudaro:
 - a) konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos;
 - b) biudžeto vykdymo ataskaitos.
- 4) Konsoliduotos finansinės ataskaitos turėtų visais reikšmingais aspektais tinkamai atspindėti:
 - a) Europos Sąjungos finansinę būklę metų pabaigoje;

²⁶ Žr. Komisijos 2019 m. MVVA, p. 51–53.

²⁷ <https://www.eca.europa.eu/lt/Pages/AuditMethodology.aspx>

- b) jos operacijų ir pinigų srautų rezultatus;
 - c) pasibaigusią finansinių metų grynojo turto pokyčius.
- 5) Savo audito metu mes:
- a) įvertiname apskaitos kontrolės aplinką;
 - b) tikriname pagrindinių apskaitos procedūrų ir metų pabaigos užbaigimo procedūrų veikimą;
 - c) analizuojame pagrindinių apskaitos duomenų nuoseklumą ir pagrįstumą;
 - d) analizuojame ir sutikriname finansines ataskaitas ir / arba likučius;
 - e) atliekame reprezentatyviomis imtimis pagrįstus įsipareigojimų, mokėjimų ir konkrečių balanso straipsnių pagrindinius testus;
 - f) kur įmanoma, remiamės kitų auditorių darbu, atsižvelgdami į tarptautinius audito standartus, visų pirma audituojant Komisijos valdomas skolinimosi ir skolinimo veiklas, kurioms buvo išduoti išorės audito sertifikatai.

2 DALIS. Audito metodas ir metodika, susiję su operacijų tvarkingumu

- 6) Mūsų dabartinis požiūris į vertinimą, ar finansinėse ataskaitose atspindimos operacijos atitinka ES taisykles ir reglamentus, daugiausia paremtas tiesioginiais testais, skirtais nustatyti atitiktį didelėje atsitiktinėje reprezentatyvioje operacijų imtyje. Pagal pripažintą statistinę praktiką statistinės imties rezultatų ekstrapoliavimas suteikia geriausią klaidų lygio įvertį. Savo imtį skirstome į didelės ir mažos rizikos išlaidas ir skirtingus DFP išlaidų kategorijų, apie kurias teikiame ataskaitas, sluoksnius. Ši procedūra leidžia mūsų aptiktas klaidas ekstrapoliuoti atitinkamoms sritims.
- 7) Tačiau atsižvelgiame į tai, ar galime veiksmingai pasinaudoti kitų auditorių atliktomis tvarkingumo patikromis. Jei atlikdami audito darbą norime pasinaudoti šių patikrų rezultatais, kaip numatyta audito standartuose, įvertiname trečiųjų šalių nepriklausomumą ir kompetenciją bei jų darbo apimtį ir tinkamumą.

Kaip mes testuojame operacijas

- 8) Organizuojame savo audito darbą ir teikiame ataskaitas apie jo rezultatus pagal įvairias DFP išlaidų kategorijas, laikydamiesi teisės aktų leidėjo nustatytos biudžeto struktūros. Kiekvienoje DFP išlaidų kategorijoje, dėl kurios mes teikiame

specialų vertinimą (4, 5, 6 ir 9 skyriai), testuojame reprezentatyvią operacijų imtį, siekdami įvertinti netvarkingų operacijų dalį visoje populiacijoje.

- 9) Kiekvienos atrinktos operacijos atveju nustatome, ar pateiktas prašymas arba atliktas mokėjimas atitiko biudžete patvirtintą ir atitinkamuose teisės aktuose nustatytą tikslą. Mūsų vertinime tinkamai atsižvelgiama į ES ir nacionalinės teisės aiškinimą, kurį pateikia nacionaliniai teismai arba nacionalinės nepriklausomos ir autoritetingos institucijos bei Europos Teisingumo Teismas. Tikriname, kaip buvo apskaičiuota mokėjimo prašymo ar mokėjimo suma (didesnės apimties paraiškų atveju remiamasi reprezentatyvia visų elementų operacijoje atranka). Tai atliekant, operacija atsekama nuo biudžeto sąskaitų iki galutinio gavėjo lygmens (pavyzdžiui, ūkininko, mokymo kursų organizatoriaus ar paramos vystymuisi projekto) bei kiekvienu lygmeniu testuojama atitiktis.
- 10) Testuodami pajamų operacijas, pradedame pridėtinės vertės mokesčiu ir BNPj pagrįstų nuosavų išteklių tikrinimą nuo atitinkamų makroekonominių suvestinių duomenų, pagal kuriuos šie ištekliai yra skaičiuojami. Tikriname Komisijos kontrolės priemones, skirtas šiems valstybių narių įnašams, iki tol, kol jie gaunami ir įtraukiami į konsoliduotas finansines ataskaitas. Tradicinių nuosavų išteklių srityje tikriname muitinės įstaigų finansines ataskaitas bei analizuojame muito mokesčių srautą iki tol, kol juos gauna ir užregistruoja Komisija.
- 11) Išlaidų srityje tikriname mokėjimus, kai išlaidos buvo patirtos, užregistruotos ir patvirtintos. Šis tikrinimas apima visas mokėjimų kategorijas (įskaitant mokėjimus įsigyjant turtą). Netikriname avansų jų išmokėjimo momentu, tačiau tuomet, kai:
 - a) galutinis ES lėšų gavėjas (pavyzdžiui, ūkininkas, mokslinių tyrimų institutas, bendrovė, vykdanči darbus ar teikianti paslaugas per viešuosius pirkimus) pateikia jų tinkamo panaudojimo įrodymą ir
 - b) Komisija (ar kita ES lėšas administruojanti institucija ar įstaiga) pritaria galutiniam lėšų panaudojimui ir išankstinį mokėjimą patvirtina.
- 12) Mūsų audito imtis sudaroma taip, kad būtų galima įvertinti visų išlaidų, o ne atskirų operacijų (pavyzdžiui, atskiros projekto), klaidų lygį. Atrinkdami mokėjimo prašymus ar mokėjimus, naudojame piniginio vieneto atranką ir, žemesniu lygmeniu, atskirus elementus operacijoje (pavyzdžiui, projekto sąskaitas faktūras, ūkininko mokėjimo prašyme nurodytus žemės sklypus). Su šiais elementais susiję pateikti klaidų lygiai neturėtų būti laikomi išvada dėl jų atitinkamų operacijų, šia informacija veikia tiesiogiai prisidedama prie bendro visų ES klaidų lygio.
- 13) Mes ne kasmet tikriname operacijas kiekvienoje valstybėje narėje, naudos gavėjų valstybėje ir regione. Kai minimos kai kurios valstybės narės, naudos gavėjų

valstybės ir/arba regionai, tai nereiškia, kad pavyzdžiai negalėtų būti aptikti kitur. Šioje ataskaitoje pateikti susipažinti pavyzdžiai nesudaro pagrindo išvadoms dėl atitinkamų valstybių narių, naudos gavėjų valstybių ir/arba regionų.

- 14) Mūsų metodas nėra skirtas surinkti duomenis apie klaidų dažnį visoje populiacijoje. Todėl pateikti duomenys apie DFP išlaidų kategorijoje, DG valdomose išlaidose ar atitinkamos valstybės narės išlaidose nustatytą klaidų skaičių nėra klaidų dažnio ES finansuojamose operacijose ar atskirose valstybėse narėse rodiklis.
- 15) Nuo 2017 m. pataisėme savo audito metodą, kurį taikome išlaidų kategorijai „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“, atsižvelgdami į 2014–2020 m. programavimo laikotarpio kontrolės sistemų koncepcijos pakeitimus. Mūsų tikslas yra, be to, kad tuo prisidedama prie 2019 m. patikinimo pareiškimo, peržiūrėti audito institucijų darbą ir padaryti išvadą dėl Komisijos šioje srityje taikomo pagrindinio tvarkingumo rodiklio – likutinio klaidų lygio – patikimumo.
- 16) Kalbant apie EŽŪGF tiesiogines išmokas „Gamtos išteklių“ išlaidų kategorijoje, darome pažangą didindami naujų technologijų naudojimą; kaimo plėtros srityje 2019 m. pradėjome peržiūrėti / iš naujo atlikti sertifikavimo įstaigų darbą.

Kaip mes vertiname ir pateikiame operacijų testavimo rezultatus

- 17) Klaida gali būti susijusi su visa atskiros operacijos suma ar jos dalimi. Mes nustatome, ar klaidos yra kiekybiškai įvertinamos, ar ne, pagal tai, ar įmanoma įvertinti, kokią tikrintos sumos dalį paveikė klaida. Klaidos, nustatytos ir ištaisytos prieš mūsų patikras ir nepriklausomai nuo jų, neįtraukiamos skaičiuojant ir nustatant klaidų dažnį, jei jų nustatymas ir ištaisymas rodo, kad kontrolės sistemos yra veiksmingos.
- 18) Mūsų viešųjų pirkimų klaidų kiekybinio vertinimo kriterijai apibūdinti dokumente „Neatitiktis viešųjų pirkimų taisyklėms: pažeidimų tipai ir kiekybinio vertinimo pagrindas“²⁸.
- 19) Priimant sprendimą dėl to, kokių priemonių reikėtų imtis netinkamo viešųjų pirkimų taisyklių taikymo atveju, mūsų kiekybinis įvertinimas gali skirtis nuo Komisijos ar valstybių narių atliekamo kiekybinio vertinimo. Kiekybiškai įvertiname tik rimtus pirkimų taisyklių pažeidimus. Kiekybiškai įvertiname kaip 100 % pirkimų klaidas tik tuos pažeidimus, kurie sutrukdė geriausiam pasiūlymui laimėti

²⁸ Viešųjų pirkimų klaidų kiekybinis įvertinimas (pdf)
<https://www.eca.europa.eu/lt/Pages/AuditMethodology.aspx>.

konkursą ir dėl kurių išlaidos pagal šią sutartį tapo netinkamos finansuoti. Vienodo dydžio normų netaikome įvairių rūšių pirkimų taisyklių pažeidimams, kaip tai daro Komisija²⁹. Savo viešųjų pirkimų klaidų kiekybinį vertinimą grindžiame netinkamų finansuoti išlaidų tikrinamose operacijose sumomis.

Įvertintas klaidų lygis

- 20) Daugelio DFP išlaidų kategorijų ir viso ES biudžeto atveju pateikiame „įvertintą klaidų lygį“ (JKL), kuriame atsižvelgiama tik į kiekybiškai įvertinamas klaidas ir kuris išreiškiamas procentais. Klaidų pavyzdžiai – taikytinų reglamentų, taisyklių, sutarčių ir dotacijų skyrimo sąlygų kiekybiškai įvertinami pažeidimai. Taip pat įvertiname apatinę klaidų ribą (AKR) ir viršutinę klaidų ribą (VKR).
- 21) Rengdami savo nuomonę naudojame 2,0 % reikšmingumo ribą. Taip pat atsižvelgiame į klaidų pobūdį, mastą ir kontekstą ir kitą turimą informaciją.
- 22) Mūsų patikinimo pareiškimas daugiau nebegrindžiamas vien tik mūsų bendru klaidų lygio įverčiu. Nuo 2016 m. mes ir toliau nustatome ES biudžeto mažos rizikos sritis, kuriose tikimės nereikšmingo klaidų lygio patvirtintose išlaidose, ir didelės rizikos sritis, kuriose manome, kad klaidų lygis bus reikšmingas. Šiuo tikslu apsvaistome ne tik būdingą ir kontrolės rizikas, bet ir mūsų valdymo ir kontrolės sistemų vertinimą kartu su ankstesnių auditų rezultatais. Pavyzdžiui, kai kurias teisėmis į išmokas grindžiamas kaimo plėtros išlaidas vertiname kaip didelę riziką, remdamiesi savo ankstesne audito patirtimi. Toks pasiskirstymas mums suteikia galimybę kuo veiksmingiau nustatyti, ar nustatytos reikšmingos klaidos yra paplitusios.

Kaip mes vertiname sistemas ir pranešame rezultatus

- 23) Komisija, kitos ES institucijos ir įstaigos, valstybių narių institucijos, naudą gaunančios šalys ir regionai įdiegia sistemas, kad galėtų valdyti biudžetui kylančią riziką ir prižiūrėtų (užtikrintų) operacijų tvarkingumą. Yra naudinga tikrinti šias sistemas, kad būtų galima nustatyti tobulintinas sritis.
- 24) Kiekvienoje DFP išlaidų kategorijoje, įskaitant pajamas, naudojama daug atskirų sistemų. Pateikiame savo sistemų darbo rezultatus ir tobulinimo rekomendacijas.

²⁹ 2019 m. Komisijos gairės dėl finansinių pataisymų viešųjų pirkimų pažeidimų atveju, pateiktos 2019 m. gegužės 14 d. Komisijos sprendimo, kuriuo nustatomos Sąjungos finansuojamų išlaidų finansinių pataisymų dėl taikytinų viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo nustatymo gairės, priede, C (2019) 3452.

Kaip mes rengiame patikinimo pareiškime pateikiamas nuomones

- 25) Mes planuojame savo darbą, siekdami gauti pakankamus, svarbius ir patikimus audito įrodymus, leidžiančius pagrįsti mūsų nuomonę dėl ES konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumo. Šis darbas pristatytas 3–9 skyriuose. Mūsų nuomonė teikiama patikinimo pareiškime. Mūsų darbas leidžia mums suformuluoti pagrįstą nuomonę, ar klaidos populiacijoje viršija reikšmingumo ribas, ar jų neviršija.
- 26) Kai aptinkame reikšmingą klaidų lygį ir nustatome jo poveikį audito nuomonei, turime nustatyti, ar klaidos arba audito įrodymų nebuvimas yra „paplitę“ ar ne. Tai darydami taikome TAAIS 1705³⁰ pateiktas gaires (išplėsdami šių gairių taikymo sritį teisėtumo ir tvarkingumo klausimams, atsižvelgiant į mūsų įgaliojimus). Kai klaidos yra reikšmingos ir paplitusios, teikiame neigiamą nuomonę.
- 27) Klaida arba audito įrodymų nebuvimas yra laikomi „paplitusiais“, kai, remiantis auditoriaus nuožiūra, jie neapsiriboja konkrečiais elementais, sąskaitomis arba finansinės būklės ataskaitų eilutėmis (t. y. jie pasklidę po įvairias testuojamas sąskaitas arba operacijas) arba, jeigu jais apsiribojama, jie sudaro arba gali sudaryti svarbią finansinės būklės ataskaitų dalį arba yra susijęs su atskleidimais, kurie yra labai svarbūs, kad naudotojai galėtų suprasti finansinės būklės ataskaitas.

3 DALIS. Su sukčiavimu susijusios audito procedūros

- 28) Nustatome ir įvertiname dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių reikšmingų iškreipimų konsoliduotose finansinėse ataskaitose ar susijusių operacijų reikšmingos neatitikties ES teisės aktams riziką.
- 29) Atsižvelgdami į šias rizikas, parengiame ir vykdome audito procedūras ir surenkame savo audito nuomonei pagrįsti pakankamus ir tinkamus audito įrodymus. Aptikti dėl sukčiavimo atsiradusius reikšmingus iškreipimus arba neatitiktį yra sudėtingiau nei tada, kai jie atsiranda dėl klaidų, kadangi sukčiavimas gali apimti sąmokslą, klastojimą, tyčinio pobūdžio neveikimą, klaidingų duomenų pateikimą arba vidaus kontrolės nepaisymą. Todėl yra didesnė rizika, kad tokie atvejai nebus aptikti.
- 30) Jei galime pagrįstai įtarti sukčiavimą, apie tai pranešame ES kovos su sukčiavimu tarnybai OLAF. OLAF atsako už bet kokių susijusių tyrimų atlikimą. Per metus pranešame OLAF apie keletą tokių atvejų.

³⁰ TAAIS 1705 – Nepriklausomo auditoriaus ataskaitoje pareikštos nuomonės pataisos.

4 DALIS. Ryšys tarp audito nuomonių dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo

31) Mes paskelbėme:

- a) audito nuomonę dėl pasibaigusių finansinių metų ES konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir
- b) audito nuomones dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų ir mokėjimų tvarkingumo.

32) Mūsų darbas atliekamas ir nuomonės rengiamos vadovaujantis IFAC tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais bei INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais.

33) Kai auditoriai pateikia audito nuomones dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir jose atspindimų operacijų tvarkingumo, pagal šiuos standartus nustatyta, kad pakeista nuomonė dėl operacijų tvarkingumo savaime nereiškia, kad turi būti keičiama nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo.

2 skyrius

Biudžeto ir finansų valdymas

Turinys

	Dalis
Įvadas	2.1.
Biudžeto valdymas 2019 m.	2.2.–2.9.
Turimas biudžetas beveik visiškai įvykdytas	2.2.–2.6.
Neįvykdyti įsipareigojimai vis didėja	2.7.–2.9.
Su ES biudžetu susijusios rizikos ir iššūkiai	2.10.–2.13.
COVID-19 pandemijos nulemti ES biudžeto pokyčiai	2.10.–2.11.
Jungtinė Karalystė išstojo iš ES	2.12.–2.13.
Finansų valdymo klausimai	2.14.–2.45.
ESI fondų lėšų įsisavinimas paspartėjo, tačiau jis vis dar lėtesnis nei pagal ankstesnę DFP	2.14.–2.17.
Taikant pasidalijamojo valdymo principu grindžiamas finansines priemones taip pat susiduriama su lėšų įsisavinimo problemomis	2.18.–2.21.
ES biudžetui kyla finansinės rizikos	2.22.–2.34.
ES biudžetas apima įvairių rūšių finansines operacijas	2.22.–2.26.
ES turi įvairių priemonių biudžeto rizikos pozicijai sumažinti	2.27.–2.33.
Pakartotinis būsimos ES biudžeto rizikos pozicijos poreikių vertinimas	2.34.
ES biudžetas ir EIB grupė yra glaudžiai susiję	2.35.–2.45.
EIB grupė padeda siekti ES tikslų	2.35.–2.36.
Didelė EIB operacijų dalis finansuojama iš ES biudžeto	2.37.–2.40.
EIB grupė ir toliau atliks svarbų vaidmenį	2.41.–2.43.
Mūsų audito įgaliojimai apima tik dalį EIB operacijų	2.44.–2.45.

Išvados ir rekomendacijos 2.46.–2.53.

Išvados 2.46.–2.51.

Rekomendacijos 2.52.–2.53.

Priedai

**2.1 priedas. Lėšų įsisavinimo lygiai pagal valstybes nares
2019 m. pabaigoje, palyginti su 2012 m.**

**2.2 priedas. Finansinės priemonės, kurias 2019 m. pabaigoje
pagal ES įgaliojimus valdė EIB grupė (milijonais eurų)**

Išvadas

2.1. Šiame skyriuje pateikta mūsų atlikta 2019 m. iškilusių pagrindinių biudžeto ir finansų klausimų apžvalga. Joje taip pat nustatomos rizikos ir iššūkiai, su kuriais ateityje gali susidurti ES biudžetas. Šis skyrius grindžiamas 2019 m. biudžeto duomenų apžvalga, Komisijos ir kitų suinteresuotųjų subjektų paskelbtais dokumentais ir mūsų pačių atliktu darbu rengiant metinę ataskaitą, specialiąsias ataskaitas, apžvalgas ir nuomones.

Biudžeto valdymas 2019 m.

Turimas biudžetas beveik visiškai įvykdytas

2.2. Daugiametės finansinės programos (DFP) reglamente¹ nustatytos didžiausios sumos kiekvieniems iš septynerių DFP metų (DFP viršutinės ribos). Šios viršutinės ribos taikomos naujiems ES finansiniams įsipareigojimams (įsipareigojimų asignavimams) ir mokėjimams, kurie gali būti atlikti iš ES biudžeto (mokėjimų asignavimams). 2019 m. DFP viršutinės ribos siekė 164,1 milijardo eurų įsipareigojimų asignavimams ir 166,7 milijardo eurų mokėjimų asignavimams².

2.3. *Biudžeto valdymo institucija* patvirtino su 2019 m. susijusių 166,2 milijardo eurų įsipareigojimų asignavimų ir 148,5 milijardo eurų mokėjimų asignavimų (žr. **2.1 langelį**). Galutinis biudžetas buvo labai panašus į pradinį patvirtintą biudžetą. Pradinis biudžetas apėmė 165,8 milijardo eurų įsipareigojimų asignavimų ir 148,2 milijardo eurų mokėjimų asignavimų. 2019 m. priimti tik trys taisomieji biudžetai, kuriais prie įsipareigojimų asignavimų buvo pridėta 0,4 milijardo eurų suma, o prie mokėjimų asignavimų – 0,3 milijardo eurų suma.

¹ 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa (OL L 347, 2013 12 20, p. 884).

² COM(2018) 282 final, Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „2019 m. finansinės programos techninis patikslinimas pagal BNP pokyčius (2010 m. ESS) (Tarybos reglamento Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa, 6 straipsnis)“.

2.4. Beveik visi įsipareigojimų asignavimai buvo panaudoti. Įsipareigota 165,2 milijardo eurų suma (99,4 %) (žr. [2.1 langelį](#)). Šie asignavimai ir jų panaudojimas šiek tiek viršijo DFP viršutinę ribą dėl specialių priemonių, kuriomis leidžiama viršyti viršutinę ribą³.

2.5. Turimų mokėjimų asignavimų panaudojimas buvo šiek tiek mažesnis (98,5 %) nei įsipareigojimų asignavimų. 2019 m. išmokėta 146,2 milijardo eurų (žr. [2.1 langelį](#))⁴, t. y. 19 milijardų eurų (11,5 %) mažiau nei įsipareigota suma.

2.6. Tai padidina neįvykdytus įsipareigojimus ir būsimus mokėjimų poreikius, kaip pažymėjome savo praėjusių metų metinėje ataskaitoje⁵.

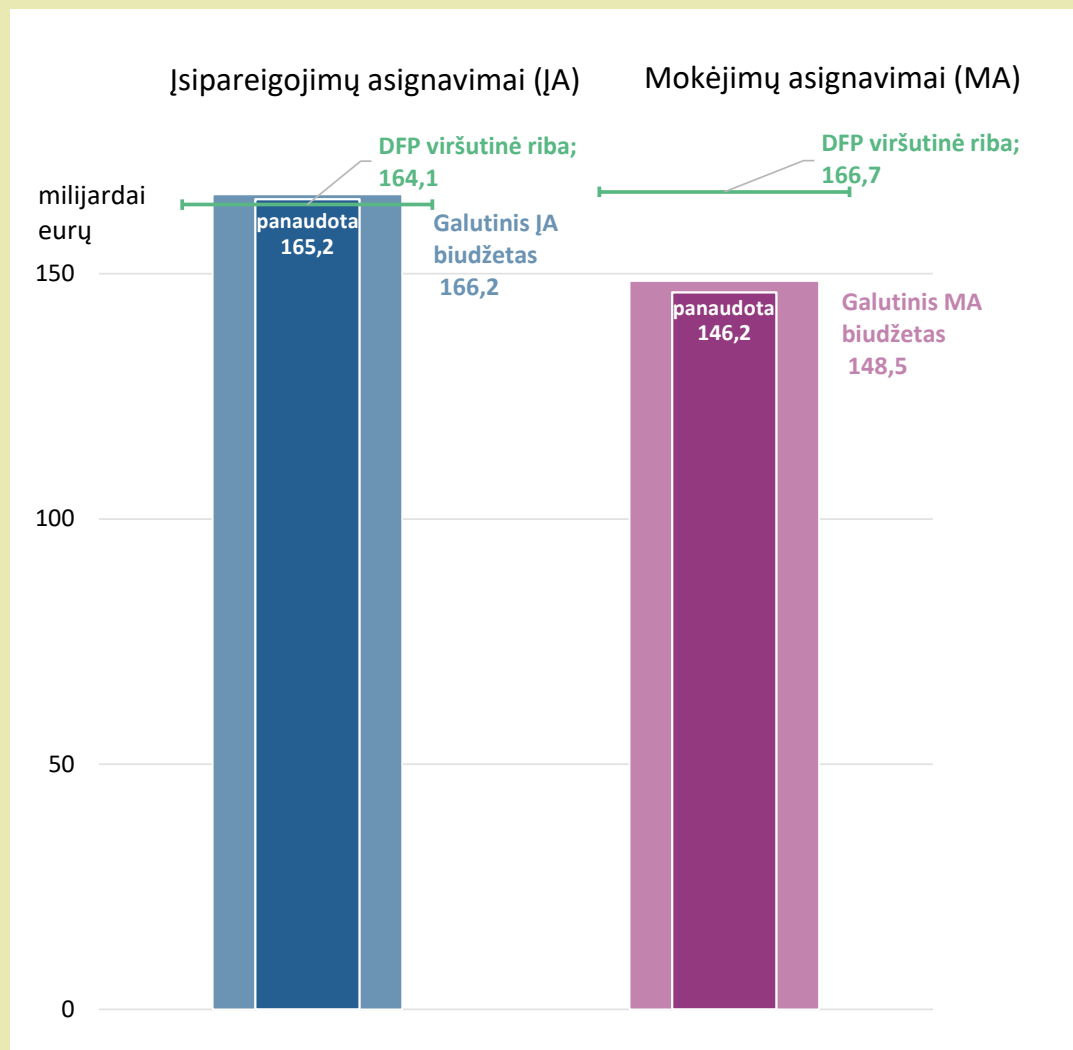
³ Žr. DFP reglamento 3 straipsnio 2 dalį.

⁴ 2019 m. mokėjimai iš viso sudarė 159,1 milijardo eurų, iš kurių 146,2 milijardo eurų mokėjimai iš galutinio 2019 m. biudžeto, 1,7 milijardo eurų *perkėlimai į kitus metus* ir 11,2 milijardo eurų *asignuotosios pajamos*. Perkėlimų į kitus metus ir asignuotųjų pajamų į šią analizę neįtraukėme, kadangi jie nėra patvirtinto biudžeto dalis ir jiems taikomos skirtingos taisyklės. Daugiau informacijos rasite „2019 m. finansinių metų Europos Komisijos biudžeto ir finansų valdymo ataskaitos“ A4 dalyje.

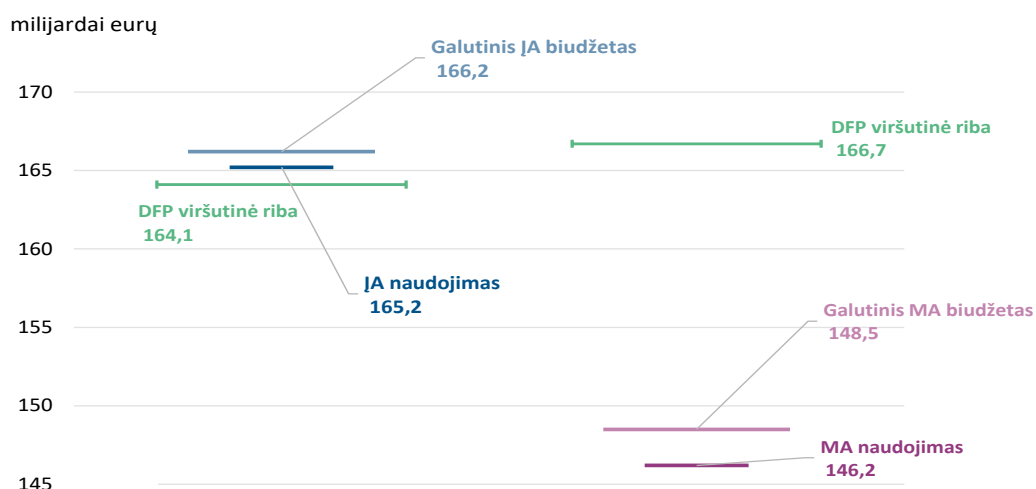
⁵ 2018 finansinių metų metinė ataskaita, 2.12–2.21 dalys.

2.1 langelis

Biudžeto vykdymas 2019 m.

Priartinti skirtumai

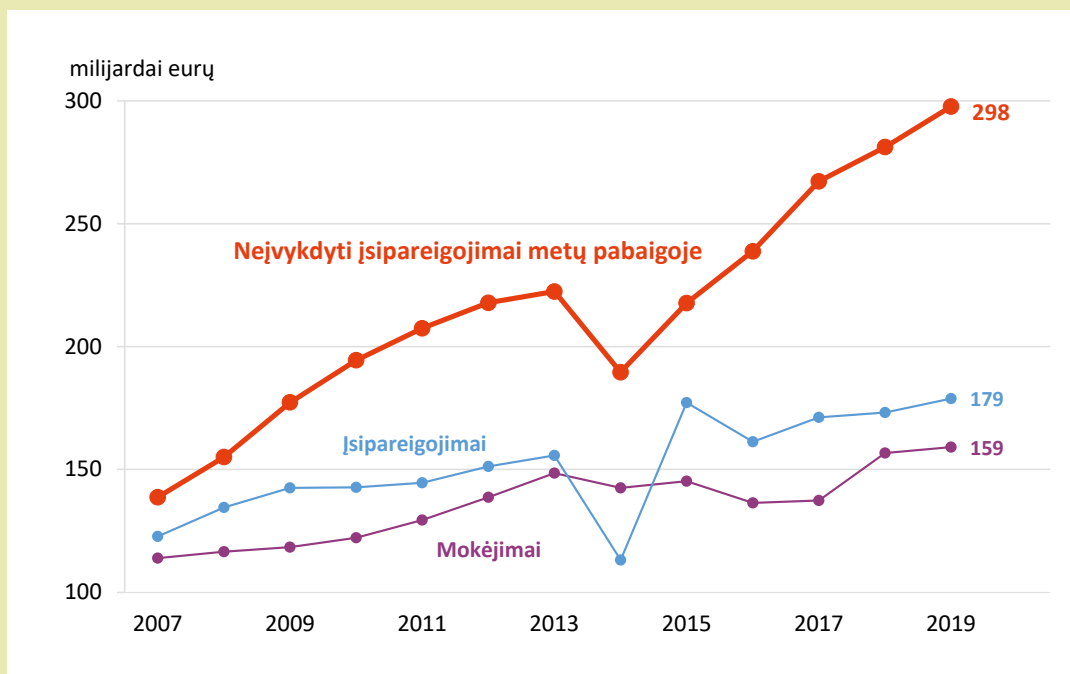
Šaltinis: 2019 finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotos metinės finansinės ataskaitos, biudžeto vykdymo ataskaitos ir aiškinamosios pastabos, 4.1–4.3 pastabos ir 2019 m. techninis patikslinimas.

Neįvykdyti įsipareigojimai vis didėja

2.7. Neįvykdyti įsipareigojimai toliau augo ir 2019 m. pabaigoje buvo pasiekę 298,0 milijardo eurų (žr. [2.2 langelį](#)). 2019 m. jie atitiko 2,7 metų įsipareigojimų asignavimus, kurie truko ilgiau nei vienus metus, t. y. jie padidėjo nuo 2,3 metų 2012 m., t. y. atitinkamų ankstesnės DFP metų.

2.2 langelis

Įsipareigojimai, mokėjimai ir neįvykdyti įsipareigojimai

Šaltinis: 2007–2019 m. ES konsoliduotos metinės finansinės ataskaitos.

2.8. Savo skubioje atvejo apžvalgoje „Neįvykdyti įsipareigojimai – atidesnis žvilgsnis“⁶ nustatėme pagrindines tolesnio neįvykdytų įsipareigojimų didėjimo priežastis. Nors dalis padidėjimo atspindi bendrą ES biudžeto padidėjimą laikui bėgant, daugiausia dėl padidėjusio valstybių narių skaičiaus ir metinių patikslinimų⁷, yra dar dvi priežastys, kodėl neįvykdytų įsipareigojimų lygis buvo istoriškai aukštas: metinis įsipareigojimų ir mokėjimų atotrūkis ir apskritai lėtas *Europos struktūrinių ir investicijų fondų* (ESI fondų) įgyvendinimas. Dėmesį į šiuos klausimus atkreipėme ankstesnėse metinėse ataskaitose⁸. Dėl šių vėlavimų įgyvendinti įsipareigojimus, kuriuos iš pradžių buvo numatyta apmokėti pagal dabartinę DFP, reikės apmokėti pagal kitą DFP.

2.9. Analizavome neįvykdytų įsipareigojimų raidą iki 2019 m. pabaigos. Nuo 2020 m. neįvykdytų įsipareigojimų sumai įtakos turės įvairūs su COVID-19 krize susiję veiksniai. Kai kurie iš šių veiksnių, pavyzdžiui, įgyvendinimo vėlavimai dėl COVID-19 apribojimų, padidins šią sumą. Kai kurie iš šių veiksnių ją sumažins: pavyzdžiui, tinkamumo finansuoti taisyklių taikymo srities išplėtimas, kad jos apimtų su COVID-19 susijusias išlaidas⁹. Bendras jų poveikis dar negali būti įvertintas.

⁶ Paskelbta 2019 m. balandžio mėn.

⁷ Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma daugiametė finansinė programa 2014–2020 m., 6 straipsnyje numatytas 2 % metinis techninis patikslinimas.

⁸ Žr. mūsų 2018 m. metinės ataskaitos 2.44–2.48 dalis; mūsų 2017 m. metinės ataskaitos 2.48 dalį ir mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 2.36–2.39 ir 2.48 dalis.

⁹ 2020 m. kovo 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/460, kuriuo dėl konkrečių priemonių investicijoms į valstybių narių sveikatos priežiūros sistemas ir kitus jų ekonomikos sektorius sutelkti reaguojant į COVID-19 protrūkį iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013 ir (ES) Nr. 508/2014 (Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyva) ir 2020 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/558, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1301/2013 ir (ES) Nr. 1303/2013, kiek tai susiję su konkrečiomis priemonėmis, kuriomis sudaromos išskirtinės lanksčios sąlygos naudoti Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšas reaguojant į COVID-19 protrūkį.

Su ES biudžetu susijusios rizikos ir iššūkiai

COVID-19 pandemijos nulemti ES biudžeto pokyčiai

2.10. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė esminius 2020 m. ES biudžeto pakeitimus ir kitus teisės aktų pakeitimus, kuriais reaguojama į COVID-19 pandemiją. Jie taip pat patvirtino priemones¹⁰, kuriomis užtikrinamas papildomas likvidumas ir išskirtinis lankstumas su COVID-19 susijusioms ESI fondų išlaidoms. Kai kurias iš jų pakomentavome savo atskiroje nuomonėje¹¹. Komisijos skaičiavimais, reikšmingas vienos iš šių priemonių poveikis yra tas, kad 2020–2021 m. laikotarpio pradžioje valstybėms narėms skirti dar 14,6 milijardo eurų mokėjimų, iš kurių 8,5 milijardo eurų bus galima pasinaudoti 2020 m. Atsižvelgiant į 2020 m. turimų ESI fondų lėšų sumą, kuri gali būti skirta ir išmokėta su COVID-19 susijusioms išlaidoms padengti, kyla rizika, kad mokėjimų asignavimų gali nepakakti visiems poreikiams patenkinti. Atkreipiame dėmesį į tai, kad Komisija ketina „atidžiai stebėti siūlomo pakeitimo poveikį mokėjimų asignavimams 2020 m., atsižvelgdama tiek į biudžeto vykdymą, tiek į patikslintas valstybių narių prognozes“¹².

2.11. 2020 m. gegužės 27 d. Komisija pateikė svarbius savo pasiūlymo dėl 2021–2027 m. DFP pakeitimus, kad būtų atsižvelgta į COVID-19 pandemijos poveikį. Šie pakeitimai apima naują Europos gaivinimo priemonę (naujos kartos ES), pagal kurią per ketverius metus (2021–2024 m.) būtų galima panaudoti dar 750 milijardų eurų, ir patikslintą 2021–2027 m. DFP, kuri sumažinta iki naujos siūlomos bendros 1 100 milijardų eurų sumos. Jei iki 2020 m. pabaigos Taryba nepatvirtins 2021–2027 m. DFP arba Europos Parlamentas nesuteiks pritarimo, reikės pereinamojo laikotarpio nuostatų, kad būtų išvengta daugelio ES išlaidų programų nutraukimo. 2020 m. gegužės 13 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją, kurioje Komisijos prašoma pateikti pasiūlymą dėl DFP nenumatytų atvejų plano, kad būtų užtikrintas finansavimo

¹⁰ Žr. 9 išnašą.

¹¹ Audito Rūmų nuomonė Nr. 3/2020 (2020/C 159/01).

¹² Aiškinamasis memorandumas, pridėtas prie Komisijos pasiūlymo COM(2020) 138 final (procedūra 2020/0054(COD) dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl konkrečių priemonių, kuriomis sudaromos išskirtinės lanksčios sąlygos naudoti Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšas reaguojant į COVID-19 protrūkį, iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013 ir Reglamentas (ES) Nr. 1301/2013.

tęstinumas tuo atveju, jei nepavyktų laiku pasiekti susitarimo dėl 2021–2027 m. DFP. Atsižvelgdamas į COVID-19 krizę, Parlamentas paprašė Komisijos į nenumatytą atvejų planą įtraukti pasiūlymus dėl tikslingo taisyklių sugriežtinimo ir persvarstymo siekiant įveikti krizę ir remti ES ekonomikos atsigavimą.

Jungtinė Karalystė išstojo iš ES

2.12. 2020 m. sausio 31 d. Jungtinė Karalystė oficialiai išstojo iš ES ir pradėjo pereinamąjį laikotarpį. Šis laikotarpis turi baigtis 2020 m. gruodžio 31 d. Būsimi santykiai pasibaigus pereinamajam laikotarpiui priklauso nuo bet kokio susitarimo, kurį Jungtinė Karalystė ir ES gali pasiekti 2020 m.

2.13. 2020 m. Jungtinė Karalystė ir toliau mokės įnašus į ES biudžetą ir gaus iš jo naudos pagal tas pačias taisykles, tarsi ji būtų likusi valstybe nare. Jungtinės Karalystės įnašas po 2020 m. dėl įsipareigojimų, kuriuos ji prisiėmė kaip valstybė narė, bus nustatytas kaip Jungtinės Karalystės 2014–2020 m. suteiktų nuosavų išteklių sumos ir visų valstybių narių (įskaitant Jungtinę Karalystę) tuo pačiu laikotarpiu suteiktų nuosavų išteklių sumos santykis, remiantis susitarimo dėl išstojimo nuostatomis¹³.

¹³ Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos, OL L 29, 2020 1 31, p. 7.

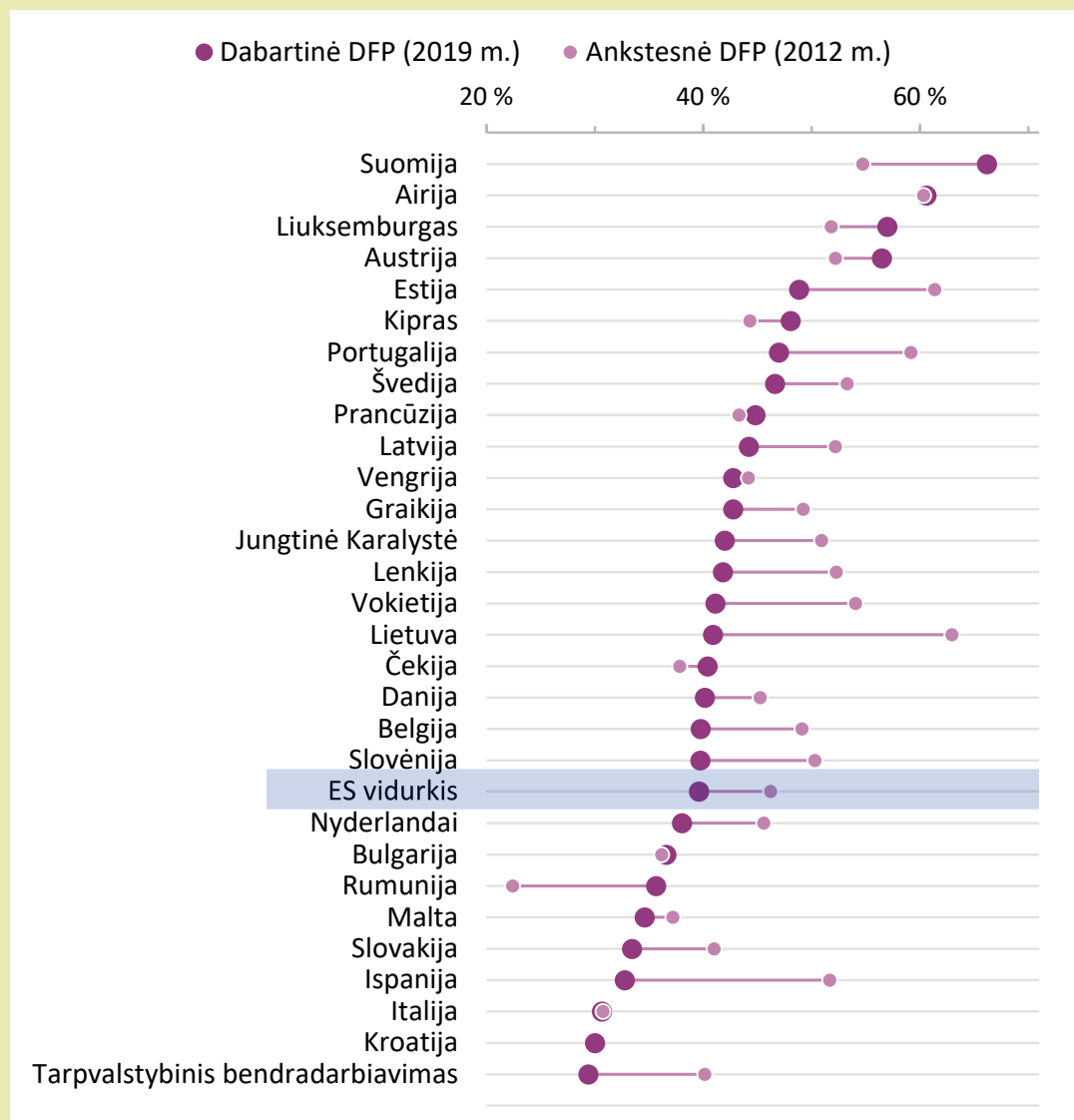
Finansų valdymo klausimai

ESI fondų lėšų įsisavinimas paspartėjo, tačiau jis vis dar lėtesnis nei pagal ankstesnę DFP

2.14. 2019 m. ESI fondų lėšų *įsisavinimo* tempas buvo beveik toks pat kaip ir 2018 m. Kaip parodyta [2.3 langelyje](#), 2019 m. pabaigoje iš visos dabartinei DFP skirtų ESI fondų asignavimų (465 milijardų eurų) sumos tik 40 % buvo sumokėta valstybėms narėms, palyginti su 46 % 2012 m. pabaigoje, atitinkamais ankstesnės DFP metais. 2019 m. visų asignavimų sumokėta dalis sudarė 12 %, ji buvo panaši 2012 m., atitinkamais ankstesnės DFP metais, sumokėtų asignavimų dalį (13 %). Iš diagramos taip pat matyti, kad tik devyniose valstybėse narėse lėšų įsisavinimo lygis pagal dabartinę DFP buvo aukštesnis nei pagal ankstesnę DFP.

2.3 langelis

ESI fondų lėšų įsisavinimas pagal valstybes nares ir DFP

Šaltinis: EAR, remiantis Komisijos informacija.

2.15. *2.4 langelyje* parodytas kiekvieno ESI fondo lėšų įsisavinimo lygis santykinė ir absoliučiąja išraiška. Fondų lėšų įsisavinimo lygiai labai skiriasi. Pavyzdžiui, *Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai* (EŽŪFKP) lėšų įsisavinimo lygis (100 milijardų eurų asignavimas) pasiekė 50 %, t. y. buvo aukštesnis nei kitų ESI fondų lėšų įsisavinimo lygis, o *Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo* (EJRŽF) lėšų įsisavinimo lygis (5,7 milijardo eurų asignavimas) pasiekė 29 %. Bendras lėšų įsisavinimo lygis 2019 m. buvo spartesnis nei bet kuriais kitais dabartinės DFP metais. Vis dėlto bendras visų ESI fondų lėšų įsisavinimo lygis 2019 m. buvo lėtesnis nei 2012 m., t. y. atitinkamais ankstesnės DFP metais.

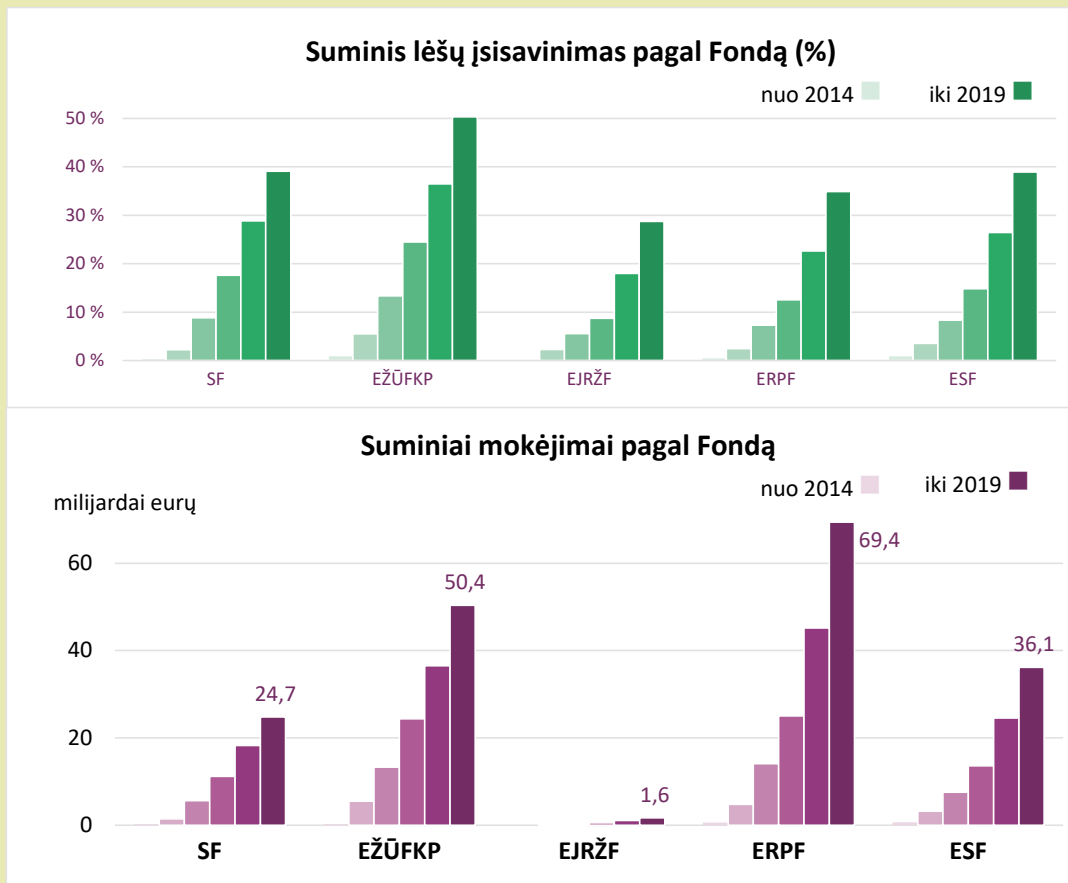
2.16. Ankstesnėse ataskaitose išanalizavome pagrindines lėto lėšų įsisavinimo priežastis¹⁴. Pagrindinės priežastys – vėluojanti išlaidų programų pradžia ir papildomas laikas, skirtas išlaidoms deklaruoti („n+3“ taisyklė)¹⁵. 2019 m. pabaigoje neįvykdytų įsipareigojimų, susijusių su ESI fondais, suma buvo 211 milijardų eurų (iš jų 208 milijardai eurų susiję su dabartine DFP).

¹⁴ 2017 finansinių metų metinės ataskaitos 2.13–2.19 dalys (2018/C 357/01, 2018 10 4) ir Apžvalga Nr. 5/2019 „Neįvykdyti įsipareigojimai ES biudžete – atidesnis žvilgsnis“, 2019 m. balandžio mėn.

¹⁵ 2014–2020 m. DFP metu valstybės narės numatytas skirti lėšas gali išleisti per trejus metus ir deklaruoti išlaidas Komisijai, kad ši jas atlygintų („n+3“ taisyklė). Po to laiko automatinio įsipareigojimų panaikinimo sistema pagal sumanymą turėtų užtikrinti, kad būtų atpalaiduotos bet kokios nepanaudotos lėšos.

2.4 langelis

ESI fondų lėšų įsisavinimas pagal fondus

Pastaba: Jaunimo užimtumo iniciatyva įtraukta į ESF.

Šaltinis: EAR, remiantis Komisijos informacija.

2.17. Pernai atkreipėme dėmesį¹⁶, kad 2017 ir 2018 m. į ES biudžetą buvo grąžintos didelės nepanaudotos metinio išankstinio finansavimo sumos¹⁷. Tai daugiausia lėmė įgyvendinimo vėlavimai. 2019 m. valstybės narės kaip *assignuotąsias pajamas* į ES biudžetą vėl grąžino metinį išankstinį finansavimą, kurio vertė – 7,7 milijardo eurų. Iš šios sumos 5,0 milijardo eurų buvo panaudota mokėjimams pagal valstybių narių prašymus atlikti, viršijant patvirtintą tų metų biudžetą. Šia priemone nebus galima pasinaudoti 2020 m., nes nepanaudotas metinis išankstinis finansavimas nebus susigrąžintas ir gali būti panaudotas su COVID 19 susijusioms išlaidoms padengti¹⁸.

Taikant pasidalijamojo valdymo principu grindžiamas finansines priemones taip pat susiduriama su lėšų įsisavinimo problemomis

2.18. *Finansinės priemonės, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas*, yra įgyvendinimo priemonė, pagal kurią iš ES biudžeto teikiama finansinė parama. Pagal šią schemą ESI fondų lėšomis finansuojamomis programomis gali būti steigiami atskiri kontroliuojančiojo fondo fondai arba subfondai. Iš šių fondų parama teikiama *galutiniam gavėjams*. Ši parama gali būti teikiama kaip paskolos, garantijos ir *investicijos į nuosavą kapitalą*. Tinkamai įgyvendinant finansines priemones, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, jos teikia konkrečią naudą, palyginti su *dotacijomis*. Visų pirma jos gali būti naudojamos siekiant pritraukti viešųjų ir privačių lėšų, kitaip tariant, sutelkti papildomų privačių ir viešųjų lėšų, kuriomis būtų papildytas pradinis viešasis finansavimas. Be to, jų kapitalo lėšos yra atnaujinamos: tos pačios lėšos gali būti pakartotinai naudojamos keliems ciklams¹⁹.

¹⁶ 2018 finansinių metų metinės ataskaitos 2.9–2.11 dalys (OL C 340/02, 2019 10 8).

¹⁷ EŽŪFKP metinis išankstinis finansavimas neteikiamas.

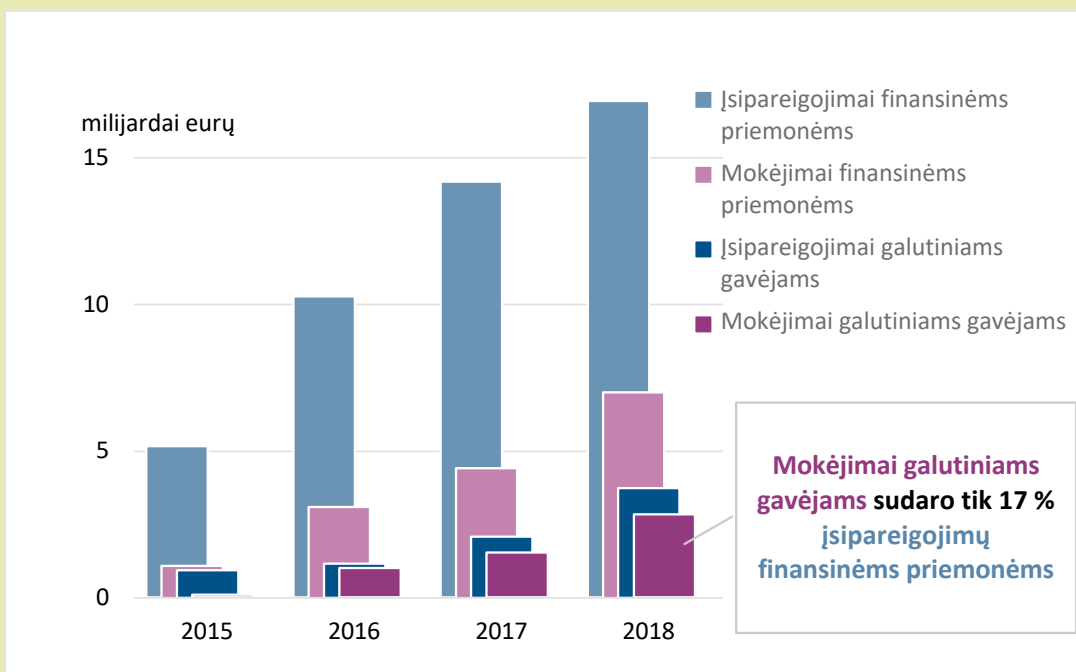
¹⁸ 2020 m. kovo 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/460, kuriuo dėl konkrečių priemonių investicijoms į valstybių narių sveikatos priežiūros sistemas ir kitus jų ekonomikos sektorius sutelkti reaguojant į COVID-19 protrūkį iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013 ir (ES) Nr. 508/2014 (Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyva).

¹⁹ Specialioji ataskaita Nr. 19/2016 „ES biudžeto įgyvendinimas finansinėmis priemonėmis: ko reikėtų pasimokyti iš 2007–2013 m. programavimo laikotarpio“, santrauka ir 7 dalis (OL: JOC 2016 250 R 0002, 2016 7 9).

2.19. Iš 16,9 milijardo eurų, pagal 2014–2020 m. DFP iš ESI fondų skirtų finansinėms priemonėms, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, iki 2019 m. pradžios šioms priemonėms buvo išmokėta 7,0 milijardo eurų. Iš šios sumos 2,8 milijardo eurų suma buvo pasiekusi savo galutinį gavėją. Todėl iki 2019 m. pradžios, po to, kai dabartinė DFP buvo įgyvendinama penkerius metus, tik apie 17 % viso ESI fondų finansavimo, dėl kurio buvo įsipareigota per finansines priemones, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, pasiekė savo galutinį gavėją (žr. [2.5 langelį](#)).

2.5 langelis

Finansinėms priemonėms, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas skirti įsipareigojimai ir mokėjimai

Pastaba: 2015 m. informacija susijusi su bendrais 2014 ir 2015 m. duomenimis.

Šaltinis: EAR, remiantis Komisijos ataskaitomis „Finansinės priemonės, numatytos pagal Europos struktūrinius ir investicijų fondus. Duomenų apie 2014–2020 m. programavimo laikotarpio finansinių priemonių finansavimo ir įgyvendinimo pažangą vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 46 straipsniu suvestinės“, 2015–2018 m.

2.20. Kaip ir 2007–2013 m. DFP laikotarpiu, 2014–2020 m. DFP laikotarpiu Komisija turi kasmet parengti finansinių priemonių, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, ataskaitą. Pagal atitinkamą Reglamentą²⁰ 2018 m. metinė ataskaita turėjo būti pateikta iki 2019 m. gruodžio mėn. Komisija ataskaitą²¹ paskelbė 2020 m. sausio mėnesį. Kaip pažymėjome savo 2017 m. metinėje ataskaitoje²², manome, kad atotrūkis tarp ataskaitinio laikotarpio pabaigos ir atitinkamos ataskaitos tebėra ilgas, o tai mažina joje pateikiamos informacijos aktualumą.

2.21. BNR pasiūlyme²³ dėl 2021–2027 m. DFP panaikinta nuostata, pagal kurią reikalaujama, kad Komisija kasmet teiktų ataskaitas dėl atskirų finansinių priemonių. Be to, reikalaujama, kad vadovaujančiosios institucijos Komisijai teiktų duomenis apie finansines priemones tik prioritetiniu lygmeniu. Manome, kad priežastys, dėl kurių 2007–2013 m. DFP reikėjo pateikti atskiras ataskaitas, tebėra aktualios: „didinti įgyvendinimo proceso skaidrumą ir užtikrinti, kad <...> vykdytų tinkamą finansų <...> priemonių įgyvendinimo stebėjimą“²⁴. Tai taip pat reiškia, kad reikia mažinti laiko atotrūkį tarp Komisijos metinės ataskaitos dėl atskirų finansinių priemonių paskelbimo ir laikotarpio, kurį ji apima²⁵.

²⁰ Žr. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 46 straipsnį (OL L 347, 2013 12 20, p. 2013).

²¹ Finansinės priemonės pagal Europos struktūrinius ir investicijų fondus: Duomenų apie 2014–2020 m. programavimo laikotarpio finansinių priemonių finansavimo ir įgyvendinimo pažangą, vadovaujantis 2018 m. gruodžio 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 46 straipsniu, suvestinės, padėtis 2018 m. gruodžio 31 d.

²² 2017 finansinių metų metinės ataskaitos 2.35 dalis (OL C357/02, 2018 10 4).

²³ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio ir migracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų priemonės finansinės taisyklės (COM(2018) 375 final).

²⁴ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1310/2011 (OL L 337, 2011 12 20).

²⁵ Audito Rūmų nuomonė Nr. 6/2018 (2019/C 17/01).

ES biudžetui kyla finansinės rizikos

ES biudžetas apima įvairių rūšių finansines operacijas

2.22. 2019 m. pabaigoje pagrindinės ES biudžetui kylančios finansinės rizikos buvo susijusios su šių rūšių operacijomis: finansinėmis operacijomis paskolų, tiesiogiai finansuojamų iš ES biudžeto, forma ir finansinėmis operacijomis, finansuojamomis iš ES garantijų fondo²⁶.

2.23. Tiesiogiai iš ES biudžeto finansuojamos finansinės operacijos apima:

- paskolas pagal Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonę (EFSM), kuriomis teikiama parama bet kuriai euro zonos valstybei narei didelių ekonominių ar finansinių sutrikimų atveju;
- mokėjimų balanso (MB) paskolas euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms, patiriančioms mokėjimų balanso sunkumų, ir
- Euratomo paskolas valstybėms narėms²⁷.

2.24. Iš garantijų fondo finansuojamos finansinės operacijos apima:

- makrofinansinės pagalbos (MFP) paskolas ES nepriklausančioms šalims, numatytas Išorės veiksmų garantijų fonde (GFEA);
- Euratomo paskolas ES nepriklausančioms šalims, užtikrintas iš trečiųjų šalių gautomis garantijomis ir papildomai atidėtomis GFEA;

²⁶ Be šių finansinių operacijų, ES biudžete taip pat naudojamos finansinės priemonės. Pagal Finansinio reglamento 210 straipsnį ES finansinis įsipareigojimas ir visi ES biudžeto mokėjimai, susiję su finansine priemone, negali viršyti „tai priemonei paskirto atitinkamo biudžetinio įsipareigojimo sumos“, taip pašalinant neapibrėžtųjų įsipareigojimų ES biudžete galimybę.

²⁷ Siekdama finansuoti skolinimo operacijas, Komisija yra įgaliota skolintis lėšas ES vardu. Skolinimosi ir skolinimo veikla, susijusi su EFSM ir MB paskolomis, vykdoma vadovaujantis kompensaciniu principu, o negrąžintos pasiskolintos sumos atitinka negrąžintas paskolintas sumas.

- o operacijas valstybėse narėse, kurioms taikoma Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) garantija (valdoma EIB grupės)²⁸;
- o operacijas ne valstybėse narėse, kurioms taikoma išorės skolinimo įgaliojimo (ISĮ) garantija (valdo EIB);
- o Europos darnaus vystymosi fondo (EDVF) operacijas, kurioms taikoma EDVF garantija (iniciatyva, kuria siekiama remti tvarias investicijas už ES ribų).

2.25. Komisija kasmet teikia ataskaitas dėl garantijų, įskaitant bendrą riziką ir metinę riziką, kuri tenka ES biudžetui. „Bendra rizika“ – visa neapmokėta finansuojamų operacijų suma (pagrindinė suma ir palūkanos). 2019 m. gruodžio 31 d. ši suma sudarė 72,7 milijardo eurų²⁹. Metinė rizika – didžiausia metinių mokėjimų (pagrindinės sumos ir palūkanų) suma, kurią ES turėtų sumokėti per finansinius metus, jei nebūtų vykdomi visi garantuotų paskolų mokėjimai; 2019 m. gruodžio 31 d. ji sudarė 4,5 milijardo eurų³⁰.

2.26. Į Komisijos praneštą bendros rizikos sumą neįtrauktos su ESIF susijusios operacijos. 2019 m. gruodžio 31 d. ES biudžeto rizikos pozicija, susijusi su galimais būsimais mokėjimais, susietais su ESIF garantija, sudarė 22 milijardo eurų pasirašytų operacijų, iš kurių 17,7 milijardo eurų išmokėta. Pridėjus šią išmokėtą sumą prie Komisijos bendros rizikos, bendra rizika gerokai padidėtų iki 90,5 milijardo eurų (2018 m. gruodžio 31 d.: 90,3 milijardo eurų)³¹ (žr. [2.6 langelį](#)).

²⁸ EIB grupę sudaro Europos investicijų bankas (EIB) ir Europos investicijų fondas (EIF).

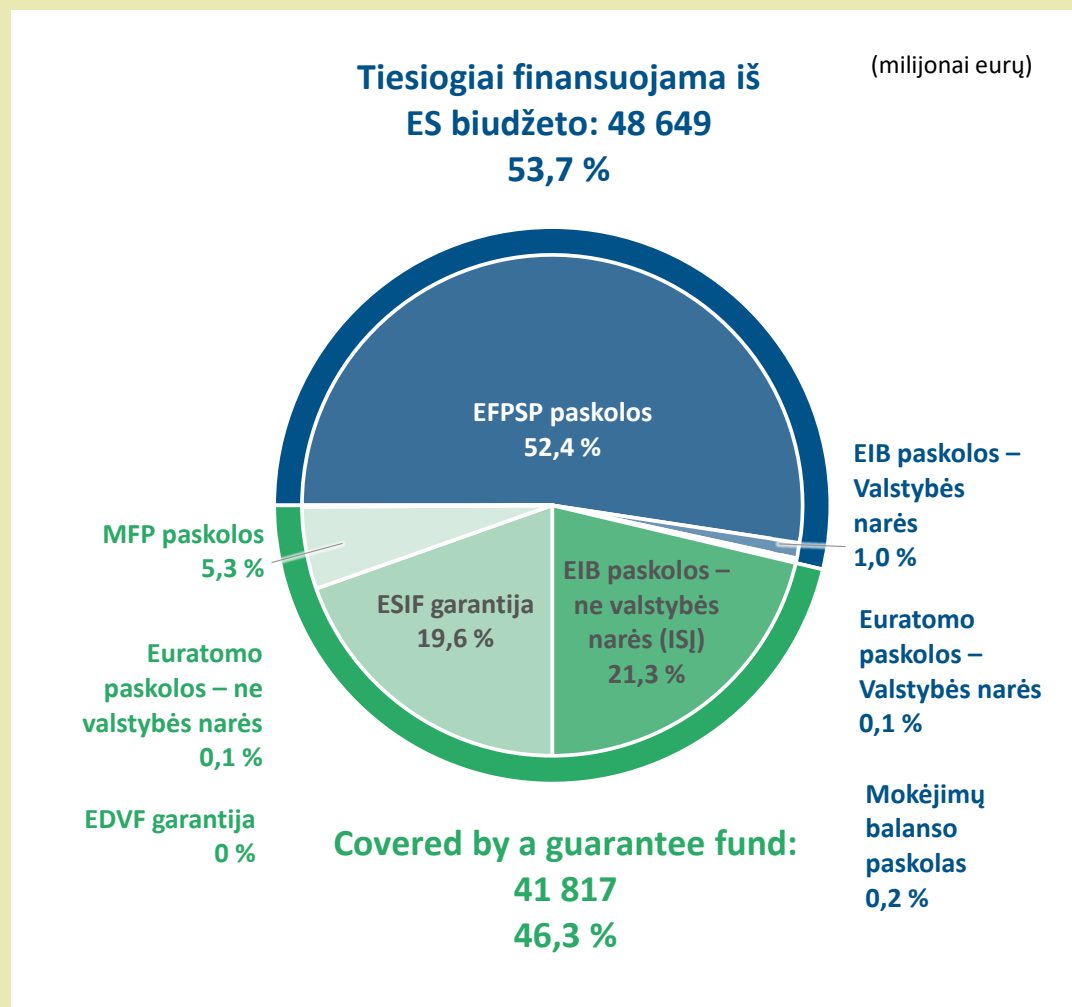
²⁹ Nors Komisija neįtraukė „bendros rizikos sumos, mes ją įvertinome remdamiesi sumomis, atskleistomis COM (2019) 484 „Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl bendrajame biudžete nustatytų garantijų“. Padėtis 2018 m. gruodžio 31 d.

³⁰ Įvertinimas pagrįstas COM(2019) 484 „Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl bendrajame biudžete nustatytų garantijų“. Padėtis 2018 m. gruodžio 31 d. ir padėtis, remiantis 2019 m. ES konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis.

³¹ Tai apima 0,3 milijardo eurų sumą (2018 m. gruodžio 31 d.: 0,2 milijardo eurų), susijusią su ESIF ir ISĮ, kuri ES metinėse finansinėse ataskaitose nurodyta kaip atidėjiniai arba finansiniai įsipareigojimai.

2.6 langelis

Bendros rizikos, kuri tenka ES biudžetui, pasiskirstymas 2019 m. gruodžio 31 d.

Šaltinis: EAR, remiantis 2019 m. ES konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis ir 2018 m. Komisijos ataskaita dėl bendrajame biudžete nustatytų garantijų.

ES turi įvairių priemonių biudžeto rizikos pozicijai sumažinti

2.27. ES turi nemažai priemonių užtikrinti, kad ji galėtų vykdyti savo teisinius įsipareigojimus, susijusius su paskolomis ir garantijomis. Tai, be kita ko, garantijų fondai, Komisijos išde turimi grynieji pinigai, galimybė teikti pirmenybę teisiųjų įsipareigojimų mokėjimui ir galimybė prašyti papildomų išteklių iš valstybių narių.

Garantijų fondai

2.28. Garantijų fondai yra likvidumo atsarga, skirta reikalavimams pagal garantiją patenkinti dėl galimų įsipareigojimų nevykdymo. Jei sumos, reikalingos reikalavimams patenkinti, viršija garantijų fonduose turimas sumas, jos turi būti padengtos iš ES biudžeto. ES biudžeto garantijos yra teisiniai ES įsipareigojimai remti programą priimančią finansinį įsipareigojimą biudžete³². Šiuo metu yra trys biudžeto garantijos: ESIF garantija, kurią užtikrina ESIF garantijų fondas; ISĮ garantija, kurią užtikrina GFEA ir EDVF garantija, kurią užtikrina EDVF garantijų fondas (žr. [2.1 lentelę](#)).

2.29. ESIF garantijų fondas finansuoja operacijas, kurioms taikoma ESIF garantija. Atidėjinių norma (procentinė dalis lėšų, kurios garantijų fonde turi būti atidėtos būsimiems reikalavimams mokėti pagal garantiją) šiuo metu yra 35 % (ji sumažinta nuo 50 % 2015 m.)³³. 2019 m. iš garantijų fondo nebuvo padengti jokie reikalavimai.

2.30. GFEA apima įsipareigojimus, atsirandančius dėl paskolų, kurias EIB suteikė ES nepriklausančioms šalims (ISĮ paskolos) arba Komisija (MFP paskolos ir Euratomo paskolos ES nepriklausančioms šalims), gavėjų įsipareigojimų nevykdymo. GFEA atidėjinių norma yra 9 % visų neįvykdytų įsipareigojimų. 2019 m. Fondas išmokėjo 55 milijonus eurų ISĮ reikalavimams mokėti pagal garantiją.

2.31. EDVF garantijų fondas apima operacijas pagal EDVF biudžeto garantiją, skirtą privačioms investicijoms Afrikoje ir ES kaimyninėse šalyse partnerėse sutelkti³⁴. Tikslinė atidėjinių norma yra 50 % visų įsipareigojimų. Iki 2019 m. gruodžio 31 d. galiojo vienas EDVF garantijos susitarimas, kurio bendra garantijos riba buvo 50 milijonų eurų.

³² Žr. Finansinio reglamento 2 straipsnio 9 dalį.

³³ 2017 m. gruodžio 13 d. Reglamentas (ES) 2017/2396, kuriuo iš dalies keičiamos reglamentų (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) 2015/1017 nuostatos dėl Europos strateginių investicijų fondo veiklos laikotarpio pratęsimo ir to fondo bei Europos investavimo konsultacijų centro techninių patobulinimų (OL L 345, 2017 12 27, p. 34–52).

³⁴ Reglamentas (ES) 2017/1601, kuriuo sukuriamas Europos darnaus vystymosi fondas (EDVF), EDVF garantija ir EDVF garantijų fondas.

2.1 lentelė. Biudžeto garantijos (2019 m. gruodžio 31 d.)

	Viršutinė riba (milijardais eurų)	Tikslinė atidėjinių norma	Suma garantijų fonde (milijardais eurų)	Pasirašyta suma (ES dalis)	Investicijų tikslas
ESIF	26	35 %	6,7 ^(*)	22	500
ISĮ	32,3	9 %	2,6	31,7	-
EDVF	1,5	50 %	0,6 ^(**)	0	17,5

(*) ESIF garantijų fondo atidėjiniai palaipsniui didinami iki tikslinės 9,1 milijardo eurų sumos iki 2022 m.

(**) EDVF garantijų fondo atidėjiniai palaipsniui didinami iki tikslinės 750 milijonų eurų sumos.

Pastaba: Siekiant apskaičiuoti didžiausią galimą ES biudžeto rizikos poziciją, susijusią su būsimais mokėjimais, susietais su biudžeto garantijomis, prie pirmiau nurodytos sumos reikia pridėti patvirtintas, bet dar nepasirašytas operacijas. 2019 m. gruodžio 31 d. jos sudarė 10,4 milijardo eurų.

Šaltinis: EAR, remiantis ES konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis, Komisijos ataskaita dėl bendrajame biudžete nustatytų garantijų ir Komisijos ataskaita dėl ESIF garantijų fondo valdymo.

Grynųjų pinigų atsargos

2.32. Komisija taip pat gali panaudoti savo pinigų atsargas mokėtinoms sumoms padengti, jei skolininkai laiku negrąžina savo įsipareigojimų. Komisijos išde turimų grynųjų pinigų suma kiekvienais metais svyruoja. 2019 m. pabaigoje grynųjų pinigų suma buvo 15,6 milijardo eurų (2010–2019 m. grynųjų pinigų suma metų pabaigoje svyravo nuo maždaug 2 iki 25 milijardų eurų).

Prioritetų nustatymas ir papildomų išteklių prašymas

2.33. Jei sumos, kurių reikia tokiems grąžinimo poreikiams patenkinti, viršija Komisijos išdo sąskaitoje esančias lėšas, Komisija gali panaudoti turimus ES biudžeto išteklius ir teikti pirmenybę teisinių įsipareigojimų mokėjimui, palyginti su kitomis neprivalomomis išlaidomis (pavyzdžiui, ESF fondų mokėjimais valstybėms narėms). Jei to taip pat nepakanka, Komisija gali prašyti valstybių narių papildomų išteklių, kad įvykdytų savo teisinius įsipareigojimus, viršijančius DFP viršutines ribas, bet ne daugiau kaip 1,20 % ES BNP³⁵.

³⁵ Žr. Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 dėl tradicinių, PVM ir BNPj pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti, 14 straipsnį.

Pakartotinis būsimo ES biudžeto rizikos pozicijos poreikių vertinimas

2.34. Finansinio reglamento 210 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad *neapibrėžtieji įsipareigojimai*, atsirandantys dėl biudžeto lėšomis dengiamų biudžeto garantijų arba finansinės paramos, laikomi tvariais, jeigu jų prognozuojama daugiametė raida atitinka Reglamente, kuriuo nustatoma DFP, nustatytas ribas ir viršutines metinių mokėjimų asignavimų ribas. Remiantis šia nuostata, 2019 m. gruodžio 31 d. turimos priemonės, skirtos ES biudžeto rizikos pozicijai mažinti, gali būti laikomos tvariomis (žr. **2.22–2.33** dalis). Tačiau dėl COVID-19 krizės gali būti dažniau naudojamos esamos ir naujai sutartos priemonės numatomam ekonomikos nuosmukiui sušvelninti. Dėl to taip pat kyla rizika, kad gali būti neigiamai paveikti dabartinių galutinių paskolų ir biudžeto garantijų gavėjų galimybės jas grąžinti gebėjimai. Tai turės įtakos sumoms ir mechanizmams, kuriais galima sumažinti būsimą rizikos poziciją, įskaitant atidėjinių normas.

ES biudžetas ir EIB grupė yra glaudžiai susiję

EIB grupė padeda siekti ES tikslų

2.35. EIB grupė padeda siekti ES tikslų derindama operacijas, finansuojamas arba remiamas lėšomis iš ES biudžeto, ir EIB grupės nuosavus išteklius. Per pastarąsias DFP, atsižvelgiant į vis dažnesnį finansinių priemonių naudojimą, EIB grupės vaidmuo remiant ES politikas gerokai padidėjo.

2.36. EIB grupės tikslai labai suderinti su ES tikslais. Nuo 2011 m. EIB užsibrėžė tikslą, kad kasmet 30 % jo pasirašytų projektų turėtų prisidėti prie ekonominės ir socialinės sanglaudos bei konvergencijos. Didelė EIB grupės veiklos dalis taip pat skirta klimato politikai ir aplinkos tvarumui. Neseniai EIB paskelbė, kad jo tikslinė su klimatu susijusių projektų dalis iki 2025 m. padidės dvigubai – nuo dabartinių 25 % iki 50 %³⁶.

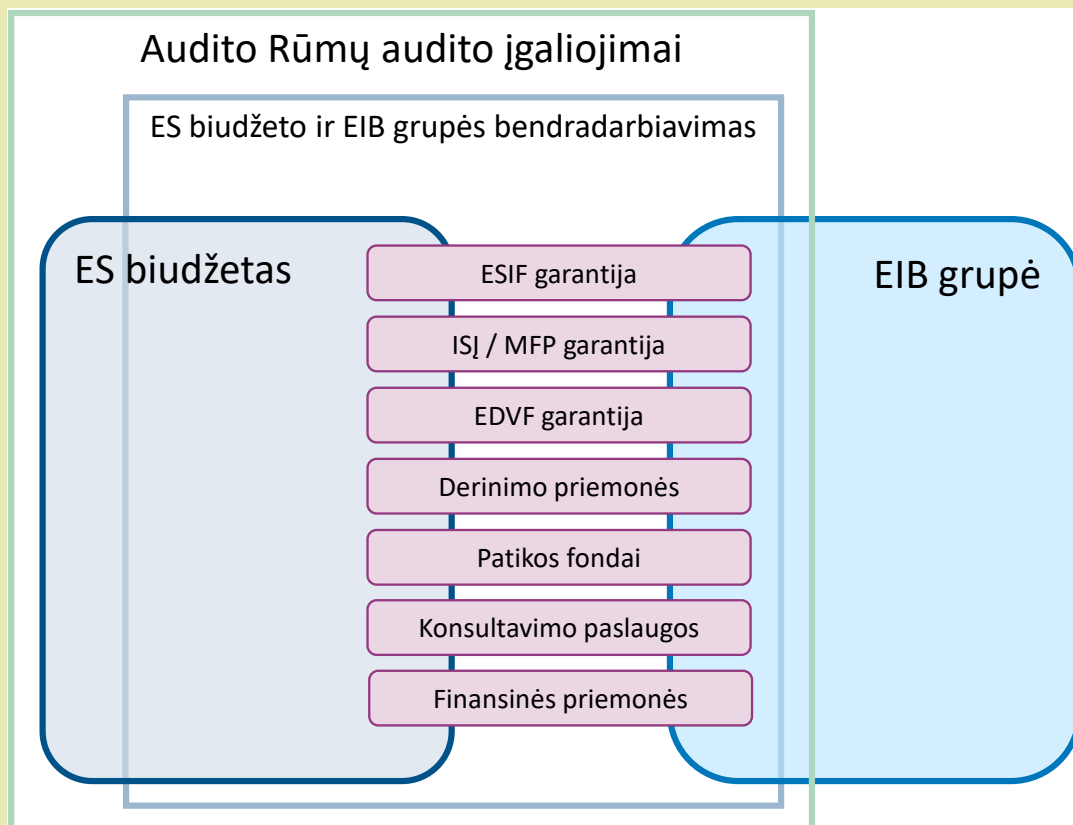
³⁶ Žr. EIB grupės 2020 m. veiklos planą.

Didelė EIB operacijų dalis finansuojama iš ES biudžeto

2.37. EIB grupė padeda įgyvendinti ES tikslus naudodama įvairias priemones (žr. [2.7 langelį](#)).

2.7 langelis

ES biudžeto ir EIB grupės bendradarbiavimas

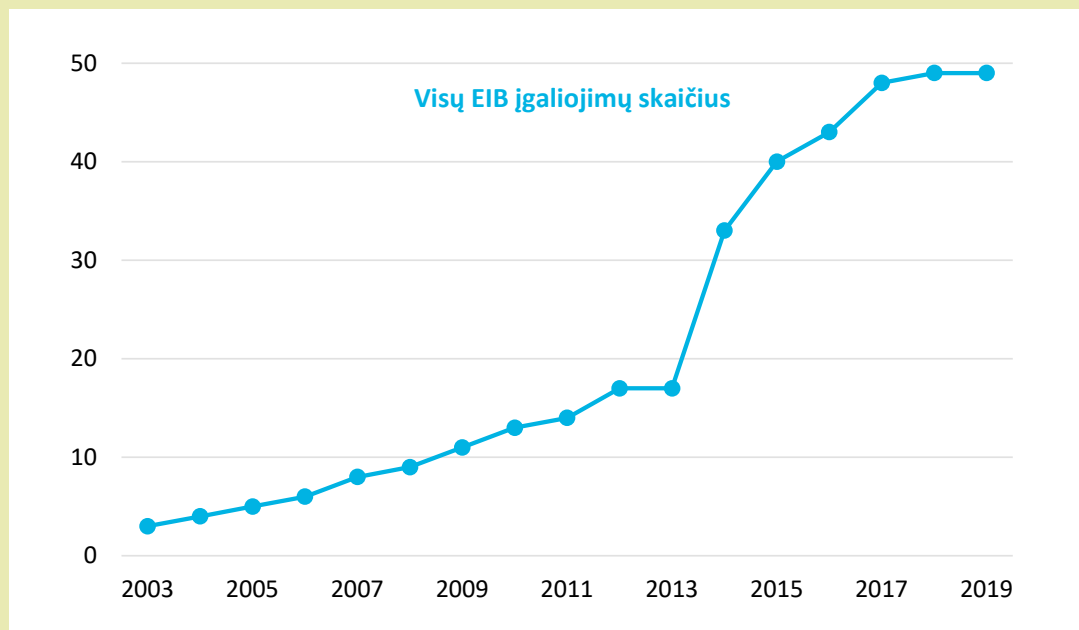
Šaltinis: EAR, remiantis Komisijos 2018 m. metine ES finansinės struktūros ataskaita.

2.38. Nors dalis EIB grupės finansinės veiklos vykdoma naudojant tik EIB grupės nuosavus išteklius ir prisiimant riziką, didelė jos dalis įgyvendinama naudojant trečiųjų šalių, įskaitant Komisiją, pagal įgaliojimus suteiktas lėšas. Įgaliojimai – tai EIB grupės ir trečiosios šalies partnerystės siekiant bendrų tikslų. Jie grindžiami trečiosios šalies įsipareigota skirti finansinę paramą.

2.39. Per pastaruosius 15 metų EIB vis plačiau ir įvairiau naudojasi šia įgaliojimų sistema. EIF taip pat vykdo lėšas pagal ES įgaliojimus. Kadangi EIB įgaliojimų suma yra didesnė, mūsų analizėje daugiausia dėmesio skiriama EIB. Iki 2019 m. pabaigos maždaug trečdalis EIB skolinimo veiklos ir daugiau kaip trys ketvirtadaliai jo patiriamosios veiklos buvo vykdomi pagal įgaliojimus. Galiojo apie 50 įgaliojimų. Dauguma šių įgaliojimų yra sudaryti susitarimai su Komisija.

2.8 langelis

EIB įgaliojimų vykdymo veiklos raida nuo 2003 m. iki 2019 m.

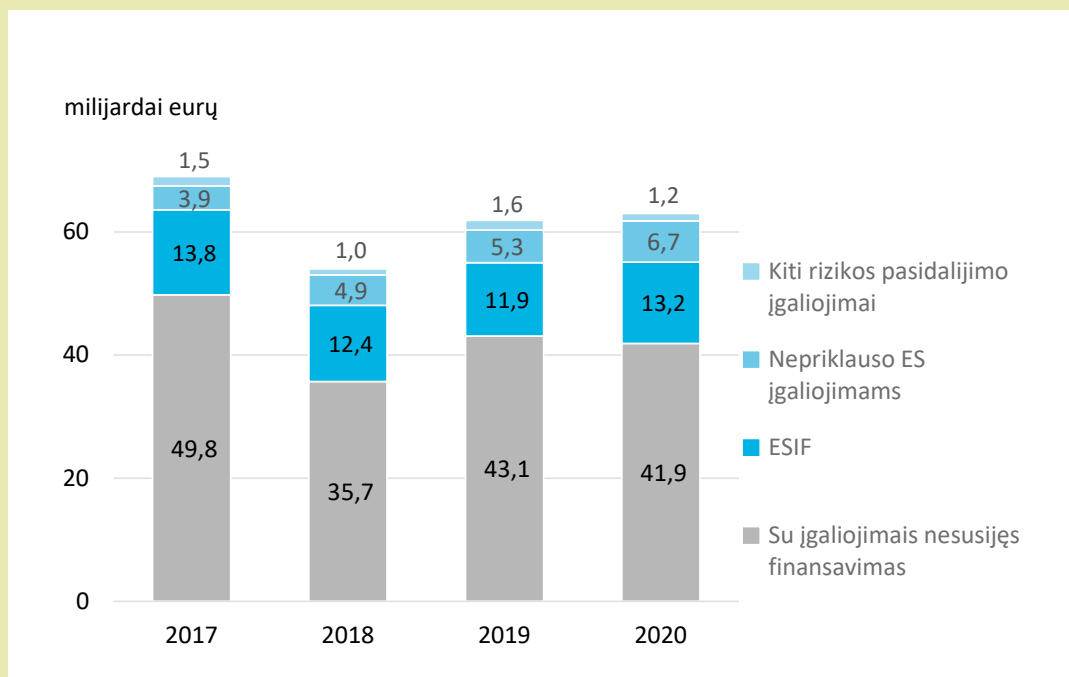

Šaltinis: EAR, remiantis 2019 m. gruodžio mėn. EIB ataskaita „EIB veiklos pagal įgaliojimus vertinimas“.

2.40. 2.9 langelyje parodyta EIB metinė skolinimo veikla, išskaidyta į finansavimą pagal įgaliojimą ir ne pagal įgaliojimą.

2.9 langelis

EIB finansavimo veikla pagal įgaliojimą, palyginti su kitu su įgaliojimų vykdymu nesusijusiu finansavimu per metus

Pastaba: Diagramoje pateikiami faktiniai 2017, 2018 ir 2019 m. duomenys ir prognozuojami 2020 m. duomenys.

Šaltinis: EAR; remtasi EIB duomenimis.

EIB grupė ir toliau atliks svarbų vaidmenį

2.41. Didžiausi EIB įgaliojimai remiami ESIF garantija (viršutinė riba – 26 milijardai eurų) ir ISĮ garantija (viršutinė riba – 32,3 milijardo eurų). Savo specialiojoje ataskaitoje dėl ESIF³⁷ padarėme išvadą, kad ESIF padėjo EIB teikti didesnės rizikos finansavimą investicijoms ir pritraukti papildomų viešųjų ir privačiųjų investicijų. Tačiau taip pat nustatėme, kad kai kuri ESIF parama pakeitė kitą EIB ir ES finansavimą, dalis ESIF finansavimo buvo skirta projektams, kuriuos įgyvendinant buvo galima naudoti kitus viešuosius ar privačius finansavimo šaltinius, ESIF pritrauktų papildomų investicijų įvertintos sumos kartais buvo išpūstos, o didžioji investicijų dalis skirta kelioms didesnėms ES 15 valstybėms narėms su gerai įsikūrusiais nacionaliniais skatinamojo finansavimo bankais. 2019 m. Komisijos atliktame ISĮ vertinime³⁸ ji nurodė keletą trūkumų. Tarp jų – EIB keitimosi informacija trūkumai ir sunkumai vertinant faktinius ES intervencijos rezultatus ir poveikį. Remiantis ta pačia vertinimo ataskaita, Komisija taip pat pradėjo bendrą 19 straipsnio procedūros peržiūrą³⁹, siekdama pagerinti EIB operacijų derinimo su ES politikos prioritetais, įskaitant operacijas už ES ribų, priežiūrą.

³⁷ Specialioji ataskaita Nr. 3/2019 „Europos strateginių investicijų fondas. Kad ESIF būtų visiškai sėkmingas, būtina imtis veiksmų“.

³⁸ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 466/2014/ES, kuriuo Europos investicijų bankui suteikiama ES garantija finansavimo operacijų, kuriomis remiami investiciniai projektai ne Sąjungoje, nuostoliams atlyginti, vertinimas (SWD(2019) 334 final, 2019 9 13).

³⁹ Pagal EIB statuto 19 straipsnį Komisijos nuomonės turi būti prašoma dėl visų EIB operacijų, finansuojamų iš nuosavų išteklių, prieš pateikiant ją EIB direktorių valdybai patvirtinti. Komisijos vaidmuo – pateikti nuomonę dėl siūlomų investicijų atitikties atitinkamiems ES teisės aktams ir politikoms. Tokie aspektai kaip projekto pelningumas ir finansinė rizika nepriklauso 19 straipsnio procedūros taikymo sričiai, už juos atsako tik EIB.

2.42. Per ateinančius 10 metų Komisija įsipareigojo sutelkti bent 1 trilijoną eurų investicijų tvariai, teisingai ir žaliai pertvarkai remti⁴⁰. Programa „InvestEU“⁴¹ bus pagrindinė šio plano priemonė. EIB grupė prisidės prie šio investicijų tikslo pagal programą „InvestEU“, įskaitant specialią teisingos pertvarkos sistemą, ir pagal teisingos pertvarkos mechanizmo viešojo sektoriaus paskolų priemonę⁴². Tikimasi, kad EIB grupės indėlis į Komisijos Europos žaliojo kurso investicijų planą sudarys apie 250 milijardų eurų sutelktų investicijų pagal ES įgaliojimus⁴³.

2.43. EIB grupė taip pat prisidės prie ES atsako į COVID-19 pandemiją. Atsižvelgdama į 2020 m. balandžio 9 d. Euro grupės rekomendaciją⁴⁴, EIB grupė kuria iki 25 milijardų eurų vertės visos Europos garantijų fondą, daugiausia dėmesio skirdama mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ) visoje ES. EIB grupė anksčiau paskelbė priemonių rinkinį, kuriuo siekiama sutelkti iki 40 milijardų eurų poveikį patiriančių MVĮ trumpalaikiams finansavimo poreikiams finansuoti, be kita ko, remiant iki 8 milijardų eurų finansavimą, teikiamą per EIF ir remiamą 1 milijardo eurų ES garantija, nukreipta pagal ESIF, siekiant paskatinti finansų tarpininkus užtikrinti likvidumą MVĮ ir vidutinės kapitalizacijos įmonėms, ir skiriant 5 milijardus eurų investicijoms į sveikatos priežiūros sektorių. EIB, gavęs ES finansavimą, įskaitant ES garantijas, taip pat paskelbė, kad ateinančiais mėnesiais ne ES partneriams jis skirs iki 5,2 milijardo eurų.

⁴⁰ COM(2020) 21 Komisijos komunikatas dėl Tvarios Europos investicijų plano ir Europos žaliojo kurso investicijų plano.

⁴¹ COM(2018) 439 Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl programos „InvestEU“.

⁴² COM(2020) 22 Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas.

⁴³ Programos „InvestEU“ ir teisingos pertvarkos mechanizmo biudžetiniai aspektai vis dar priklauso nuo bendro susitarimo dėl kitos DFP.

⁴⁴ Žr. 2020 m. balandžio 17 d. Euro grupės apibendrinamąjį laišką.

Mūsų audito įgaliojimai apima tik dalį EIB operacijų

2.44. Šiuo metu didelė EIB operacijų dalis – operacijos, kurios nėra finansuojamos ar remiamos iš ES biudžeto – nepatenka į mūsų audito įgaliojimų sritį. Atsižvelgdami į tai, kad šios operacijos labai padeda siekti ES tikslų, taip pat į tai, kad vykdant ES biudžetą vis daugiau naudojamosi EIB, manome, kad joms būtų naudinga atlikti nepriklausomą jų tvarkingumo ir veiksmingumo išorės vertinimą. Audito Rūmai savo auditus, susijusius su EIB operacijomis, atlieka remdamiesi trišaliu Komisijos, Audito Rūmų ir EIB susitarimu. Tai taikoma paskolų operacijoms pagal Europos Sąjungos Bankui suteiktus įgaliojimus ir Banko valdomoms operacijoms, kurios yra įtrauktos į Europos Sąjungos bendrąjį biudžetą ir kurioms suteiktos jo garantijos⁴⁵. Šis dabartinis susitarimas nustos galioti 2020 m., šiuo metu vyksta derybos dėl naujo susitarimo.

2.45. 2020 m. Europos Parlamentas pakartojo savo raginimą „suteikti Europos Audito Rūmams įgaliojimus atlikti visų EIB operacijų auditą, įskaitant su jo investicijomis susijusių išlaidų veiksmingumo ir projektų papildomumo vertinimą, ir viešai skelbti šių auditų rezultatus.“ Jis taip pat paragino Audito Rūmus „parengti rekomendacijas dėl EIB išorės skolinimo veiklos rezultatų“⁴⁶.

⁴⁵ Europos Komisijos, Europos Audito Rūmų ir Europos investicijų banko trišalis susitarimas, 2016 m.

⁴⁶ 2020 m. liepos 10 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2019 m. metinio pranešimo dėl Europos investicijų banko finansinės veiklos (2019/2126(INI)) ir Pranešimas dėl Europos Sąjungos 2018 finansinių metų bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo, III skirsnis – Komisija ir vykdomosios įstaigos (2019/2055(DEC)).

Išvados ir rekomendacijos

Išvados

2.46. 2019 m. galutiniame biudžete turimi įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimai buvo beveik visiškai panaudoti. Per pastaruosius ketverius metus mokėjimai buvo gerokai mažesni už DFP viršutinės ribas, todėl ateityje padidės mokėjimų poreikiai (žr. [2.2–2.6](#) dalis).

2.47. 2019 m. pabaigoje neįvykdyti įsipareigojimai pasiekė visų laikų aukščiausią lygį. Nustatėme dvi pagrindines šio padidėjimo priežastis: įsipareigojimų asignavimai sistemingai viršija mokėjimų asignavimus, o mokėjimų poreikiai atidedami į kitą DFP (žr. [2.7–2.9](#) dalis).

2.48. Nors ESI fondų įgyvendinimas paspartėjo, bendras lėšų įsisavinimas tebėra mažesnis nei atitinkamais ankstesnės DFP metais. Persvarstytos ESI fondų įgyvendinimo taisyklės, kurias paskatino COVID-19 krizė, turėtų toliau spartinti įgyvendinimą. Kyla rizika, kad dėl šių pokyčių gali būti daromas spaudimas nuo 2020 m. turimiems mokėjimų asignavimams (žr. [2.14–2.17](#) dalis).

2.49. Tik 17 % finansinių priemonių, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, skirtų lėšų pasiekė galutinį gavėją penktaisiais dabartinės DFP metais. Komisijos ataskaitų dėl finansinių priemonių, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, aktualumas yra mažesnis, nes jos metinė ataskaita dėl šių priemonių skelbiama per vėlai. 2021–2027 m. DFP laikotarpiu Komisija neberengs metinės ataskaitos atskirų finansinių priemonių, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, lygmeniu (žr. [2.18–2.21](#) dalis).

2.50. 2019 m. pabaigoje ES turėjo įvairių priemonių, skirtų spręsti ES biudžetui kylančios finansinės rizikos, susijusios su paskolomis ir biudžeto garantijomis, problemą. Tačiau dėl COVID-19 krizės poveikio reikės iš naujo įvertinti sumas ir mechanizmus, kuriais galima sumažinti būsimą riziką, įskaitant atidėjinių normų peržiūrą. Todėl svarbu susidaryti išsamų bendros rizikos, kuri kyla ES biudžetui, vaizdą, įskaitant riziką, susidarančią dėl tokių biudžeto garantijų kaip ESIF (žr. [2.22–2.34](#) dalis).

2.51. EIB grupė yra svarbi partnerė vykdant ES biudžetą ir siekiant ES tikslų, o jos vaidmuo ir toliau bus svarbus kitos DFP laikotarpiu. Didelė jos operacijų dalis vykdoma pagal įgaliojimus, kurių didžioji dalis yra susitarimai su Komisija. Pagal mūsų audito įgaliojimus galime tikrinti tik tas EIB operacijas, kurios finansuojamos arba garantuojamos ES biudžeto lėšomis. Mūsų specialiosiose ataskaitose nustatytos problemos ir siūlomi patobulinimai, susiję su tokių operacijų vykdymu. Todėl manome, kad būtų naudinga tai EIB operacijų daliai, kuri nėra remiama iš ES biudžeto, atlikti nepriklausomą jų tvarkingumo ir veiksmingumo išorės tikrinimą (žr. [2.35–2.45](#) dalis).

Rekomendacijos

2.52. Rekomenduojame Komisijai imtis šių veiksmų.

2.1 rekomendacija

Atidžiai stebėti mokėjimų poreikius ir imtis jos institucinei kompetencijai priklausančių veiksmų siekiant užtikrinti mokėjimų asignavimų prieinamumą, atsižvelgiant į nepakankamų mokėjimų asignavimų riziką ir ypatingus poreikius, susijusius su COVID-19 pandemija.

Terminas: nuo 2020 m.

2.2 rekomendacija

Kitos DFP laikotarpiu ir toliau rengti metinę finansinių priemonių, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, ataskaitą, be kita ko, atskirų finansinių priemonių lygmeniu.

Terminas: kasmet, nuo 2021 m. ataskaitos

2.3 rekomendacija

Metinėje ataskaitoje dėl garantijų, kurios dengiamos iš bendrojo biudžeto, pateikti išsamų vaizdą apie ES biudžeto rizikos poziciją, įskaitant riziką, susidarančią dėl ESIF garantijos ir visų susijusių būsimų finansinių operacijų.

Terminas: kasmet nuo 2021 m.

2.4 rekomendacija

Atsižvelgiant į COVID-19 krizę, iš naujo įvertinti, ar esami mechanizmai, kuriais siekiama sumažinti riziką ES biudžetui, yra pakankami ir tinkami, ir peržiūrėti garantijų fondų, kuriais padengiamos iš ES biudžeto suteiktos garantijos, tikslines atidėjinių normas.

Terminas: nuo 2020 m.

2.53. Rekomenduojame, kad Europos Parlamentas ir Taryba imtųsi šių veiksmų:

2.5 rekomendacija

Raginti EIB sudaryti sąlygas Audito Rūmams atlikti jo finansinės veiklos tvarkingumo ir veiksmingumo aspektų, kuriems netaikomi konkretūs ES įgaliojimai, auditą.

Terminas: nuo 2021 m.

Priedai

2.1 priedas. Lėšų įsisavinimo lygiai pagal valstybes nares 2019 m. pabaigoje, palyginti su 2012 m.

	Visi 2014–2019 m. atlikti mokėjimai milijonais eurų	Lėšų įsisavinimas 2019 m. pabaigoje	Lėšų įsisavinimas 2012 m. pabaigoje
Belgija	1 120	39,7 %	49,1 %
Bulgarija	3 648	36,6 %	36,2 %
Čekija	9 651	40,4 %	37,9 %
Danija	622	40,1 %	45,3 %
Vokietija	11 518	41,1 %	54,1 %
Estija	2 164	48,8 %	61,3 %
Airija	2 050	60,6 %	60,3 %
Graikija	9 266	42,8 %	49,2 %
Ispanija	13 291	32,8 %	51,7 %
Prancūzija	12 566	44,8 %	43,3 %
Kroatija	3 231	30,0 %	
Italija	13 885	30,7 %	30,7 %
Kipras	443	48,1 %	44,3 %
Latvija	2 509	44,2 %	52,2 %
Lietuva	3 481	40,9 %	62,9 %
Liuksemburgas	82	57,0 %	51,8 %
Vengrija	10 737	42,8 %	44,2 %
Malta	288	34,6 %	37,2 %
Nyderlandai	742	38,0 %	45,6 %
Austrija	2 790	56,5 %	52,2 %
Lenkija	36 200	41,8 %	52,3 %
Portugalija	12 231	47,0 %	59,2 %
Rumunija	11 163	35,6 %	22,4 %

	Visi 2014–2019 m. atlikti mokėjimai milijonais eurų	Lėšų įsisavinimas 2019 m. pabaigoje	Lėšų įsisavinimas 2012 m. pabaigoje
Slovėnija	1 569	39,7 %	50,3 %
Slovakija	5 079	33,4 %	41,0 %
Suomija	2 506	66,2 %	54,7 %
Švedija	1 694	46,6 %	53,3 %
Jungtinė Karalystė	6 886	42,0 %	50,9 %
Tarpvalstybinis bendradarbiavimas	2 767	29,4 %	40,1 %
ES vidurkis	184 179	39,6 %	46,4 %

Šaltinis: EAR, remiantis Komisijos informacija.

2.2 priedas. Finansinės priemonės, kurias 2019 m. pabaigoje pagal ES įgaliojimus valdė EIB grupė (milijonais eurų)

Finansinė priemonė	Valdo	Turimas finansinis paketas	Iš viso mokėjimų iš ES biudžeto iki 2019 m. pabaigos
Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) skolų priemonės	EIB	2 536 ^(*)	697
Energijos vartojimo efektyvumo priemonių privataus finansavimo priemonė (EVEFPF)	EIB	105	48
Gamtos turtų finansavimo priemonė (GTFP)	EIB	60	13
„InnovFin“ skola – programos „Horizontas 2020“, paskolų paslaugų priemonė, skirta moksliniams tyrimams ir inovacijoms	EIB	1 686	1 275
Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė (RFPF)	EIB	961	961
Bandomoji garantijų priemonė, skirta moksliniais tyrimais ir inovacijomis grindžiamoms MVĮ ir mažoms vidutinės kapitalizacijos įmonėms (RSI)	EIF	270	270
EaSI mikrofinansai ir socialinės įmonės (EaSI)	EIF	110	84
EaSI gebėjimų stiprinimo investicijų linija	EIF	26	23
Europos mikrofinansų garantijų priemonė „Progress“ (EPMF – G)	EIF	25	24
Europos mikrofinansų fondas „Progress“ (EPMF – FCP-FIS)	EIF	80	80
Užimtumo ir socialinių inovacijų subfondas (EaSI FIS)	EIF	67	25
Studentų paskolų garantijų sistema („Erasmus+“) – SPGS	EIF	50	22
COSME paskolų garantijų priemonė (COSME-PGP)	EIF	1 161	563
Augimui skatinti skirta nuosavo kapitalo priemonė pagal COSME (COSME-EFG)	EIF	394	94

Finansinė priemonė	Valdo	Turimas finansinis paketas	Iš viso mokėjimų iš ES biudžeto iki 2019 m. pabaigos
„InnovFin“ MVĮG – MVĮ ir mažų vidutinės kapitalizacijos įmonių mokslinių tyrimų ir investicijų paskolų paslauga pagal programą „Horizontas 2020“	EIF	1 389	1 101
„InnovFin“ nuosavo kapitalo priemonė moksliniams tyrimams ir inovacijoms pagal programą „Horizontas 2020“	EIF	785	534
MVĮ iniciatyva (COSME ir programos „Horizontas 2020“ indėlis)	EIF	32	21
Kultūros ir kūrybos sektorių garantijų priemonė (CCS GF)	EIF	122	42
MVĮ garantijų priemonė pagal KIP (MVĮG 07)	EIF	532	451
Spartaus augimo ir inovacijų MVĮ nuosavo kapitalo priemonė pagal KIP (GIF)	EIF	561	538
Garantijų priemonė pagal Vakarų Balkanų įmonių plėtros ir inovacijų priemonę (EDIF I)	EIF	22	22
Garantijų priemonė pagal Vakarų Balkanų įmonių plėtros ir inovacijų priemonę (EDIF II)	EIF	48	19
Įmonių plėtros fondas – Vakarų Balkanų ĮPF	EIF	11	11
Įmonių inovacijų fondas – Vakarų Balkanų ĮIF	EIF	21	21
Ekologiško augimo fondas (EAF)	EIF	59	20
Europos fondas Pietryčių Europai (EFPE) – Vakarų Balkanai	EIF	88	0
Pasaulinis energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos fondas (GEEREF)	EIF	81	80
Parama EVIPP skirtai priemonei	EIB	224	224
Iš viso		11 506	7 263

(*) Ši suma yra EITP finansinėms priemonėms skirta įnašo iš ES biudžeto viršutinė riba. 2019 m. gruodžio 31 d. šiai finansinei priemonei skirtas ES įnašas buvo 755 milijonai eurų.

Šaltinis: EAR, remiantis Komisijos 2020 finansinių metų bendrojo biudžeto projekto darbinio dokumento X dalimi.

3 skyrius

Pajamos

Turinys

	Dalis
Įvadas	3.1.–3.5.
Trumpas aprašymas	3.2.–3.3.
Audito apimtis ir metodas	3.4.–3.5.
Operacijų tvarkingumas	3.6.
Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų tikrinimas	3.7.–3.21.
Esama nuolatinių trūkumų, susijusių su TNI rinkimu valstybėse narėse	3.8.–3.10.
Rimti valstybių narių vykdomos kontrolės, kuria siekiama sumažinti muitų nepriemoką, trūkumai, dėl kurių ES reikia imtis veiksmų	3.11.–3.15.
PVM išlygų ir neišspręstų TNI klausimų nagrinėjimas užima daug laiko	3.16.–3.18.
Užbaigti daugiamečiai BNPj patikrinimai, tačiau dar nėra visapusiškai įvertintas globalizacijos poveikis	3.19.–3.21.
Metinės veiklos ataskaitos	3.22.–3.23.
Išvada ir rekomendacijos	3.24.–3.26.
Išvada	3.24.
Rekomendacijos	3.25.–3.26.

Priedai

3.1 priedas. Operacijų testavimo rezultatai

3.2 priedas. Pagrindinės maitinės rizikos ir maitinio tikrinimo rūšys

3.3 priedas. Likusių BNPj išlygų, PVM išlygų ir TNI neišspręstų klausimų skaičius pagal valstybes nares 2019 m. gruodžio 31 d.

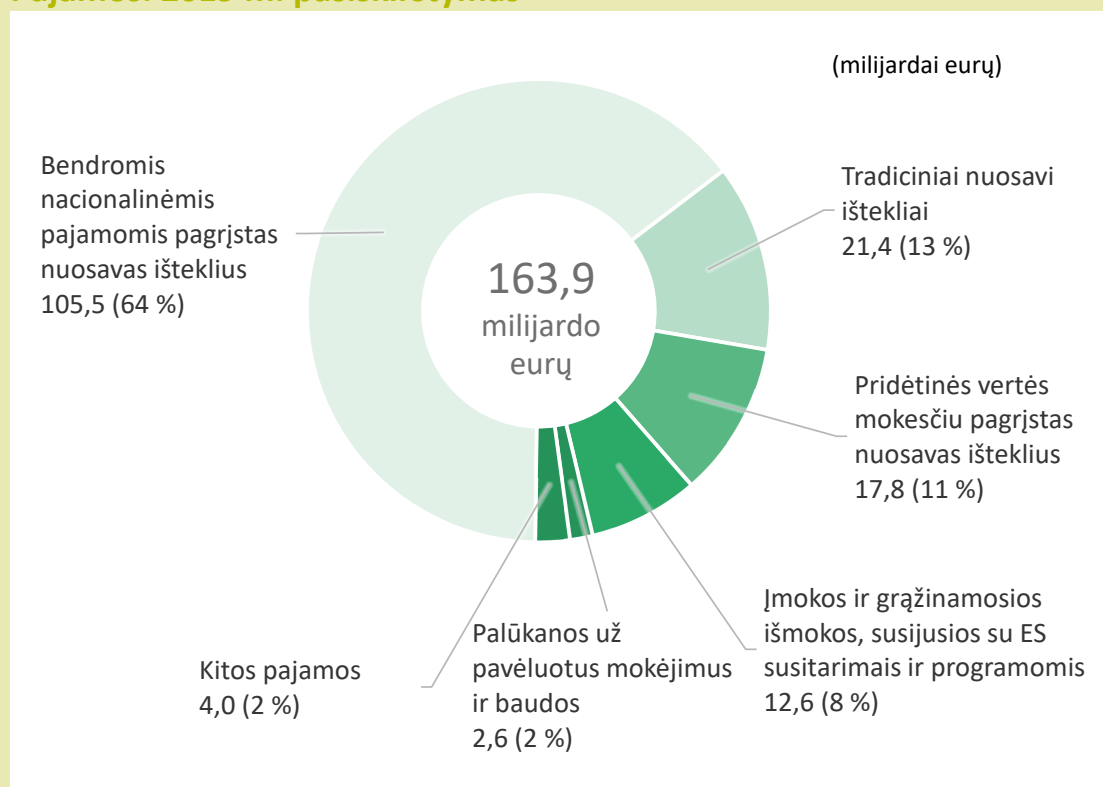
3.4 priedas. Atsižvelgimas į anksčiau pateiktas rekomendacijas dėl pajamų

Išvadas

3.1. Šiame skyriuje pateikiami mūsų nustatyti faktai, susiję su pajamomis, kurios apima *nuosavus išteklius* ir kitas pajamas. **3.1 langelyje** pateiktas 2019 m. pajamų pasiskirstymas.

3.1 langelis

Pajamos. 2019 m. pasiskirstymas^(*)

Iš viso pajamų 2019 m.^(): 163,9 milijardo eurų**

^(*) Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamiau žr. **1.1 priedo** 9 dalį).

^(**) Ši suma yra faktinės ES biudžeto pajamos. Finansinių rezultatų ataskaitoje nurodyta 160,3 milijardo eurų suma apskaičiuota naudojant kaupiamąją apskaitą.

Šaltinis: Europos Sąjungos 2019 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

Trumpas aprašymas

3.2. Didžiąją pajamų dalį (88 %) sudaro trijų rūšių nuosavi ištekliai:

- a) **bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNPj) pagrįsti nuosavi ištekliai** sudaro 64 % ES pajamų, kurie subalansuoja ES biudžetą po to, kai apskaičiuojamos pajamos iš visų kitų šaltinių. Kiekviena valstybė narė prisideda proporcingai pagal savo BNPj¹;
- b) **tradiciniai nuosavi ištekliai (TNI)** sudaro 13 % ES pajamų. Juos sudaro valstybių narių surinkti importo muitai. ES biudžetas gauna 80 % bendros sumos; valstybės narės pasilieka likusius 20 % surinkimo išlaidoms padengti;
- c) **pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) pagrįsti nuosavi ištekliai** sudaro 11 % ES pajamų. Įnašai pagal šiuos nuosavus išteklius apskaičiuojami pagal vienodą tarifą², taikomą suderintoms valstybių narių PVM apskaičiavimo bazėms.

3.3. Pajamas taip pat sudaro iš kitų šaltinių gaunamos sumos. Svarbiausi iš šių šaltinių yra įnašai ir grąžinamosios išmokos, susijusios su ES susitarimais ir programomis (8 % ES pajamų), pavyzdžiui, pajamos, susijusios su EŽŪGF ir EŽŪFKP sąskaitų patvirtinimu ir ES nepriklausančių šalių dalyvavimu mokslinių tyrimų programose.

¹ Pradinis įnašas apskaičiuojamas remiantis BNPj prognoze. Vėlesniais metais daroma korekcija pagal skirtumą tarp BNPj prognozės ir galutinių BNPj, kuri paveikia nuosavų išteklių paskirstymą tarp valstybių narių, o ne bendrą surinktą sumą.

² Vokietijai, Nyderlandams ir Švedijai taikomas sumažintas 0,15 % PVM išteklių pareikalavimo tarifas, palyginti su 0,3 % tarifu kitoms valstybėms narėms.

Audito apimtis ir metodas

3.4. Taikydami **1.1 priede** nustatytą audito metodą ir metodiką, gavome patikinimą savo audito nuomonei dėl pajamų, įvertindami pagrindines pasirinktas sistemas ir atlikdami operacijų testus. Mūsų tikslas buvo prisidėti prie bendro patikinimo pareiškimo, kaip aprašyta **1.1 priede**. Tikrinome šiuos su 2019 m. susijusius dalykus:

- a) 55 Komisijos susigrąžinimo pavedimų imtį³, sudarytą taip, kad ji būtų reprezentatyvi visų pajamų šaltinių atžvilgiu;
- b) Komisijos sistemas, skirtas:
 - i) užtikrinti, kad valstybių narių BNPj ir PVM duomenys būtų tinkamas pagrindas nuosavų išteklių įnašams apskaičiuoti ir surinkti⁴;
 - ii) valdyti TNI ir užtikrinti, kad valstybės narės turėtų veiksmingas teisingų TNI sumų surinkimo, pranešimo apie jas ir naudojimosi jomis sistemas;
 - iii) valdyti baudas ir delspinigius;
 - iv) apskaičiuoti sumas, atsiradusias taikant koregavimo mechanizmus;
- c) TNI apskaitos sistemas trijose valstybėse narėse (Belgijoje, Vokietijoje ir Lenkijoje)⁵;
- d) BUDG GD ir Eurostato *metinėse veiklos ataskaitose* pateiktos informacijos apie tvarkingumą patikimumą.

³ Susigrąžinimo pavedimas – tai dokumentas, kuriame Komisija registruoja jai priklausančias sumas.

⁴ Mūsų atskaitos taškas buvo valstybių narių parengti suderinti BNPj duomenys ir suderinta PVM bazė. Mes tiesiogiai netestavome Komisijos ir valstybių narių parengtos statistikos ir duomenų.

⁵ Šios trys valstybės narės buvo atrinktos atsižvelgiant į jų TNI įnašo dydį ir mūsų rizikos vertinimą.

3.5. Kyla rizika, kad importuotojai gali nedeklaruoti muitų arba nacionalinėms muitinėms juos deklaruoti neteisingai. „Muitų nepriemoka“⁶, t. y. išvengtos sumos, neįtrauktos į valstybių narių TNI apskaitos sistemas, nepatenka į mūsų audito nuomonės dėl pajamų apimtį. Tačiau kadangi muitų nepriemoka gali turėti įtakos valstybių narių nustatytoms muitų sumoms, šiais metais įvertiname ES veiksmus, kurių imtasi siekiant sumažinti atotrūkį ir riziką, kad TNI nebus išsamūs:

- a) tikrindami Komisijos atliktų visų valstybių narių muitinio tikrinimo strategijų, skirtų per mažos vertės importo rizikai mažinti, TNI patikrinimų rezultatus;
- b) tikrindami, ar valstybių narių procedūros, taikomos nustatant ir atrenkant rizikingiausius importuotojus auditams po prekių išleidimo⁷, vis dar yra ribotos, kaip nurodyta mūsų 2013 ir 2014 m. metinėse ataskaitose⁸. Rizikingiausi importuotojai yra tie, kuriems bendra pažeidimo tikimybė ir tokio pažeidimo poveikio lygis yra didžiausi⁹.

⁶ Teorinio importo maito, kuris turėtų būti renkamas visai ekonomikai, lygio ir surinkto faktinio importo skirtumas.

⁷ Auditas po prekių išleidimo apima išsamų ekonominės veiklos vykdytojo veiklos, procesų, sistemų ir vidaus kontrolės tikrinimą ir išsamų vertinimą atliekant konkrečius testus.

⁸ Žr. mūsų 2013 m. metinės ataskaitos 2.13 ir 2.14 dalis ir mūsų 2014 m. metinės ataskaitos 4.18–4.20 dalis.

⁹ Žr. Sąjungos muitinės kodekso 5 straipsnio 7 dalį (2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, OL L 269, 2013 10 10, p. 1, su pakeitimais).

Operacijų tvarkingumas

3.6. Šiame skirsnyje pateikiamos mūsų pastabos dėl *operacijų tvarkingumo*. Savo išvadą dėl ES finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų operacijų tvarkingumo grindėme savo atliktu Komisijos pajamų apskaičiavimo ir surinkimo¹⁰ sistemų vertinimu ir 55 susigrąžinimo pavedimų, iš kurių nė vienas nebuvo paveiktas *kiekybiškai įvertinamų klaidų*, imties patikrinimu. **3.1 priede** pateikta *operacijų* testavimo rezultatų apžvalga.

¹⁰ Žr. **1.1 priedo** 9 dalį.

Atrinktų priežiūros ir kontrolės sistemų tikrinimas

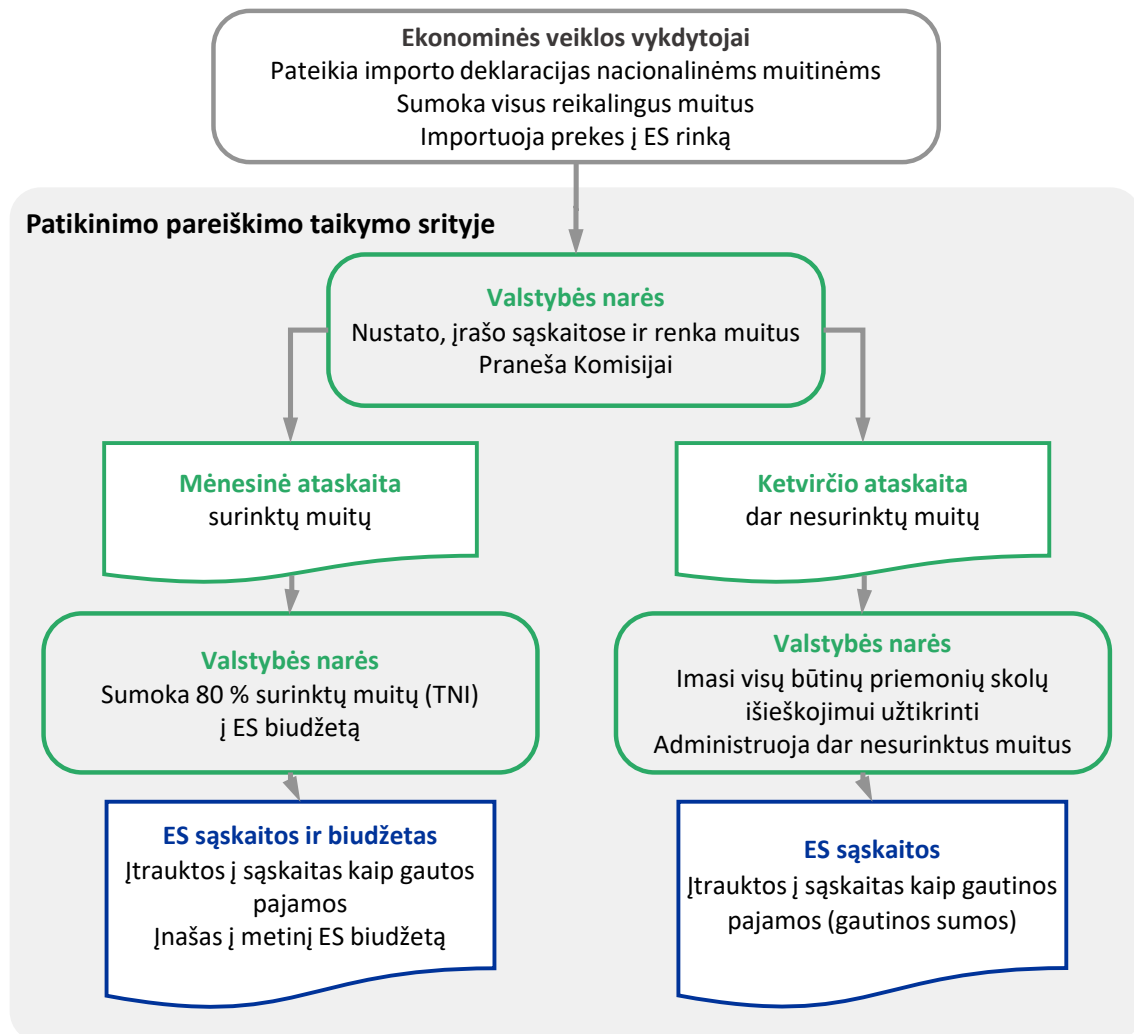
3.7. Toliau pateiktos pastabos dėl tikrintų sistemų nedaro poveikio mūsų bendrai besąlyginei nuomonei dėl ES pajamų *tvarkingumo* (žr. 1 skyrių). Tačiau jose pabrėžiami nuolatiniai trūkumai, susiję su atskiromis nuosavų išteklių kategorijomis, įskaitant ES veiksmus, kuriais siekiama sumažinti muitų nepriemoką ir riziką, kad TNI nebus išsamūs.

Esama nuolatinių trūkumų, susijusių su TNI rinkimu valstybėse narėse

3.8. Aplankėme tris valstybes nares (Belgiją, Vokietiją ir Lenkiją), kad patikrintume, kaip jos rengia surinktų ir dar nesurinktų muitų ataskaitas¹¹, taip pat į ES biudžetą mokėtinų TNI surinkimo procedūras (žr. [3.1 diagramą](#)).

¹¹ 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 dėl tradicinių, PVM ir BNPj pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti (OL L 168, 2014 6 7, p. 39) 6 straipsnio 3 ir 4 dalys ir 2018 m. vasario 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES, Euratomas) 2018/194, kuriuo nustatomi sąskaitų, kuriose laikomos Sąjungai priklausančių tradicinių nuosavų išteklių sumos, išrašų šablonai ir ataskaitų apie neatgautinas sumas, atitinkančias Sąjungai priklausančius tradicinius nuosavus išteklius, formos pagal Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 (OL L 36, 2018 2 9, p. 20).

3.1 diagrama. (Surinktų ir dar nesurinktų) muitų ataskaitų rengimo procesas ir jų įtraukimas į ES sąskaitas ir biudžetą

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis galiojančiais ES teisės aktais ir taisyklėmis.

3.9. Nenustatėme jokių reikšmingų problemų rengiant mėnesines trijose aplankytose valstybėse narėse surinktų muitų ataskaitas. Kaip ir ankstesniais metais¹², trijose mūsų aplankytose valstybėse narėse nustatėme nacionalinių institucijų dar nesurinktų nustatytų mokesčių valdymo trūkumų¹³. Aplankytose valstybėse narėse visų pirma nustatėme vėlavimų pranešti apie skolas muitinei (Lenkijoje), vėlavimų išieškoti tokias skolas (Belgijoje, Vokietijoje ir Lenkijoje) ir dokumentų, patvirtinančių finansinėse ataskaitose įrašytų muitų teisingumą, stygių (Vokietijoje).

3.10. Komisija taip pat toliau nustatė valstybių narių dar nesurinktų muitų valdymo trūkumų ir apie juos pranešė, kaip nurodyta 15 iš 27 TNI patikrinimų ataskaitų, kurias ji paskelbė 2019 m. 10 iš šių 15 ataskaitų nustatyti faktai buvo klasifikuoti kaip sisteminiai. Praėjusiais metais¹⁴ rekomendavome Komisijai pagerinti rizikos vertinimą planuojant patikrinimus, kad būtų užtikrinta tinkama didžiausios rizikos sričių aprėptis. Šiuo metu ši priemonė yra įgyvendinama.

Rimti valstybių narių vykdomos kontrolės, kuria siekiama sumažinti muitų nepriemoką, trūkumai, dėl kurių ES reikia imtis veiksmų

3.11. Komisijos TNI patikrinimai ir mūsų ankstesnis darbas, susijęs su ES veiksmis, kurių imtasi siekiant sumažinti muitų nepriemoką (žr. 3.5 dalį), atskleidė du pagrindinius trūkumus. Vienas susijęs su tuo, kad visoje ES nepakankamai suderintas muitinis tikrinimas, siekiant sumažinti nepakankamo importo įvertinimo riziką visoje muitų sąjungoje. Kitas susijęs su tuo, kad valstybės narės negali nustatyti rizikingiausių ekonominės veiklos vykdytojų ES lygmeniu, atlikdamos auditus po prekių išleidimo.

¹² Žr. mūsų metines ataskaitas nuo 2012 m., pavyzdžiui, mūsų 2018 m. metinės ataskaitos 4.10 dalį, mūsų 2017 m. metinės ataskaitos 4.15 dalį, mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 4.15 dalį ir kt.

¹³ Nenustatėme reikšmingo poveikio iš valstybių narių susigrąžintinioms sumoms, praneštoms Europos Sąjungos konsoliduotose finansinėse ataskaitose.

¹⁴ Žr. mūsų 2018 m. metinės ataskaitos 4.1 dalį.

3.12. Savo 2017 m. metinėje ataskaitoje¹⁵ pranešėme, kad Komisija pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą¹⁶ prieš Jungtinę Karalystę dėl to, kad ji nesiėmė tinkamų priemonių iš Kinijos importuojamų tekstilės gaminių ir batų nepakankamo įvertinimo rizikai sumažinti. Komisija apskaičiavo, kad TNI nuostoliai sudaro 2,1 milijardo eurų¹⁷. Kadangi Jungtinė Karalystė atsisakė padengti įvertintus nuostolius, 2019 m. kovo mėn. Komisija perdavė bylą Teisingumo Teismui. Byla šiuo metu nagrinėjama (žr. 3.23 dalį).

3.13. Nuo 2018 m. Komisija tikrino TNI muitinės kontrolės strategiją, kad pašalintų nepakankamo importo įvertinimo riziką visose valstybėse narėse. Rezultatai atskleidė įvairių kontrolės strategijų trūkumų ir skirtumų, taip pat tai, kad kai kuriose valstybėse narėse nebuvo tinkamai užtikrinta ES biudžeto apsauga.

3.14. Remiantis Komisijos vertinimu, 24 iš 28 valstybių narių turėjo iš dalies patenkinamas arba nepatenkinamas kontrolės strategijas, skirtas nepakankamo įvertinimo rizikai mažinti. Po 2019 m. atliktų septynių tolesnių veiksmų patikrinimų padėtis daugumoje patikrintų valstybių narių reikšmingai nepagerėjo (žr. 3.1 lentelę). Šis vertinimas bus peržiūrėtas atsižvelgiant į 2020 m. atliktų tolesnių veiksmų patikrinimų rezultatus. Komisija dar turi kiekybiškai įvertinti galimus TNI nuostolius. Trijose aplankytose valstybėse narėse buvo imtasi veiksmų, kad būtų atsižvelgta į Komisijos nustatytus faktus.

3.1 lentelė. Komisijos atliktas valstybių narių kontrolės strategijų, skirtų nepakankamo importo įvertinimo rizikai mažinti, vertinimas

Įvertinimas	Pradinis įvertinimas	Įvertinimas atlikus septynis tolesnių veiksmų tikrinimus
	Valstybių narių skaičius	Valstybių narių skaičius
Iš esmės patenkinama	4	5
Patenkinama iš dalies	15	16
Nepatenkinama	9	7
	28	28

Šaltinis: BUDG GD TNI patikrinimų ataskaitos.

¹⁵ Žr. mūsų 2017 m. metinės ataskaitos 4.17 dalį.

¹⁶ Tai yra pagrindinis vykdymo užtikrinimo veiksmas, kurio Komisija gali imtis, kai valstybės narės netaiko ES teisės aktų.

¹⁷ Įvertinti iš Jungtinės Karalystės reikalaujami TNI nuostoliai kartu su apskaičiuotomis palūkanomis už pavėluotą mokėjimą (iš viso 3,2 milijardo eurų) į Europos Sąjungos 2019 m. konsoliduotąsias finansines ataskaitas įtraukiami kaip gautinos sumos.

3.15. Taip pat nustatėme, kad veiksmai, kuriais siekiama nustatyti ir atrinkti rizikingiausius importuotojus auditams po prekių išleidimo, muitų sąjungoje yra riboti, nes vis dar nėra visos ES duomenų bazės, apimančios visą ekonominės veiklos vykdytojų importą. Nepaisant nustatytos pažangos, į mūsų ankstesniais metais pateiktas pastabas dar nėra visapusiškai atsižvelgta (žr. [3.2 langelį](#)).

3.2 langelis

Nuolatinis muitinės kontrolės sistemos trūkumas visoje ES

Muitų sąjungoje ekonominės veiklos vykdytojai gali importuoti prekes į ES rinką per vieną ar daugiau valstybių narių, nepriklausomai nuo to, kur jie yra įsikūrę (žr. [3.2 priedą](#)).

2013 ir 2014 m. metinėse ataskaitose padarėme išvadą, kad rizikingiausi importuotojai gali būti neatrinkti, o kai kurie importuotojai gali niekada nebūti tikrinami atliekant auditus po prekių išleidimo. Taip atsitiko daugiausia dėl to, kad nebuvo bendros ES duomenų bazės, kurioje būtų pateikiama informacija apie ekonominės veiklos vykdytojų importą ES lygmeniu. Anot Komisijos, ši muitinės kontrolės sistemos spraga išnyks tik tada, kai pradės veikti naujoji muitinės IT sistema „Surveillance III“ (2023 m. sausio mėn.).

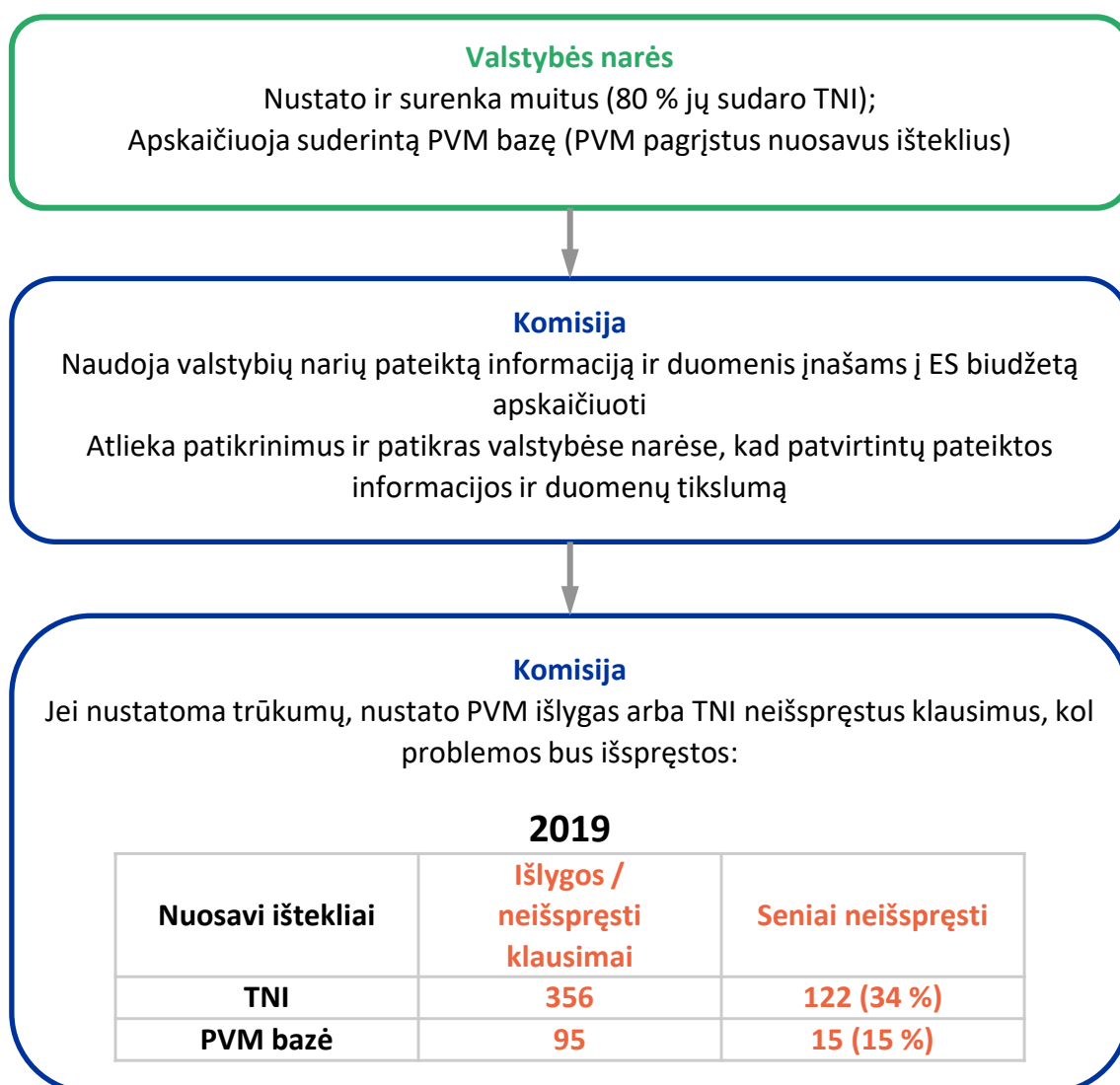
Iki tol vykdant nacionalinio lygmens procesą, skirtą nustatyti ir atrinkti rizikingiausius importuotojus auditams po prekių išleidimo, iš esmės negalima nustatyti veiklos vykdytojų, importuojančių prekes į kitas valstybes nares, kuriose jie nėra įsikūrę. Šį apribojimą patvirtinome trijose aplankytose valstybėse narėse. Komisija gali atlikti pagrindinį vaidmenį nustatant tokius importuotojus, rinkdama ir analizuodama atitinkamus importo duomenis ES lygmeniu ir dalydamasi savo analizės rezultatais su valstybėmis narėmis.

Dėl šio apribojimo gali būti išvengta muitų. Nėra naujausių duomenų apie importo, kurio valstybės narės neįtraukė į savo audito populiaciją, apimtį. Naujausia turima informacija yra gauta iš Komisijos tyrimo, apimančio 2015 m. duomenis. Apskaičiuota, kad 20 % viso importo į ES (283,5 milijardo eurų) gali būti neįtraukta į valstybių narių audito po prekių išleidimo populiaciją.

PVM išlygų ir neišspręstų TNI klausimų nagrinėjimas užima daug laiko

3.16. 3.2 diagramoje parodytas Komisijos PVM bazės apskaičiavimo ir TNI tikrinimo procesas ir apžvelgiamos likusios išlygos ir neišspręsti klausimai, nustatyti aptikties trūkumams (žr. 3.3 priedą). Patikrinome PVM išlygas, dėl kurių PVM bazės skaičiavimas liko atviras 10 ar daugiau metų¹⁸, ir TNI klausimus, kurie liko neišspręsti daugiau kaip penkerius metus nuo Komisijos patikrinimo. 15 % visų PVM išlygų ir 34 % neišspręstų TNI klausimų buvo neišspręsti ilgą laiką.

3.2 lentelė. PVM išlygų ir TNI neišspręstų klausimų nustatymo procesas

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Europos Komisijos pateiktais duomenimis.

¹⁸ PVM išlyga nustatoma tik tiems metams, kuriems suėjo senaties terminas (> N-4). Apskaičiuojant pastarųjų ketverių metų PVM bazę galima daryti numatytuosius pakeitimus.

3.17. Peržiūrėjome Komisijos nustatytų seniai likusių PVM išlygų valdymą (aštuonios iš 15) ir nustatėme, kad penkios iš jų buvo susijusios su pažeidimo nagrinėjimo procedūromis prieš valstybes nares dėl galimo PVM direktyvos nesilaikymo¹⁹. Nustatėme, kad procedūros užtruko ilgai dėl ilgo Komisijos ir valstybių narių dialogo. Trijų iš aštuonių nagrinėtų atvejų, dėl kurių išlygos buvo nustatytos daugiau nei prieš septynerius metus, finansinis poveikis dar nebuvo žinomas, o dviem atvejais, kai išlygos buvo nustatytos prieš šešerius metus, poveikis buvo žinomas tik iš dalies ir Komisija jo dar nepatvirtino.

3.18. Mūsų atlikta 54 iš 122 ilgą laiką neišspręstų TNI klausimų peržiūra atskleidė, kad Komisijos tolesni veiksmai ir šių klausimų sprendimo užbaigimas užtruko pernelyg ilgai (žr. [3.3 langelį](#)). Apie šias problemas pranešėme savo 2018 m. metinėje ataskaitoje²⁰. Nors ši problema išlieka, nustatėme, kad TNI neišspręstų klausimų skaičius sumažėjo. Taip pat nustatėme, kad Komisija nenustatė tolesnės priežiūros sistemos, pagal kurią pirmenybė būtų teikiama neišspręstiems TNI klausimams pagal svarbą (finansinio poveikio arba sisteminės svarbos nefinansinių trūkumų atveju). Be to, vidaus procedūrose nebuvo nustatyti tolesnių veiksmų dėl šių klausimų terminai.

¹⁹ 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyva 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (OL L 347, 2006 12 11, p. 1).

²⁰ Žr. mūsų 2018 m. metinės ataskaitos 4.16 dalį.

3.3 langelis

Trūkumai, susiję su tolesniais veiksmais dėl TNI trūkumų, nustatytų valstybėse narėse

2019 m. Komisija baigė nagrinėti 15 iš 54 mūsų atrinktų ilgai neišspręstų TNI klausimų. Septyniais iš 15 atvejų ji įvertino ir užbaigė klausimo nagrinėjimą laikotarpiu nuo 10 mėnesių iki daugiau kaip dvejų metų po to, kai valstybė narė visiškai pašalino šį trūkumą. Tai iškreipia dar neišspręstų TNI klausimų apžvalgą.

Daugeliu imties atvejų, kurie liko neišspręsti, nustatėme, kad Komisijai prireikė nuo vienerių iki ketverių metų, kad ji imtųsi tolesnių veiksmų, ES apskaitos sistemoje užregistruotų pavėluotai mokėtinas sumas ir atidėtų pranešimą dėl delspinigių valstybėms narėms.

Nustatėme, kad keturios valstybės narės nesutiko su Komisijos pozicija dėl penkių tikrintų TNI neišspręstų klausimų, tačiau Komisija vis dar nepriėmė sprendimo, ar pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą. Tai, be kita ko, su Graikija susijęs atvejis, nustatytas 2011 m. vykdant tolesnius veiksmus, susijusius su 2002 m. TNI tikrinimo ataskaita. Kiti atvejai susiję su 2014 m. Čekijoje, Graikijoje ir Nyderlanduose nustatytais trūkumais.

Užbaigti daugiamečiai BNPj patikrinimai, tačiau dar nėra visapusiškai įvertintas globalizacijos poveikis

3.19. Per BNPj daugiamečio tikrinimo ciklą Komisija tikrina, ar procedūros, kurias valstybės narės taiko rengdamos savo nacionalines sąskaitas, atitinka ESS 2010²¹, ir ar BNPj duomenys yra palyginami, patikimi ir išsamūs²². Kad BNPj duomenis būtų galima

²¹ 2010 m. ESS (Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistema) yra ES tarptautiniu mastu suderinta pamatinė apskaitos sistema. Ji naudojama sistemingai ir detalai aprašyti ekonomiką. Žr. 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje (OL L 174, 2013 6 26, p. 1).

²² Žr. 2003 m. liepos 15 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1287/2003 dėl bendrųjų nacionalinių pajamų rinkos kainomis suderinimo (BNPj reglamentas) 5 straipsnį (OL L 181, 2003 7 19, p. 1). Jis buvo pakeistas 2019 m. kovo 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2019/516 dėl bendrųjų nacionalinių pajamų rinkos kainomis derinimo, kuriuo panaikinama Tarybos direktyva 89/130/EEB, Euratomas ir Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1287/2003 (BNPj reglamentas), visų pirma 5 straipsnio 2 dalis (OL L 91, 2019 3 29, p. 19).

tikslinti ir tikrinti pasibaigus teisės aktais nustatytam ketverių metų terminui²³, Komisija nustatė išlygą dėl visų kiekvienos valstybės narės duomenų nuo 2010 m.²⁴ Nustatė, kad 2019 m. pabaigoje šis tikrinimo procesas buvo baigtas.

3.20. Užbaigus tikrinimo ciklą atsirado naujų, konkretesnių išlygų. 2020 m. balandžio mėn. Komisija nustatė BNPj išlygas²⁵ atrinktoms subendrinimo procedūroms valstybėse narėse, kuriose reikėjo patobulinimų. Pagal vieną tokių išlygų galima peržiūrėti visų valstybių narių BNPj duomenis, kad į juos būtų įtrauktas tikslesnis tarptautinių įmonių mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTTP) turto įvertinimas, kurį apsunkina globalizacija ir tai, kad toks turtas lengvai perkeliamas iš vienos valstybės į kitą. Komisija kartu su valstybėmis narėmis ir toliau iki 2022 m. rugsėjo mėn. vertins, ar tarptautinių įmonių MTTP turtas yra tinkamai įvertintas valstybių narių nacionalinėse sąskaitose. Todėl mūsų ankstesnės rekomendacijos šiuo klausimu dar nėra visiškai įgyvendintos (žr. **3.4 priedą**).

3.21. Komisija dar nepanaikino su Prancūzija susijusių bendrųjų išlygų dėl nepakankamos BNPj duomenų subendrinimo procedūrų aprašymo kokybės jos BNPj apraše nuo 2010 m. Apie tai pranešėme praėjusiais metais²⁶. Pažymėjome, kad 2020 m. kovo mėn. Prancūzija pateikė patikslintą BNPj aprašą, taip sudarydama sąlygas Komisijai pradėti Prancūzijos BNPj tikrinimą. Šio tikrinimo poveikis Prancūzijos ir kitų valstybių narių būsimų įnašų apskaičiavimui dar nežinomas.

²³ Pagal ES teisės aktus dėl nuosavų išteklių apskaičiavimo leidžiama konkrečių finansinių metų BNPj duomenis patikslinti iki $n + 4$ metų. Ši ketverių metų taisyklė gali būti pratęsta tais atvejais, kai reikia pagerinti duomenų kokybę.

²⁴ Išskyrus Kroatiją, kurioje laikotarpis, per kurį duomenys yra keičiami, prasideda 2013 m.

²⁵ Konkrečiai operacijai taikomos išlygos ir horizontalios išlygos pakeičia procesui taikomas išlygas. Dėl bendrųjų išlygų žr. **3.21** dalį.

²⁶ Žr. mūsų 2018 m. metinės ataskaitos 4.18 dalį.

Metinės veiklos ataskaitos

3.22. Iš esmės BUDG GD ir Eurostato paskelbtose 2019 m. metinėse veiklos ataskaitose pateikta informacija patvirtino mūsų nustatytus faktus ir išvadas.

3.23. Ketvirtus metus iš eilės BUDG GD išlaikė *išlygą*, kad į ES biudžetą pervedamos TNI sumos yra netikslios dėl nepakankamo iš Kinijos importuojamų tekstilės gaminių ir batų įvertinimo. Pirmą kartą išlyga buvo nustatyta 2016 m., kai buvo kiekybiškai įvertinti Jungtinei Karalystei priskirtini TNI nuostoliai (žr. [3.12](#) dalį), o 2018 m. jos taikymas išplėstas ir kitoms valstybėms narėms, neatlikus kiekybinio įvertinimo.

Išvada ir rekomendacijos

Išvada

3.24. Bendri audito įrodymai rodo, kad klaidų lygis pajamų srityje nebuvo reikšmingas. Mūsų tikrintos su pajamomis susijusios sistemos buvo iš esmės veiksmingos. Pagrindinės TNI vidaus kontrolės priemonės, kurias įvertinome Komisijoje (žr. **3.10** ir **3.18** dalis) ir kai kuriose valstybėse narėse (žr. **3.8** ir **3.9** dalis), buvo iš dalies veiksmingos. Taip pat nustatėme svarbių valstybių narių vykdomos kontrolės priemonių, kuriomis siekiama sumažinti muitų nepriemoką, trūkumų, dėl kurių reikia imtis ES veiksmų (žr. **3.11–3.15** dalis).

Rekomendacijos

3.25. **3.4 priede** pateikti tolesnių veiksmų peržiūros, kaip buvo įgyvendintos dvi mūsų 2016 m. metinėje ataskaitoje pateiktos rekomendacijos, nustatyti faktai. Komisija abi šias rekomendacijas įgyvendino dauguma atžvilgių.

3.26. Remdamiesi šia peržiūra bei savo 2019 m. nustatytais faktais ir išvadomis, pateikiame Komisijai šias rekomendacijas:

3.1 rekomendacija. Nesurinkti (TNI) muitai

Reguliariai teikti valstybėms narėms paramą atrenkant rizikingiausius importuotojus auditams po prekių išleidimo (žr. **3.15** dalį):

- a) renkant ir analizuojant atitinkamus importo duomenis ES lygmeniu ir dalinantis savo analizės rezultatais su valstybėmis narėmis;
- b) pradėjus veikti „Surveillance III“, pateikti gaires, kaip šioje naujoje sistemoje atlikti duomenų analizę.

Terminas: a) iki 2021 m. pabaigos, b) iki 2023 m. birželio mėn.

3.2 rekomendacija. TNI neišspręsti klausimai

Peržiūrėti savo procedūras:

- a) sukuriant TNI neišspręstų klausimų stebėjimo sistemą, pagrįstą kiekybiniais ir kokybiniais kriterijais, pagal kuriuos prioritetine tvarka vertinami valstybėse narėse nustatyti trūkumai;
- b) nustatant terminus valstybėms narėms pašalinti šiuos trūkumus ir tolesniems veiksmams, įskaitant delspinigių apskaičiavimą ir sumų, kurios turi būti pervedamos į ES biudžetą, susigrąžinimą (žr. [3.18](#) dalį).

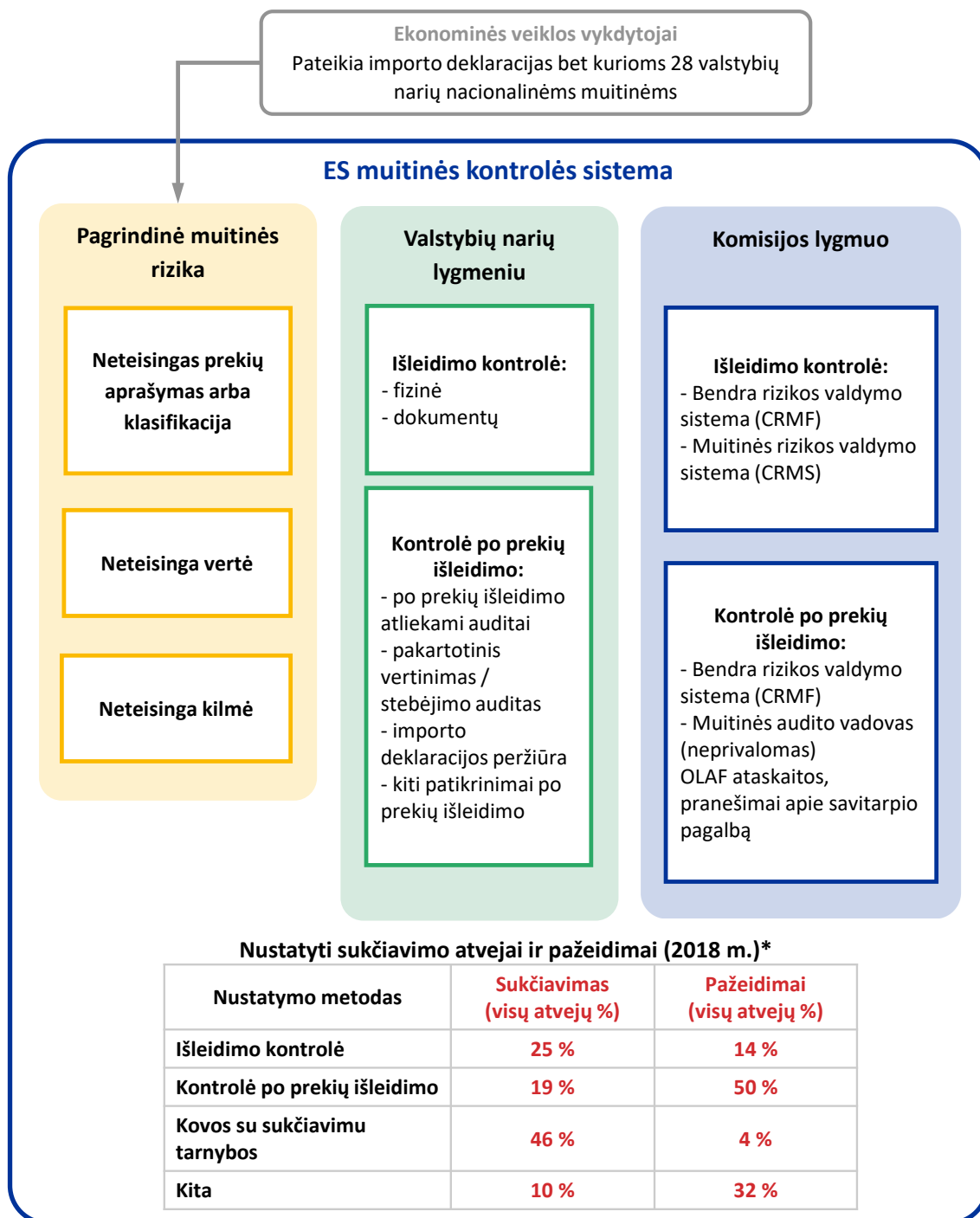
Terminas: iki 2021 m. pabaigos

Priedai

3.1 priedas. Operacijų testavimo rezultatai

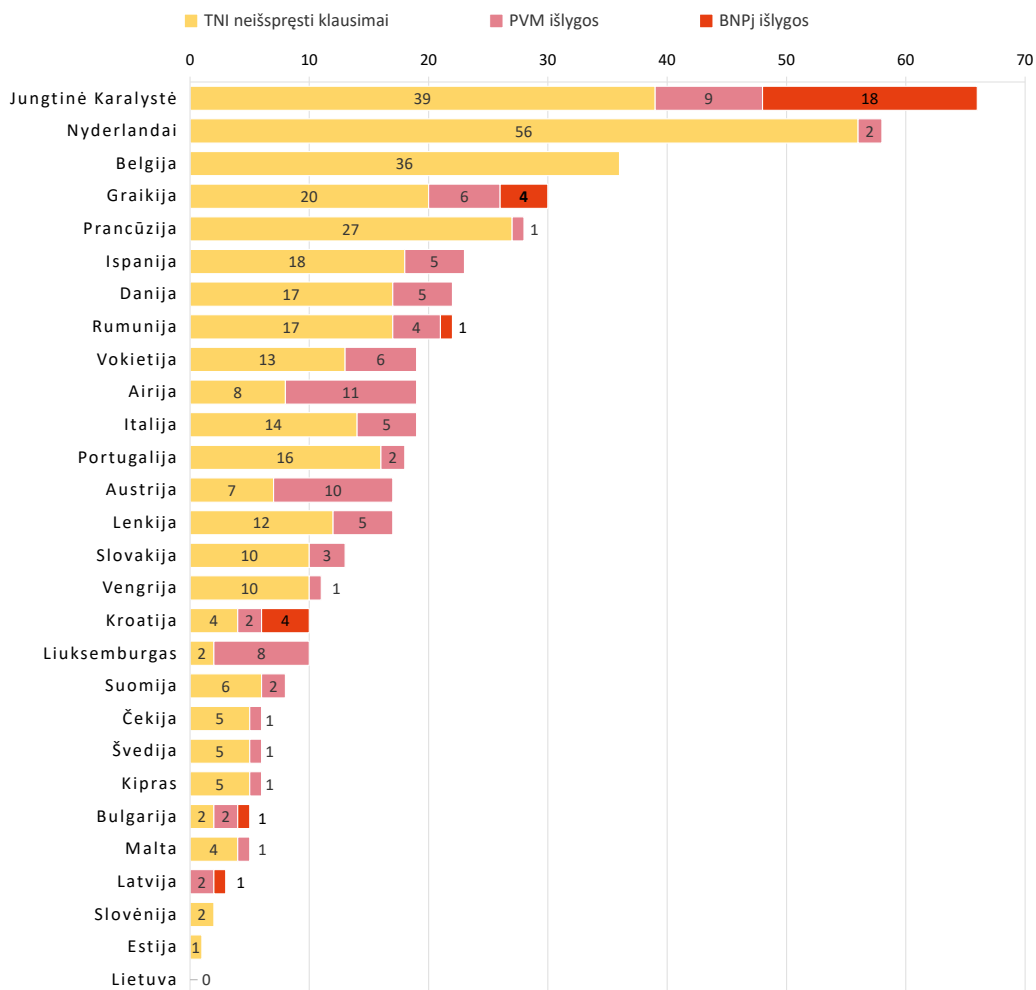
	2019	2018
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų:	55	55
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis:	Nėra reikšmingo klaidų lygio	Nėra reikšmingo klaidų lygio

3.2 priedas. Pagrindinės muitinės rizikos ir muitinio tikrinimo rūšys

* Valstybių narių metinės ataskaitos dėl tradicinių nuosavų išteklių, 2018 finansiniai metai (Reglamento Nr. 608/2014 6 straipsnio 1 dalis).

3.3 priedas. Likusių BNPj išlygų, PVM išlygų ir TNI neišspręstų klausimų skaičius pagal valstybes nares 2019 m. gruodžio 31 d.

	TNI neišspręsti klausimai	PVM išlygos	BNPj išlygos
IŠ VISO 2019 12 31	356	95	29
IŠ VISO 2018 12 31	402	96	9

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Europos Komisijos pateiktais duomenimis²⁷.

²⁷ BNPj išlygų skaičiai atspindi tik konkrečiai operacijai taikomas išlygas (konkrečius nacionalinių sąskaitų komponentų valstybėje narėje subendrintus duomenis). Taip pat visose valstybėse narėse yra likusių konkrečiam BNPj procesui taikomų išlygų, kurios apima nuo 2010 m. subendrintus duomenis (išskyrus Kroatiją, kurios atveju jos apima laikotarpį nuo 2013 m.), septynios su Jungtine Karalyste susijusios horizontalios išlygos ir viena bendroji su Prancūzija susijusi išlyga.

3.4 priedas. Atsižvelgimas į anksčiau pateiktas rekomendacijas dėl pajamų

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2016	Komisija turėtų: 1 rekomendacija: bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, išnagrinėti visą galimą tarptautinės veiklos poveikį BNPj vertinimui ir parengti gaires valstybėms narėms dėl tokios veiklos traktavimo subendrinant nacionalines sąskaitas.		X				
	2 rekomendacija: šio TNI tikrinimo ciklo metu patvirtinti, kad MTTP turtas buvo teisingai užregistruotas valstybių narių nacionalinėse sąskaitose, ypatingą dėmesį atkreipiant į MTTP turto vertinimą ir į rezidavimo kriterijų tarptautinės veiklos perkėlimo atvejais.		X				

Pastabos dėl mūsų atliktos padarytos pažangos analizės:

1 rekomendacija: Komisija ėmėsi atitinkamų veiksmų, kad išanalizuotų visas galimas tarptautinių įmonių veiklos pasekmes BNPj apskaičiavimui, pasitelkdama kelias specialiosios paskirties grupes, darbo grupes ir bandomuosius projektus. Tačiau Komisija vis dar turi parengti atitinkamas gaires, kad padėtų valstybėms narėms atlikti darbą, susijusį su horizontalia išlyga dėl globalizacijos.

2 rekomendacija: Komisija nustatė horizontalią išlygą dėl globalizacijos ir įgyvendinimo terminą – 2022 m. rugsėjo mėn., kad patvirtintų, jog valstybės narės teisingai registruoja mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTTP) turtą savo nacionalinėse sąskaitose. Dėl šios horizontalios išlygos valstybių narių BNPj duomenis bus galima peržiūrėti iki tol, kol Komisija galės patvirtinti, kad valstybės narės atliko būtinus savo nacionalinių sąskaitų patikslinimus, kad jose būtų atspindėtas tarptautinių įmonių veiklos poveikis.

4 skyrius

**Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti –
DFP 1a išlaidų kategorija**

Turinys

	Dalis
Įvadas	4.1.–4.5.
Trumpas aprašymas	4.2.–4.4.
Audito apimtis ir metodas	4.5.
Operacijų tvarkingumas	4.6.–4.21.
Personalo išlaidos ir toliau yra pagrindinis klaidų šaltinis, visų pirma mokslinių tyrimų išlaidų srityje	4.11.–4.15.
Privatūs subjektai, ypač MVĮ, yra labiau veikiami klaidų	4.16.
Visų paramos gavėjo audituojamu laikotarpiu deklaruotų išlaidų netinkamumas finansuoti	4.17.–4.19.
Dažnos kitų tiesioginių išlaidų klaidos	4.20.
Dažnai pasitaikančios valiutos kurso klaidos	4.21.
Audituojamų subjektų pateiktos tvarkingumo informacijos peržiūra	4.22.–4.30.
Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės	4.31.–4.35.
Išvada ir rekomendacijos	4.36.–4.40.
Išvada	4.36.–4.38.
Rekomendacijos	4.39.–4.40.
Priedai	
4.1 priedas. Operacijų testavimo rezultatai srityje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“	
4.2 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas srityje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“.	

Įvadas

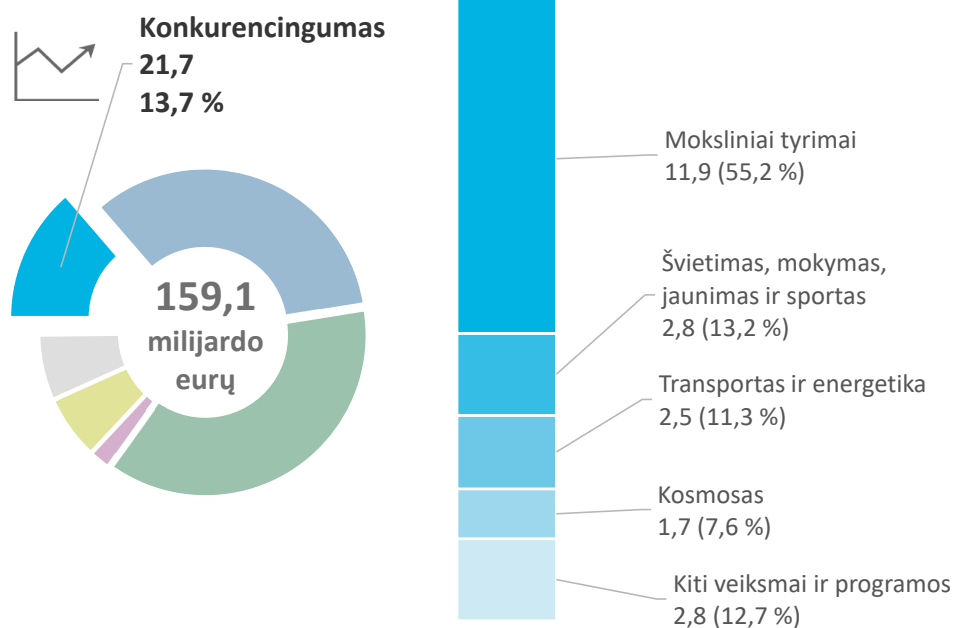
4.1. Šiame skyriuje pateikti DFP 1a pakategorėje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ (DFP1a) mūsų nustatyti faktai. **4.1 langelyje** pateikta pagal šią pakategorę 2019 m. vykdytos pagrindinės veiklos ir išlaidų apžvalga.

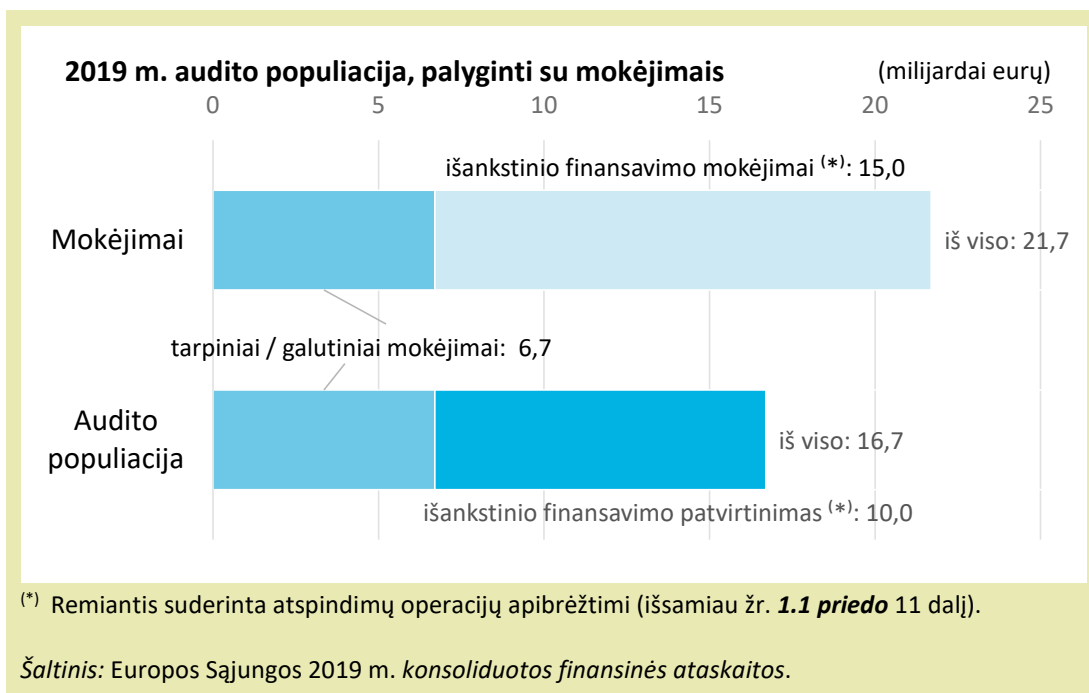
4.1 langelis

DFP 1a pakategorė „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“. 2019 m. pasiskirstymas

2019 m. mokėjimai kaip ES biudžeto dalis ir pasiskirstymas

(milijardai eurų)

Trumpas aprašymas

4.2. Pagal pakategorę „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ finansuojamos programos yra įvairios, ir jomis siekiama skatinti įtraukią visuomenę, augimą, mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą ir inovacijas bei kurti darbo vietas ES.

4.3. Pagrindinės programos yra mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“¹ (H2020) (ir jos pirmtakė – Septintoji bendroji programa² (7BP)) ir švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus +“. Ši pakategorė taip pat apima didelės apimties infrastruktūros projektus, kaip antai kosmoso programas „Galileo“ (ES pasaulinę palydovinės navigacijos sistemą) ir EGNOS (Europos geostacionarinę navigacinę tinklo sistemą), ES įnašą į tarptautinį termobranduolinį eksperimentinį reaktorių (ITER) ir Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP). DFP1a taip pat apima visus kvietimus, susijusius su Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) garantijų fondu.

¹ 2014–2020 m. Bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa („Horizontas 2020“).

² Septintoji bendroji mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros programa (2007–2013 m.).

4.4. Didžioji šioms programoms skirtų lėšų dalis tiesiogiai valdoma Komisijos arba per vykdomąsias įstaigas; jos teikiamos kaip dotacijos projektuose dalyvaujantiems viešiesiems ar privatiems paramos gavėjams. Pasirašius susitarimą dėl dotacijos ar finansavimo sprendimą, Komisija skiria avansus paramos gavėjams ir padengia jų praneštas ES finansuojamas sąnaudas, atskaitydama avansus. Programos „Erasmus+“ atveju išlaidas Komisijos vardu daugiausia valdo nacionalinės agentūros (apie 80 % dotacijų).

Audito apimtis ir metodas

4.5. Taikydami **1.1 priede** nustatytą audito bendrąjį metodą ir konkrečius metodus, patikrinome šiuos su šia DFP pakategore 2019 m. susijusius aspektus:

- a) 130 operacijų imtį laikantis **1.1 priedo** 9 dalies. Ši imtis buvo sudaryta taip, kad būtų reprezentatyvi visų šios DFP pakategorės išlaidų rūšių atžvilgiu³. Imtį sudarė 80 operacijų mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje (70 pagal programą „Horizontas 2020“ ir 10 pagal 7BP) ir 50 operacijų pagal kitas programas ir veiklą, visų pirma pagal programą „Erasmus +“, EITP ir kosmoso programas. Audituoti paramos gavėjai buvo įsikūrę 19 valstybių narių ir keturiose ES nepriklausančiose šalyse. Mūsų tikslas buvo pateikti specialų šios DFP išlaidų pakategorės vertinimą ir prisidėti prie bendro patikinimo pareiškimo, kaip aprašyta **1.1 priede**;
- b) atrinktas sistemas, susijusias su Komisijos *ex post* audito darbo, susijusio su operacijų tvarkingumu pagal H2020, patikimumu. Šį darbą atlikome atsižvelgdami į mūsų strategiją, kurios tikslas ateityje taikyti atestavimo metodą. Šiuo tikslu atrinkome šešis auditus, kuriuos atliko Komisijos bendroji audito tarnyba (BAT), ir 14 auditų, kuriuos Komisija užsakė atlikti dviem privatiems išorės auditoriams. Nors šio darbo rezultatų neįtraukėme į mūsų 2019 m. išlaidų operacijų testavimą, pasinaudojome šia procedūra, kad nustatytume, ar galime pasikliauti šių auditų rezultatais;
- c) RTD GD ir EAC GD ir GROW GD metinėse veiklos ataskaitose (MVA) pateiktą tvarkingumo informaciją ir jos įtraukimą į Komisijos metinę valdymo ir veiksmingumo ataskaitą (MVVA).

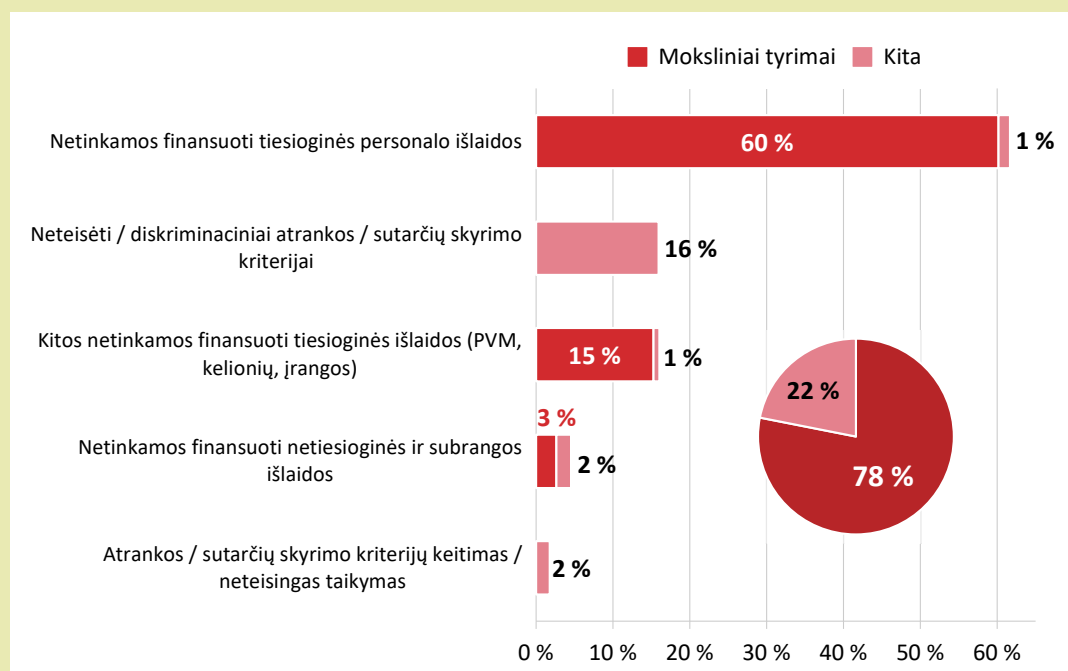
³ Ši imtis buvo padalyta į du pagrindinius sluoksnius, remiantis mūsų atliktu teisėtumo ir tvarkingumo rizikos vertinimu. Pirmasis sluoksnis apėmė didelės rizikos sritis (visų pirma 7BP ir H2020) su intensyvesne audito aprėptimi.

Operacijų tvarkingumas

4.6. *4.1 priede* pateikta operacijų testavimo rezultatų apžvalga. Iš 130 mūsų tikrintų operacijų, 51-oje (39 %) buvo klaidų. Remdamiesi 28 mūsų kiekybiškai įvertintomis klaidomis, vertiname, kad klaidų lygis sudaro 4,0 %⁴. *4.2 langelyje* pateiktas mūsų 2019 m. įvertinto klaidų lygio pasiskirstymas, atskiriant mokslinių tyrimų ir kitas operacijas.

4.2 langelis

Įvertinto klaidų lygio pasiskirstymas pagal klaidų tipą

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

4.7. 7BP ir H2020 išlaidos tebėra susijusios su didesne rizika ir pagrindinis klaidų, kurias nustatome, šaltinis. Nustatėme kiekybiškai įvertinamų klaidų, susijusių su netinkamomis finansuoti išlaidomis 24-iose iš 80 į imtį įtrauktų mokslinių tyrimų ir inovacijų operacijų (trys iš 10 pagal 7BP ir 21 iš 70 pagal H2020). Tai sudaro 78 % mūsų įvertinto klaidų lygio šioje pakategorėje 2019 m.

⁴ Savo klaidų apskaičiavimą grindžiame reprezentatyvia imtimi. Paskelbtas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra tarp 1,5 % ir 6,4 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų ribos).

4.8. Anksčiau pranešėme apie programos struktūros ir Komisijos kontrolės strategijos, susijusios su H2020, patobulinimus⁵. Supaprastinimas palengvino paramos gavėjų dalį ir padėjo sumažinti klaidų riziką, pavyzdžiui, nustatant bendrą fiksuotąją normą netiesioginėms išlaidoms. Tačiau mūsų rezultatai rodo, kad mokslinių tyrimų išlaidas vis dar veikia reikšmingos klaidos. Pačios Komisijos vertinimu, H2020 klaidų lygis vis dar viršija 2 % reikšmingumo ribą (žr. 4.32 dalį).

4.9. Kitų programų ir veiklos sričių atveju aptikome kiekybiškai įvertinamų klaidų keturiose iš 50 į imtį įtrauktų operacijų. Šios klaidos susijusios su projektais pagal programą „Erasmus +“ ir EITP programas ir apėmė:

- a) paramos gavėjus, naudojančius neteisingą vieneto kainos dydį ir deklaruojančius netinkamas finansuoti išlaidas („Erasmus +“);
- b) du viešųjų pirkimų procedūrų pažeidimų atvejus (EITP) ir
- c) netinkamą finansuoti subrangą (EITP).

4.10. Komisijos kontrolės procedūros vykdomos nevienodai. Ji taikė taisomąsias priemones, kurios tiesiogiai paveikė aštuonias į mūsų imtį įtrauktas operacijas. Šios priemonės buvo svarbios mūsų skaičiavimams, nes jos sumažino mūsų įvertintą su šiuo skyriumi susijusį klaidų lygį 0,65 procentinio punkto. Aštuoniais galutinių paramos gavėjų padarytų kiekybiškai įvertinamų klaidų atvejais Komisijos įdiegtomis kontrolės procedūromis⁶ nebuvo užkirstas kelias klaidoms, jos nebuvo aptiktos ir ištaisytos prieš patvirtinant išlaidas. Jei Komisija būtų tinkamai pasinaudojusi visa savo turima informacija, įvertintas su šiuo skyriumi susijęs klaidų lygis būtų buvęs 1,1 procentinio punkto mažesnis⁷.

⁵ Pavyzdžiui, 2018 m. metinės ataskaitos 5.13 dalyje ir Specialiojoje ataskaitoje Nr. 28/2018 „Dauguma į programą „Horizontas 2020“ įdiegtų supaprastinimo priemonių palengvino paramos gavėjų dalį, tačiau vis dar yra tobulintinų sričių“.

⁶ Finansinės būklės ataskaitų sertifikatai arba *ex post* auditai. Mes ir toliau nustatome šių abiejų kontrolės procedūrų trūkumų. Penki iš šių aštuonių atvejų buvo susiję su nenustatytomis klaidomis H2020 personalo išlaidose.

⁷ Keturiais iš šių atvejų Komisija apie klaidas nežinojo, nes nepriklausomi auditoriai jų neaptiko.

Personalo išlaidos ir toliau yra pagrindinis klaidų šaltinis, visų pirma mokslinių tyrimų išlaidų srityje

4.11. Nepaisant supaprastinimo pastangų, personalo išlaidų deklaravimo pagal H2020 taisyklės yra sudėtingos, ir jų apskaičiavimas tebėra pagrindinis klaidų šaltinis išlaidų deklaracijose. Kaip nurodėme 2018 m. metinėje ataskaitoje⁸ ir mūsų Specialiojoje ataskaitoje Nr. 28/2018, personalo išlaidų apskaičiavimo metodika pagal H2020 kai kuriais atžvilgiais tapo sudėtingesnė ir dėl to padidėjo klaidų rizika. Iš 24 operacijų, kurias paveikė kiekybiškai įvertinamos klaidos mūsų mokslinių tyrimų operacijų imtyje, 23 buvo susijusios su neteisingu personalo išlaidų apskaičiavimo metodikos taikymu. Beveik visais šiais 23 atvejais valandinis (arba mėnesinis) įkainis buvo apskaičiuotas neteisingai.

4.12. 2018 m. metinėje ataskaitoje⁹ nurodėme, kad dėl taisyklės, pagal kurią deklaruojant išlaidas, susijusias su paskesniais (nebaigtais) ataskaitiniais metais, reikalaujama naudoti paskutinių pasibaigusių finansinių metų metinį valandinį įkainį, gali būti padaryta klaidų. Nustatėme, kad tai vėl buvo akivaizdu 2019 m.

4.13. Šių dviejų tipų klaidų, pasitaikančių tame pačiame audituojamame projekte, pavyzdys pateikiamas [4.3 langelyje](#).

⁸ 5.16 dalis.

⁹ 5.17 dalis.

4.3 langelis

Klaidos apskaičiuojant valandinį įkainį pavyzdys ir paskutinių pasibaigusių finansinių metų nepanaudojimo pavyzdys

Klaida apskaičiuojant valandinį įkainį

H2020 projekte Vokietijoje paramos gavėjas, apskaičiuodamas valandinį įkainį, rėmėsi metiniu darbo užmokesčiu neatskaičius mokesčių, padaugintu iš statistinės procentinės dalies, apimančios vidutines socialinio draudimo įmokas. Šią vidutinę procentinę dalį nurodo nacionalinė statistikos tarnyba. Taigi valandinis įkainis nėra pagrįstas faktiškai patirtomis išlaidomis, o taip yra reikalaujama daryti.

Paskutinių pasibaigusių finansinių metų nepanaudojimas

Tame pačiame projekte paramos gavėjas vieno darbuotojo personalo išlaidoms apskaičiuoti naudojo valandos įkainį, pagrįstą ne paskutiniais pasibaigusiais finansiniais metais (2018 m.), o 2019 m.

Kartu su kitomis personalo išlaidų klaidomis bendroji klaida šiuo atveju buvo 13 400 eurų.

4.14. Dar viena (nors ir retesnė) klaida buvo „dvigubos viršutinės ribos“ taisyklės nesilaikymas. Pagal šią taisyklę bendras deklaruojamas darbo, susijusio su ES ir Euratomo dotacijomis bet kuriam asmeniui per metus, valandų skaičius negali viršyti metų darbo valandų skaičiaus, naudojamo valandos įkainiui apskaičiuoti. Be to, bendra deklaruota personalo išlaidų suma (skirta kompensuoti kaip faktinės išlaidas) bet kuriam asmeniui per metus negali viršyti bendros personalo išlaidų sumos, įrašytos paramos gavėjo sąskaitose atitinkamam asmeniui tais pačiais metais. Toks pavyzdys aprašytas [4.4 langelyje](#).

4.4 langelis

„Dvigubos viršutinės ribos“ taisyklės nesilaikymo pavyzdys

H2020 projekte Nyderlanduose paramos gavėjas deklaravo personalo išlaidas už 1 742 valandas, kurias darbuotojas dirbo vykdant projektą. Tai yra daugiau nei standartinis metų darbo valandų skaičius, naudojamas valandiniam įkainiui apskaičiuoti (1 650 valandų), todėl jis neatitinka „dvigubos viršutinės ribos“ taisyklės, o viršytos 92 valandos yra netinkamos finansuoti.

4.15. Mes ir toliau nustatome laiko registravimo trūkumų. Nors tokiais atvejais klaidų kiekybiškai neįvertinome, dėl prastos sistemų kokybės didėja rizika, kad su finansuojamais projektais susijusių darbo valandų įrašai bus nepatikimi.

Privatūs subjektai, ypač MVĮ, yra labiau veikiami klaidų

4.16. Viena iš Europos mokslinių tyrimų skatinimo strategijų – didinti privačiojo sektoriaus, ypač startuolių ir MVĮ, dalyvavimą. Daugiau nei pusė nustatytų kiekybiškai įvertinamų klaidų (17 iš 28) buvo susijusios su privačių paramos gavėjų finansavimu, nors šios operacijos sudarė tik 42 (32 %) iš 130 į imtį įtrauktų operacijų. MVĮ sudarė 12 % imties, tačiau apėmė 21 % kiekybiškai įvertinamų klaidų. Šie rezultatai rodo, kad MVĮ yra labiau veikiamos klaidų nei kiti paramos gavėjai, o šią tendenciją taip pat patvirtina Komisijos auditai ir mūsų ankstesnės metinės ataskaitos.

Visų paramos gavėjo audituojamu laikotarpiu deklaruotų išlaidų netinkamumas finansuoti

4.17. Šiais metais nustatėme klaidų keturiuose H2020 projektuose, kuriuose abejojame dėl visų audituojamu laikotarpiu paramos gavėjo deklaruotų išlaidų tinkamumo finansuoti.

4.18. Dviem atvejais paramos gavėjas buvo kitos įmonės 100 % priklausanti patronuojamoji įmonė, kuri mokėjo atlyginimus ir juos įtraukė į apskaitą, taip pat ir visas kitas išlaidas. Visi projekte dalyvaujantys darbuotojai dirbo patronuojančiojoje įmonėje arba kitoje patronuojamojoje įmonėje. Priešingai programos „Horizontas 2020“ taisyklėms, kuriose nustatyta, kad išlaidas turi patirti paramos gavėjas ir jos turi būti įrašytos paramos gavėjo apskaitos sistemoje, taip nebuvo, ir mes vertiname, kad visos paramos gavėjo audituojamu laikotarpiu deklaruotos išlaidos buvo netinkamos finansuoti. Abiem atvejais paramos gavėjai buvo nepakankamai susipažinę su H2020 taisyklėmis.

4.19. Kitu atveju dotacija buvo skirta mokslinių tyrimų institutui, kuris neturėjo teisės suteikti daktaro laipsnių. Tai buvo pagrindinė tinkamumo sąlyga, kuri buvo aiškiai nustatyta to konkretaus kvietimo teikti paraiškas galimiems paramos gavėjams. Ketvirtuoju atveju dotacija buvo išmokėta tyrėjui, dirbančiam ne visą darbo dieną. Dirbti ne visą darbo dieną leidžiama tik dėl asmeninių ar šeiminių priežasčių ribotą laikotarpį ir tik gavus atsakingos ES agentūros pritarimą. Šiuo atveju nė viena iš šių sąlygų nebuvo įvykdyta.

Dažnos kitų tiesioginių išlaidų klaidos

4.20. Kaip ir ankstesniais metais, aptikome klaidų kitose tiesioginėse išlaidose, susijusiose su mokslinių tyrimų išlaidomis. Tokios klaidos visų pirma apėmė su audituotu ES projektu nesusijusių arba faktiškai nepatirtų kelionės išlaidų kompensavimą.

Dažnai pasitaikančios valiutos kurso klaidos

4.21. 22 iš mūsų audituotų mokslinių tyrimų projektų buvo vykdomi kita nei euras valiuta. Nustatėme, kad dešimčiai iš šių projektų taikytas valiutos kursas nebuvo nustatytas taisyklėse. Finansinis tokių klaidų poveikis pats savaime nėra reikšmingas, tačiau jų dažnumas rodo, kad trūksta žinių apie taisykles.

Audituojamų subjektų pateiktos tvarkingumo informacijos peržiūra

4.22. Komisija savo *ex post* audito darbo rezultatus naudoja kaip pagrindą apskaičiuodama rizikos veikiamą sumą atliekant mokėjimą. Apie 20 % visų H2020 *ex post* auditų atlieka RTD GD Bendroji audito tarnyba (BAT), o 80 % – jos vardu privačios audito įmonės¹⁰, atrinktos konkurso procedūra. BAT sudaro reprezentatyvią patvirtintų išlaidų ataskaitų imtį *ex post* auditui atlikti maždaug 18 mėnesių intervalais.

4.23. 2018 m. metinėje ataskaitoje peržiūrėjome atsitiktinę 20 *ex post* audito bylų imtį iš Komisijos reprezentatyvios H2020 mokėjimų imties. Šį darbą atlikome kaip mūsų 2018–2020 m. strategijos dalį, kad įvertintume atestavimo užduoties metodo įgyvendinamumą DFP 1a išlaidų pakategorėje. Atlikę peržiūrą padarėme išvadą, kad negalėjome remtis 10 iš 20 audito bylų audito išvadomis¹¹.

4.24. 2019 m. dar kartą peržiūrėjome atsitiktinę 20 *ex post* audito bylų, kurios buvo baigtos nagrinėti nuo 2018 m. gegužės 1 d. iki 2019 m. rugsėjo 1 d., imtį. Jos apėmė Komisijos mokėjimus, atliktus nuo 2014 m. sausio mėn. iki 2018 m. vasario mėn. Todėl į šių naujausių atliktų *ex post* auditų apimtį nebuvo įtraukti jokie 2019 m. mokėjimai.

4.25. Atlikdami vertinimą peržiūrėjome audito darbo dokumentus ir patvirtinamuosius dokumentus tiek BAT, tiek privačių audito įmonių patalpose. Remdamiesi šia peržiūra, nustatėme 10 auditų, dėl kurių turėjome atlikti papildomas audito procedūras, daugiausia dėl to, kad reikėjo gauti papildomų patvirtinamųjų dokumentų ir (arba) dėl to, kad buvo neatitikimų darbo dokumentuose, kurie neleido mums patvirtinti audito išvadų. Šias papildomas audito procedūras atlikome arba tikrindami dokumentus (papildomus dokumentus, kuriuos penkiais atvejais paramos gavėjų buvo prašoma pateikti), arba vykdydami audito vizitą paramos gavėjo patalpose (penki atvejai).

¹⁰ Naudojančios tą pačią BAT audito metodiką.

¹¹ 5.33 dalis.

4.26. Nustatėme atlikto audito darbo dokumentacijos, imties sudarymo nuoseklumo ir ataskaitų teikimo bei audito procedūrų kai kuriose peržiūrėtose bylose kokybės trūkumų. Pavyzdžiui, nustatėme netinkamų finansuoti sumų, kurių auditoriai dėl nepakankamo testavimo audito metu neaptiko, daugiausia susijusių su personalo išlaidomis. Taip pat nustatėme klaidingą dvigubos viršutinės ribos taisyklės aiškinimą ir klaidų, padarytų apskaičiuojant personalo išlaidas, kurios nebuvo aptiktos.

4.27. Nors kai kuriais atvejais finansinis poveikis nebuvo reikšmingas, negalėjome remtis audito išvadomis septyniose iš 20 imties audito bylų. Taigi, susumavus mūsų praėjusių metų darbo rezultatus (žr. **4.23** dalį pirmiau), negalime remtis 17 iš 40 tikrintų auditų išvadomis.

4.28. 2018 m. metinėje ataskaitoje pranešėme apie probleminį klausimą, susijusį su Komisijos metodika, skirta H2020 klaidų lygiui apskaičiuoti, dėl kurios jis buvo sistemingai mažinamas¹². *Ex post* auditais siekiama kiek įmanoma labiau aprėpti patvirtintas išlaidas, tačiau jie retai kada aprėpia visas išlaidas. Klaidų lygis buvo apskaičiuojamas kaip visų patvirtintų išlaidų dalis, o ne kaip faktiškai audituota suma. Tai reiškia, kad klaidų skaičiavimo vardiklis buvo didesnis, taigi nurodytas klaidų lygis buvo per žemas.

4.29. Komisija ėmėsi priemonių šiai problemai spręsti. Atlikusi 40 *ex post* auditų, kuriuos mes peržiūrėjome kaip savo vertinimo dalį, analizę, ji perskaičiavo klaidų lygius. Todėl praneštas reprezentatyvus klaidų lygis pagal H2020 buvo ištaisytas, jį padidinus 0,34 procentinio punkto.

4.30. Palankiai vertiname šiuos skubius taisomuosius veiksmus ir Komisijos ketinimą toliau spręsti šį klausimą. Vis dėlto šiame pataisyje neatsižvelgiama į pirmiau **4.23**, **4.26** ir **4.27** dalyse aprašytas problemas, ir nurodytas klaidų lygis vis dar per žemas. Be to, neįmanoma nustatyti jo poveikio reikšmingumo lygio, nes kai kurios klaidos negali būti iki galo kiekybiškai įvertintos.

¹² 5.34 dalis.

Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės

4.31. Mūsų tikrintose MVA¹³ pateiktas teisingas su atspindimų operacijų tvarkingumu susijusio atitinkamų generalinių direktoratų finansų valdymo vertinimas.

4.32. RTD GD MVA įtraukta išlyga dėl mokėjimų, susijusių su išlaidų deklaracijų kompensavimu pagal 7BP¹⁴, nes bendras likutinis klaidų lygis viršija 2 %¹⁵. GROW GD tokios išlygos nepateikė¹⁶, nes jis nebeatlieka reikšmingo 7BP mokėjimų kiekio. H2020 atveju Komisija, remdamasi savo pačios auditais, pranešė apie numatytą reprezentatyvų 3,3 %¹⁷ klaidų lygį ir 2,15 % likutinį klaidų lygį. Šie auditai apėmė tik 2014–2018 m. laikotarpio atliktus mokėjimus.

4.33. 2018 m. metinėje ataskaitoje pranešėme, kad sisteminių 7BP klaidų ištaisymų įvykdymo lygis buvo tik 57,6 %¹⁸. Iki 2019 m. pabaigos šis lygis padidėjo iki 72 % ir viršijo savo 70 % tikslą. Tai yra geras pasiekimas. MVA taip pat teigiama, kad ištekliai, reikalingi likusiems 1 904 atvejams, „neturėtų būti nepakankamai įvertinti“.

4.34. 2019 m. pabaigoje RTD GD turėjo 13 atvirų VAT rekomendacijų, iš kurių trijų rekomendacijų įgyvendinimas vėlavo. Tai yra pagerėjimas, palyginti su praėjusiais metais, kai buvo 26 atviros rekomendacijos, įskaitant devynias, kurias buvo vėluojama įgyvendinti. Trys iš 10 atvirų rekomendacijų ir viena rekomendacija, kurią buvo vėluojama įgyvendinti, buvo klasifikuojamos kaip „labai svarbios“. Viena „labai svarbi“ rekomendacija, kurią vėluojama įgyvendinti, ir kuriai buvo nustatyta nauja tikslinė įgyvendinimo data – 2020 m. birželio 30 d., buvo susijusi su paramos gavėjų sutartinių įsipareigojimų laikymosi stebėjimu ir ataskaitų teikimo reikalavimais, susijusiais su projektų rezultatų sklaida ir panaudojimu.

¹³ Žr. 4.5 dalies (c) punktą.

¹⁴ Išlyga reiškia, kad generalinio direktoriaus patikinimo pareiškimas yra sąlyginis, nes 7BP kontrolės sistemų veiksmingumas nesiekia numatyto lygio.

¹⁵ 3,52 %.

¹⁶ Remiantis išlygomis taikoma *de minimis* riba.

¹⁷ Atsižvelgiant į audito ataskaitų projektų rezultatus.

¹⁸ 5.29 dalis.

4.35. Peržiūrėjome Komisijos 2019 m. MVVA pateiktą informaciją apie įvertintą riziką atliekant mokėjimą politikos srityse pagal DFP1a. Komisija neapskaičiuoja bendro lygio, susijusio su visa pakategore, o apskaičiuoja du atskirus lygius: vieną – susijusį su moksliniais tyrimais, pramone, kosmosu, energetika ir transportu (2,0 %), kitą – su kitomis vidaus politikos sritimis (1,0 %). Remdamiesi Komisijos duomenimis, apskaičiavome, kad visos DFP1a lygis būtų 1,7 %. Ši procentinė dalis yra žemiau reikšmingumo ribos ir yra apatinėje mūsų įvertinto klaidų lygio intervalo dalyje. Tačiau, mūsų nuomone, nepaisant Komisijos jau taikytų priemonių, šis lygis vis dar yra nurodytas per žemas dėl [4.23](#), [4.26](#) ir [4.27](#) dalyse išdėstytų problemų.

Išvada ir rekomendacijos

Išvada

4.36. Bendri mūsų gauti ir šiame skyriuje pateikti audito įrodymai rodo, kad bendras klaidų lygis „Konkurencingumo augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ srities išlaidose buvo reikšmingas. Šioje DFP pakategorėje mūsų operacijų testavimas parodė, kad bendras įvertintas klaidų lygis yra 4,0 % (žr. **4.1 priedą**). Tai beveik atitinka 2015, 2016 ir 2017 m. nustatytus lygius. Mūsų rezultatai rodo, kad mokslinių tyrimų ir inovacijų išlaidų, kurios buvo pagrindinis klaidų šaltinis, klaidų lygis nuolat buvo aukštas, o likusioje išlaidų pakategorės dalyje – daug žemesnis.

4.37. Nepaisant H2020 nustatytų supaprastinimų, personalo išlaidų deklaravimo taisyklės reiškia, kad klaidų lygis vis dar viršija reikšmingumo ribą.

4.38. MVVA nurodyta įvertinta rizika atliekant mokėjimą (1,7 %, kaip mūsų perskaičiuota) yra apatinėje mūsų įvertinto klaidų lygio intervalo dalyje ir yra mažesnė už reikšmingumo ribą.

Rekomendacijos

4.39. **4.2 priede** pateikti tolesnių veiksmų peržiūros, kaip buvo įgyvendintos trys mūsų 2016 m. metinėje ataskaitoje pateiktos rekomendacijos, metu nustatyti faktai. Komisija dvi iš šių rekomendacijų įgyvendino visiškai, o viena iš jų buvo įgyvendinta dauguma atžvilgių.

4.40. Remdamiesi šia peržiūra bei savo 2019 m. nustatytais faktais ir padarytomis išvadomis, Komisijai rekomenduojame:

4.1 rekomendacija

Atlikti tikslingesnes MVĮ išlaidų deklaracijų patikras ir stiprinti savo informavimo apie H2020 finansavimo taisyklės kampaniją, ypatingą dėmesį skiriant šiems svarbiems paramos gavėjams.

Terminas: 2021 m. vidurys.

4.2 rekomendacija

Vykdyti kampaniją, siekiant priminti visiems H2020 paramos gavėjams apie personalo išlaidų apskaičiavimo ir deklaravimo taisykles, ypatingą dėmesį skiriant šio skyriaus 4.11–4.15 dalyse aprašytų klaidų tipams.

Terminas: 2021 m.

4.3 rekomendacija

Dar labiau supaprastinti personalo išlaidų taisykles pagal kitą mokslinių tyrimų bendrąją programą („Europos horizontas“).

Terminas: 2020 m. pabaiga

4.4 rekomendacija

Dėl H2020:

- atsižvelgti į pastabas, kurios buvo pateiktos mums peržiūrėjus *ex post* auditus, susijusias su dokumentavimu, imties nuoseklumu ir audito procedūrų kokybe, ir
- trečiajame pagal rangos sutartis atliekamų auditų etape imtis tinkamų priemonių siekiant užtikrinti, kad auditoriai būtų visiškai susipažinę su H2020 taisyklėmis, ir patikrinti jų darbo kokybę.

Terminas: 2021 m. vidurys.

Priedai

4.1 priedas. — Operacijų testavimo rezultatai srityje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“

	2019	2018
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų:	130	130
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	4,0 %	2,0 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	6,4 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	1,5 %	

4.2 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas srityje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“.

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2016	Rekomenduojame Komisijai: 1 rekomendacija: dar labiau racionalizuoti programos „Horizontas 2020“ taisykles ir procedūras siekiant sumažinti teisinį netikrumą, labiau atsižvelgiant į supaprastinto išlaidų skaičiavimo būdus persvarstytame Finansiniame reglamente, kaip antai vienetų įkainius, vienkartinės išmokas, finansavimą nustatyto dydžio suma ir apdovanojimus.	X					
	2 rekomendacija: užtikrinti, kad jos tarnybos taikytų nuoseklų klaidų lygių ir bendrų rizikos veikiamų sumų apskaičiavimo metodą.	X					
	3 rekomendacija: nedelsiant šalinti VAT nustatytus jos <i>ex post</i> auditų trūkumus, mažinant <i>ex post</i> auditams užbaigti reikalingą laiką ir gerinant vidaus planavimo, stebėjimo ir ataskaitų apie juos teikimo procesus.		X				

5 skyrius

**Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda – DFP 1b išlaidų
kategorija**

Turinys

	Dalis
Įvadas	5.1.–5.12.
Trumpas aprašymas	5.2.–5.5.
Politikos tikslai ir lėšų panaudojimo priemonės	5.2.
Įgyvendinimas ir kontrolės ir patikinimo pagrindas	5.3.–5.5.
Audito apimtis ir metodas	5.6.–5.12.
Operacijų tvarkingumas	5.13.–5.62.
Mūsų atlikto operacijų testavimo ir pakartotinio audito darbo atlikimo / peržiūros rezultatai	5.14.–5.35.
Netinkami finansuoti projektai	5.18.–5.20.
Vidaus rinkos taisyklių pažeidimai	5.21.–5.27.
Netinkamos finansuoti išlaidos	5.28.–5.29.
Pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų nebuvimas	5.30.
Taisyklių, kuriomis reglamentuojamas finansinių priemonių naudojimas, nesilaikymas	5.31.–5.35.
Mūsų atliktas audito institucijų darbo vertinimas	5.36.–5.47.
Komisijos patikinimo darbas ir pranešimas apie likutinį klaidų lygį jos metinėse veiklos ataskaitose	5.48.–5.62.
Išvada ir rekomendacijos	5.63.–5.69.
Išvada	5.63.–5.67.
Rekomendacijos	5.68.–5.69.
Priedai	
5.1 priedas. Operacijų testavimo rezultatai	
5.2 priedas. Informacija apie ES veiksmus valstybėse narėse	
5.3 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas srityje „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“	

Ivadas

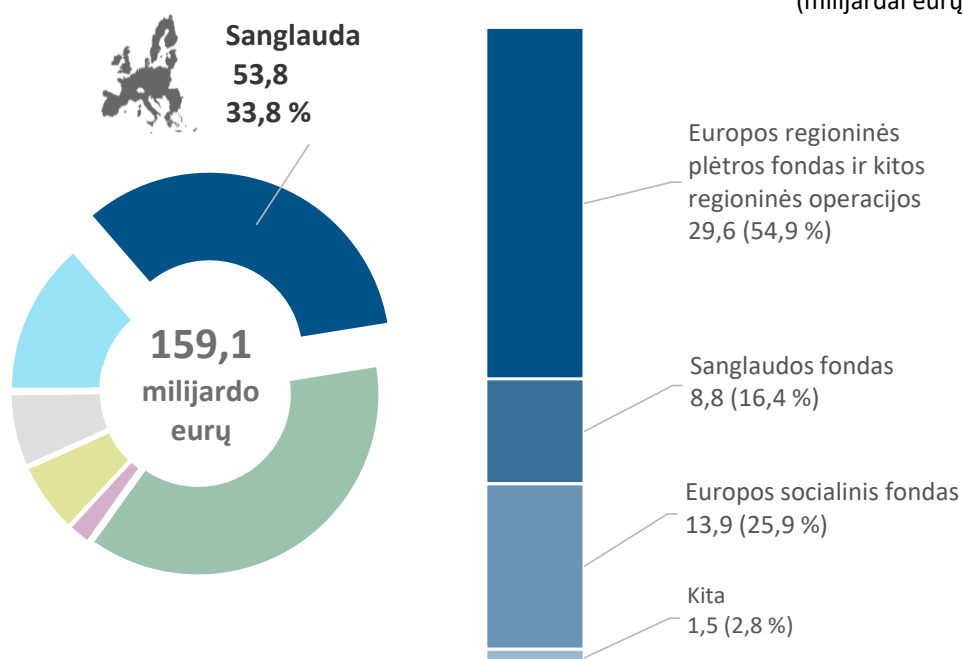
5.1. Šiame skyriuje pateikiami mūsų nustatyti faktai, susiję su DFP 1b išlaidų pakategore „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“. **5.1 langelyje** pateikta pagal šią pakategorę 2019 m. vykdytos pagrindinės veiklos ir išlaidų apžvalga. Išsamesnė informacija apie 2019 m. audito populiaciją pateikta **5.9** dalyje.

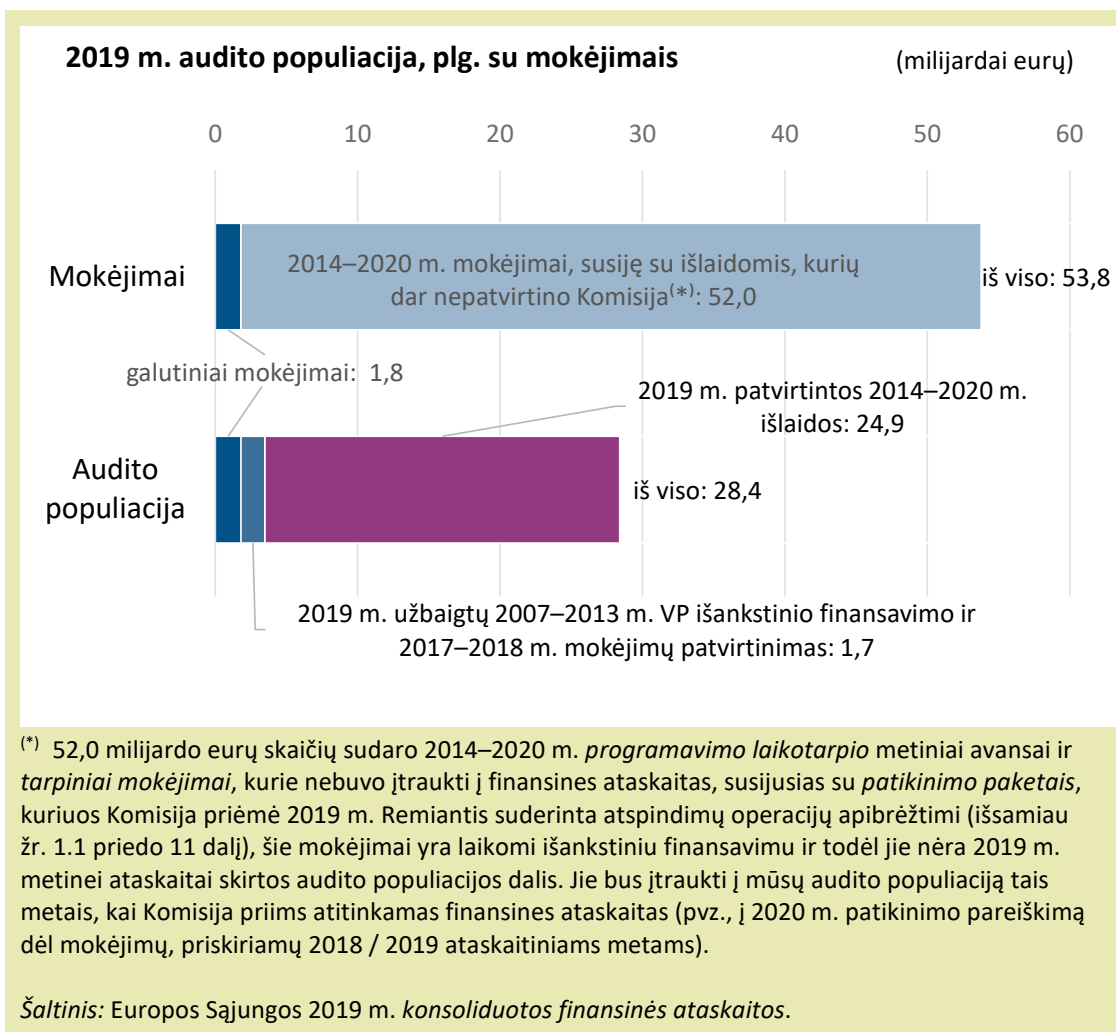
5.1 langelis

DFP 1b išlaidų pakategorė „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“. 2019 m. pasiskirstymas

2019 m. mokėjimai, kaip ES biudžeto dalis, ir pasiskirstymas pagal fondus

(milijardai eurų)

Trumpas aprašymas

Politikos tikslai ir lėšų panaudojimo priemonės

5.2. Išlaidomis pagal šią pakategorę siekiama mažinti įvairių ES valstybių narių ir regionų išsivystymo lygio atotrūkį ir stiprinti visų regionų konkurencingumą¹. Siekiant įgyvendinti šiuos tikslus:

- a) naudojamos šios lėšos ir (arba) priemonės, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas:
 - *Europos regioninės plėtros fondas (ERPF)*, kuriuo siekiama ištaisyti pagrindinius regionų pusiausvyros sutrikimus teikiant daugiausia įmonėms skirtą finansinę

¹ Žr. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 174–178 straipsnius (OL L 326, 2012 10 26, p. 47).

paramą infrastruktūros kūrimui ir produktyvioms investicijoms, kuriomis skatinamas darbo vietų kūrimas;

- *Sanglaudos fondas (SF)*, iš kurio darnaus vystymosi skatinimo tikslais finansuojami aplinkos ir transporto projektai valstybėse narėse, kuriuose *BNP* vienam gyventojui sudaro mažiau kaip 90 % ES vidurkio;
 - *Europos socialinis fondas (ESF)*, kuriuo siekiama skatinti aukštą užimtumo lygį ir gausesnių bei geresnių darbo vietų kūrimą, įskaitant priemones pagal *Jaunimo užimtumo iniciatyvą (JUI)*, taikomas regionams, kuriuose yra aukštas jaunimo nedarbo lygis²;
 - kitos mažesnės apimties schemos, kaip antai *Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (EPLSAF)*;
- b) skiriamas įnašas *Europos infrastruktūros tinklų priemonei (EITP)*, kurią tiesiogiai valdo Komisija ir iš kurios finansuojami *transeuropinių tinklų* projektai³.

Įgyvendinimas ir kontrolės ir patikinimo pagrindas

5.3. Šioje DFP pakategorėje kiekvieno programavimo laikotarpio pradžioje valstybės narės paprastai pateikia daugiamečių *veiksmų programas (VP)* visam DFP laikotarpiui. Komisijai patvirtinus VP, atsakomybę už jų įgyvendinimą dalijasi Komisija (Regioninės ir miestų politikos GD (REGIO GD), Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD (EMPL GD) ir valstybė narė. *Paramos gavėjai* gauna kompensaciją per valstybės narės institucijas, o iš ES biudžeto bendrai finansuojamos operacijų, patvirtintų laikantis VP sąlygų, tinkamos finansuoti sąnaudos. Vadovaujančiosios institucijos atlieka patikrinimus, kad netinkamos finansuoti išlaidos nebūtų patvirtintos Komisijai.

² ERPF, SF ir ESF yra trys iš penkių *Europos struktūrinių ir investicijų fondų*, kuriems kartu taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1303/2013 (toliau – *Bendrujų nuostatų reglamentas*). Kiti du ESI fondai aptariami šios ataskaitos 6 skyriuje.

³ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1316/2013, kuriuo sukurama Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010 bei panaikinami reglamentai (EB) Nr. 680/2008 ir (EB) Nr. 67/2010 (OL L 348, 2013 12 20, p. 129).

5.4. 2014–2020 m. programavimo laikotarpiui⁴ įdiegtu kontrolės ir patikinimo pagrindu siekiama užtikrinti, kad *likutinis klaidų lygis*⁵ VP metinėse finansinėse ataskaitose išliktų žemesnis už taikytiname reglamente nustatytą 2 % *reikšmingumo ribą*⁶. Siekiant užtikrinti, kad po vadovaujančiųjų institucijų patikrinimų Komisijai perduodamose patvirtintose finansinėse ataskaitose neliktų reikšmingo pažeidimų lygio, kontrolės ir patikinimo pagrinde numatyti šie trys elementai:

- *Audito institucijų* darbas, susijęs su išlaidomis, įtrauktomis į metines finansines ataskaitas. Atlikus šį darbą, parengiama metinė kontrolės ataskaita, kurią kaip savo vadinamųjų patikinimo paketų⁷ dalį valstybės narės pateikia Komisijai. Ataskaitoje pateikiamas VP (arba veiksmų programų grupės) likutinis klaidų lygis ir audito nuomonė dėl deklaruotų išlaidų tvarkingumo ir veiksmingo valdymo ir kontrolės sistemų veikimo.
- Metinis finansinių ataskaitų priėmimas. Šiuo tikslu Komisija atlieka daugiausia administracines finansinių ataskaitų išsamumo ir tikslumo patikras, kad galėtų jas patvirtinti ir leisti panaudoti kaip garantiją anksčiau pasiliktą 10 % sumą⁸.
- Komisija atlieka kiekvieno patikinimo paketo ir atrinktų *atitikties* auditų valstybėse narėse dokumentų patikras. Komisija atlieka šias patikras, kad galėtų padaryti išvadą dėl audito institucijų praneštų likutinių klaidų lygių ir juos patvirtinti; ji juos skelbia kartu su svertiniu vidurkiu, kuris naudojamas kaip pagrindinis veiksmingumo rodiklis, savo kitų metų *metinėse veiklos ataskaitose* (MVA).

⁴ Išsamią informaciją apie ESI fondų kontrolės ir patikinimo pagrindą, įskaitant tvarkaraštį, pateikėme savo 2017 m. (6.5–6.15 dalyse) ir 2018 m. metinėse ataskaitose (6.1 diagramoje).

⁵ Savo metinėse veiklos ataskaitose Komisija, nagrinėdama 2007–2013 m. programavimo laikotarpio užbaigimą, vartoja terminą „likutinis rizikos lygis“ (LRL), o nagrinėdama 2014–2020 m. programavimo laikotarpį – terminą „bendras likutinis klaidų lygis“ (BLKL). Šiame skyriuje mes juos abu vadiname „likutiniu (-iais) klaidų lygiu (-iais)“.

⁶ 2014 m. kovo 3 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 480/2014, kuriuo papildomas Bendrųjų nuostatų reglamentas, 28 straipsnio 11 dalis (OL L 138, 2014 5 13, p. 5).

⁷ Patikinimo paketus sudaro valdymo pareiškimas, metinė santrauka, patvirtintos metinės finansinės ataskaitos, metinė kontrolės ataskaita ir audito nuomonė.

⁸ Pagal Bendrųjų nuostatų reglamento 130 straipsnį tarpinių išmokų kompensavimas ribojamas iki 90 %. Likę 10 % sumokami patikrinus ir patvirtinus finansines ataskaitas.

5.5. Procesas, kuriuo *užbaigiamos* 2007–2013 m. programavimo laikotarpio VP, yra iš esmės panašus į procesą, apibūdintą 5.4 dalyje.

Audito apimtis ir metodas

5.6. Mūsų tikslas buvo prisidėti prie bendro patikinimo pareiškimo, kaip aprašyta **1.1 priede**. Atsižvelgdami į šios išlaidų srities kontrolės ir patikinimo sistemos ypatumus, mes taip pat siekėme įvertinti tai, kiek galima pasikliauti audito institucijų ir Komisijos darbu. Tai darėme manydami, kad ateityje galbūt dažniau naudosimės jų atliekamu darbu, ir tuo tikslu siekdami nustatyti, ką dar būtų galima patobulinti.

5.7. Taikydami **1.1 priede** nustatytą audito metodą ir metodiką, mes patikrinome toliau nurodytus su šia DFP pakategore susijusius aspektus:

- a) 236 operacijų imtį, sudarytą taip, kad ji būtų statistiškai reprezentatyvi visų DFP 1b pakategorės išlaidų rūšių atžvilgiu. Imtis buvo sudaryta iš 223 operacijų, su kuriomis susijusios išlaidos buvo patvirtintos patikinimo ir užbaigimo paketuose (įskaitant 220 operacijų, kurias anksčiau patikrino audito institucija⁹), ir aštuonių finansinių priemonių bei penkių EITP projektų, kuriuos tiesiogiai valdo Komisija;
- b) darbą, kurį atliko audito institucijos siekdamos patvirtinti informaciją, pateiktą 24 patikinimo ir (arba) užbaigimo paketuose, susijusiuose su 220 operacijų, kurios buvo anksčiau patikrintos;
- c) darbą, kurį Komisija atliko peržiūradama ir tvirtindama 2014–2020 m. patikinimo ir (arba) užbaigimo paketuose praneštus likutinius klaidų lygius, ir jos audito darbą, susijusį su tų paketų tvarkingumo aspektais;
- d) REGIO GD ir EMPL GD metinėse veiklos ataskaitose pateiktą tvarkingumo informaciją ir jos įtraukimą į Komisijos *metinę valdymo ir veiksmingumo ataskaitą* (MVVA).

5.8. Mūsų audito populiaciją (28,4 milijardo eurų) sudarė 2014–2020 m. laikotarpio išlaidos, kurios buvo įtrauktos į patvirtintus 2017 / 2018 ataskaitinių metų patikinimo paketus, 2007–2013 m. išlaidos, nurodytos Komisijos 2019 m. užbaigtų VP užbaigimo paketuose, ir EITP skirti asignavimai iš Sanglaudos fondo.

⁹ Žr. 5.41 dalį.

5.9. 2019 m. Komisija patvirtino finansines ataskaitas su išlaidomis, susijusiomis su 351 iš 420 patvirtintų VP (24,3 milijardo eurų). Šios finansinės ataskaitos buvo susijusios su visų 28 valstybių narių 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu pateiktais patikinimo paketais. Valstybės narės pranešė, kad, naudojant finansines priemones, 2017 / 2018 ataskaitiniais metais galutiniams gavėjams lėšos išmokėtos pagal 60 iš šių VP (0,6 milijardo eurų). Be to, Komisija užbaigė arba iš dalies užbaigė¹⁰ 54 2007–2013 m. programavimo laikotarpio VP (apmokėta 2,2 milijardo eurų). Įnašas EITP siekė maždaug vieną milijardą eurų.

5.10. Savo 223 operacijų su patikinimo ir užbaigimo paketuose patvirtintomis išlaidomis imtį sudarėme dviem etapais. Pirmiausia atrinkome 24 paketus (20 2014–2020 m. programavimo laikotarpio paketų ir keturis 2007–2013 m. programavimo laikotarpio paketus), apimančius 40 iš 394 VP, su kuriomis 2019 m. Komisija atsiskaitė ES biudžeto lėšomis. Tada iš tų 24 paketų atrinkome operacijas, kurias audito institucijos buvo anksčiau patikrinusios.

5.11. Dalis mūsų imties buvo sudaryta iš aštuonių 2014–2020 m. laikotarpio finansinių priemonių. Šiuo tikslu pasirinkome priemones, pagal kurias mokėjimai galutiniams gavėjams buvo atlikti 2017 / 2018 ataskaitiniais metais. Kai audito institucija nebuvo atlikusi galutiniams gavėjams išmokėtų sumų audito, mes pasirinkome šias išmokas tiesiogiai.

5.12. *5.2 priede* pateikiamas operacijų, iš kurių sudaryta mūsų imtis, ir mūsų nustatytų kiekybiškai įvertinamų klaidų skaičiaus pasiskirstymas pagal valstybes nares.

¹⁰ Jei probleminiai klausimai, turintys reikšmingą poveikį, lieka neišspręsti, Komisija apmoka tik neginčijamą sumą. Likutis padengiamas ir VP užbaigiama tik tada, kai išsprendžiami visi neišspręsti probleminiai klausimai.

Operacijų tvarkingumas

5.13. Šią skyriaus dalį sudaro trys poskirsniai. Pirmasis poskirsnis susijęs su šių metų 236 operacijų imties testavimu, kurį atlikome siekdami suprasti pagrindinius klaidų šaltinius. Antrasis poskirsnis susijęs su mūsų atliktu audito institucijų darbo vertinimu, o trečiasis – su Komisijos darbu. Su visais poskirsniais susiję rezultatai leidžia mums padaryti išvadą dėl dviejų atsakingų generalinių direktoratų metinių veiklos ataskaitų ir Komisijos MVVA pateiktos tvarkingumo informacijos.

Mūsų atlikto operacijų testavimo ir pakartotinio audito darbo atlikimo / peržiūros rezultatai

5.14. *5.1 priede* pateikta mūsų atlikto operacijų testavimo rezultatų apžvalga. 236-iose patikrintose operacijose nustatėme ir kiekybiškai įvertinome 29 klaidas, kurių nenustatė audito institucijos. Atsižvelgdami į 64 klaidas, kurias anksčiau nustatė audito institucijos, ir į *programų institucijų* atliktus pataisymus (kurių bendra vertė siekia 334 milijonus eurų, susijusius su abiem *programavimo laikotarpiais* kartu paėmus), mes vertiname, kad klaidų lygis sudaro 4,4 %¹¹.

5.15. Patikinimo ir (arba) užbaigimo paketuose audito institucijos nurodė 64 kiekybiškai įvertinamas klaidas į mūsų imtį įtrauktose 236-iose operacijose. Šios klaidos buvo susijusios su netinkamomis finansuoti sąnaudomis (39), *viešaisiais pirkimais* (24) ir trūkstamais patvirtinamaisiais dokumentais (viena klaida)¹². Valstybių narių institucijos taikė finansinius pataisymus, prireikus juos ekstrapoliuodamos, kad sumažintų likutinius klaidų lygius tiek, kad jie siektų 2 % reikšmingumo ribą arba būtų mažesni.

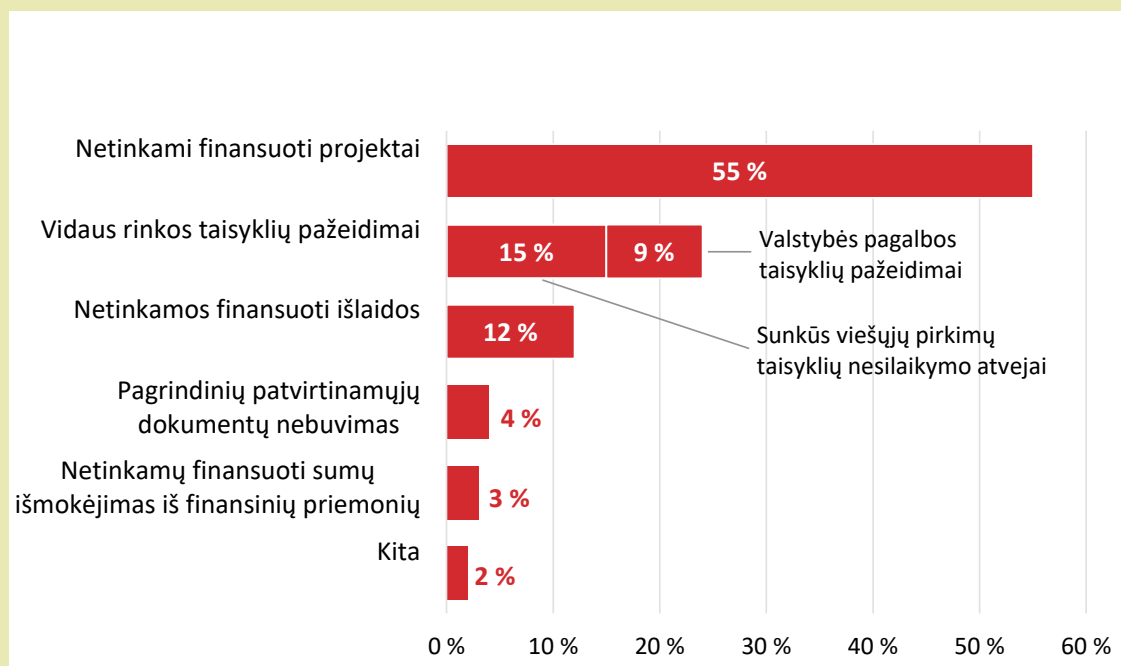
5.16. *5.2 langelyje* parodyta, kaip mūsų nustatytos klaidos pasiskirsčiusios pagal kategoriją (neatsižvelgus į finansinius pataisymus). Mūsų įvertintą klaidų lygį labiausiai didino netinkami finansuoti projektai ir vidaus rinkos taisyklių pažeidimai (visų pirma viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymas). Daugiau informacijos apie šias klaidas pateikta *5.18–5.35* dalyse.

¹¹ Savo klaidų apskaičiavimą grindžiame reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra tarp 2,1 % ir 6,7 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų ribos).

¹² Vienai operacijai įtakos gali turėti daugiau nei vienos rūšies klaida.

5.2 langelis

Mūsų nustatytų klaidų pasiskirstymas

Šaltinis: Audito Rūmai.

5.17. Iš nustatytų klaidų skaičiaus ir poveikio matyti, kad šioje srityje yra savaime didelė klaidų rizika ir kad vadovaujančiųjų institucijų atliekamos patikros dažnai vis dar yra neveiksmingos siekiant išvengti pažeidimų, susijusių su paramos gavėjų deklaruojamomis išlaidomis, arba siekiant juos nustatyti.

Netinkami finansuoti projektai

5.18. Mes nustatėme penkis 2014–2020 m. programavimo laikotarpio ERPF projektus, su kuriais susijusi pagalba buvo suteikta paramos gavėjams arba operacijoms, kurios neatitiko taikytiname reglamente ir VP nustatytų tinkamumo finansuoti sąlygų. Šie atvejai sudaro 17 % visų mūsų nustatytų *kiekybiškai įvertinamų klaidų* arba apie 2,2 procentinio punkto įvertinto klaidų lygio.

5.19. Pagal Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) 65 straipsnio 6 dalį vadovaujančiosios institucijos negali teikti ES finansavimo toms operacijoms, kurių paraiškos dėl finansavimo pateikimo dieną jau buvo fiziškai užbaigtos arba visiškai

įgyvendintos¹³. Ši taisyklė nustatyta dėl to, kad 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu išryškėjo tendencija pateikti projektus atgaline data, o tai nėra geriausias būdas panaudoti ES lėšas. Manome, kad trys iš penkių netinkamų finansuoti projektų neatitiko šios taisyklės.

5.20. Operacijos, kurias mes tikrinome, iš pradžių buvo finansuotos iš nacionalinių išteklių ir buvo fiziškai užbaigtos iki patvirtinimo dėl ES finansavimo joms suteikimo. Programų institucijos šią taisyklę aiškino taip: operacija fiziškai neužbaigta, kol neužbaigtos jos finansinės arba administracinės procedūros. Tačiau fizinis užbaigimas reiškia projekto *išdirbiui* būtinų darbų arba veiklos užbaigimą, kuris paprastai įvyksta prieš atliekant galutinį mokėjimą arba administracinį užbaigimą. **5.3 langelyje** pateiktas netinkamo finansuoti projekto pavyzdys.

5.3 langelis

Netinkamo finansuoti projekto pavyzdys

Portugalijoje vietos institucija paprašė ES bendrojo finansavimo miesto tako tiesimo sąnaudoms padengti. 2015 m. ji paskyrė sutartį, nustatydama keturių mėnesių darbų įvykdymo terminą, o 2017 m. pateikė *dotacijos* paraišką, nurodydama, kad dauguma darbų buvo užbaigti. Tačiau, remdamiesi pateikta informacija, padarėme išvadą, kad, be kitų netikslumų, projektas jau buvo fiziškai užbaigtas paraiškos pateikimo metu.

Dar du BNR 65 straipsnio 6 dalies nesilaikymo atvejus nustatėme Italijoje.

Vidaus rinkos taisyklių pažeidimai

5.21. Šiais metais nustatėme 23 vidaus rinkos taisyklių pažeidimus, iš kurių tris kiekybiškai įvertinome. Dauguma pažeidimų buvo susiję su viešaisiais pirkimais.

¹³ BNR nepaaiškinta, ką reiškia sąvoka „fiziškai užbaigtas arba visiškai įgyvendintas“. Komisija valstybėms narėms pateikė paaiškinimą, nurodydama, kad fizinis užbaigimas yra susijęs su projektais, kurie turi fizinį objektą. Visiškas įgyvendinimas naudojamas kaip alternatyva fiziniam užbaigimui. Jis susijęs su operacijomis, kurių objektas nėra fizinis ar nėra išimtinai fizinis, tačiau apima ir kitus elementus arba dalis, kuriuos taip pat reikia baigti, kad operacija būtų laikoma įgyvendinta.

Nepaisant daugelio pataisymų, viešieji pirkimai išlieka reikšmingas klaidų šaltinis

5.22. Viešųjų pirkimų procedūros yra pagrindinė priemonė siekiant taupiai ir efektyviai panaudoti viešąsias lėšas ir sukurti vidaus rinką. Mes patikrinome 165 darbų, paslaugų ir prekių pirkimo procedūras. Didžioji šių procedūrų dalis buvo susijusi su projektais, bendrai finansuojamais iš ERPF ir (arba) SF veiksmų programų.

5.23. Mūsų patikrintose operacijose audito institucijos buvo nustačiusios 24 viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo atvejus ir taikė nustatyto dydžio pataisymus, siekiančius nuo 5 % iki 100 %, kaip numatyta atitinkamuose Komisijos sprendimuose¹⁴.

5.24. ES ir (arba) nacionalinių viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo atvejų, kurių audito institucijos nebuvo aptikusios, nustatėme tikrindami 19 pirkimo procedūrų (žr. [5.4 langelį](#)). Dauguma mūsų nustatytų klaidų buvo susijusios su sutartimis, kurių vertė viršijo ES viešųjų pirkimų srities direktyvose nustatytas ribines vertes¹⁵; paprastai tai reiškia, kad reikia taikyti išsamesnes procedūras. Dvi klaidos buvo rimti pažeidimai, dėl kurių skyrėsi konkurso rezultatai; mes pranešėme, kad šie pažeidimai yra kiekybiškai įvertinamos klaidos. Jos sudarė 7 % visų mūsų nustatytų kiekybiškai įvertinamų klaidų arba apie 0,6 procentinio punkto įvertinto klaidų lygio. Kitos su konkursų organizavimu susijusios klaidos buvo skelbimo ir skaidrumo reikalavimų nesilaikymo ir diskriminacinių techninių specifikacijų atvejai. Mes jų kiekybiškai neįvertinome.

¹⁴ 2013 m. gruodžio 19 d. Komisijos sprendimas C(2013) 9527 final, kuriuo išdėstomos ir patvirtinamos finansinių pataisų, susijusių su išlaidomis, Sąjungos finansuotomis pagal pasidalijamąjį valdymą, kurias dėl viešojo pirkimo taisyklių nesilaikymo turi atlikti Komisija, nustatymo gairės; 2019 m. gegužės 14 d. Komisijos sprendimas C(2019) 3452 final, kuriuo nustatomos su Sąjungos finansuotomis išlaidomis susijusių finansinių pataisų, kurias reikia atlikti dėl taikytinų viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo, nustatymo gairės.

¹⁵ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų (OL L 94, 2014 3 28, p. 65).

5.4 langelis

Neteisingas atrankos kriterijų taikymas

Paramos gavėjas Rumunijoje surengė atvirą tarptautinę viešųjų pirkimų procedūrą dėl sąvartynų sutvarkymo projekto. Remiantis atrankos kriterijais, buvo reikalaujama profesinę patirtį įrodyti pagal minimalų lygį įgyvendinant panašius projektus. Mūsų analizė parodė, kad konkurso laimėtojo panašios darbo patirties lygis buvo nepakankamas. Perkančioji organizacija turėjo atmesti atrinktą pasiūlymą, todėl pagal šią sutartį deklaruotos išlaidos yra netinkamos finansuoti.

Nustatėme dar vieną viešųjų pirkimų klaidą Rumunijoje.

Vienas projektas buvo netinkamas finansuoti dėl *valstybės pagalbos* taisyklių pažeidimų

5.25. Valstybės pagalba, nebent ji neviršija *de minimis* viršutinės ribos, yra iš principo nesuderinama su vidaus rinka, nes ji gali iškraipyti valstybių narių tarpusavio prekybą. Tačiau yra šios taisyklės išimčių, visų pirma jei projektas patenka į Bendrojo bendrosios išimties reglamento (BBIR)¹⁶ taikymo sritį. Valstybės narės privalo pranešti apie kitus valstybės pagalbos atvejus, kad Komisija galėtų susidaryti nuomonę dėl jų suderinamumo.

5.26. Šiais metais nustatėme, kad vykdant tris ERPF projektus ir vieną ESF projektą buvo pažeistos ES valstybės pagalbos taisyklės. Manome, kad vienas ERPF projektas turėjo iš viso negauti viešojo finansavimo iš ES ir (arba) valstybės narės. Mes kiekybiškai neįvertinome kitų trijų klaidų: šie atvejai neturėjo *poveikio* viešojo finansavimo lygiui, nors valstybė narė (tinkamai) neįvertino valstybės pagalbos buvimo.

5.27. Vienoje *operacijoje* Portugalijoje nustatėme tą patį sisteminių su valstybės pagalba susijusį trūkumą (neturintį skatinamojo poveikio), kurį buvome nustatę ir apie kurį pranešėme praėjusiais metais. Komisija paprašė Portugalijos institucijų per 2019 m. nustatyti visas su šia klaida susijusias 2017 / 2018 ir 2018 / 2019 ataskaitiniais metais atliktas operacijas ir atlikti būtinus pataisymus, kad netvarkingos išlaidos nebūtų įtrauktos į finansines ataskaitas. Portugalijos institucijos atliko 48 milijonų eurų pataisymus 2018 / 2019 ataskaitinių metų finansinėse ataskaitose ir 65 milijonų eurų

¹⁶ 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (OL L 187, 2014 6 26, p. 1–78).

pataisymus 2017 / 2018 ataskaitinių metų (tų metų, kuriais buvo atlikta mūsų patikrinta operacija) finansinėse ataskaitose.

Netinkamos finansuoti išlaidos

5.28. Kai valstybių narių institucijos deklaruoja išlaidas Komisijai, jos patvirtina, kad jos buvo patirtos laikantis taikytinų ES ir nacionalinių taisyklių. Finansuoti netinkamas išlaidas nustatėme tikrindami 15 operacijų ir šie atvejai sudarė 52 % mūsų nustatytų kiekybiškai įvertinamų klaidų, arba apie 0,6 procentinio punkto įvertinto klaidų lygio.

5.29. Pagrindinės priežastys, dėl kurių išlaidos buvo netinkamos finansuoti, buvo tinkamumo finansuoti taisyklių neatitikę projektų dalyviai arba sąnaudų elementai.

5.5 langelyje pateiktas tokių netinkamų finansuoti išlaidų pavyzdys. Taip pat nustatėme keletą klaidų atvejų, susijusių su supaprastintu sąnaudų apmokėjimu.

5.5 langelis

Tinkamumo finansuoti taisyklių neatitinkančių dalyvių pavyzdys

Viena JUI operacija Ispanijoje buvo subsidijuojamos darbo sutartys dėl mokslinių tyrimų darbo universitete. Universitetas paskelbė kvietimą teikti paraiškas dėl darbo vietų mokslinių tyrimų srityje. Kad galėtų būti įdarbinti, kandidatai turėjo atitikti JUI reikalavimus (šiuo metu nedirbti, nesimokyti ir nedalyvauti mokymuose) ir būti užsiregistravę nacionalinėje jaunimo garantijų sistemoje. Nustatėme keletą dalyvių (aštuonis iš trisdešimties patikrintų kandidatų), kurie paraiškos teikimo metu dirbo kitame universitete arba mokėsi pagal pouniversitetinių studijų programą įdarbinančiame universitete, todėl jie neatitiko reikalavimų JUI paramai gauti.

Taip pat nustatėme klaidų, susijusių su netinkamais finansuoti dalyviais vienoje operacijoje Graikijoje ir vienoje operacijoje Lenkijoje.

Pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų nebuvimas

5.30. Paramos gavėjai ir valstybių narių programų institucijos turi taikyti atitinkamas sistemas ir procedūras, kuriomis būtų užtikrinama tinkama audito seka. Šiuo tikslu, be kita ko, būtina saugoti dokumentais patvirtintus įrašus. Dažniausiai pasitaikanti klaida, daranti poveikį ESF išlaidoms, apie kurią pranešė audito institucijos, yra tai, kad nėra pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų. Nustatėme, kad penkiose mūsų tikrintose operacijose (trijose dėl ERPF ir dviejose dėl ESF) trūko patvirtinamosios informacijos ar dokumentų. Keturiais atvejais, kai valstybių narių programų institucijos arba paramos gavėjai negalėjo pateikti dokumentų, kuriais būtų galima įrodyti atitiktį tinkamumo finansuoti sąlygoms, buvome priversti tas klaidas įvertinti kiekybiškai. Tai

sudarė apie 14 % mūsų kiekybiškai įvertintų operacijų ir 0,2 procentinio punkto įvertinto klaidų lygio.

Taisyklių, kuriomis reglamentuojamas finansinių priemonių naudojimas, nesilaikymas

5.31. Iki 2017 / 2018 ataskaitinių metų pabaigos valstybės narės pranešė apie 4,1 milijardo eurų vertės ES įnašus į *finansines priemones*, iš kurių nuo 2017 m. liepos 1 d. iki 2018 m. birželio 30 d. jos deklaravo apie 1 milijardą eurų. Nuo 2018 m. birželio 30 d. 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu galutiniams gavėjams iš viso išmokėta 1,2 milijardo eurų, įskaitant 0,6 milijardo eurų, kurie buvo išmokėti 2017 / 2018 ataskaitiniais metais.

5.32. Mūsų auditas apėmė aštuonias 2014–2020 m. programavimo laikotarpio finansines priemones. Tikrinome 69 paskolas, aštuonis *investicijų į nuosavą kapitalą* atvejus ir du sąnaudų elementus, susijusius su valdymo mokesčiais, kuriuos reikėjo mokėti finansų tarpininkams.

5.33. Mūsų tikrinimas apėmė dvi Ispanijoje ir Rumunijoje vykdytas *MVĮ iniciatyvos* programas. Tikrindami investicijas, atliktas pagal Ispanijoje vykdytą programą, netinkamus finansuoti mokėjimus galutiniams gavėjams nustatėme keturiais iš 10 atvejų. Visų pirma finansų tarpininkai buvo patvirtinę paskolas trims investicijoms, nepatvirtinę gavėjų MVĮ statuso. Veikla, kuria buvo pagrįstas prašymas gauti paskolą kitai investicijai, buvo visiškai įgyvendinta ir apmokėta iki pasirašant paskolos sutartį.

5.34. Ispanijoje vykdomą MVĮ iniciatyvos programą mes taip pat tikrinome rengdami savo 2017 m. metinę ataskaitą, kai taip pat pranešėme apie didelę netinkamų finansuoti išlaidų dalį ir padarėme išvadą, kad kyla didelė pažeidimų rizika¹⁷. Dėl šios priežasties šiais metais mes taip pat tikrinome 13 paskolų, išduotų pagal Ispanijoje vykdytą programą, kurių pagrindinė vertė siekė ne mažiau kaip du milijonus eurų. Nustatėme, kad devynios iš šių paskolų neturėjo būti garantuojamos šia priemone, nes buvo pateikta nepakankamai MVĮ statusą patvirtinančių įrodymų. Situacija, susijusi su Rumunijoje vykdoma MVĮ iniciatyvos programa, buvo kitokia – pagal ją išduotų paskolų pagrindinė vertė dažniausiai buvo nedidelė ir mes nenustatėme jokių netinkamų finansuoti investicijų.

¹⁷ Žr. mūsų 2017 m. metinės ataskaitos 6.36–6.39 dalis.

5.35. Savo 2017 m. ataskaitoje atkreipėme dėmesį į tai, kad reikia iš esmės patobulinti EIB grupės valdomų finansinių priemonių audito tvarką. *Europos investicijų fondas (EIF)* ėmėsi veiksmų šiam klausimui išspręsti, patobulindamas savo stebėjimo ir kontrolės sistemas. Į Ispanijos programą EIF neįtraukė daugiau kaip 4 000 netinkamų finansuoti investicijų (maždaug 7 % viso portfelio). Nuo 2018 / 2019 ataskaitinių metų EIF taip pat savanoriškai išplėtė vadinamojo pagrįsto patikinimo ataskaitų taikymo sritį¹⁸. Vis dėlto dar per anksti vertinti šių priemonių poveikį ir visišką veiksmingumą, nes jos nebuvo taikomos 2017 / 2018 ataskaitiniam laikotarpiui, kurį mes įtraukėme į savo auditą.

Mūsų atliktas audito institucijų darbo vertinimas

5.36. Audito institucijų darbas yra svarbiausia sanglaudos politikos išlaidų patikinimo ir kontrolės sistemos dalis. Mūsų vykdyta jų darbų peržiūra yra dalis proceso, kuris gali reikšti, kad mes labiau naudosimės Komisijos patikinimo modeliu ateityje. Šiais metais įvertinome 18 iš 116 audito institucijų darbą.

5.37. Visuose mūsų tikrintuose patikinimo ir užbaigimo paketuose audito institucijos buvo nurodžiusios 2 % arba mažesnius likutinius *klaidų* lygius. Šiuos lygius didino klaidos, kurių nenustatė audito institucijos.

5.38. Papildomos klaidos, kurias nustatėme savo imtyje, sudarytoje iš anksčiau audito institucijų patikrintų operacijų, ir Komisijos atliktos peržiūros bei audito darbo rezultatai rodo, kad likutiniai klaidų lygiai, apie kuriuos pranešė audito institucijos, ne visada yra patikimi. Atlikę savo darbą, surinkome pakankamai įrodymų, kad galėtume padaryti išvadą, jog devynių iš 20 (45 %) 2014–2020 m. laikotarpio patikinimo paketų, kuriuos mes tikrinome, likutinis klaidų lygis buvo didesnis nei 2 %. Šie devyni paketai sudarė 55 % atitinkamų išlaidų. Atsižvelgdama į savo atliktą audito darbą ir preliminarious mūsų auditų rezultatus, savo MVA Komisija padidino aštuonių iš devynių į mūsų imtį įtrauktų patikinimo paketų likutinį klaidų lygį iki daugiau nei 2 %.

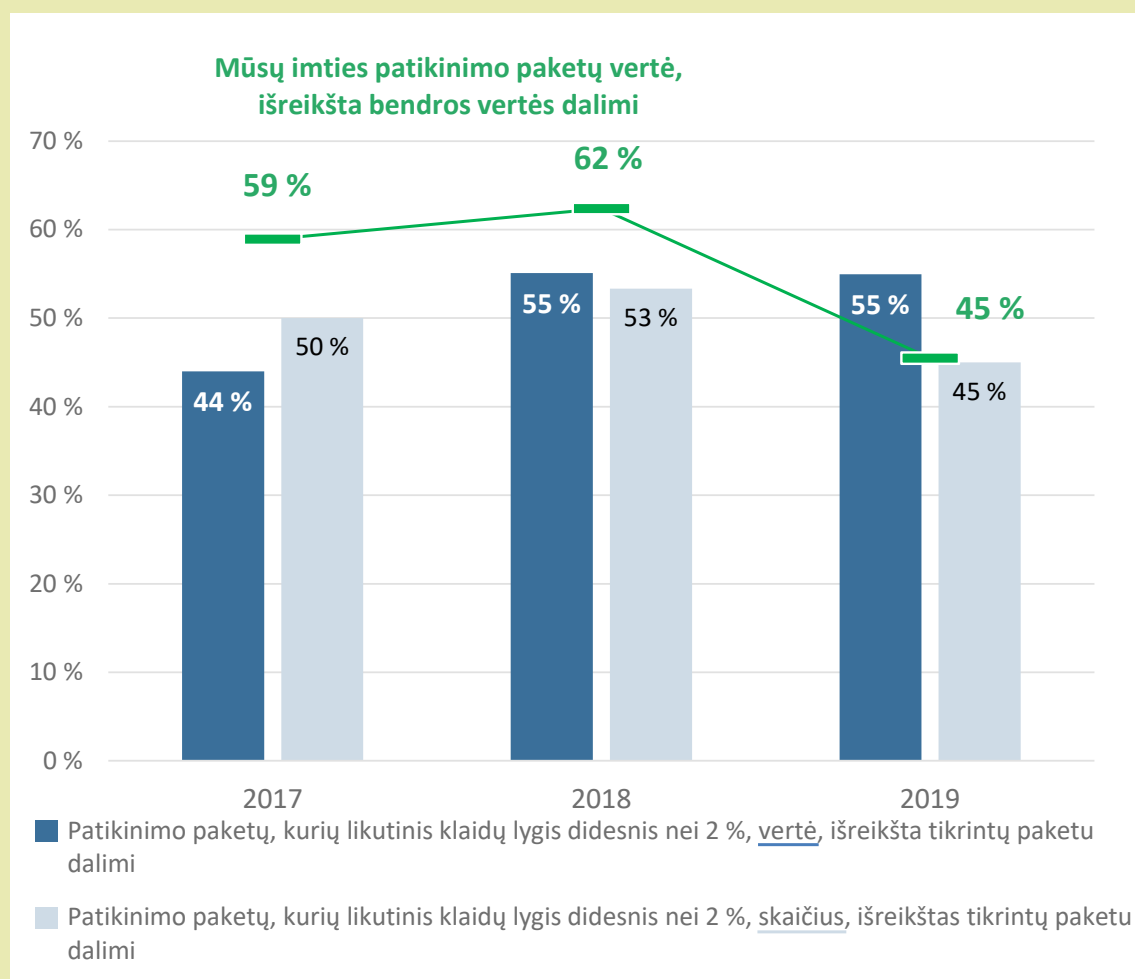
5.39. Per trejus metus, kuriais mes tikrinome 2014–2020 m. išlaidas, patikinimo paketų, kurių audito institucijų nurodyti nepatikimi likutiniai klaidų lygiai buvo mažesni

¹⁸ Vadovaujantis Tarptautinės buhalterijų federacijos (IFAC) 3000-uoju Tarptautiniu *patikinimo užduočių* standartu „Patikinimo užduotys, išskyrus ankstesnių laikotarpių finansinės informacijos auditus ar peržiūras“.

nei 2 %, skaičius nuosekliai sudarė maždaug 50 % mūsų auditui atrinktų paketų ir išlaidų (žr. [5.6 langelį](#)).

5.6 langelis

Trejų metų patikinimo paketų tendencija, kai dėl mūsų ir Komisijos audito rezultatų likutiniai lygiai viršijo 2 %

Šaltinis: Audito Rūmai.

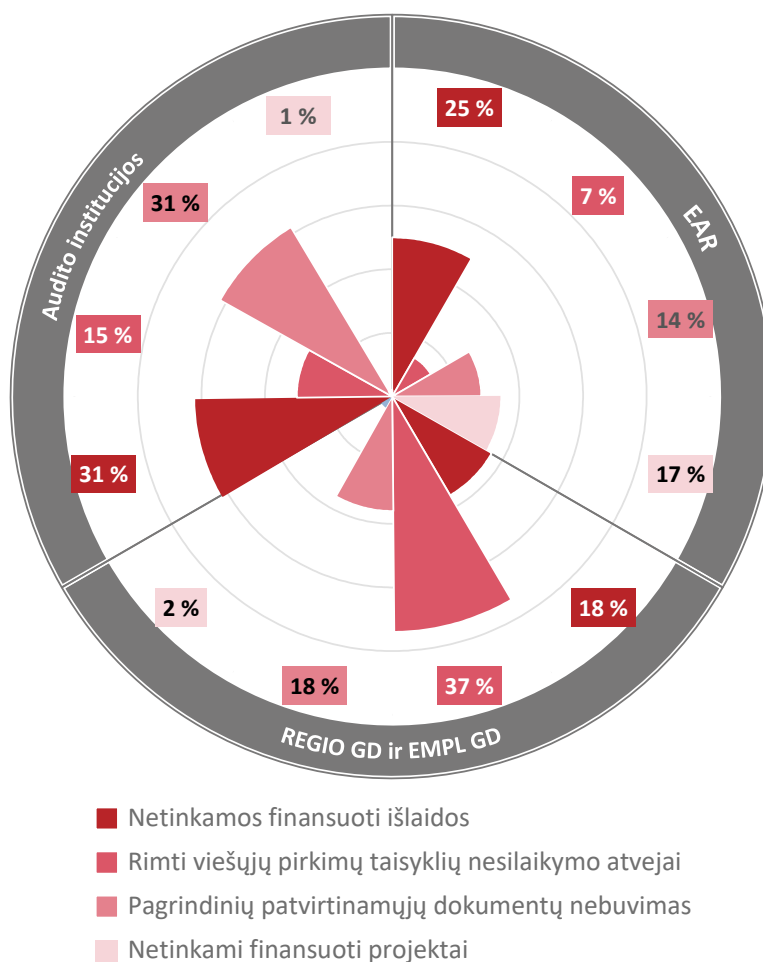
5.40. Nuo praėjusių metų audito institucijos praneša apie klaidas, naudodamos su Komisija suderintą bendrą tipologiją¹⁹. [5.7 langelyje](#) palyginti klaidų, apie kurias dažniausiai praneša audito institucijos, ir mūsų bei Komisijos dažniausiai nustatomų papildomų klaidų tipai. Rezultatai rodo, kad dažniausiai pasitaikantys pažeidimai ir toliau yra susiję su netinkamomis finansuoti išlaidomis ir viešaisiais pirkimais. Dažniausiai pasitaikanti klaida, daranti poveikį ESF išlaidoms yra tai, kad nėra pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų. Nepaisant daugelio pažeidimų, apie kuriuos

¹⁹ Žr. REGIO GD 2019 m. MVA 27 puslapį ir EMPL GD 2019 m. MVA 41 puslapį.

jau pranešė audito institucijos dėl mūsų tikrinamų projektų, visomis vidaus kontrolės priemonėmis vis tiek nepavyksta nustatyti ir ištaisyti daugelio klaidų.

5.7 langelis

Auditorių dažniausiai aptinkamų klaidų tipai

Šaltinis: Audito Rūmai.

Kai kuriose audito institucijose nustatyti imčių atrankos metodų trūkumai turėjo įtakos jų reprezentatyvumui

5.41. Dėl didelio pagal kiekvieną VP bendrai finansuojamų operacijų skaičiaus audito institucijos turi pasinaudoti imčių atranka, kad galėtų susidaryti nuomonę dėl išlaidų tinkamumo finansuoti. Siekiant gauti patikimus rezultatus, imtys turi būti reprezentatyvios audituotos populiacijos atžvilgiu ir, kaip paprastai, turi būti grindžiamos statistiškai patikimu metodu²⁰.

²⁰ BNR 127 straipsnis.

5.42. Penkiuose iš 24 paketų (įskaitant keturis 2014–2020 m. laikotarpio), kuriuos mes tikrinome, nustatėme tokius trūkumus, kaip į imtį įtrauktą nepakankamą tam tikrų operacijų skaičių, netinkamą imties sudarymo parametrų naudojimą ir nenurodytą imties sudarymo audito seką. Iš dalies šie du trūkumai turėjo įtakos imčių reprezentatyvumui. Dėl to turėjome sudaryti papildomą trijų operacijų imtį, kad užtikrintume pakankamą audito populiacijos apimtį.

Išlieka trūkumų, susijusių su tuo, kaip audito institucijos atlieka ir dokumentuoja savo darbą

5.43. Pagal tarptautinius audito standartus reikalaujama, kad auditoriai savo patikrinimus patvirtintų dokumentais, be kita ko, pateiktų aiškias nuorodas į visus dokumentus, kurie yra labiausiai susiję su audituojamomis išlaidomis²¹. Tokiu būdu jiems suteikiama galimybė būti atskaitingiems už savo darbą ir padedama vidaus arba išorės tikrintojams padaryti išvadą dėl patikrinimų apimties ir pakankamumo. Dėl nepakankamų arba netinkamų klausimų ar atsakymų kontroliniuose sąrašuose didėja rizika, kad netinkamos finansuoti išlaidos nebus aptiktos.

5.44. Dėl 120 (55 %) imtį sudarančių operacijų galėjome padaryti išvadą remdamiesi savo atlikta audito institucijų darbo peržiūra. 100 (45 %) operacijų nustatėme trūkumų, susijusių su to darbo apimtimi, kokybe ir (arba) dokumentavimu, ir dėl to turėjome pakartoti atitinkamas audito procedūras. Šie trūkumai buvo susiję su 17 iš 24 mūsų tikrintų patikinimo / užbaigimo paketų. 25 operacijose (jos sudarė 15 % viso skaičiaus) dėl trūkumų teko apsilankyti pas paramos gavėjus. 23 iš 100 operacijų (11 patikinimo paketų), kai mes pakartotinai atlikome auditą, nustatėme kiekybiškai įvertinamų klaidų, kurių audito institucija anksčiau nenustatė. Šie trūkumai atskleidžia, kaip svarbu tinkamai dokumentuoti audito bylas ir atlikti kokybės peržiūras.

5.45. Pakartotinai patikrinome šiek tiek daugiau operacijų nei praėjusiais metais, kai klaidų lygis buvo mažesnis už trečdalį visų audito procedūrų. Tačiau šiais metais galėjome išsiaiškinti daugiau klausimų, nesilankydami paramos gavėjo patalpose. Šiuo požiūriu džiaugiamės Komisijos ir audito institucijų bendra iniciatyva gerinti audito institucijų atliekamo darbo dokumentavimą (žr. [5.8 langelį](#)).

²¹ TAS 230 standartas „Audito dokumentavimas“.

5.8 langelis

Suderintos pastangos gerinti audito dokumentavimą

Atsižvelgdamos į 2017–2018 m. mūsų atliktų auditų rezultatus, kurie atskleidė audito institucijų kontrolinių sąrašų ir jų audito bylų dokumentavimo trūkumus, audito institucijos ir Komisija sudarė darbo grupę, kad ši parengtų auditoriams skirtą pranešimą dėl gerosios patirties. Jos tikslas buvo pasiekti bendrą sutarimą, kaip auditoriai turėtų dokumentuoti savo atliekamą audito darbą ir kuriuos patvirtinamuosius dokumentus jie turėtų laikyti audito bylose, net jei nenustatoma jokių pažeidimų. 2019 m. gruodžio mėn. darbo grupė paskelbė diskusijoms skirtą dokumentą dėl audito dokumentavimo. Tai nėra išsamus vadovas ir juo neprivaloma vadovautis, bet tai yra pirmas žingsnis siekiant tobulinti tai, kaip audito institucijos atlieka ir dokumentuoja savo darbą.

Vienos audito institucijos neteisingas klaidų ištaisymas turėjo įtakos dviem pranešties likutiniams klaidų lygiams

5.46. Teisingas likutinių klaidų lygių apskaičiavimas ir patikimumas, be kita ko, priklauso nuo to, kaip vėliau elgiamasi su aptiktomis klaidomis ir susijusiais *finansiniais pataisymais*.

5.47. Dviejuose iš 20 mūsų tikrintų patikinimo paketų audito institucija buvo neteisingai apskaičiavusi likutinį klaidų lygį. Ji atėmė vadovaujančiosios institucijos taikytus, bet su audito institucijos audito darbu nesusijusius pavienius pataisymus. Dėl per daug sumažėjusio rizikos lygio audito institucija neteisingai apskaičiavo mažesnius nei 2 % likutinius klaidų lygius. Komisija nustatė vieną iš šių dviejų atvejų atlikdama patikinimo paketų peržiūrą.

Komisijos patikinimo darbas ir pranešimas apie likutinį klaidų lygį jos metinėse veiklos ataskaitose

5.48. Metinės veiklos ataskaitos yra pagrindinė Komisijos generalinių direktoratų priemonė, skirta pranešti, ar jie turi pakankamą patikinimą, kad valstybių narių kontrolės procedūromis užtikrinamas išlaidų teisėtumas ir tvarkingumas.

Rizika grindžiamas *atitikties auditas* išryškino audito institucijų nenustatytus pažeidimus

5.49. Metinėse veiklos ataskaitose pateikiamos informacijos apie teisėtumą patikimumas labai priklauso nuo audito institucijų atliekamo darbo kokybės. Komisija atlieka atitikties auditus, kurių metu ji peržiūri ir įvertina tą darbą. Tikslas – gauti pakankamą patikinimą, kad Komisijai pateikus finansines ataskaitas, neliko jokių didelių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų, kurie nebuvo aptikti, apie kuriuos nebuvo pranešta ir kurie dėl to nebuvo ištaisyti.

5.50. Komisija iš esmės atrenka VP savo atitikties auditams atlikti remdamasi metiniu rizikos vertinimu. Didelės rizikos įvertinimą gavusioms ir todėl didelį reikšmingų klaidų potencialą turinčioms programoms teikiama pirmenybė.

5.51. 2019 m. Komisija atliko 26 atitikties auditus (REGIO GD atliko 14, EMPL GD – 12 auditų) vienuolikoje valstybių narių. Savo ataskaitų projektuose dėl visų šių atitikties auditų Komisija padarė išvadą, kad audito institucijų 2017 / 2018 ataskaitinių metų metinėse kontrolės ataskaitose nurodyti likutiniai klaidų lygiai per žemi, todėl Komisija juos padidino. 15 atvejų likutinis lygis pakilo virš 2 % reikšmingumo ribos.

5.52. Trylika atitikties auditų (penki REGIO GD ir aštuoni EMPL GD) buvo galutinai užbaigti iki 2020 m. gegužės mėn. Todėl pusės šių auditų atveju likutiniai lygiai dar nebuvo galutiniai.

5.53. Šiuo metu atlikdami auditą analizuojame su sanglauda skiriamomis lėšomis susijusio metinio klaidų lygio, kurį Komisija apskaičiuoja atlikusi savo auditus, aktualumą, patikimumą ir nuoseklumą.

Komisija naudoja patvirtintus likutinius lygius teikdama ataskaitas dėl tvarkingumo

5.54. Komisija apskaičiuoja klaidų lygio svertinį vidurkį remdamasi praneštais atskirais likutiniais klaidų lygiais, su tvarkingumu susijusio savo darbo rezultatais ir kita turima informacija. Tą vidurkį Komisija nurodo kaip su tvarkingumu susijusį pagrindinį *veiksmingumo* rodiklį (PVR). 2019 m. metinėse veiklos ataskaitose PVR pagrįstas praneštais atskirais 2017 / 2018 ataskaitinių metų lygiais. REGIO GD neįtraukia finansinėms priemonėms išmokėtų avansų poveikio.

5.55. Kaip reikalaujama pagal *Finansinio reglamento* nuostatas, kiekvienas iš šių dviejų generalinių direktorių pateikė *patikinimo pareiškimą* dėl 2019 m. patirtų „atitinkamų“ išlaidų, kurios dar nebuvo perėjusios viso kontrolės ciklo. Pastaruosius

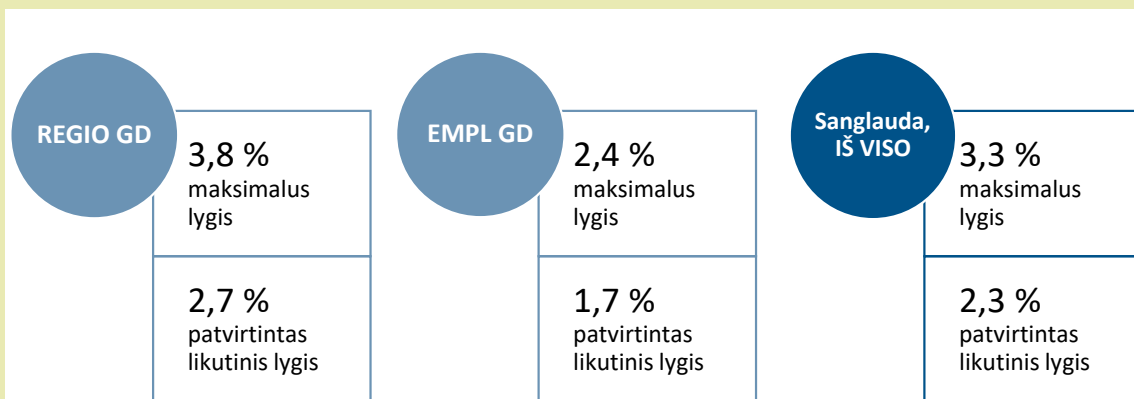
dvejus metus generaliniai direktoratai vertino rizikos veikiamą šių išlaidų sumą naudodami patvirtintą ankstesnių ataskaitinių metų likutinį klaidų lygį arba naujausią likutinį klaidų lygį, kurį audito institucijos pranešė dėl einamųjų ataskaitinių metų, priklausomai nuo to, kuris iš šių lygių buvo aukštesnis. 2019 m. metinėse veiklos ataskaitose abu generaliniai direktoratai pakeitė savo metodiką ir 2019 m. patirtoms „atitinkamoms“ išlaidoms taikė 2017 / 2018 ataskaitinių metų PVR.

5.56. REGIO GD praneštas PVR viršijo, o EMPL GD praneštas PVR buvo mažesnis už 2 % reikšmingumo lygį. Kadangi kelių veiksmų programų audito rezultatai vis dar buvo aptariami (žr. 5.52 dalį), abu generaliniai direktoratai taip pat nurodė vadinamąjį maksimalų lygį²². Šiuo lygiu taip pat siekiama atsižvelgti į galimas tolesnes klaidas, susijusias su išlaidomis operacijoms, kurios nebuvo įtrauktos į Komisijos auditus, taip pat bet kokią tolesnę informaciją, kurios gali atsirasti priėmus metinės veiklos ataskaitas. Mes laikome šį lygį tinkamesniu, nes juo atsižvelgiama į galimą tebeatliekamo audito darbo poveikį.

5.57. 5.9 langelyje apžvelgiami pagrindiniai veiksmingumo rodikliai, kuriuos Komisija nurodė 2019 m. metinėse veiklos ataskaitose.

5.9 langelis

Informacijos apie metinėse veiklose ataskaitose nurodytus pagrindinius veiksmingumo rodiklius apžvalga

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis REGIO GD ir EMPL GD 2019 m. metinėmis veiklos ataskaitomis.

²² Mūsų 2018 m. metinėje ataskaitoje šis lygis vadintas terminu „blogiausias scenarijus“.

5.58. Savo 2018 m. metinėje ataskaitoje padarėme išvadą, kad dėl įvairių priežasčių²³ bendras likutinis klaidų lygis, parodytas kaip PVR, turėtų būti laikomas minimaliu lygiu. Be to, 2019 m. metinėse veiklos ataskaitose generaliniai direktoratai nurodo, kad vėlesniais metais gali būti atliekamas papildomas darbas siekiant įvertinti likutinių klaidų lygių patikimumą.

5.59. Komisija pasinaudojo šių dviejų generalinių direktoratų įvertintomis rizikos veikiamomis sumomis ir pagrindiniais veiksmingumo rodikliais 2019 m. MVVA pateikdama informaciją apie šią DFP pakategorę. Ji pranešė, kad bendra rizika mokėjimo metu buvo nuo 2,2 % iki 3,1 %²⁴. Tiek MVA, tiek MVVA nurodyti lygiai yra mažesni už mūsų *įvertintą klaidų lygį*.

Išlygos nebūtinai gali apimti visas reikšmingas rizikas

5.60. Reikalaujama, kad generaliniai direktoratai savo MVA pateiktų išlygas²⁵ dėl VP, dėl kurių valdymo ir kontrolės trūkumų kyla reikšminga rizika ES biudžetui. Šiuo tikslu jie turėtų atsižvelgti į visą savo vertinimo metu turimą informaciją. Pagrindiniai išlygos pateikimo kriterijai yra šie²⁶:

- reikšmingos problemos, susijusios su finansinių ataskaitų išsamumu, tikslumu ir teisingumu;
- pagrindinių valdymo ir kontrolės sistemų aspektų trūkumai, dėl kurių taikoma 10 % nustatyto dydžio pataisymas;
- audito institucijos nurodytas bendras klaidų lygis viršija 10 % ir (arba) likutinis klaidų lygis viršija 2 % metinėse finansinėse ataskaitose, pateiktose MVA ataskaitiniais metais (2019 m. tai buvo su 2018 / 2019 ataskaitiniais metais susijusios finansinės ataskaitos). Komisija gali pakoreguoti šiuos lygius, atlikdama preliminarų nuoseklumo peržiūrą.

Komisija taip pat atsižvelgia į kokybinius trūkumus, kurie turi didelės įtakos jos reputacijai.

²³ Žr. 2018 m. metinės ataskaitos 6.62 ir 6.63 dalis.

²⁴ 2019 m. MVVA 58 puslapis.

²⁵ Pateikdami išlygas generaliniai direktoriai apriboja savo teikiamą patikinimą dėl biudžeto, už kurį jie yra atsakingi, panaudojimo (žr. Finansinio reglamento 74 straipsnio 9 dalį).

²⁶ Žr. REGIO GD ir EMPL GD MVA IV priedą.

5.61. Praktiškai dauguma 2019 m. MVA pateiktų išlygų iš esmės buvo pagrįstos 2018 / 2019 m. finansinių ataskaitų klaidų lygiais, kurie dar nebuvo patvirtinti. Abu generaliniai direktoratai pranešė, kad 2018 / 2019 m. klaidų lygiai nebus patvirtinti bent jau iki 2020 m. MVA.

5.62. Yra VP, kurių 2017 / 2018 ataskaitinių metų patvirtinti likutiniai klaidų lygiai rodo reikšmingą riziką arba didelius sisteminius valdymo ir kontrolės trūkumus. Du generaliniai direktoratai savo 2019 m. MVA nurodė, kad nedaroma jokių išlygų, jei ankstesnių ataskaitinių metų patvirtintas likutinis klaidų lygis viršijo 2 %, nes ateityje bus taikomi papildomi finansiniai pataisymai²⁷. Todėl Komisijos išlygos daugiausia grindžiamos preliminariais lygiais ir nebūtinai gali apimti visą reikšmingą riziką. Šiuo metu atliekamas auditas, be kita ko, apima šį klausimą (žr. 5.53 dalį).

²⁷ 2019 m. REGIO GD MVA priedai, p. 21, 8 išnaša; 2019 m. EMPL GD MVA priedai, p. 32, 16 išnaša.

Išvada ir rekomendacijos

Išvada

5.63. Iš bendrų audito įrodymų, kuriuos mes gavome ir pateikėme šiame skyriuje, matyti, kad klaidų lygis srityse „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ išlaidose buvo reikšmingas. Šioje DFP pakategorėje mūsų operacijų testavimas parodė, kad bendras įvertintas klaidų lygis yra 4,4 % (žr. [5.1 priedą](#)).

5.64. Trūkumai, kuriuos nustatėme kelių į mūsų imtį įtrauktų audito institucijų darbe (žr. [5.36–5.47](#) dalis), šiuo metu riboja šio darbo patikimumą. Devyniuose iš 20 2014–2020 m. laikotarpio patikinimo paketų perskaiciuotas lygis viršijo 2 % reikšmingumo lygį. Aštuoniuose patikinimo paketuose Komisija padidino likutinius klaidų lygius iki daugiau nei 2 %. Tai darydama, ji taip pat atsižvelgė į mūsų atliktą audito darbą. Tai patvirtina tai, ką nurodėme ankstesniais metais, kaip parodyta [5.6 langelyje](#).

5.65. Dėl to ir dėl mūsų nustatytų problemų, susijusių su likutiniais klaidų lygiais, apie kuriuos Komisija pranešė savo 2017 / 2018 ataskaitinių metų MVA (žr. [5.58](#) ir [5.59](#) dalis), manome, kad MVVA suvestiniai lygiai yra nepakankamai įvertinti ir šiuo metu jais remtis negalime.

5.66. 2017 / 2018 ataskaitinių metų MVVA pateikta tvarkingumo informacija patvirtina reikšmingą klaidų lygį sanglaudos politikos srityje. Tačiau šie lygiai patenka į apatinį mūsų klaidų lygio intervalą. Be to, Komisijos nustatytas didžiausias klaidų lygis yra mažesnis už mūsų įvertintą klaidų lygį (žr. [5.59](#) dalį).

5.67. Naujoji kontrolės ir patikinimo sistema buvo sukurta siekiant užtikrinti, kad metiniai likutiniai klaidų lygiai būtų žemesni už 2 % reikšmingumo ribą. Tačiau mūsų atliktas auditas atskleidė, kad būtina toliau tobulinti tai, kaip šią sistemą taiko tiek vadovaujančiosios ir audito institucijos, tiek Komisija.

Rekomendacijos

5.68. *5.3 priede* pateikti mūsų tolesnių veiksmų peržiūros, kaip buvo įgyvendintos trys mūsų 2016 m. metinėje ataskaitoje pateiktos rekomendacijos ir septynios 2017 m. ir 2018 m. metinėse ataskaitose pateiktos rekomendacijos, kurių atžvilgiu reikėjo imtis neatidėliotinų veiksmų arba kurios turėjo būti įgyvendintos 2019 m., rezultatai. Iš jų Komisija visiškai įgyvendino vieną rekomendaciją, septynios rekomendacijos buvo įgyvendintos dauguma atžvilgių, viena – kai kuriais atžvilgiais ir viena – visiškai neįgyvendinta. Manome, kad mūsų 2017 m. metinėje ataskaitoje pateiktos 4 ii) ir 6 rekomendacijos yra vis dar aktualios.

5.69. Remdamiesi šia peržiūra bei savo 2019 m. nustatytais faktais ir padarytomis išvadomis, pateikiame Komisijai šias rekomendacijas:

5.1 rekomendacija. Projekto tinkamumo finansuoti sąlygos

Patikslinti, ką reiškia „fiziškai užbaigtos“ ir (arba) „visiškai įgyvendintos“ operacijos. Tai padėtų valstybėms narėms patikrinti, ar operacijos atitinka BNR 65 straipsnio 6 dalį, ir nepražiūrėti netinkamų finansuoti operacijų. Turėtų būti aiškiai nurodyta, kad ši sąlyga susijusi tik su darbais arba veikla, kurie yra būtini operacijos išdirbiams pasiekti, o ne su finansiniais ir administraciniais aspektais.

Terminas: nedelsiant

5.2 rekomendacija. Veiksmai, siekiant padidinti audito institucijų pranešamų likutinių lygių patikimumą

Kartu su audito institucijomis reikia atlikti nenustatytų klaidų pagrindinių šaltinių analizę ir parengti priemones, kurios yra būtinos siekiant padidinti pranešamų likutinių lygių patikimumą.

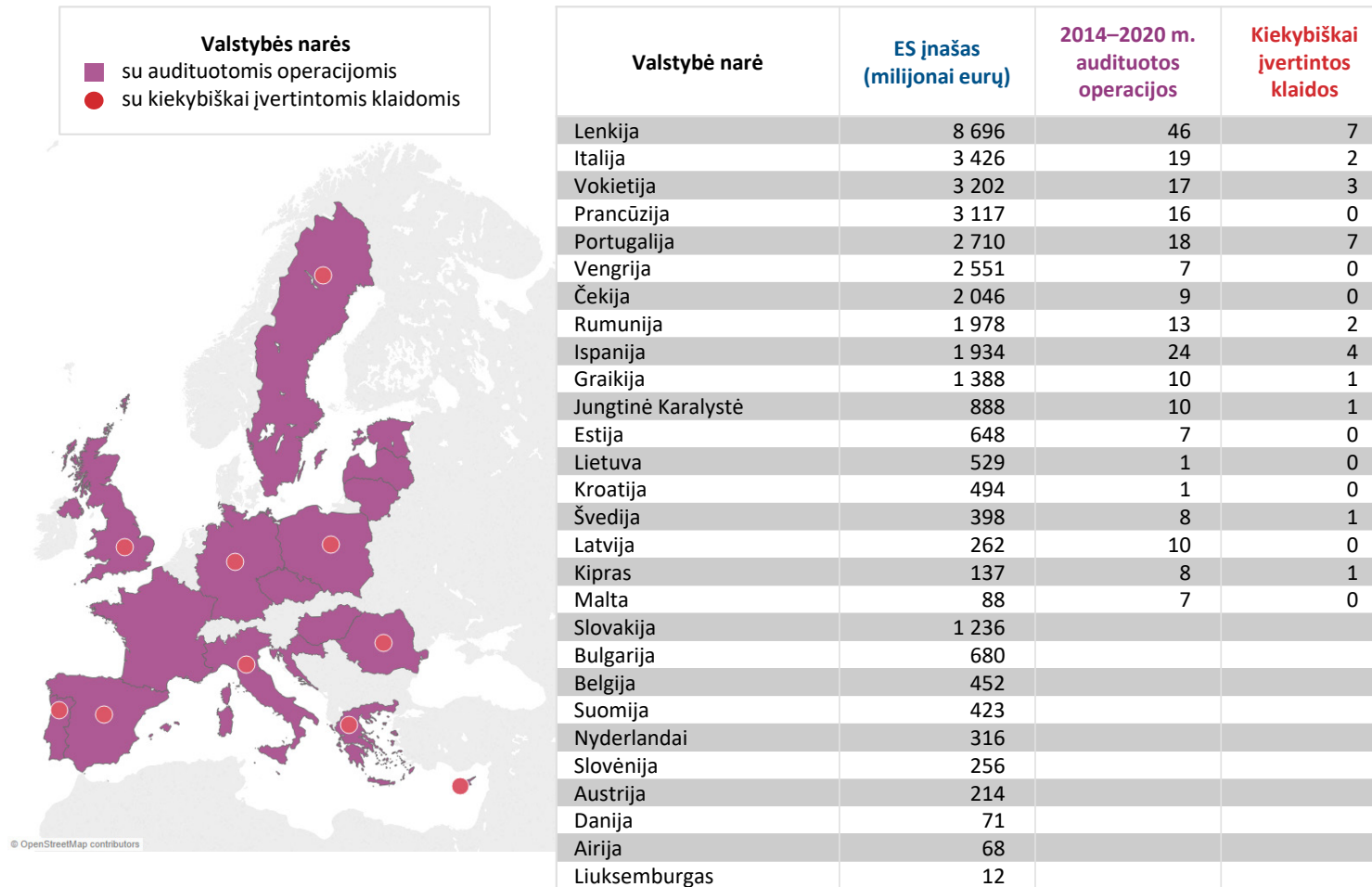
Terminas: 2021 m. birželio mėn.

Priedai

5.1 priedas. Operacijų testavimo rezultatai

	2019	2018
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų:	236	220
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	4,4 %	5,0 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	6,7 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	2,1 %	

5.2 priedas. Informacija apie ES veiksmus valstybėse narėse

Šaltinis: Map background © OpenStreetMap dalininkai, licencijuoti pagal [Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/) licenciją (CC BY-SA).

5.3 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas srityje „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“

Metai	Europos Audito Rūmų rekomendacija	Europos Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2016	Mes rekomenduojame Komisijai: 1 rekomendacija: užbaigiant 2007–2013 m. programas ypatingą dėmesį skirti sritims, kuriose yra didesnė netinkamų finansuoti išlaidų ar netikslios informacijos atskleidimo rizika, dėl kurios gali būti kompensuota daugiau išlaidų, nei jų faktiškai buvo. Visų pirma Komisija turėtų:						
	a) užtikrinti, kad pranešamos su finansinėmis priemonėmis susijusios tinkamos finansuoti sumos užbaigiant programas nebūtų dirbtinai išpučiamos dėl praneštų perdėtai didelių sumų, naudojamų galutinių gavėjų lygmeniu. Didžiausia rizika susijusi su garantijų fondais, kur dirbtinai sumažinus daugiklį gali atsirasti nepagrįstas tinkamų finansuoti išlaidų padidėjimas;	X					
	b) tikrinti, ar valstybės pagalbos avansai projekto lygmeniu buvo padengti tikromis išlaidomis, kurios yra vienintelės tinkamos finansuoti išlaidos. Komisija taip pat turėtų pasirūpinti, kad vadovaujančiosios institucijos atliktų pakankamai patikrų, užtikrinančių tinkamą audito seką, leidžiančių tvirtinti avansus ir išskaičiuojamas neteisėtas sumas;	X					
	c) užtikrinti, kad visų <i>didelės apimties projektų</i> išlaidos būtų paremtos tą projektą patvirtinančiu Komisijos sprendimu, kurio nesant, deklaruotos išlaidos tampa netinkamomis finansuoti. Ypač didelė rizika atsiranda, kai didesnės apimties	X					

Metai	Europos Audito Rūmų rekomendacija	Europos Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
	projektai yra dalijami į mažesnes dalis, kurios nesiekia didelės apimties projekto ribų.						
	2 rekomendacija: 2014–2020 m. laikotarpiu spręsti problemas, kurios gali turėti neigiamos įtakos likutinio lygio apskaičiavimui, įdiegiant patikimas patikras ir gaires, susijusias su: a) finansinių priemonių ir valstybės pagalbos avansų audito populiacija. Populiacija turėtų būti grindžiama, finansinių priemonių atveju, sumomis, naudojamomis galutinių gavėjų lygmeniu, o valstybės pagalbos atveju – finansinėse ataskaitose praneštomis faktinėmis išlaidomis projekto lygmeniu;		X ²⁸				

²⁸ Savo 2019 m. MVA REGIO GD atskleidė, kad jis neišbraukė valstybės pagalbos avansų skaičiuodamas likutinį klaidų lygį, atsižvelgdamas į tokį būdingą teisinį tokių avansų vertinimo sudėtingumą skaičiuojant klaidų lygį ir į pastaruosius kelerius metus apskaičiuotą nedidelį poveikį. EMPL GD 2019 m. MVA taip pat užsimenama tik apie pagal finansines priemones išmokėtų avansų išbraukimą skaičiuojant likutinį klaidų lygį.

Metai	Europos Audito Rūmų rekomendacija	Europos Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
	b) EIB grupės valdomų finansinių priemonių audito aprėptimi. Komisija turėtų įsitikinti, kad audito tvarka yra tinkama tiek finansų tarpininkų, tiek galutinių gavėjų lygmenimis. Šiuo atžvilgiu būtų naudinga galutinai patvirtinti esamo teisinio pagrindo pakeitimus, kuriuos Komisija pasiūlė padaryti <i>reglamente „Omnibus“</i>, taip pat nustatyti prievolę vykdyti auditus valstybės narės lygmeniu; c) neįtraukimu į valstybių narių pranešto likutinės rizikos lygio apskaičiavimą Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 137 straipsnio 2 dalyje minimų sumų, dėl kurių vykdomas vertinimas, kadangi jas įtraukus sumažinamas likutinis lygis ir pakenkiama šio pagrindinio rodiklio skaidrumui ir patikimumui.	X	X ²⁹				
	3 rekomendacija: persvarstant ESI fondų po 2020 m. koncepciją ir įgyvendinimo mechanizmą, sustiprinti programų veiksmingumo aspektą ir supaprastinti mokėjimo		X ³⁰				

²⁹ Reglamente „Omnibus“ nustatytas naujas reikalavimas audito institucijoms vykdyti finansinių priemonių, įskaitant EIB grupės valdomas finansines priemones, bet išskyrus MVĮ iniciatyvos programas, pradėtas iki 2018 m. rugpjūčio 2 d., sistemų auditus ir operacijų auditus finansų tarpininkų lygmeniu. Todėl tinkama šių programų audito tvarka dar nenustatyta.

³⁰ Nepaisant didžiulių Komisijos pastangų siekiant supaprastinimo ir orientavimosi į veiksmingumą, pasiūlyme dėl 2021–2027 m. taikytino BNR nenumatyta priemonių, kuriomis išmokos būtų susietos su veiksmingumu. Be to, savo Nuomonėje Nr. 6/2018 dėl 2018 m. gegužės 29 d. Komisijos pasiūlymo dėl BNR (COM(2018)375 final) atkreipė dėmesį į tai, kad pasiūlyme neliko daugybės elementų, skirtų padėti užtikrinti, kad skirstant lėšas, būtų labiau orientuojamasi į rezultatus, pavyzdžiui, atsisakyta programų *ex ante* vertinimo, taip pat didelės apimties projektų veiklos lėšų rezervo ir bendrų vertinimo standartų.

Metai	Europos Audito Rūmų rekomendacija	Europos Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
	mechanizmus, prireikus skatinant diegti papildomas priemones, susiejančias mokėjimų lygį su veiksmingumu, o ne tik su paprastu išlaidų kompensavimu.						
2017	Mes rekomenduojame Komisijai: 1 rekomendacija: užtikrinti, kad audito tvarka, taikoma EIF valdomoms finansinėms priemonėms, būtų tinkama finansų tarpininkų lygmeniu. Jei EIB / EIF taiko su išorės auditoriais sutartas procedūras, Komisija turėtų nustatyti būtiniausias tokių sutarčių sąlygas, atsižvelgiant į būtinybę pateikti patikinimą, visų pirma įsipareigojimą dėl pakankamo audito darbo valstybės narės lygmeniu.		X ³¹				
	2 rekomendacija: pasiūlyti teisės aktų pakeitimus dėl finansinės programos laikotarpiu po 2020 m., kad nebūtų galima grąžinti PVM viešosioms įstaigoms iš ES fondų.				X ³²		

³¹ Reglamente „Omnibus“ nustatytas naujas reikalavimas audito institucijoms vykdyti finansinių priemonių, įskaitant EIB grupės valdomas finansines priemones, išskyrus MVĮ iniciatyvos programas, pradėtas iki 2018 m. rugpjūčio 2 d., sistemų auditus ir operacijų auditus finansų tarpininkų lygmeniu. Todėl šių programų audito tvarka dar nenustatyta.

³² Komisija pateikė alternatyvų pasiūlymą, pagal kurį PVM būtų tinkamas finansuoti projektams, kurių bendros sąnaudos yra mažesnės nei 5 milijonai eurų. Tai neišsprendžia problemos, kaip aptarėme 2018 m. lapkričio 29 d. paskelbtoje mūsų skubioje atvejo apžvalgoje dėl PVM.

	3 rekomendacija: pašalinti mūsų nustatytus jos vykdomo audito institucijų darbo tikrinimo, – kurį Komisija atlieka savo tvarkingumo auditų kontekste, – trūkumus.		X ³³				
	4 rekomendacija: išspręsti REGIO ir EMPL generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose pateikiamos informacijos apie 2014–2020 m. kontrolės ir patikinimo sistemą sudėtingumo problemą: i) sutelkiant dėmesį į išlaidas, kurioms buvo taikomas kontrolės ciklas, t. y. į patikinimo paketus, apimančius išlaidas iki n–1 metų birželio 30 d. Šiuo tikslu Komisija turėtų patikslinti savo teikiamas ataskaitas, siekdama užtikrinti, kad jose nebūtų pateikti negalutiniai įverčiai; ii) aiškiai nurodant, kurios išlaidos dar nebuvo išsamiai patikrintos (įskaitant tvarkingumo patikrinimus). Ji turėtų nurodyti, kurie prevenciniai veiksmai apsaugo ES biudžetą ir ar šie veiksmai yra pakankami, kad suteiktų patikinimą, tačiau neskaičiuotų likutinio klaidų lygio dar nepatikrintose išlaidose; iii) atskleidžiant bendrą likutinį klaidų lygį DFP 1b išlaidų pakategorėje už kiekvienus ataskaitinius metus.		X ³⁴				

³³ Žr. 2019 m. metinės ataskaitos 6.58–6.64 dalis. Šiuo klausimu Komisija nepateikė jokių naujų elementų.

³⁴ Žr. 5.55 dalį.

	6 rekomendacija: atlikti pakankamus tvarkingumo patikrinimus, siekiant padaryti išvadą dėl audito institucijų darbo veiksmingumo ir gauti pakankamą patikinimą dėl išlaidų tvarkingumo ne vėliau kaip kitais metais po finansinių ataskaitų priėmimo metų, kai Komisija skelbia metines veiklos ataskaitas.			x ³⁵			
2018	Mes rekomenduojame Komisijai: 1 rekomendacija: <i>MVĮ iniciatyvos programų audito tvarka</i> Užtikrinti, kad: a) reguliarios patikros, grindžiamos reprezentatyviaja išmokėjimų galutiniams gavėjams imtimi, būtų atliekamos finansų tarpininkų lygmeniu arba audito institucijos, arba EIB grupės atrinkto auditoriaus; b) jei tokios patikros buvo nepakankamos, parengti ir įgyvendinti tinkamas kontrolės priemonės, kad užbaigiant programas būtų užkirstas kelias reikšmingų reikalavimus neatitinkančių išlaidų galimybei.			x ³⁶			

³⁵ Žr. 2019 m. metinės ataskaitos 6.64 dalį. Šiuo klausimu Komisija nepateikė jokių naujų elementų.

³⁶ Nors savo audito metu mes patvirtinome, kad EIF patobulino arba šiuo metu tobulina savo stebėjimo ir kontrolės sistemas ir savanoriškai išplėtė pagrįsto patikinimo ataskaitų naudojimą MVĮ iniciatyvos programoms, dar pernelyg anksti vertinti visišką šių priemonių veiksmingumą. Taip pat žr. [5.35](#) dalį.

	2 rekomendacija: Netvarkingas mokėjimų sulaikymas Imtis reikiamų veiksmų siekiant užtikrinti, kad į vadovaujančiųjų ir audito institucijų naudojamus kontrolinius sąrašus būtų įtraukti atitikties Bendrųjų nuostatų reglamento 132 straipsniui, kuriame nurodyta, kad paramos gavėjai turi gauti visą mokėtiną tinkamų finansuoti išlaidų sumą ne vėliau kaip per 90 dienų nuo susijusio mokėjimo prašymo pateikimo dienos, patikrinimai. Jei reikia, teikti programų institucijoms atitinkamas rekomendacijas ir skatinti jas laikytis tinkamos praktikos ateityje.		X ³⁷				
--	---	--	-----------------	--	--	--	--

³⁷ Nors mes pripažįstame priemones, kurių šiuo klausimu ėmėsi Komisija, manome, kad ši rekomendacija nevisiškai įgyvendinta, nes mūsų 2019 m. auditai atskleidė, kad buvo vėluojama pervesti lėšas paramos gavėjams.

6 skyrius

Gamtos ištekliai – DFP 2 išlaidų kategorija

Turinys

	Dalis
Įvadas	6.1.–6.7.
Trumpas aprašymas	6.2.–6.6.
Audito apimtis ir metodas	6.7.
Operacijų tvarkingumas	6.8.–6.27.
Tiesioginės išmokos: veiksminga kontrolės sistema riboja klaidų riziką	6.11.–6.17.
Apskritai tiesioginėse išmokose nebuvo reikšmingo klaidų lygio	6.13.
Integruota administravimo ir kontrolės sistema riboja klaidų lygį tiesioginių išmokų srityje	6.14.–6.17.
Kitos išlaidų sritys: dėl sudėtingų tinkamumo finansuoti sąlygų padidėja klaidų rizika	6.18.–6.27.
Kaimo plėtra	6.19.–6.25.
Rinkos priemonės	6.26.
Žuvininkystė, aplinka ir klimato politika	6.27.
Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės	6.28.–6.41.
AGRI GD ataskaitų dėl BŽŪP išlaidų tvarkingumo teikimas	6.28.–6.32.
Komisijos MVVA	6.33.
BŽŪP kovos su sukčiavimu politika ir procedūros	6.34.–6.41.
Išvada ir rekomendacijos	6.42.–6.44.
Išvada	6.42.
Rekomendacijos	6.43.–6.44.
Priedai	
6.1 priedas. Operacijų testavimo rezultatai	
6.2 priedas. Informacija apie ES veiksmus valstybėse narėse	
6.3 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas	

Įvadas

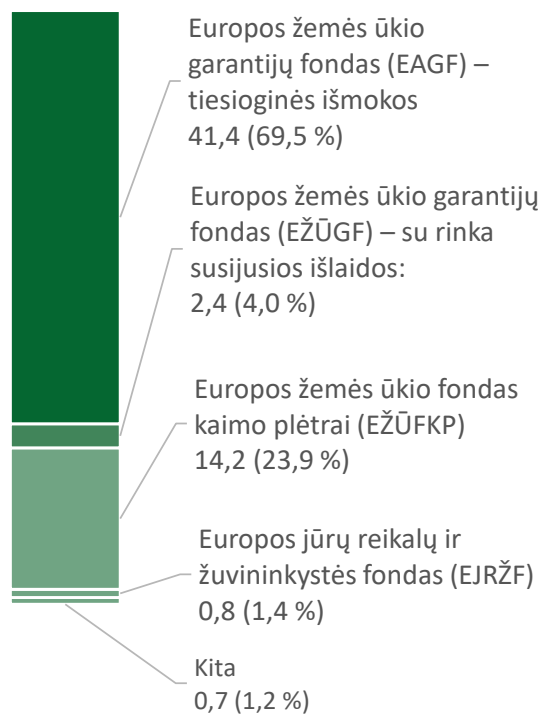
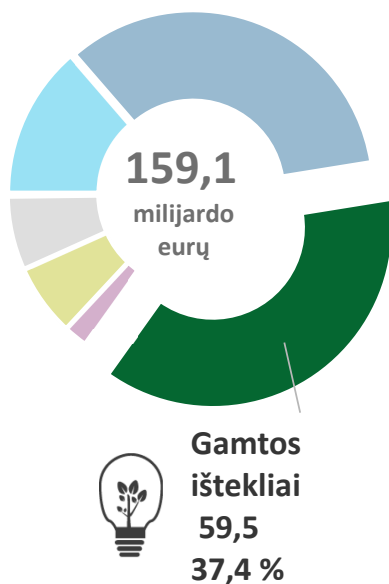
6.1. Šiame skyriuje pateikti mūsų nustatyti su DFP 2 išlaidų kategorija „Gamtos ištekliai“ susiję faktai. **6.1 langelyje** pateiktos pagal šią kategoriją 2019 m. vykdytos pagrindinės veiklos ir išlaidų apžvalga.

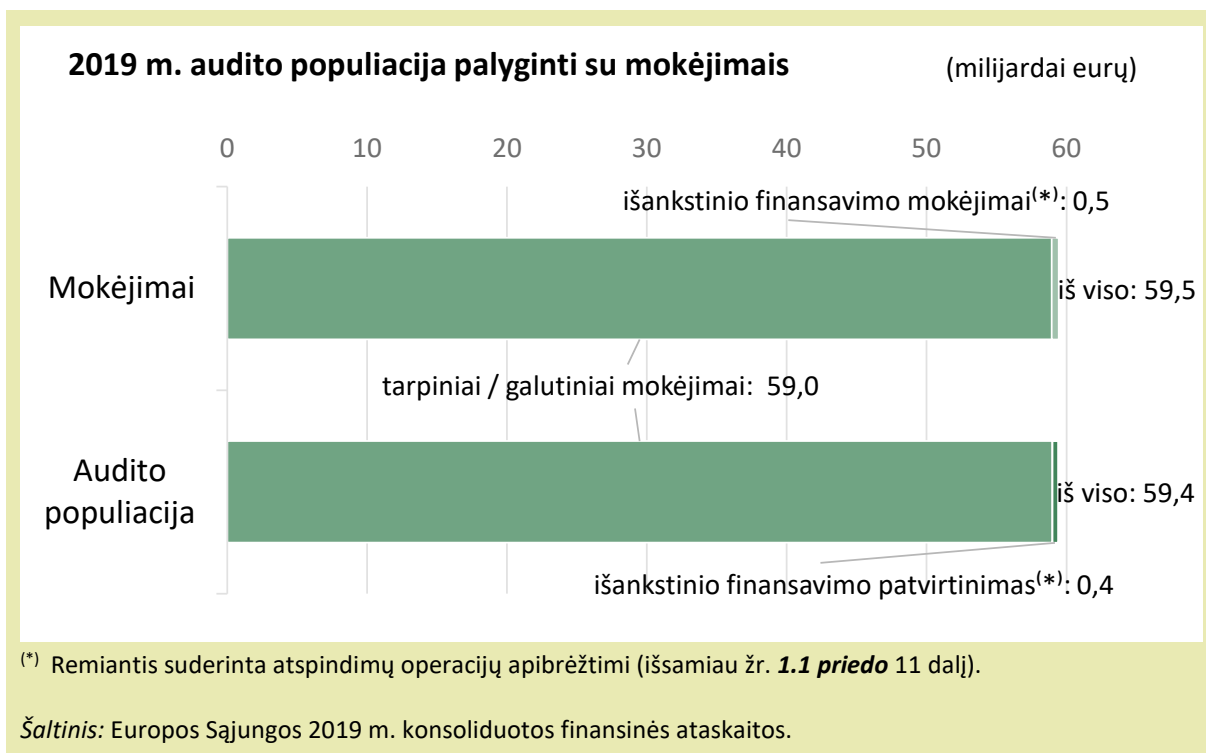
6.1 langelis.

DFP 2 išlaidų kategorija „Gamtos ištekliai“. 2019 m. pasiskirstymas

2019 m. mokėjimai kaip ES biudžeto dalis ir pasiskirstymas

(milijardai eurų)

Trumpas aprašymas

6.2. Bendra žemės ūkio politika (BŽŪP) sudaro 98 % „Gamtos išteklių“ išlaidų. ES teisės aktuose nustatyti trys bendrieji BŽŪP tikslai¹:

- perspektyvi maisto gamyba, daugiausia dėmesio skiriant pajamoms iš žemės ūkio, žemės ūkio našumui ir kainų stabilumui;
- tvarus gamtos išteklių valdymas ir klimato politika, daugiausia dėmesio skiriant išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui, biologinei įvairovei, dirvožemiui ir vandeniui;
- subalansuotas teritorinis vystymasis.

¹ Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 110 straipsnio 2 dalis.

6.3. Galutinė atsakomybė už BŽŪP tenka Komisijai, visų pirma Žemės ūkio ir kaimo plėtros generaliniam direktoratui (AGRI GD). Valstybių narių *mokėjimo agentūros* atlieka mokėjimus paramos gavėjams ir juos tikrina. Nuo 2015 m. pagal ES teisę reikalaujama, kad nepriklausomos valstybių narių *sertifikavimo įstaigos* savo darbą, susijusį su finansinių ataskaitų tikslumu, papildytų metine nuomone dėl mokėjimo agentūrų išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo.

6.4. BŽŪP išlaidos skirstomos į tris plačias kategorijas:

- *tiesiogines išmokas* ūkininkams, kurios yra visiškai finansuojamos iš ES biudžeto;
- žemės ūkio *rinkos priemonės*, kurios taip pat yra visiškai finansuojamos iš ES biudžeto, išskyrus kai kurias valstybių narių bendrai finansuojamas priemones, kaip antai skatinimo priemones ir vaisių, daržovių ir pieno vartojimo skatinimo mokyklose programą;
- valstybių narių nacionalines ir regionines kaimo plėtros programas, bendrai finansuojamas iš ES ir valstybių narių biudžetų.

6.5. Ši DFP išlaidų kategorija taip pat apima ES išlaidas *bendrai žuvininkystės politikai* ir dalį ES išlaidų, skiriamų aplinkai ir klimato politikai.

6.6. *6.2 priede* pateikiama 2019 m. mokėjimų kiekvienai valstybei narei pagal pasidalijamojo valdymo principą, susijusių su išlaidomis „Gamtos išteklių“ kategorijoje, apžvalga.

Audito apimtis ir metodas

6.7. Taikydami **1.1 priede** nustatytą audito metodą ir metodiką, patikrinome šiuos dalykus:

- a) 251 operacijos² imtį pagal **1.1 priedo** 9 dalį. Ši imtis buvo sumanyta taip, kad būtų reprezentatyvi visų šios DFP kategorijos išlaidų rūšių atžvilgiu. Ji buvo sudaryta iš operacijų 20-yje valstybių narių³. Į imtį įtrauktas 30 kaimo plėtros operacijų, dėl kurių mes pakartotinai atlikome patikras, kurias jau atliko 6 sertifikavimo įstaigos⁴. Mūsų tikslas buvo prisidėti prie bendro patikinimo pareiškimo, kaip aprašyta **1.1 priede**;
- b) AGRI GD ir Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinio direktorato (MARE GD) metinėse veiklos ataskaitose pateiktą tvarkingumo informaciją ir jos įtraukimą į Komisijos metinę valdymo ir veiksmingumo ataskaitą (MVVA);
- c) pasirinktas sistemas, patikrinant:
 - i) AGRI GD su BŽŪP išlaidomis susijusių įvertintų klaidų lygių apskaičiavimo procedūras;
 - ii) su BŽŪP išlaidomis susijusią Komisijos kovos su sukčiavimu politiką ir procedūras.

² Imtis buvo sudaryta iš 136 išmokų pagal kaimo plėtros programas, 95 tiesioginių išmokų, 14 rinkos priemonių ir 6 išmokų žuvininkystės, aplinkos ir klimato politikos srityse.

³ Belgijoje, Bulgarijoje, Čekijoje, Danijoje, Vokietijoje, Airijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Kroatijoje, Italijoje, Lietuvoje, Vengrijoje, Austrijoje, Lenkijoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Švedijoje ir Jungtinėje Karalystėje. Į imtį taip pat buvo įtrauktos keturios pagal *tiesioginį valdymą* įgyvendinamos operacijos.

⁴ Bulgarijos, Vokietijos (Saksonijos–Anhalto), Austrijos, Lenkijos, Rumunijos ir Slovakijos.

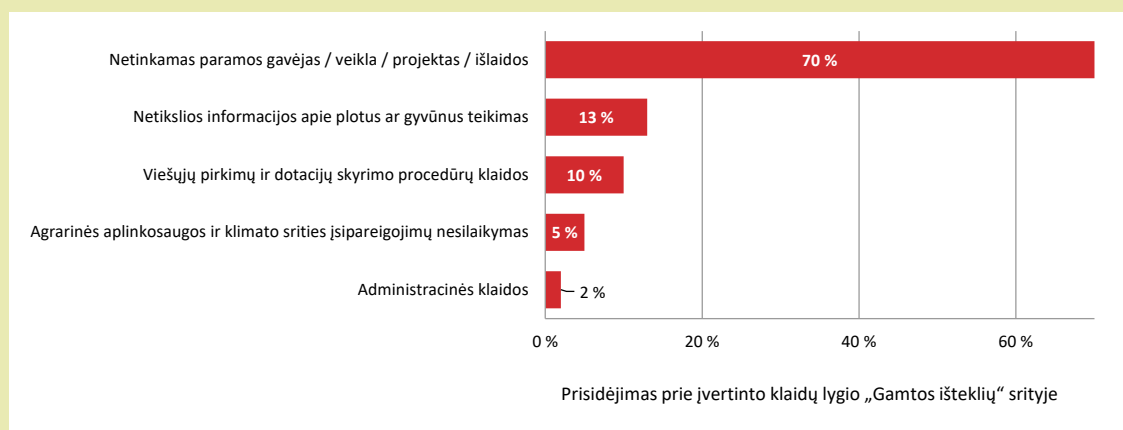
Operacijų tvarkingumas

6.8. *6.1 priede* pateikta operacijų testavimo rezultatų apžvalga. Iš 251 mūsų tikrintos operacijos 207 (82 %) buvo be klaidų, o 44-iose (18 %) buvo klaidų. Remdamiesi mūsų kiekybiškai įvertintomis 36 klaidomis⁵ ir kitais įrodymais, kuriuos pateikė kontrolės sistema (žr. skirsnį dėl metinių veiklos ataskaitų ir kitų valdymo priemonių), nustatėme, kad išlaidų kategorijos „Gamtos ištekliai“ klaidų lygis yra arti reikšmingumo ribos. Toliau pateikiame savo audito rezultatus mažos rizikos tiesioginių išmokų srityje (žr. *6.11–6.17* dalis) ir didelės rizikos srityje, kurią sudaro kaimo plėtra, rinkos priemonės, žuvininkystė, aplinka ir klimato politika (žr. *6.18–6.27* dalis).

6.9. *6.2 langelyje* pateiktas mūsų 2019 m. nustatytų klaidų tipų pasiskirstymas.

6.2 langelis

Gamtos ištekliai: klaidų tipai

Šaltinis: EAR.

6.10. Komisija (tiesioginėms išlaidoms) ir valstybių narių institucijos taikė taisomąsias priemones, kurios tiesiogiai paveikė 51 į mūsų imtį įtrauktą operaciją. Šios priemonės buvo svarbios mūsų skaičiavimams, nes jos sumažino mūsų įvertintą su šiuo skyriumi susijusį klaidų lygį 0,2 procentinio punkto.

⁵ Taip pat nustatėme 8 taisyklių nesilaikymo atvejus, kurie neturėjo finansinio poveikio.

Tiesioginės išmokos: veiksminga kontrolės sistema riboja klaidų riziką

6.11. Mūsų darbas patvirtina išvadą, kad apskritai tiesioginėse išmokose nebuvo reikšmingo klaidų lygio. Jos sudaro 70 % išlaidų pagal DFP išlaidų kategoriją „Gamtos ištekliai“. Tiesioginės išmokos ūkininkams yra pagrįstos teisėmis į išmokas: paramos gavėjai gauna išmoką, jei atitinka tam tikras sąlygas. Tokiuose mokėjimuose klaidų rizika būna mažesnė, jei susijusios sąlygos nėra pernelyg sudėtingos (žr. 1.19 dalį).

6.12. Keturios pagrindinės EŽŪGF schemos sudaro 90 % visų tiesioginių išmokų:

- a) dvi schemas, pagal kurias teikiama *atsietoji parama pajamoms*, grindžiama deklaruotu ir apmokėtu žemės ūkio paskirties žemės plotu, neatsižvelgiant į tai, ar žemė naudojama gamybai: *bazinės išmokos schema* (2019 m. – 17,1 milijardo eurų) ir *vienartinės išmokos už plotus schema* (2019 m. – 4,3 milijardo eurų);
- b) išmoka, skirta žemės ūkio veiklai, kuri naudinga klimatui ir aplinkai, remti, paprastai žinoma kaip „*žalinimo išmoka*“ (2019 m. – 11,8 milijardo eurų);
- c) *susietoji parama*, susijusi su konkrečiomis žemės ūkio produktų rūšimis (pavyzdžiui, jautienos ir veršienos, pieno arba baltyminių augalų) (2019 m. – 4 milijardai eurų).

Apskritai tiesioginėse išmokose nebuvo reikšmingo klaidų lygio

6.13. Testavome 95 tiesiogines išmokas, apimančias visas pagrindines schemas. Nustatėme, kad 81 operacija nebuvo paveikta klaidų. Mūsų nustatytos kiekybiškai įvertintos klaidos paprastai buvo nedideli pažeidimai, susiję su tuo, kad ūkininkai savo paraiškose pagalbai gauti nurodė per didelį reikalavimus atitinkantį žemės ūkio paskirties žemės plotą. Aštuonios iš devynių mūsų kiekybiškai įvertintų klaidų nesiekė 5 % tikrintos sumos. Penkiais atvejais nustatėme atitikties problemų, neturinčių finansinio poveikio.

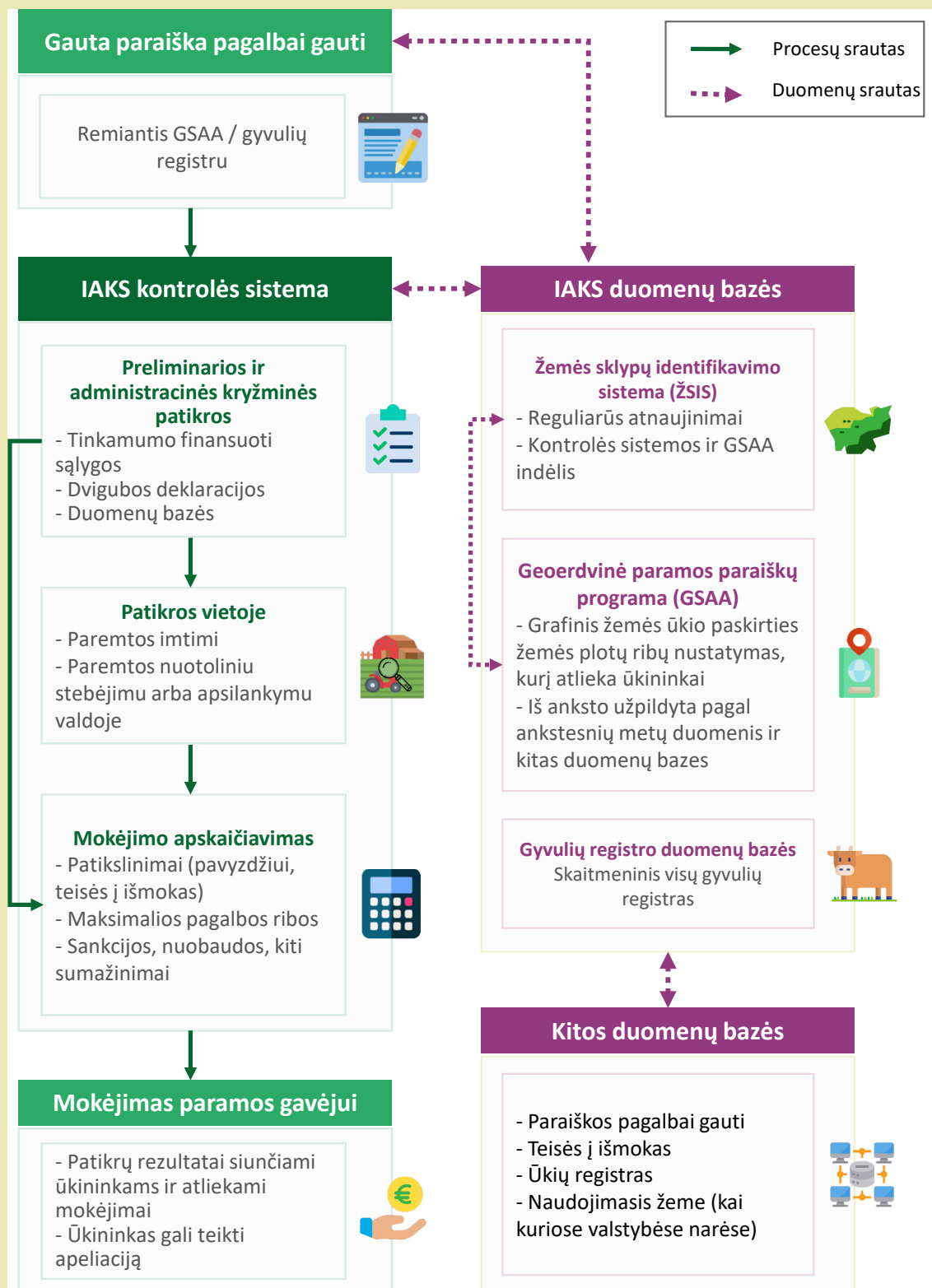
Integruota administravimo ir kontrolės sistema riboja klaidų lygį tiesioginių išmokų srityje

6.14. Pagrindinė tiesioginių išmokų valdymo priemonė yra Integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS)⁶ (žr. **6.3 langelį**), kuri taip pat apima Žemės sklypų identifikavimo sistemą (ŽSIS). IAKS susieja valdų, paraiškų pagalbai gauti, žemės ūkio paskirties plotų ir gyvūnų registrų duomenų bazines, kurias mokėjimo agentūros naudoja atlikdamos administracines kryžmines visų paraiškų pagalbai gauti patikras. ŽSIS yra geografinė informacinė sistema, kurią sudaro kelių šaltinių erdvinių duomenų rinkiniai, kurie kartu sudaro valstybių narių žemės ūkio paskirties plotų registrą.

⁶ https://ec.europa.eu/agriculture/direct-support/iacs_en.

6.3 langelis

Integruota administravimo ir kontrolės sistema

Šaltinis: EAR.

6.15. Mūsų darbas patvirtina mūsų ankstesnes pastabas⁷, kad IAKS, ypač ŽSIS, veikia kaip veiksminga valdymo ir kontrolės sistema, užtikrinanti, kad visos tiesioginės pagalbos išmokos nebūtų paveiktos reikšmingų klaidų.

6.16. Nuo 2018 m. valstybių narių mokėjimo agentūros gali taikyti patikras vykdant stebėjimą⁸. Pagal šį metodą, tikrinant atitiktį BŽŪP taisyklėms, naudojami automatizuoti procesai, grindžiami ES programos „Copernicus“ palydovų „Sentinel“ duomenimis. Konkrečios schemos atveju jis leidžia mokėjimo agentūroms stebėti visą pagalbos gavėjų populiaciją. Mokėjimo agentūros gali palyginti palydovinius pasėlių rūšių ir žemės ūkio veiklos duomenis su ūkininkų paraiškose pagalbai gauti pateikta informacija. Pagal naująjį metodą mokėjimo agentūros gali ūkininkams siųsti įspėjimus apie tam tikrus reikalavimus (pavyzdžiui, iki tam tikros datos nušienauti lauką), taip skatindamos laikytis schemos taisyklių⁹.

6.17. 2018 m. gegužės mėn. patikrų vykdant stebėjimą metodą pirmoji pradėjo taikyti Italijos mokėjimo agentūra vienoje iš provincijų dėl 2019 m. mokėtinų paraiškų pagalbai gauti. 2019 m. patikras vykdant stebėjimą kai kurioms iš savo schemų taikė 15 mokėjimo agentūrų (Belgijoje, Danijoje, Ispanijoje, Italijoje ir Maltoje). Jos apims apie 4,7 % 2020 m. išlaidų, susijusių su tiesioginėmis pagalbos išmokomis. Patikromis vykdant stebėjimą galima sumažinti administracinę naštą ir pagerinti išlaidų efektyvumą¹⁰.

⁷ Mūsų 2018 m. metinės ataskaitos 7.16–7.18 dalys; mūsų 2017 m. metinės ataskaitos 7.16 dalis ir mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 7.13 dalis.

⁸ 2018 m. gegužės 18 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2018/746, kuriuo dėl bendrųjų paraiškų, mokėjimo prašymų ir patikrų nuostatų pakeitimo iš dalies keičiamas įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 809/2014.

⁹ Žr. mūsų Specialiosios ataskaitos Nr. 04/2020 „Naujų vaizdo technologijų naudojimas bendros žemės ūkio politikos stebėjimui: apskritai daroma nuosekli pažanga, bet klimato ir aplinkos stebėjimo srityje ji lėtesnė“ 11–12 ir 16 dalis.

¹⁰ Žr. mūsų Specialiosios ataskaitos Nr. 04/2020 17 ir 18 dalis.

Kitos išlaidų sritys: dėl sudėtingų tinkamumo finansuoti sąlygų padidėja klaidų rizika

6.18. Tikrinome 136 operacijas pagal kaimo plėtros programas, 14 operacijų, susijusių su rinkos priemonėmis, 4 operacijas pagal LIFE programą ir 2 operacijas pagal EJRŽF. Didžioji išlaidų šiose srityse (įskaitant išlaidų kompensavimą) dalis turi atitikti sudėtingas tinkamumo finansuoti sąlygas, todėl didėja klaidų rizika (žr. 1.19 dalį).

Kaimo plėtra

6.19. 2014–2020 m. Komisija patvirtino 118 nacionalinių ir regioninių kaimo plėtros programų valstybėse narėse¹¹. Šios programos apima 20 priemonių ir 67 papriemones, kurios skirstomos į dvi dideles išlaidų kategorijas:

- a) pagalbą investiciniams projektams, kuriais remiamas socialinis ir ekonominis kaimo vietovių vystymasis;
- b) išmokas ūkininkams, pagrįstas žemės ūkio paskirties žemės plotu arba gyvūnų skaičiumi ūkyje, ir su aplinka ir klimatu susijusiais kriterijais.

6.20. Mūsų operacijų testai apėmė pagal 27 programas 19 valstybių narių vykdytas 15 priemonių su atskiromis įgyvendinimo taisyklėmis ir tinkamumo finansuoti sąlygomis.

6.21. Iš 136 mūsų testuotų kaimo plėtros operacijų, 114 nebuvo paveiktos klaidų. 5 atvejais nustatėme klaidų, kurių poveikis viršija 20 %, o 15-oje operacijų buvo klaidų, neviršijančių 20 % tikrintos sumos. 2-uose mokėjimuose nustatėme atitikties problemų, neturinčių finansinio poveikio. Per pastaruosius trejus metus kaimo plėtros srityje aptikome mažėjančius klaidų skaičius.

¹¹ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005.

6.22. Patikrinome 68 mokėjimus investiciniams projektams, susijusiems, pavyzdžiui, su ūkių modernizavimu, parama pagrindinėms paslaugoms ir kaimų atnaujinimu kaimo vietovėse, investicijomis į miškų valdymą ir parama bendruomenės inicijuotai vietos plėtrai. Kiekybiškai įvertinome 9 klaidas, įskaitant 2 atvejus, kai paramos gavėjas ir (arba) projektas neatitiko tinkamumo sąlygų (žr. [6.4 langelį](#)).

6.4 langelis

Netinkamo finansuoti projekto pavyzdys kaimo plėtros srityje

Vengrijoje nacionalinės institucijos patvirtino investicijų projektą pagal priemonę gyvulininkystės ūkių plėtojimui ir atsinaujinančiosios energijos technologijų naudojimui. Patvirtintos investicijos buvo susijusios su gyvūnų pašarų sandėliavimo patalpų statyba. Tačiau nustatėme, kad paramos gavėjas, kurio pagrindinė veikla yra lauko kultūrų auginimas daugiau kaip 1 000 hektarų valdoje, panaudojo pagalbą grūdų sandėliavimo įrenginiams statyti. Pagal nacionalines taisykles parama pasėlių sandėliavimo įrenginiams statyti galėjo būti teikiama tik mažesniems ūkiams.

6.23. Tikrinome 68 išmokas remdamiesi ūkininkų deklaruotu plotu arba gyvūnų skaičiumi ir reikalavimais laikytis su aplinka ir klimatu susijusių kriterijų. Tai, be kita ko, kompensacinės išmokos ūkininkams vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių, ir išmokos už *agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų* vykdymą arba už ekologinį ūkininkavimą.

6.24. Mokėjimo agentūros naudoja IAKS, kad patikrintų pagal šias priemones teikiamų ūkininkų paramos paraiškų su plotu susijusį elementą. Panašiai kaip ir tiesioginių išmokų atveju, klaidos šiose operacijose dažniausiai yra susijusios su nedideliu reikalavimus atitinkančio ploto padidiniu. Nustatėme aštuonias operacijas, paveiktas nedidelių klaidų, kurios sudaro mažiau nei 5 % tikrintos sumos, ir vieną klaidos atvejį nuo 5 % iki 20 % tikrintos sumos.

6.25. Dviem kitais atvejais nustatėme, kad paramos gavėjai pažeidė su aplinka ir klimatu susijusias tinkamumo finansuoti sąlygas, ir abiem atvejais klaidos viršijo 20 % tikrintos sumos (žr. pavyzdį [6.5 langelyje](#)).

6.5 langelis

Paramos gavėjų, nesilaikančių agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų, pavyzdys

Belgijoje nustatėme du agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų nesilaikymo atvejus. Vienu atveju ES ūkininkui skyrė pagalbą didelės ekologinės vertės pievoms išlaikyti, kad būtų sukurta nykstančių rūšių, pavyzdžiui, ant žemės perinčių paukščių, buveinė. Ūkininkas turėjo rezervuoti laukinei gyvūnijai skirtą prieglobsčio plotą ir iki tam tikros datos nešienauti žolės. Tačiau tais metais, kuriuos tikrinome ūkininkas nušienavo du iš devynių į projektą įtrauktų sklypų ir pašalino didžiąją dalį šiuose dviejuose sklypuose esančio prieglobsčio ploto. Nacionalinės institucijos turėjo ortofotografijų, iš kurių matyti, kad buvo pažeistos taisyklės, tačiau jomis nesinaudojo tikrindamos mokėjimą.

Rinkos priemonės

6.26. Žemės ūkio rinkos priemonės apima įvairias schemas, kurioms taikomos įvairios tinkamumo finansuoti sąlygos. Testavome 14 operacijų ir nustatėme 5 atvejus, kai mokėjimo agentūros kompensavo netinkamas finansuoti išlaidas, įskaitant 3 tinkamumo finansuoti taisyklių nesilaikymo atvejus, dėl kurių atsirado klaidų, viršijusių 20 % tikrintos sumos.

Žuvininkystė, aplinka ir klimato politika

6.27. Žuvininkystės, aplinkos ir klimato politikos projektų atrankos kriterijai ir tinkamumo reikalavimai taip pat skiriasi. Šioms politikos sritims tenka nedidelė kategorijos „Gamtos išteklių“ išlaidų dalis. Tarp mūsų tikrintų šešių operacijų dviejų projektų kompensuotose išlaidose nustatėme netinkamų finansuoti elementų.

Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės

AGRI GD ataskaitų dėl BŽŪP išlaidų tvarkingumo teikimas

6.28. Kiekvienos mokėjimo agentūros direktorius teikia AGRI GD metinį valdymo pareiškimą dėl agentūros kontrolės sistemų veiksmingumo kartu su ataskaita dėl jos administracinių ir vietoje atliekamų patikrų (kontrolės statistiniai duomenys). Nuo 2015 m., siekiant pateikti papildomą patikinimą, sertifikavimo įstaigos turėjo pateikti metinę nuomonę dėl kiekvienos mokėjimo agentūros išlaidų, kurias paprašė kompensuoti valstybės narės, teisėtumo ir tvarkingumo.

6.29. AGRI GD mano, kad 2019 m. sertifikavimo įstaigų darbas labai pagerėjo, todėl generalinis direktoratas, rengdamas išvadas dėl BŽŪP išlaidų tvarkingumo, gali labiau pasikliauti sertifikavimo įstaigų darbo rezultatais. Tačiau AGRI GD taip pat pripažįsta tam tikrus sertifikavimo įstaigų darbo rezultatų patikimumo apribojimus dėl kai kurių jo nustatytų sertifikavimo įstaigų patikrų ir atrankos metodikų trūkumų. 2015 m. sertifikavimo įstaigų vaidmens teikti nuomonę dėl išlaidų tvarkingumo išplėtimas buvo teigiamas pokytis. Iš naujo patikrinome sertifikavimo įstaigų jau patikrintas operacijas (žr. 6.7 dalį) ir nustatėme tam tikrų sričių, kurias galima toliau tobulinti ir kurios savo pobūdžiu panašios į Komisijos nustatytas sritis.

6.30. AGRI GD naudoja mokėjimo agentūrų kontrolės statistinius duomenis ir atlieka koregavimus, pagrįstus sertifikavimo įstaigų auditų rezultatais, taip pat savo mokėjimo agentūrų sistemų ir išlaidų patikrų rezultatais, kad apskaičiuotų tiesioginių išmokų, kaimo plėtros ir rinkos priemonių riziką atliekant mokėjimą. Vėliau AGRI GD iš šių skaičių atskaito savo būsimų *finansinių pataisymų* ir susigrąžinimų įvertį, kad įvertintų „galutinę rizikos veikiamą sumą“¹².

¹² Žr. AGRI GD metinės veiklos ataskaitos 77 puslapį.

6.31. Iš mokėjimo agentūrų pateiktų kontrolės statistinių duomenų matyti, kad klaidų lygis sudaro 0,8 % visų BŽŪP išlaidų. 2019 m. AGRI GD dar labiau pasikliovė sertifikavimo įstaigų darbu. Koregavimai, kuriuos jis atliko remdamasis tiek paties atliktomis patikromis, tiek sertifikavimo įstaigų darbu, sudarė apie 56 % jo bendro „rizikos mokėjimo metu“ įverčio. Koregavimus, pagrįstus pačios Komisijos atliktu darbu, paprastai sudarė fiksuoto dydžio sumos, skirtos valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemose nustatytų trūkumų svarbai ir mastui atspindėti ir naudojamos kaip pradinis galimų finansinių pataisymų įvertis.

6.32. AGRI GD apskaičiavo, kad visų BŽŪP išlaidų rizika mokėjimo metu 2019 m. bus apie 1,9 %. AGRI GD apskaičiavo, kad tiesioginių išmokų rizika mokėjimo metu yra apie 1,6 %, kaimo plėtros – apie 2,7 %, o rinkos priemonių – apie 2,8 %.

Komisijos MVVA

6.33. Komisijos MVVA pateikti rizikos mokėjimo metu įverčiai atspindi AGRI GD ir MARE GD atskirose metinėse veiklos ataskaitose pateiktą kiekybinį įvertinimą.

BŽŪP kovos su sukčiavimu politika ir procedūros

6.34. Sukčiavimas – tai veiksmas arba neveikimas, kuriuo siekiama suklaidinti ir dėl kurio nepagrįstai išmokamos išmokos¹³. Mūsų metodika¹⁴ skirta patikrinti, ar audituotose operacijose nėra reikšmingų pažeidimų dėl sukčiavimo ar netyčinių klaidų. Kasmet testuodami operacijas reguliariai nustatome įtariamo sukčiavimo atvejų, susijusių su BŽŪP išlaidomis.

¹³ Dėl sukčiavimo sąvokos žr. Direktyvos (ES) 2017/1371 3 straipsnio 2 dalį.

¹⁴ Mūsų kovos su sukčiavimu metodika parengta pagal TAAIS 1240 ir išsamiau aprašyta **1.1 priedo** 28–30 dalyse.

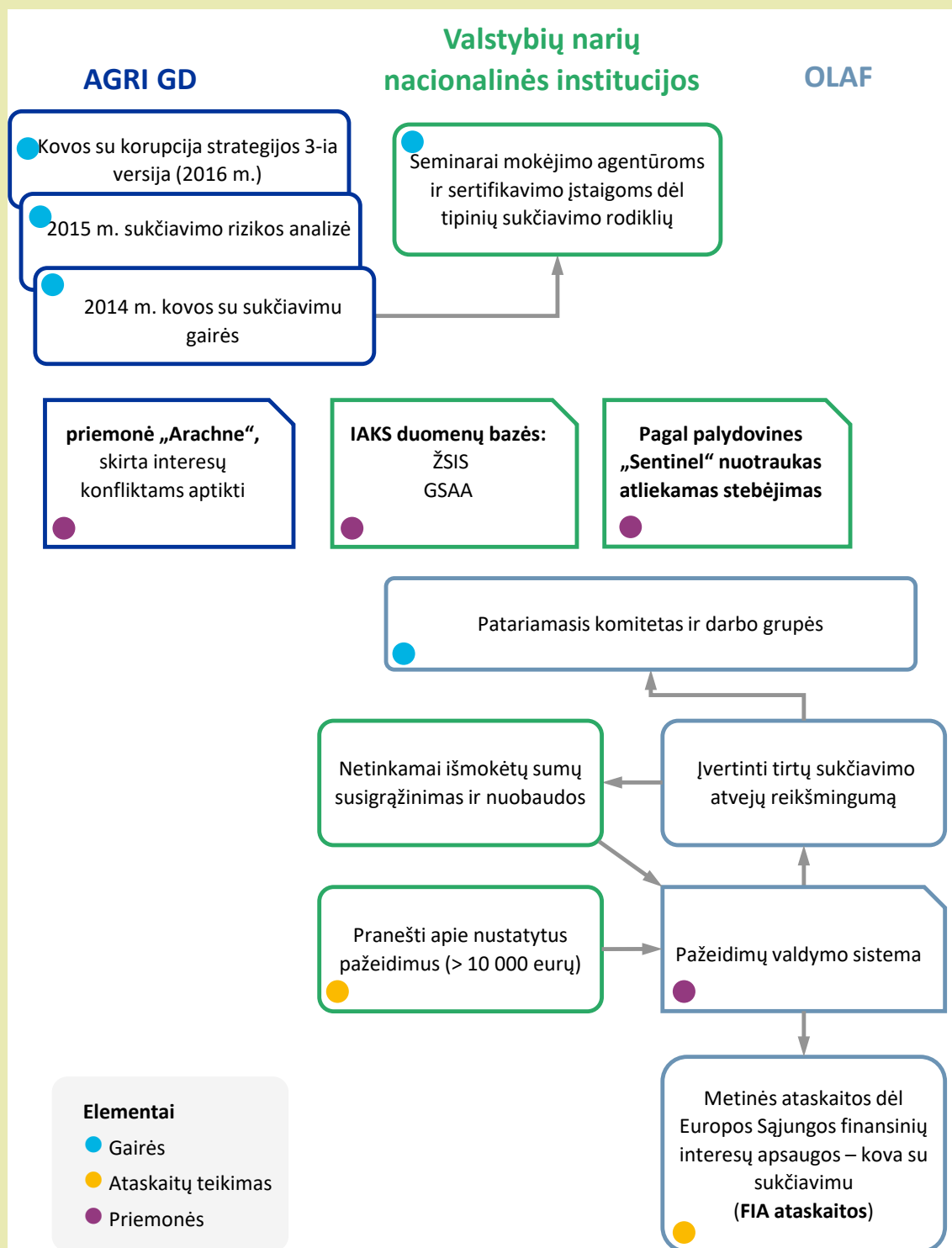
6.35. Nustatome palyginti nedaug įtariamo sukčiavimo atvejų, susijusių su tiesioginėmis išmokomis ir kaimo plėtros išmokomis už plotą, kurioms netaikomi agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimai. Šiose srityse nustatome, kad ūkininkai paprastai pateikia teisingas paraiškas arba padaro nedidelių klaidų (žr. [6.13](#) ir [6.24](#) dalis).

6.36. Rizika, kad sukčiavimas turės reikšmingą poveikį, yra didesnė kalbant apie rinkos rėmimo mokėjimus, kaimo plėtros investicijas ir kitus mokėjimus, kuriems paprastai taikomas kompensavimu grindžiamas bendras finansavimas. Šiose srityse reguliariai nustatėme ir kiekybiškai įvertinome netvarkingų išlaidų, susijusių su melagingų, neteisingų ar neišsamių deklaracijų pateikimu, galimais interesų konfliktais ir įtariamų dirbtinių sąlygų sukūrimu, atvejų.

6.37. Kadangi BŽŪP taikomas pasidalijamasis valdymas, ir Komisija, ir valstybės narės yra atsakingos už sukčiavimo problemų sprendimą. [6.6 langelyje](#) parodytos esamos kovos su sukčiavimu BŽŪP priemonės.

6.6 langelis

Komisijos ir valstybių narių kovos su sukčiavimu priemonės

Šaltinis: EAR.

6.38. OLAF, bendradarbiaudama su nacionalinėmis tyrimo įstaigomis, yra atsakinga už sukčiavimo tyrimą. AGRI GD imasi įvairių priemonių, kad sumažintų sukčiavimo riziką, susijusią su BŽŪP išlaidomis, pavyzdžiui, rengia mokymus ir gaires valstybių narių valdymo ir kontrolės įstaigoms, didina savo darbuotojų informuotumą apie sukčiavimo rodiklius, remia IAKS kūrimą ir patikras vykdant stebėjimą ir skatina valstybes nares naudotis priemone „Arachne“ vykdant 2019 m. vasario mėn. pradėtą bandomąjį projektą. Remiantis išsamia duomenų baze ir rizikos rodiklių rinkiniu, „Arachne“ yra IT priemonė, galinti padėti mokėjimo agentūroms nustatyti projektus, paramos gavėjus ir rangovus, kuriems kyla sukčiavimo, interesų konfliktų ir pažeidimų rizika, kad juos būtų galima toliau vertinti.

6.39. 2019 m. pradžioje paskelbėme specialiąją ataskaitą dėl kovos su sukčiavimu priemonių, susijusių su ES išlaidomis¹⁵. Nustatėme kelias problemas, turinčias įtakos:

- Komisijos supratimui apie sukčiavimo mastą, pobūdį ir priežastis;
- jos strateginiam požiūriui į sukčiavimo rizikos valdymą;
- dėmesiui, kuris yra skiriamas sukčiavimo prevencijai
- ir neteisėtai išmokėtų lėšų susigrąžinimo normai.

6.40. Šių metų patikinimo pareiškimo audito metu nustatėme, kad:

- AGRI GD paskutinį kartą atnaujino savo sukčiavimo rizikos analizę 2016 m.;
- nei OLAF, nei AGRI GD nevertino valstybių narių priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią sukčiavimui BŽŪP išlaidų srityje ir su juo kovoti;
- nepaisant AGRI GD raginimų (žr. 6.38 dalį), dauguma mokėjimo agentūrų mažai naudojos priemone „Arachne“ galimoms rizikoms nustatyti. Nuo 2020 m. kovo mėn. bandomajame projekte „AGRI GD skirta priemonė „Arachne“ dalyvavo dvylika mokėjimo agentūrų devyniose valstybėse narėse.

¹⁵ Specialioji ataskaita Nr. 1/2019 „Kova su sukčiavimu naudojant ES lėšas. Reikalingi veiksmai.“

6.41. Savo neseniai paskelbtoje nuomonėje dėl Komisijos siūlomo BŽŪP¹⁶ pereinamojo laikotarpio reglamento atkreipėme dėmesį į tai, kad vis daugiau dėmesio skiriama išmokoms žemės ūkio paskirties žemę įsigyjantiems netikriems ūkininkams, kad jie gautų BŽŪP išmokas. Nurodėme, kad Komisija ir teisės aktų leidėjai pereinamąjį laikotarpį galėtų išnaudoti tam, kad įvertintų, ar dėl šios rizikos reikia peržiūrėti pasiūlymų dėl BŽŪP po 2020 m. „tikrojo ūkininko“, „reikalavimus atitinkančio hektaro“ ir minimalios „žemės ūkio veiklos“ apibrėžčių reikalavimus, įskaitant sąvokos „ūkininko disponuojama žemė“ patikslinimą, neproporcingai nedidinant ūkininkams tenkančios administracinės naštos.

¹⁶ Nuomonės Nr. 1/2020 dėl Komisijos pasiūlymo dėl reglamento dėl pereinamojo laikotarpio nuostatų, susijusių su 2021 m. bendra žemės ūkio politika, 22 dalis.

Išvada ir rekomendacijos

Išvada

6.42. Bendri audito įrodymai, kuriuos gavome ir pateikėme šiame skyriuje (žr. 6.8 dalį), rodo, kad klaidų lygis nebuvo reikšmingas tiesioginių išmokų mažos rizikos srityje, t. y. jis sudarė 70 % išmokų išlaidų kategorijoje „Gamtos ištekliai“, ir kad jis buvo reikšmingas išlaidų srityse, kurias nustatėme kaip didesnę riziką (kaimo plėtra, rinkos priemonės, žuvininkystė, aplinka ir klimato politika), t. y. jis sudarė 30 % išmokų pagal šią išlaidų kategoriją.

Rekomendacijos

6.43. 6.3 priede pateikti mūsų tolesnių veiksmų peržiūros, kaip buvo įgyvendintos dvi mūsų 2016 m. metinėje ataskaitoje pateiktos rekomendacijos ir trys mūsų 2017 m. metinėje ataskaitoje pateiktos rekomendacijos, kurių atžvilgiu reikėjo imtis neatidėliotinų veiksmų arba kurios turėjo būti įgyvendintos 2019 m., nustatyti faktai. Komisija keturias iš šių rekomendacijų įgyvendino visiškai, tuo tarpu viena iš jų buvo įgyvendinta dauguma atžvilgių.

6.44. Remdamiesi šia peržiūra ir savo 2019 m. nustatytais faktais bei išvadomis, pateikiame Komisijai šias rekomendacijas:

6.1 rekomendacija

Komisija turėtų dažniau atnaujinti BŽŪP sukčiavimo rizikos analizę, atlikti valstybių narių sukčiavimo prevencijos priemonių analizę ir skleisti geriausios praktikos pavyzdžius naudojant priemonę „Arachne“, kad mokėjimo agentūros būtų dar labiau skatinamos ja naudotis.

Terminas: 2021 m.

Priedai

6.1 priedas. Operacijų testavimo rezultatai

	2019	2018
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų:	251	251
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	1,9 %	2,4 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	2,9 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	0,8 %	

6.2 priedas. Informacija apie ES veiksmus valstybėse narėse

2019 m. mokėjimų kiekvienai valstybei narei pagal pasidalijamojo valdymo principą, susijusių su išlaidomis „Gamtos išteklių“ kategorijoje, apžvalga

Sumos milijonais eurų

■ Valstybės narės su audituotomis operacijomis

© OpenStreetMap contributors

Šaltiniai: Map background © OpenStreetMap dalininkai, licencijuoti pagal [Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/) licenciją (CC BY-SA).

Valstybė narė	Iš viso išlaidų kategorijoje „Gamtos ištekliai“	Tiesioginės išmokos	Kaimo plėtra	Rinkos priemonės	Žuvininkystė
Prancūzija	9 747	6 935	2 224	520	68
Ispanija	7 017	5 101	1 166	588	162
Vokietija	6 214	4 794	1 274	116	30
Italija	5 772	3 634	1 449	631	58
Lenkija	4 563	3 387	1 092	28	56
Jungtinė Karalystė	4 053	3 186	774	40	53
Rumunija	2 870	1 847	967	42	14
Graikija	2 559	1 982	484	57	36
Vengrija	1 819	1 265	511	37	6
Airija	1 546	1 200	324	-3	25
Portugalija	1 360	671	523	103	63
Čekija	1 268	854	394	16	4
Austrija	1 255	691	538	24	2
Bulgarija	1 221	785	406	20	10
Danija	975	822	101	11	41
Švedija	943	688	226	13	16
Suomija	890	523	351	5	11
Nyderlandai	811	680	90	24	17
Slovakija	665	445	209	11	0
Lietuva	658	469	181	0	8
Belgija	632	488	79	61	4
Kroatija	619	279	300	9	31
Latvija	475	253	206	1	15
Estija	277	133	125	1	18
Slovėnija	264	135	120	7	2
Kipras	80	49	21	6	4
Liuksemburgas	48	33	14	1	0
Malta	31	5	19	1	6

Šaltinis: EAR, remiantis Komisijos duomenimis.

6.3 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas

Metai	Europos Audito Rūmų rekomendacija	Europos Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2016	Rekomenduojame Komisijai: 1 rekomendacija: peržiūrėti mokėjimo agentūrų taikomą metodą, pagal kurį jos savo ŽSIS žemę skirsto į kategorijas ir jas atnaujiną bei atlieka reikiamas kryžmines patikras, siekdamos sumažinti klaidų riziką žalinimo išmokų srityje (žr. 7.17 ir 7.18 dalis bei 7.5 langelį).	X					
	2 rekomendacija: pateikti gaires ir skleisti geriausią praktiką (pavyzdžiui, susijusią su naujos IT technologijos naudojimu) nacionalinėms institucijoms, siekiant užtikrinti, kad vykdydamos savo patikras jos nustatytų sąsajas tarp paraiškų teikėjų ir kitų suinteresuotųjų subjektų, kurie yra susiję su remiamais projektais (žr. 7.26 dalį).		X				

Metai	Europos Audito Rūmų rekomendacija	Europos Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2017	Rekomenduojame Komisijai: 1 rekomendacija: įvertinti, kiek veiksmingi valstybių narių veiksmai, kuriais siekiama šalinti klaidų išmokų rinkos priemonėms ir kaimo plėtrai srityse priežastis ir, kai reikia, pateikti daugiau rekomendacijų (žr. 7.18–7.24 dalis ir 7.4 priedą).	X					
	2 rekomendacija: nuodugniau patikrinti sertifikavimo įstaigų operacijų testavimo kokybę (žr. 7.32 dalį).	X					
	3 rekomendacija: tikrinti, kaip valstybių narių institucijos įgyvendina taisomuosius veiksmus tais atvejais, kai Komisija yra nustačiusi, kad ji visiškai negali pasikliauti sertifikavimo įstaigos darbu arba gali juo pasikliauti tik iš dalies (žr. 7.34 dalį).	X					

7 skyrius

Saugumas ir pilietybė – DFP 3 išlaidų kategorija

Turinys

	Dalis
Įvadas	7.1.–7.6.
Trumpas aprašymas	7.2.–7.5.
Audito apimtis ir metodas	7.6.
Operacijų tvarkingumas	7.7.–7.8.
Vidaus kontrolės sistemų elementų tikrinimas	7.9.–7.13.
Audito institucijų darbo, susijusio su jų metinėmis kontrolės ataskaitomis ir išlaidų auditais, apžvalga	7.9.–7.11.
Komisijos atliktų metinių kontrolės ataskaitų vertinimų apžvalga	7.12.–7.13.
Metinės veiklos ataskaitos ir kitos bendrojo valdymo priemonės	7.14.–7.15.
Išvada ir rekomendacijos	7.16.–7.17.
Rekomendacijos	7.17.

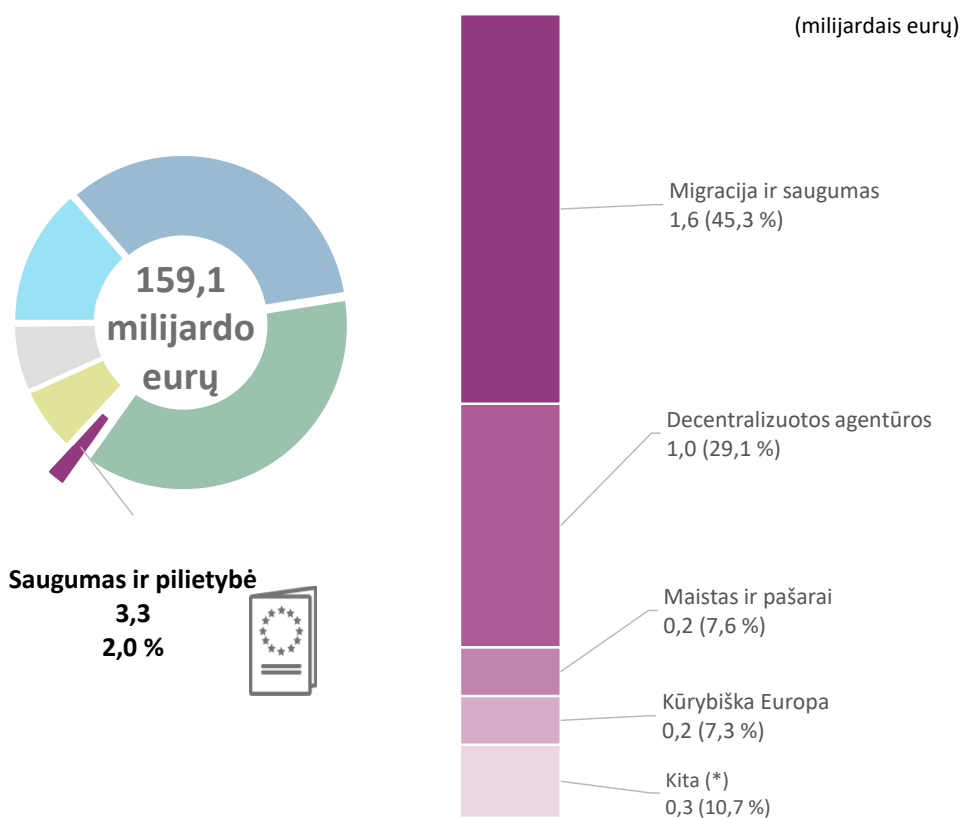
Išvadas

7.1. Šiame skyriuje pateikti mūsų nustatyti su DFP 3 išlaidų kategorija „Saugumas ir pilietybė“ susiję faktai. **7.1 langelyje** pateiktos pagal šią kategoriją 2019 m. vykdytos pagrindinės veiklos ir išlaidų apžvalga.

7.1 langelis.

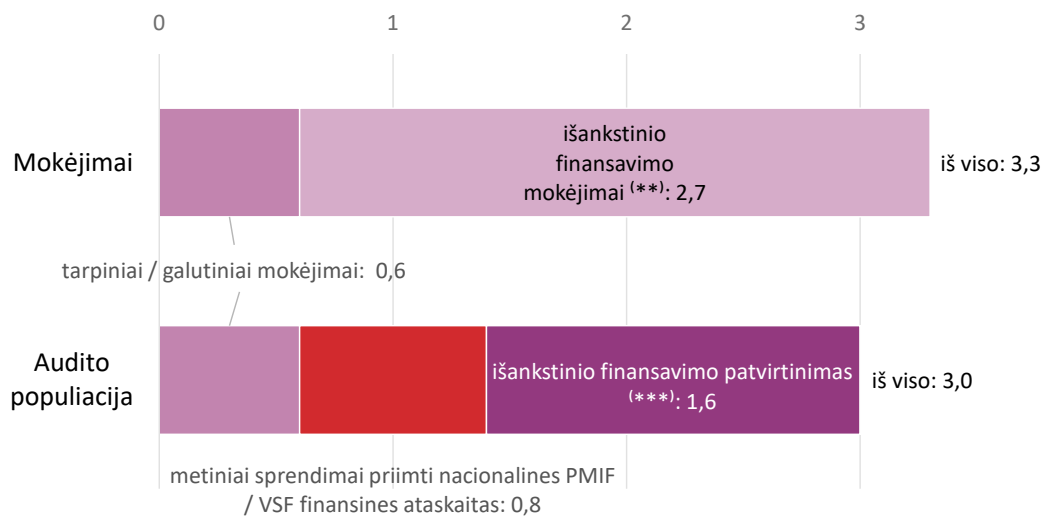
DFP 3 išlaidų kategorija „Saugumas ir pilietybė“. 2019 m. pasiskirstymas

2019 m. mokėjimai kaip ES biudžeto dalis ir pasiskirstymas

2019 m. audito populiacija, palyginti su mokėjimais

(milijardais eurų)

(*) Duomenys apima išlaidas vartotojų, teisingumo, teisių, lygybės ir pilietybės srityse.

(**) Išankstinis finansavimas taip pat apima 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu pagal pasidalijamąjį valdymą atliktus mokėjimus, kurie nebuvo įtraukti į sąskaitas, pagrindžiančias patikrinimo paketus, kuriuos Komisija priėmė 2019 m.

(***) Patvirtintos išankstinio finansavimo sumos atitinka suderintą pagrindinių operacijų apibrėžtį (išsamesnė informacija pateikta 1.1 priedo 11 dalyje).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2019 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

Trumpas aprašymas

7.2. Ši kategorija apima įvairias politikas, kurių bendras tikslas yra sustiprinti Europos pilietybės koncepciją sukuriant laisvės, teisingumo ir saugumo erdvę be vidaus sienų.

7.3. Kaip parodyta [7.1 langelyje](#), svarbiausia išlaidų sritis yra migracija ir saugumas. Taigi ir dauguma išlaidų yra įvykdomos tik iš dviejų fondų: Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo¹ (PMIF) ir Vidaus saugumo fondo (VSF)². Didžiosios dalies PMIF ir VSF finansavimo valdymą dalijasi valstybės narės (arba asocijuotos šalys) ir Komisijos Migracijos ir vidaus reikalų generalinis direktoratas (HOME GD). PMIF tikslas yra prisidėti prie veiksmingo migracijos srautų valdymo ir suformuoti bendrą ES požiūrį į prieglobstį ir imigraciją. Bendras VSF tikslas – užtikrinti saugumą ES, kartu sudarant palankesnes sąlygas teisėtoms kelionėms ir gerbiant pagrindines laisves bei žmogaus teises. Jis apima dvi priemones³: VSF sienos ir vizos bei VSF policija. Pagal pirmąją priemonę yra remiamos integruoto sienų valdymo priemonės ir bendros vizų politikos rengimas, pagal antrąją daugiausia dėmesio skiriama teisėsaugos institucijų bendradarbiavimui ir gebėjimų, skirtų su saugumu susijusioms rizikoms ir krizėms valdyti, didinimui.

7.4. Per penkerius metus nuo septynerių metų programavimo laikotarpio pradžios valstybės narės pagerino savo nacionalinių programų įgyvendinimą. Reikšmingos sumos dar nėra išmokėtos ir vis dar yra svarbu išvengti spaudimo nacionalinėms institucijoms didinimo programoms artėjant prie pabaigos. [7.2 langelyje](#) apibendrintos išlaidos, dėl kurių valstybės narės nuo programavimo laikotarpio pradžios pateikė Komisijai prašymus dėl kompensavimo.

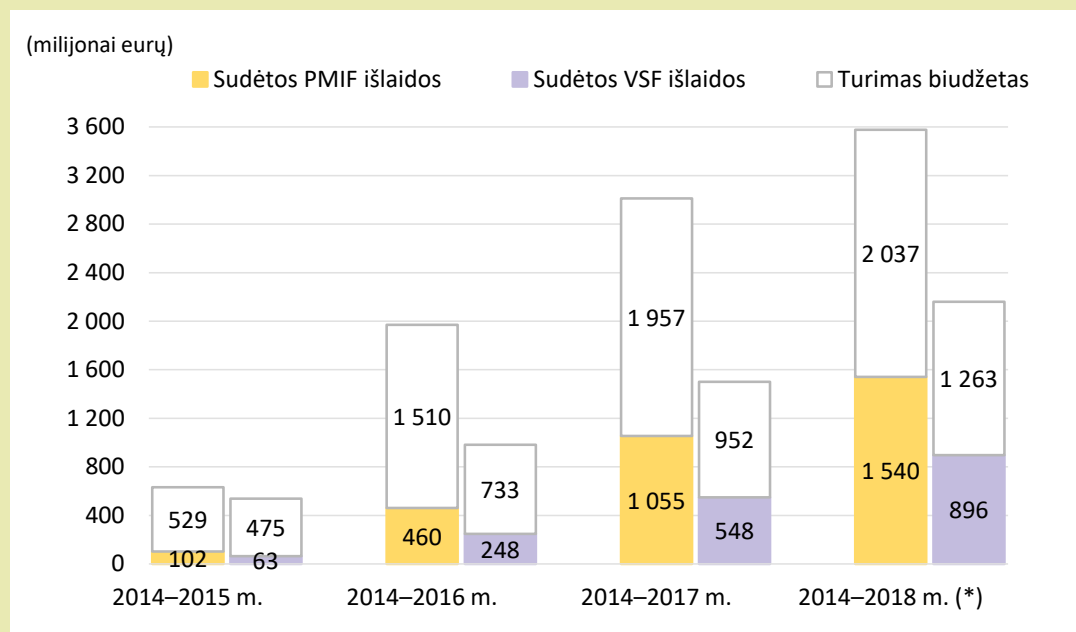
¹ Žr. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 516/2014, kuriuo įsteigiamas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas.

² Abu fondai pakeitė programą SOLID, kuri buvo vykdoma per ankstesnį programavimo laikotarpį.

³ Žr. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 515/2014, kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo dalis nustatoma išorės sienų ir vizų finansinės paramos priemonė, ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 513/2014, kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo dalis nustatoma policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos, kovos su juo ir krizių valdymo finansinės paramos priemonė.

7.2 langelis

PMIF ir VSF nacionalinių programų išlaidos vykdomos sparčiau, bet turimas biudžetas taip pat toliau auga

(*) PMIF / VSF valstybių narių lygmeniu išlaidos deklaruojamos Komisijai ir Komisijos tvirtinamos kitais metais po jų įvykdymo. Taigi, Komisijos 2019 m. finansinės ataskaitos apima 2018 m. valstybių narių išlaidas.

Šaltinis: EAR.

7.5. Kitą svarbią biudžeto išlaidų kategorijos dalį sudaro 14 decentralizuotų agentūrų⁴, kurios vykdo aktyvią veiklą įgyvendinant pagrindinius ES prioritetus migracijos ir saugumo, teismo bendradarbiavimo ir sveikatos srityse, finansavimas. Toliau yra „Maisto ir pašarų“ programa, kurios tikslas – užtikrinti žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatą visuose maisto grandinės etapuose, ir „Kūrybiška Europa“ – ES bendroji programa, pagal kurią remiami kultūros ir audiovizualiniai sektoriai. Galiausiai, biudžetas apima keletą programų, kurių bendras tikslas yra sustiprinti saugumą ir pilietybę Europos Sąjungoje, visų pirma rūpinantis teisingumu, vartotojais arba teisėmis, lygybe ir pilietybe.

⁴ Sveikata: ECDC, EFSA, EMA, ECHA. Vidaus reikalai: FRONTEX, EASO, Europol, CEPOL, eu-LISA, EMCDDA. Teisingumas: Eurojustas, FRA, EIGE, Europos prokuratūra. Specialiąsias metines ataskaitas su mūsų nuomone dėl visų šių agentūrų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo galima rasti Audito Rūmų interneto svetainėje.

Audito apimtis ir metodas

7.6. Taikydami **1.1 priede** nustatytą audito bendrąjį metodą ir konkrečius metodus, mes išnagrinėjome šiuos su DFP 2019 m. išlaidų kategorija susijusius aspektus:

- a) 19 *operacijų* imtį, kuri buvo sudaryta siekiant prisidėti prie mūsų bendro patikinimo pareiškimo, o ne atspindėti šios DFP išlaidų kategorijos išlaidas. Todėl šios DFP išlaidų kategorijos klaidų lygio neįvertinome. Imtį sudarė aštuonios operacijos, kurioms taikomas *pasidalijamasis valdymas* su valstybėmis narėmis⁵, aštuonios *tiesiogiai* ir viena *netiesiogiai* Komisijos valdomos operacijos, taip pat dvi operacijos, kurios apėmė avansų agentūroms patvirtinimą.
- b) pasirinktas sistemas, išnagrinėjant:
 - i) ar aštuonių audito institucijų⁶ metinės kontrolės ataskaitos, susijusios su PMIF ir VSF 2018 m. metinėmis finansinėmis ataskaitomis, atitiko teisės aktus⁷;
 - ii) kai kurių audito institucijų atveju, ar jų darbas, susijęs su išlaidų auditais, ir jų procedūros, kuriomis siekiama, kad teikiamos audito nuomonės būtų patikimos, buvo derami ir atitiko taisykles;
 - iii) ar HOME GD atlikti visų PMIF ir VSF audito institucijų metinių kontrolės ataskaitų atitikties vertinimai buvo tinkami ir apėmė visus susijusius opius teisinius klausimus.
- c) HOME GD bei Teisingumo ir vartotojų reikalų GD (JUST GD) metinėse veiklos ataskaitose pateiktą tvarkingumo informaciją ir jos įtraukimą į Komisijos metinę valdymo ir veiksmingumo ataskaitą (MVVA).

⁵ Vokietija, Graikija, Italija, Kipru, Lietuva, Lenkija, Slovėnija ir Jungtine Karalyste.

⁶ Tos pačios valstybės narės, iš kurių mes sudarėme 8 operacijų imtį.

⁷ 2018 m. gegužės 16 d. [Komisijos deleguotasis reglamentas \(ES\) 2018/1291](#), kuriuo iš dalies keičiamas Deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1042/2014 dėl papildomų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 514/2014 nuostatų dėl atsakingų institucijų skyrimo, valdymo ir kontrolės pareigų ir dėl audito institucijų statuso bei įsipareigojimų.

Operacijų tvarkingumas

7.7. Iš 19 mūsų tikrintų operacijų septynios (37 %) buvo paveiktos *klaidų*. Nustatėme tris kiekybiškai įvertinamas klaidas, turėjusias finansinį poveikį sumoms, mokamoms iš ES biudžeto. Pavyzdys pateiktas toliau **7.3 langelyje**.

7.3 langelis

Per didelės darbo užmokesčio išlaidos

PMIF finansuojamą projektą, kurį auditavome Kipre, įgyvendino tarptautinė organizacija. Jis apėmė informacijos teikimą, individualias konsultacijas ir paramą migrantams, norintiems grįžti į savo kilmės šalį. Patikrinome atlyginimo lapelius, darbo laiko apskaitos žiniaraščius, mokėjimus ir apskaitos įrašus, susijusius su penkiais tiesiogiai projekte dirbančiais asmenimis. Organizacija paprašė kompensuoti papildomą 6 % visų bruto darbo užmokesčio išlaidų sumą, kad padengtų sutarties galiojimo pabaigos išmokas, kurių darbuotojai iš tikrųjų neturėjo teisės gauti. Taigi ši suma nebuvo su konkrečiu projektu susijusios išlaidos ir neatitiko tiesioginių tinkamų finansuoti išlaidų apibrėžties. Todėl visa projekto išlaidų suma buvo išdidinta.

7.8. Taip pat nustatėme keturis teisinių nuostatų nesilaikymo atvejus, kurie neturi finansinio poveikio ES biudžetui. Kaip ir ankstesniais metais, jie buvo susiję su projektų atranka ir pirkimų taisyklėmis. Šių taisyklių nesilaikymas gali pakenkti patikimam ES išlaidų finansų valdymui ir gali daryti poveikį deklaruotų išlaidų tinkamumui finansuoti.

Vidaus kontrolės sistemų elementų tikrinimas

Audito institucijų darbo, susijusio su jų metinėmis kontrolės ataskaitomis ir išlaidų auditais, apžvalga

7.9. Auditavome aštuonių institucijų, atsakingų už savo atitinkamų valstybių narių PMIF / VSF metinių finansinių ataskaitų auditą⁸ ir metinės kontrolės ataskaitos pateikimą Komisijai, atliktą darbą. Mūsų tikslas buvo patvirtinti, kad šios audito institucijos:

- a) apėmė visų rūšių mokėjimus, kuriuos atliko už fondų įgyvendinimą atsakingos įstaigos,
- b) taikė tinkamą imčių sudarymo metodą,
- c) į imtį įtraukė pakankamai operacijų, kad būtų galima padaryti išvadas apie visą populiaciją,
- d) teisingai apskaičiavo⁹ klaidų lygį ir
- e) įdiegė tinkamas procedūras, kad būtų galima pateikti patikimas audito nuomones ir ataskaitas¹⁰.

7.10. Visos audito institucijos parengė ir įgyvendino išsamias pakankamos kokybės procedūras, kad galėtų teikti ataskaitas, kaip reikalaujama taisyklėse. Nustatėme tam tikrų trūkumų, kurių poveikis sąskaitoms nebuvo pakankamai reikšmingas, kad būtų galima nesutikti su audito institucijų išvadomis. Savo nustatytus faktus pateikiame toliau [7.4 langelyje](#).

⁸ Vokietijos, Graikijos, Italijos, Kipro, Lietuvos, Lenkijos ir Jungtinės Karalystės dėl PMIF; Slovėnijos dėl VSF.

⁹ Kaip reikalaujama [Komisijos deleguotajame reglamente \(ES\) 2018/1291](#).

¹⁰ Pagal valdymo ir kontrolės sistemų 14 pagrindinį reikalavimą – žr. [Komisijos įgyvendinimo reglamento \(ES\) 2017/646](#) priedą.

7.4 langelis

Metinių kontrolės ataskaitų trūkumai

Trūkumai	Audito institucijos valstybė narė	Galimas poveikis
Imčių sudarymo klausimai: yra naudojama rizika grindžiama, o ne atsitiktinės atrankos metodika; imties dydžiui nustatyti naudojamos netikslios vertės.	Slovėnija	Pateikti duomenys nepatikimi Ribotas audito institucijos darbo patikrinimas
Atsakinga institucija, prieš atlikdama savo patikras vietoje, pateikė audito institucijai finansinių ataskaitų projektą. Dėl to kilo rizika, kad audito institucija atliks auditą naudodama neteisingą sąskaitų rinkinį.	Italija, Slovėnija	
Netikslus bendrų ir / arba likutinių klaidų lygių apskaičiavimas ir pateikimas	Vokietija, Italija	
Techninė pagalba nebuvo įtraukta į audito populiaciją ir apie tai nebuvo pranešta metinėje kontrolės ataskaitoje.	Slovėnija	
Išankstiniai mokėjimai iš dalies nebuvo įtraukti į audito populiaciją ir apie tai nebuvo pranešta metinėje kontrolės ataskaitoje.	Vokietija	
Imties sudarymo tikslais projektai buvo suskirstyti į du pogrupius (avansų ir patirtų išlaidų). Šis paskirstymas ne visada buvo teisingas.	Kipras	

7.11. Atrinkome 62 audito bylas iš tų pačių aštuonių audito institucijų ir jas naudojome tikrindami, ar audito procedūros buvo tinkamos ir atitiko visus PMIF / VSF reglamentuose nustatytus tinkamumo kriterijus¹¹. Apskritai nustatėme, kad audito institucijos turėjo išsamias audito programas ir kontrolinius sąrašus savo išvadoms pagrįsti. Tačiau mūsų darbas atskleidė trūkumų, kurie nurodyti [7.5 langelyje](#).

7.5 langelis

Audito institucijų darbo trūkumai

Trūkumai	Audito institucijos valstybė narė	Galimas poveikis
Auditoriai ne visada tikrino visus projektų atrankos ir (arba) skyrimo kriterijus	Italija, Kipras	Neaptikta netinkamų finansuoti išlaidų Audito išvados nepatikimos Ribotas audito institucijos darbo patikrinimas
Nepakankama audito seka arba prasta audito darbo dokumentacija	Graikija, Kipras, Lietuva, JK	
Auditoriai ne visada patikrino visus susijusius esamus įrodymus, kad patvirtintų tikslinių grupių ir deklaruotų išlaidų tinkamumą finansuoti arba išlaidų pagrįstumą	Italija, Kipras	

¹¹ Žr. 12 pagrindinį reikalavimą [Komisijos įgyvendinimo reglamento \(ES\) 2017/646](#) priede.

Komisijos atliktų metinių kontrolės ataskaitų vertinimų apžvalga

7.12. Peržiūrėjome HOME GD atliktus audito institucijų metinių kontrolės ataskaitų atitikties vertinimus, patikrindami, kaip jis naudojo šias ataskaitas tvirtindamas 2018 m. PMIF / VSF nacionalines sąskaitas. Šiuo tikslu atrinkome 12 ataskaitų¹² ir peržiūrėjome atitinkamas HOME GD patikras. Nustatėme, kad konkretūs vertinimai buvo gerai struktūrizuoti ir detalai parengti ir kad jie apėmė visus svarbius teisinius aspektus. HOME GD tinkamai naudojo kontrolės ataskaitose pateiktą informaciją priimdamas sprendimus dėl sąskaitų patvirtinimo.

7.13. Tačiau mūsų auditas atskleidė du **7.6 langelyje** pateiktus trūkumus, kurie galėtų mažinti Komisijos pasitikėjimą metinėmis kontrolės ataskaitomis.

7.6 langelis

Trūkumai, susiję su Komisijos atliekamais metinių kontrolės ataskaitų vertinimais

Trūkumai	Galimas poveikis
Ne visos atsakingos audito institucijos naudoja tą pačią tarpinio mokėjimo apibrėžtį ¹³ .	Gali kilti pavojus teikiamų duomenų vertingumui ir išsamumui
Komisija nepateikė audito institucijoms gairių, kaip apskaičiuoti minimalią 10 % audito aprėptį ¹⁴ , jei jos taiko dalinių imčių sudarymą. Tam tikrais atvejais Komisija nustatė, kad audito institucijų darbas yra nepakankamas.	Nėra aiškumo dėl audito išvadų patikimumo

¹² Iš Bulgarijos, Čekijos, Prancūzijos, Nyderlandų, Austrijos, Portugalijos ir Slovakijos – dėl PMIF; Estijos, Ispanijos, Islandijos, Maltos ir Suomijos – dėl VSF.

¹³ PMIF / VSF lėšų metinio likučio mokėjimo prašymų šablone tarpiniai mokėjimai apibrėžiami kaip išlaidų, kurias patiria vykdomo projekto paramos gavėjas, kompensacijos. Kai kurios valstybės narės taip pat mano, kad avansai gali būti tarpiniai mokėjimai, ir mes nustatėme, kad kitos valstybės narės atliko kelis tarpinius mokėjimus pirmiau nepatvirtinusios avansų.

¹⁴ Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2018/1291 14 straipsnio 4 dalis.

Metinės veiklos ataskaitos ir kitos bendrojo valdymo priemonės

7.14. Peržiūrėjome HOME GD ir JUST GD metinės veiklos ataskaitas ir nenustatėme jokios informacijos, prieštaraujančios mūsų nustatytiems faktams. Tačiau mūsų ribota 2019 m. (19 operacijų) imtis nėra pakankama, kad galėtume palyginti savo audito rezultatus su šių dviejų generalinių direktoratų ataskaitose pateikta informacija, susijusia su išlaidų tvarkingumu.

7.15. Peržiūrėjome HOME GD ir JUST GD parengtus rizikos atliekant mokėjimus ir užbaigiant programas įverčius. Nustatėme, kad jie buvo apskaičiuoti pagal vidaus metodiką ir teisingai nurodyti MVVA.

Išvada ir rekomendacijos

7.16. DFP 3 išlaidų kategorijos „Saugumas ir pilietybė“ audito apimtis (žr. 7.6 dalį) buvo nustatyta siekiant prisidėti prie mūsų bendro patikinimo pareiškimo, o ne atspindėti šios išlaidų kategorijos išlaidas. Todėl šios DFP išlaidų kategorijos klaidų lygio neįvertinome. Vis dėlto mūsų operacijų ir sistemų patikrinimas išryškino tris sritis, kuriose galima tobulėti (žr. 7.10–7.13 dalis).

Rekomendacijos

7.17. Remdamiesi savo 2019 m. nustatytais faktais, rekomenduojame Komisijai:

7.1 rekomendacija. Audito aprėptis

Pateikti gaires valstybių narių audito institucijoms dėl to, kaip PMIF ir VSF atveju apskaičiuoti audito aprėptį, jei jos taiko dalinių imčių sudarymą. Patarti, kaip užtikrinti, kad imties sudarymas būtų pakankamas ir tinkamas, kad auditoriui būtų sudarytas pakankamas pagrindas daryti išvadas dėl visos audito populiacijos.

Terminas: per 2021 m.

7.2 rekomendacija. Imčių sudarymas

Pakartoti valstybių narių audito institucijoms, kad PMIF ir VSF atveju jos privalo laikytis Komisijos nurodymų dėl imčių sudarymo ir klaidų lygio apskaičiavimo. Konkrečiai, imčių sudarymas turėtų būti atsitiktinis, kiekvienam atrankos vienetui populiacijoje turėtų būti suteikta vienoda atrinkimo galimybė ir, jei taikytina, visos klaidos turėtų būti ekstrapoliuojamos atitinkamai populiacijai.

Terminas: per 2021 m.

7.3 rekomendacija. Audito seka

Pateikti gairių valstybių narių audito institucijoms PMIF ir VSF atveju pakankamai ir tinkamai dokumentuoti savo audito procedūrų pobūdį, laiką ir aprėptį, jų rezultatus ir surinktus audito įrodymus.

Terminas: per 2021 m.

8 skyrius

Europos vaidmuo pasaulyje – DFP 4 išlaidų kategorija

Turinys

	Dalis
Įvadas	8.1.–8.5.
Trumpas aprašymas	8.2.–8.4.
Audito apimtis ir metodas	8.5.
Operacijų tvarkingumas	8.6.–8.10.
Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės	8.11.–8.22.
NEAR GD 2019 m. LKL tyrimas	8.11.–8.18.
NEAR GD metinė veiklos ataskaita	8.19.–8.21.
DEVCO GD metinė veiklos ataskaita ir LKL tyrimas	8.22.
Išvados ir rekomendacijos	8.23.–8.25.
Išvados	8.23.
Rekomendacijos	8.24.–8.25.
Priedai	
8.1 priedas. NEAR GD ir DEVCO GD mokėjimai pagal įgaliojimą	
8.2 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas	

Išvadas

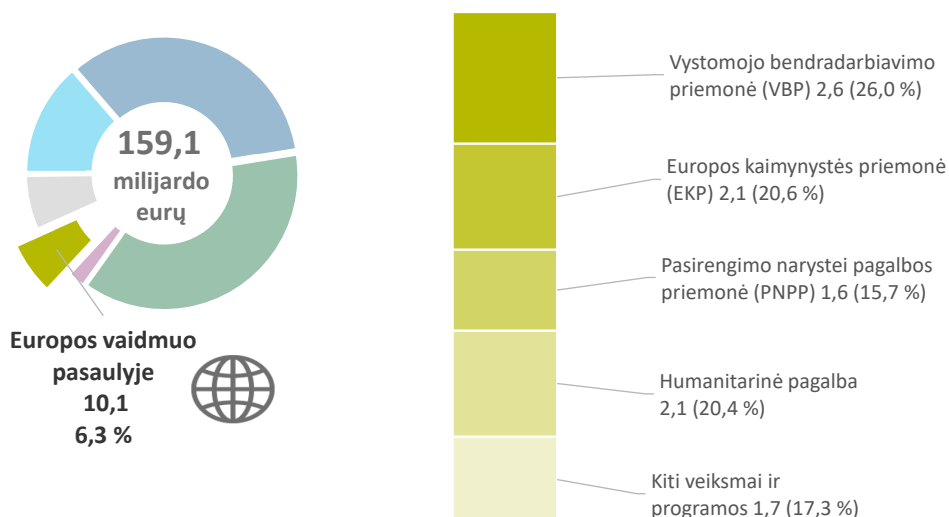
8.1. Šiame skyriuje pateikti mūsų nustatyti su DFP 4 išlaidų kategorija „Europos vaidmuo pasaulyje“ susiję faktai. **8.1 langelyje** pateiktos pagal šią kategoriją 2019 m. vykdytos pagrindinės veiklos ir išlaidų apžvalga.

8.1 langelis

DFP 4 išlaidų kategorija „Europos vaidmuo pasaulyje“. 2019 m. pasiskirstymas

2019 m. mokėjimai kaip ES biudžeto dalis ir pasiskirstymas

(milijardai eurų)

2019 m. audito populiacija, palyginti su mokėjim

(milijardai eurų)

(*) Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamiau žr. **1.1 priedo**, 11 dalį).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2019 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

Trumpas aprašymas

8.2. Sritis „Europos vaidmuo pasaulyje“ apima išlaidas, susijusias su visais iš ES bendrojo biudžeto finansuojamais išorės veiksmais (užsienio politika). Šiomis politikomis siekiama:

- skatinti ES vertybes užsienyje, kaip antai demokratiją, teisinę valstybę ir pagarbą žmogaus teisėms bei pagrindinėms laisvėms;
- spręsti svarbius pasaulinius iššūkius, pavyzdžiui, susijusius su klimato kaita ir biologinės įvairovės praradimu;
- didinti ES vystomojo bendradarbiavimo poveikį, siekiant padėti panaikinti skurdą ir skatinti gerovę;
- skatinti stabilumą ir saugumą šalyse kandidatėse ir kaimyninėse šalyse;
- didinti Europos solidarumą, įvykus gaivalinėms arba žmogaus sukeltoms nelaimėms;
- gerinti krizių prevenciją ir konfliktų sprendimą, išsaugoti taiką, stiprinti tarptautinį saugumą ir skatinti tarptautinį bendradarbiavimą;
- skatinti ES ir abipusius interesus užsienyje remiant išorinį ES politikų aspektą.

8.3. Pagrindiniai už išorės veiksmų biudžeto vykdymą atsakingi generaliniai direktoratai ir tarnybos yra Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi generalinis direktoratas (DEVCO GD), Kaimynystės politikos ir plėtros derybų generalinis direktoratas (NEAR GD), Civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos operacijų generalinis direktoratas (ECHO GD), Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas (REGIO GD) ir Užsienio politikos priemonių tarnyba (FPI).

8.4. 2019 m. mokėjimai „Europos vaidmuo pasaulyje“ sudarė 10,1 milijardo eurų¹ ir buvo išmokėti naudojant kelias priemones (žr. [8.1 langelį](#)) ir teikimo metodus, pavyzdžiui, darbo / tiekimo / paslaugų sutartis, dotacijas, specialias paskolas, paskolų garantijas ir finansinę pagalbą, paramą biudžetui ir kitas tikslines paramos biudžetui formas daugiau kaip 150 šalių (žr. [8.1 priedą](#)).

¹ Galutinis mokėjimų vykdymas, įskaitant asignuotąsias pajamas.

Audito apimtis ir metodas

8.5. Taikydami **1.1 priede** nustatytą audito metodą ir metodiką, tikrinome šiuos su šia DPF išlaidų kategorija 2019 m. susijusius aspektus:

- a) 68 operacijų imtį ir septynias operacijas, kurias paėmėme iš likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimų² ir pakoregavome³, kad kompensuotume jų metodinius trūkumus. Operacijų imtis buvo sudaryta siekiant prisidėti prie mūsų bendro patikinimo pareiškimo, o ne kad būtų reprezentatyvi DFP 4 išlaidų kategorijos „Europos vaidmuo pasaulyje“ išlaidų atžvilgiu. Todėl šios DFP išlaidų kategorijos klaidų lygio neįvertinome. Į imtį įtraukėme 22 NEAR GD, 25 DEVCO GD, 10 ECHO GD ir 11 kitų operacijų. Tai daliai mūsų populiacijos, kuriai buvo taikomi NEAR GD ir DEVCO GD 2019 m. LKL tyrimai (10 %), į imtį įtraukėme 7 papildomas operacijas.
- b) NEAR GD ir DEVCO GD metinėse veiklos ataskaitose⁴ pateiktą tvarkingumo informaciją ir jos įtraukimą į Komisijos metinę valdymo ir veiksmingumo ataskaitą (MVVA).

² NEAR GD ir DEVCO GD kasmet užsako LKL tyrimus, kad įvertintų likutinį klaidų lygį, atlikus visas valdymo patikras, skirtas išvengti klaidų, jas aptikti ir ištaisyti, visoje jų atsakomybės srityje. LKL tyrimas nėra patikinimo užduotis arba auditas; jis grindžiamas atitinkamų GD vadovais ir LKL metodika.

³ Atlikę LKL tyrimų peržiūrą nustatėme, kad, palyginti su mūsų audito darbu, į DEVCO GD LKL tyrimu pagrįstą metodiką įtraukta daug mažiau patikrų vietoje. Be to, DEVCO GD ir NEAR GD LKL tyrimuose sudarytos sąlygos mažesnei pirkimų procedūrų tikrinimo apimčiai. Todėl, kaip ir praėjusiais metais, patiksliname LKL tyrimo rezultatus, kad būtų atspindėtas viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo laipsnis. Šį koregavimą pagrindėme savo 2014–2019 m. patikinimo pareiškimo nustatytais faktais, susijusiais su kategorija „Europos vaidmuo pasaulyje“, ir mūsų atliktu operacijų, atrinktų iš ankstesnių metų LKL tyrimų, testavimu (žr. **8.18** dalį).

⁴ Su DEVCO GD MVA susijęs darbas išsamiai pateiktas mūsų metinėje ataskaitoje dėl aštuntojo, devintojo, dešimtojo ir vienuoliktojo Europos plėtros fondų.

Operacijų tvarkingumas

8.6. Iš 68 mūsų tikrintų operacijų, 22 (32,4 %) buvo paveiktos klaidų. Nustatėme 11 kiekybiškai įvertinamų klaidų, turėjusių finansinį poveikį sumoms, mokamoms iš ES biudžeto. Taip pat nustatėme 11 neatitikties teisinėms ir finansinėms nuostatoms atvejų. Kadangi nebuvo siekiama, kad imtis būtų reprezentatyvi šios išlaidų kategorijos išlaidų atžvilgiu, bendro klaidų lygio neįvertinome. Tikrindami šias operacijas, nustatėme veiksmingos vidaus kontrolės sistemų atvejų, kurių pavyzdį pateikiame [8.2 langelyje](#). Su netinkamomis finansuoti išlaidomis susiję mūsų nustatyti faktai pateikti [8.3 langelyje](#) ir [8.4 langelyje](#).

8.2 langelis

Veiksmingos Komisijos atliekamos mokėjimo prašymų patikros pagal netiesioginio valdymo principą

NEAR GD

ES finansavo 4,5 milijono eurų vertės veiksmą, skirtą MVĮ konkurencingumui remti pagal išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės (IVLPE) pritaikymo programą Gruzijoje. Komisija pasirašė įgaliojimo susitarimą su plėtros banku ir įgyvendino veiksmą pagal netiesioginio valdymo principą. Ji vykdė banko mokėjimo prašymą ir reikalavimą patvirtinti jau patirtas išlaidas. Auditavome Komisijos patvirtinimą, susijusį su šiuo mokėjimo prašymu.

Komisija išanalizavo finansinę ataskaitą ir nustatė, kad paramos gavėjas įtraukė išankstinį finansavimą ir jau patirtas išlaidas. Kadangi išankstinis finansavimas negali būti laikomas patirtomis išlaidomis, jis neturėtų būti įtrauktas į prašomą sumą. Atlikusi išsamią analizę, Komisija iš prašomos sumos atskaitė daugiau kaip 80 000 eurų.

8.3 langelis

Nėra laiko apskaitos sistemos

FPI

Auditavome išlaidas, kurias ne pelno organizacija deklaravo pagal su Komisija pasirašytą sutartį dėl dotacijos. Veiksmu buvo siekiama užkirsti kelią smurtiniam ekstremizmui prie Tuniso pietinių sienų. Visos numatytos šio veiksmo išlaidos buvo 1,2 milijono eurų, jos buvo finansuojamos vien tik iš ES biudžeto.

Patikrinę patvirtinamuosius dokumentus nustatėme, kad nebuvo laiko apskaitos sistemos, kuria būtų galima pagrįsti išlaidų paskirstymą įvairiems projektams ir faktinį audituoto projekto įgyvendinimo laiką. Šis audito sekos trūkumas reiškė, kad iš bendros audituotos 970 000 eurų sumos mes negalėjome patikrinti 12 800 eurų išlaidų vertės tikslumo, todėl pastaroji suma buvo netvarkinga. Laiko apskaitos sistemos nebuvimas taip pat pažeidė sutarties sąlygas ir paramos gavėjo vidaus politikas.

2019 m. taip pat nustatėme laiko registravimo problemų dar trijose operacijose, kurias valdė NEAR GD, CLIMA GD ir ECHO GD.

8.4 langelis

Projektui prašomi netinkami finansuoti PVM mokėjimai

DEVCO GD

Auditavome išlaidas, kurias deklaravo tarptautinis plėtros bankas pagal įgaliojimo susitarimą, pasirašytą su Komisija, dėl veiksmo, kuriuo siekiama remti Pietų Afrikai skirtą investicijų į infrastruktūrą programą. Visas numatytas projekto biudžetas buvo daugiau kaip 99 milijonai eurų, išlaidos buvo finansuojamos vien tik iš ES biudžeto.

Atlikus patvirtinamųjų dokumentų auditą nustatyta, kad į visas audituotas 3,6 milijono eurų išlaidas įtrauktas daugiau kaip 300 000 vertės netinkamas finansuoti PVM.

2019 m. nustatėme PVM problemų kitoje operacijoje, kurią valdė ECHO GD.

8.7. Yra dvi išlaidų sritys, kuriose dėl mokėjimo sąlygų operacijų klaidų tikimybė yra mažesnė. Šios sritys yra i) parama biudžetui ir ii) tarptautinių organizacijų įgyvendinami projektai, kuriems taikomas „sąlyginis metodas“. 2019 m. auditavome dvi paramos biudžetui operacijas ir 25 tarptautinių organizacijų valdomus projektus, įskaitant aštuonias sąlyginio metodo operacijas (žr. **8.10** dalį). Šiose srityse jokių klaidų nenustatėme.

8.8. Parama biudžetui prisideda prie valstybės bendrojo biudžeto arba prie jos konkrečiai politikai ar tikslui skirtu biudžeto. 2019 m. iš ES bendrojo biudžeto finansuoti su parama biudžetui susiję mokėjimai sudarė 824 milijonus eurų. Tikrinome, ar Komisija laikėsi šalims partnerėms skirtų paramos biudžetui mokėjimų vykdymą reglamentuojančių sąlygų ir nustatėme, kad bendrų tinkamumo sąlygų buvo laikomasi (pavyzdžiui, patenkinamas viešojo sektoriaus finansų valdymo pagerėjimas).

8.9. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad teisinės nuostatos suteikia galimybių įvairioms interpretacijoms, Komisija gana lanksčiai sprendžia, ar buvo įvykdytos šios bendrosios sąlygos. Mūsų tvarkingumo auditas negali apimti to, kas vyksta po to, kai Komisija išmoka *paramą gaunančiai šaliai*, kadangi tuomet šios lėšos sujungiamos su tos šalies nuosavais biudžeto ištekliais⁵.

8.10. Pagal „sąlyginį metodą“, kai Komisijos įnašai į kelių paramos teikėjų projektus susilieja su kitų paramos teikėjų įnašais ir nėra priskiriami konkrečioms žinomoms išlaidų punktams, Komisija daro prielaidą, kad yra laikomasi ES tinkamumo taisyklių, jei sutelkta suma apima pakankamai tinkamų finansuoti išlaidų, kad jos padengtų ES įnašą. Į šį metodą atsižvelgėme atlikdami pagrindinius testus. 2019 m. iš ES bendrojo biudžeto tarptautinėms organizacijoms atlikti mokėjimai sudarė [3,2 milijardo eurų]. Mes negalime nurodyti šios sumos dalies, kuriai buvo taikomas „sąlyginis metodas“, kadangi Komisija jos atskirai nestebi.

⁵ Paramos biudžetui efektyvumas ir veiksmingumas nagrinėjami keliuose specialiosiose ataskaitose. Naujausia paskelbta ataskaita yra Specialioji ataskaita Nr. 09/2019 „ES parama Marokui. Iki šiol gauti riboti rezultatai“ ir Specialioji ataskaita Nr. 25/2019 „Paramos biudžetui duomenų kokybė. Kai kurių rodiklių ir kintamo dydžio dalių mokėjimo tikrinimo trūkumai“ <http://eca.europa.eu>).

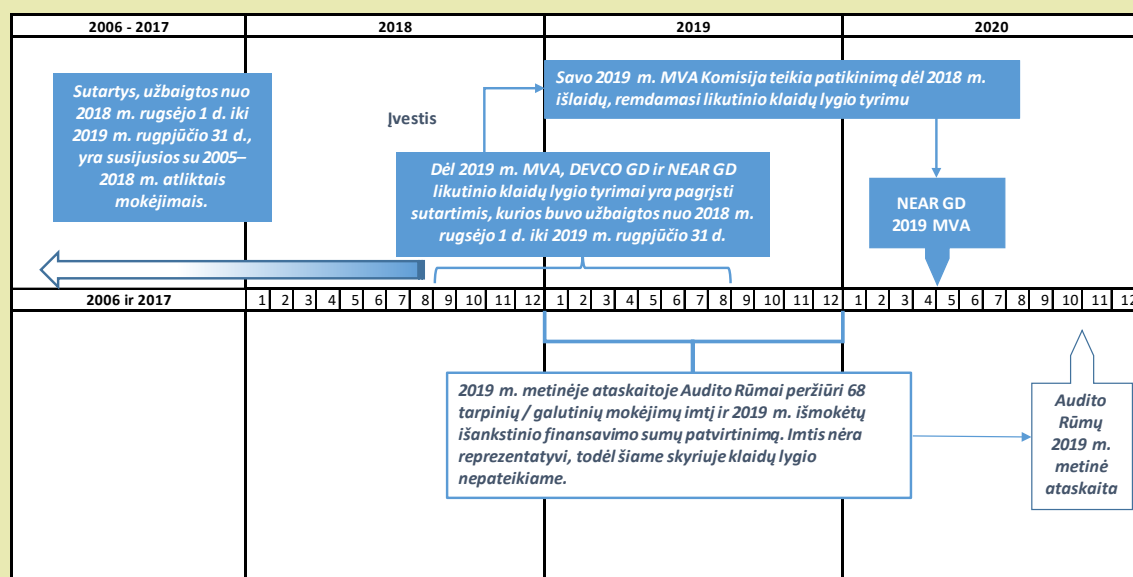
Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės

NEAR GD 2019 m. LKL tyrimas

8.11. 2019 m. NEAR GD vardu išorės rangovas atliko penktąjį LKL tyrimą, kad įvertintų klaidų lygį, likusį po visų valdymo patikrų, skirtų užkirsti kelią klaidoms, jas aptikti ir ištaisyti, visoje jo atsakomybės srityje. Šis tyrimas yra svarbus elementas, kuriuo generalinis direktorius grindžia savo patikinimo pareiškimą ir kuriuo prisidedama prie MVVA atskleistos informacijos apie išorės veiksmų tvarkingumą.

8.12. Tyrimo metu nagrinėjama 365 operacijų, atliktų pagal sutartis, užbaigtas tarp 2018 m. rugsėjo mėn. ir 2019 m. rugpjūčio mėn., reprezentatyvi imtis (žr. [8.5 langelį](#)).

8.5 langelis

Šaltinis: Audito Rūmai.

8.13. 2019 m. LKL tyrimo rezultatus NEAR GD pateikė savo MVA. GD bendras įvertintas LKL buvo 0,53 %, t. y. mažesnis už Komisijos nustatytą 2 % reikšmingumo ribą. Ankstesnių dvejų metų LKL buvo 0,67 % (2017 m.) ir 0,72 % (2018 m.).

8.14. LKL tyrimas nėra *patikinimo užduotis* arba auditas; jis grindžiamas NEAR GD pateikta LKL metodika ir vadovu. Nustatėme trūkumų, kurie gali prisidėti prie nepakankamo likutinio klaidų lygio įvertinimo. Konkrečiau, LKL darbas nepakankamai apima kai kuriuos pirkimų procedūrų aspektus, tokius kaip priežastys, dėl kurių atmesti nelaimėję kandidatai, arba konkursą laimėjusių dalyvių atitiktis visiems atrankos ir sutarties skyrimo kriterijams, taip pat jį atliekant netikrinamos kvietimo teikti pasiūlymus procedūros arba tiesioginių sutarčių skyrimo pagrindimai.

8.15. Atlikę LKL tyrimo analizę nustatėme, kad, siekdama atsižvelgti į mūsų rekomendaciją⁶ padidinti tiesioginio valdymo dotacijų svartinį koeficientą imties populiacijoje, Komisija tokiems projektams nustatė papildomą klaidų lygį („dotacijos lygį“). Tai buvo papildomas pagrindas generaliniam direktoriui išlaikyti anksčiau padarytą išlygą dėl didelės rizikos, susijusios su tiesioginio valdymo dotacijomis. Paprastai LKL imčiai rangovas taiko 2 % reikšmingumo lygį ir 95 % patikimumo lygį⁷. Tačiau pagal LKL metodiką nustatytas mažesnis 80 % dotacijos normos patikimumo lygis, todėl šios populiacijos dalies faktinis klaidų lygio įvertis buvo ne toks tikslus. Šis metodas neatspindi didelės rizikos šioje srityje. Net jei dotacijoms būtų taikomas 95 % patikimumo lygis, bendra operacijų imtis vis tiek būtų mažesnė nei praėjusiais metais.

8.16. NEAR GD LKL apskaičiavimo metodas suteikia rangovui plačią interpretavimo laisvę vertinant atskiras klaidas. Pavyzdžiui, tais atvejais, kai nepateikiami su operacija susiję dokumentai, rangovas gali savo nuožiūra įvertinti klaidų lygį ir nustatyti jų nepateikimo priežasčių pagrįstumą. Šis metodas neužtikrina nuoseklaus tokių pačių ar panašių nustatytų faktų vertinimo. LKL rangovas šiais metais tokių įverčių nepateikė.

⁶ Žr. mūsų 2017 m. metinės ataskaitos 9 skyriaus 2 rekomendaciją.

⁷ Tikimybė, kad klaidų lygis populiacijoje yra tam tikrame intervale („patikimumo intervalas“).

8.17. Galiausiai nustatėme, kad sumažėjo operacijų, kurių pagrindiniai testai nebuvo atlikti dėl LKL tyrimo visiško pasiklivimo ankstesniu kontrolės darbu, skaičius. 2019 m. visiško pasiklivimo operacijų skaičius buvo 63 (17,2 %), palyginti su 118 (23,6 %) 2018 m. ir 57 (12,2 %) 2017 m. Tačiau nustatėme, kad padaugėjo dalinio pasiklivimo operacijų (33,3 % 2019 m., palyginti su 25,3 % 2018 m.). Abejais metais visiško ir dalinio pasiklivimo operacijos kartu sudarė maždaug 50 % visos imties. LKL tyrimo tikslas – įvertinti „klaidas, kurios išvengė visų prevencijos, aptikimo ir ištaisymo kontrolės priemonių“. Kadangi visiškai arba iš dalies remiamasi ankstesnių kontrolės priemonių dėl pusės į imtį įtrauktų operacijų rezultatais, LKL šios klaidos nėra išsamiai vertinamos. Pernelyg didelis pasiklivimas kitų asmenų darbu gali turėti įtakos pagrindiniam LKL tyrimo tikslo pasiekimui, darant poveikį likutiniam klaidų lygiui.

8.18. Savo 2017 ir 2018 m. metinėse ataskaitose pranešėme NEAR GD LKL tyrimo metodikos trūkumus. Todėl rengdami 2018 ir 2019 m. patikinimo pareiškimus atlikome papildomas patikras tose srityse, kuriose tokių trūkumų buvome nustatę. Dėl 2019 m. iš ankstesnių LKL tyrimų atsitiktiniu būdu atrinkome šešias operacijas – vidutiniškai po dvi operacijas iš kiekvienos applančytos ES delegacijos. Trys iš jų buvo paveiktos klaidų.

NEAR GD metinė veiklos ataskaita

8.19. Dėl 2019 finansinių metų peržiūrėjome NEAR GD 2019 m. metinę veiklos ataskaitą ir neradome informacijos, kuri galėtų prieštarauti mūsų nustatytiems faktams.

8.20. NEAR GD įvertino, kad su mokėjimais, apimančiais 2019 m. patvirtintas išlaidas (2,8 milijardo eurų), susijusi bendra rizikos veikiama suma sudarė 23,9 milijono eurų (0,84 % 2019 m. patvirtintų išlaidų). Jis įvertino, kad iš šios bendros rizikos veikiamos sumos vėlesniais metais jam įvykdžius patikras bus atlikti 8,8 milijono eurų (36,8 %) pataisymai⁸. Todėl generalinis direktorius deklaravo, kad GD finansinės rizikos pozicija nesiekė 2 % reikšmingumo ribos. Atsižvelgdami į tai, kad neturime reprezentatyviosios imties, kad galėtume įvertinti DFP išlaidų kategorijos „Europos vaidmuo pasaulyje“ klaidų lygį, mes negalime nurodyti, ar šis pareiškimas prieštarauja mūsų audito darbo rezultatams.

⁸ Rizikos veikiama suma užbaigiant programą atitinka rizikos veikiamos sumos atliekant mokėjimą ir apskaičiuotų koregavimų skirtumą (15,1 milijono eurų 2019 m.).

8.21. NEAR GD savo MVA nenurodė LKL tyrimo trūkumų. Vis dėlto jis stengėsi laikytis apdairaus metodo analizuodamas susigrąžinimo pavedimus. Apskaičiuodamas taisomąją gebą jis įtraukė tik sumas, susigrąžintas dėl pažeidimų ir klaidų, nustatytų *ex post*, taip išvengdamas per didelių sumų, atsižvelgiant į mūsų ankstesnes rekomendacijas.

DEVCO GD metinė veiklos ataskaita ir LKL tyrimas

8.22. Mūsų DEVCO GD 2019 m. metinės veiklos ataskaitos ir LKL tyrimo peržiūra išsamiai pateikta mūsų metinėje ataskaitoje dėl 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų.

Išvados ir rekomendacijos

Išvados

8.23. Operacijų imtis buvo sudaryta siekiant prisidėti prie mūsų bendro patikinimo pareiškimo, o ne kad būtų reprezentatyvi DFP 4 išlaidų kategorijos „Europos vaidmuo pasaulyje“ išlaidų atžvilgiu. Todėl šios DFP išlaidų kategorijos klaidų lygio nevertinome (žr. 8.5 dalį). Vis dėlto mums patikrinus operacijas ir sistemas, buvo akcentuotos trys sritys, kurias galima patobulinti.

Rekomendacijos

8.24. 8.2 priede pateikti mūsų tolesnių veiksmų peržiūros, kaip buvo įgyvendintos keturios mūsų 2016 m. metinėje ataskaitoje pateiktos rekomendacijos, kurių atžvilgiu reikėjo imtis neatidėliotinų veiksmų arba kurios turėjo būti įgyvendintos 2019 m., nustatyti faktai. Komisija tris rekomendacijas visiškai įgyvendino, o vieną rekomendaciją įgyvendino iš dalies⁹.

8.25. Remdamiesi šia peržiūra ir savo 2019 m. nustatytais faktais bei išvadomis, pateikiame Komisijai šias rekomendacijas:

8.1 rekomendacija

NEAR GD 2020 m. MVA ir būsimose MVA pateikti LKL tyrimo trūkumus.

Terminas: iki kitos MVA paskelbimo 2021 m. 1 ketvirtį

8.2 rekomendacija

Padidinti pasitikėjimo lygį, kurį NEAR GD naudoja savo dotacijos lygio apskaičiavimo metodikai iki tokio paties lygio, kuris taikomas likusiai LKL populiacijai, kad būtų tiksliau atspindėta didesnė rizika tiesioginio valdymo dotacijų srityje.

Terminas: iki 2021 m. pabaigos

⁹ NEAR GD 2019 m. MVA nepateikė LKL tyrimo apimties.

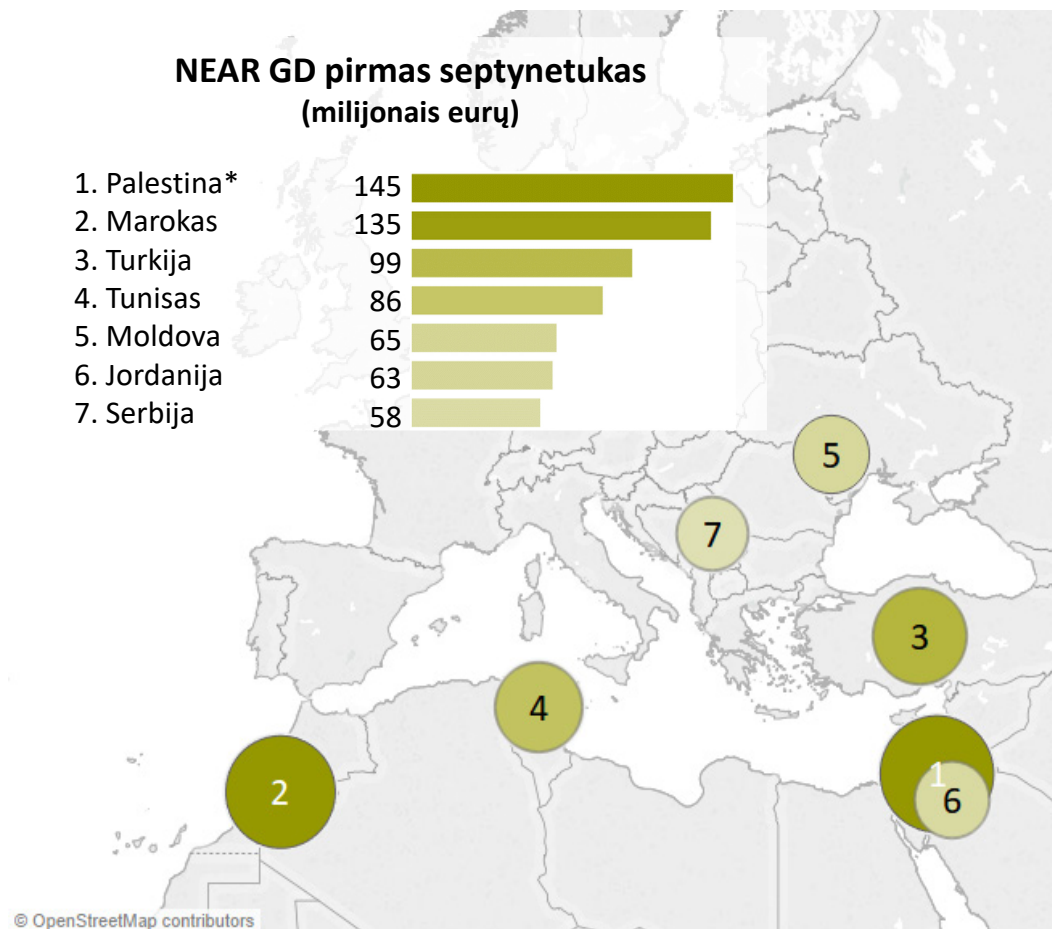
8.3 rekomendacija

Stiprinti NEAR GD, DEVCO GD, ECHO GD, CLIMA GD ir FPI patikras nustatant pasikartojančias klaidas ir užkertant joms kelią (pavyzdžiui, nėra laiko apskaitos sistemų ir ES finansuojamiems projektams prašoma apmokėti netinkamą finansuoti PVM).

Terminas: iki 2021 m. pabaigos

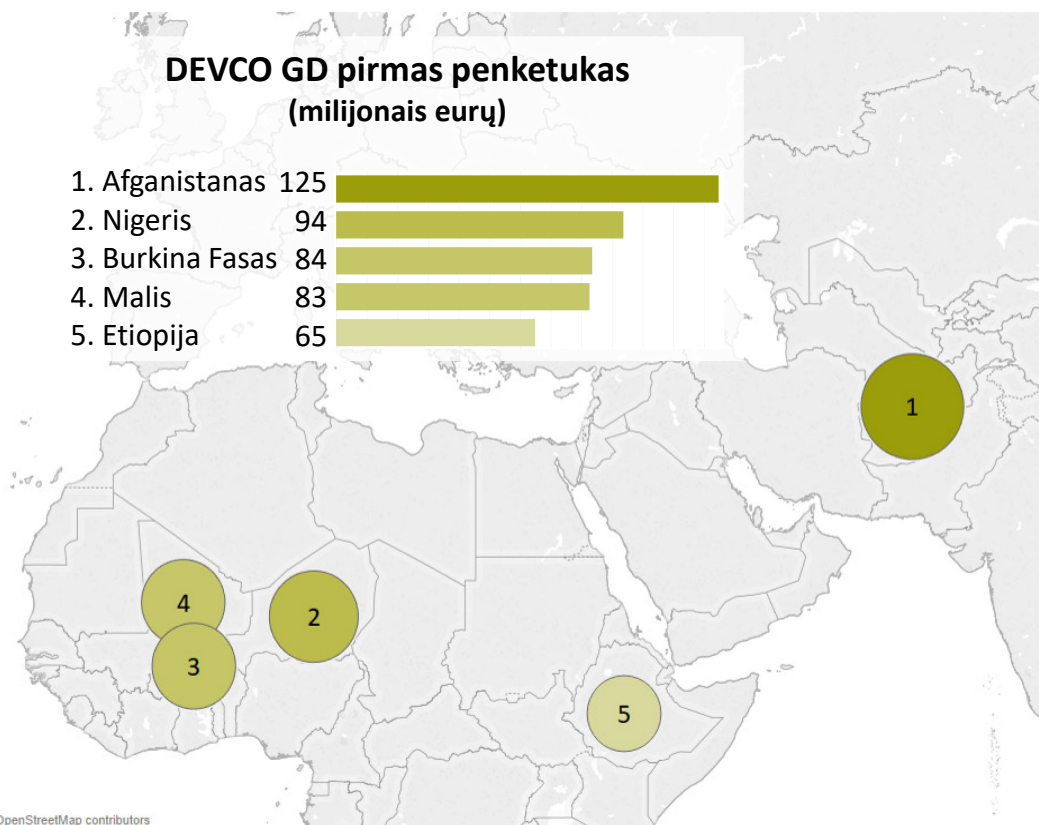
Priedai

8.1 priedas. NEAR GD ir DEVCO GD mokėjimai pagal įgaliojimą

* Šis pavadinimas nereiškia Palestinos Valstybės pripažinimo ir nekeičia valstybių narių atskirų pozicijų šiuo klausimu.

Šaltiniai: Map background ©OpenStreetMap dalininkai, licencijuoti pagal Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 licenciją (CC BY-SA) ir Europos Audito Rūmai, remiantis 2019 m. Europos Sąjungos konsoliduotomis metinėmis finansinėmis ataskaitomis.

Šaltiniai: Map background ©OpenStreetMap dalininkai, licencijuoti pagal Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 licenciją (CC BY-SA) ir Europos Audito Rūmai, remiantis 2019 m. Europos Sąjungos konsoliduotomis metinėmis finansinėmis ataskaitomis.

8.2 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2016	Rekomenduojame NEAR GD: 1 rekomendacija: dirbti kartu su audito institucijomis PNPP II paramą gaunančiose šalyse, siekiant pagerinti jų kompetenciją, visų pirma organizuojant seminarus, kuriant tinklus ir naudojant turimas priemones, pavyzdžiui dvejimą ar techninę pagalbą;	X					
	2 rekomendacija: nustatyti rizikos rodiklius, siekiant pagerinti vertinimą, pagrįstą vidaus kontrolės modeliais, kad būtų galima geriau įvertinti klaidų poveikį;	X					
	3 rekomendacija: kitoje metinėje veiklos ataskaitoje tinkamai pateikti LKL tyrimo apimtį bei įvertintas apatinę ir viršutinę klaidų lygio ribas;		X				
	4 rekomendacija: pagerinti 2017 m. taisomosios gebos skaičiavimą, šalinant šioje metinėje ataskaitoje nustatytus trūkumus.	X					

9 skyrius

Administravimas – DFP 5 išlaidų kategorija

Turinys

	Dalis
Įvadas	9.1.–9.5.
Trumpas aprašymas	9.3.
Audito apimtis ir metodas	9.4.–9.5.
Operacijų tvarkingumas	9.6.–9.12.
Pastabos dėl operacijų imties	9.7.–9.9.
Europos Parlamentas	9.8.
Europos Komisija	9.9.
Pastabos dėl priežiūros ir kontrolės sistemų	9.10.–9.12.
Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas	9.11.–9.12.
Metinės veiklos ataskaitos	9.13.
Pastabos dėl institucijų ir įstaigų	9.14.–9.19.
Sutartininkų skaičiaus ir susijusių biudžeto asignavimų padidėjimas 2012–2018 m.	9.14.–9.19.
Išvada ir rekomendacijos	9.20.–9.22.
Išvada	9.20.
Rekomendacijos	9.21.–9.22.
Priedai	
9.1 priedas. Su „Administravimu“ susijusių operacijų testavimo rezultatai	
9.2 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas	

Įvadas

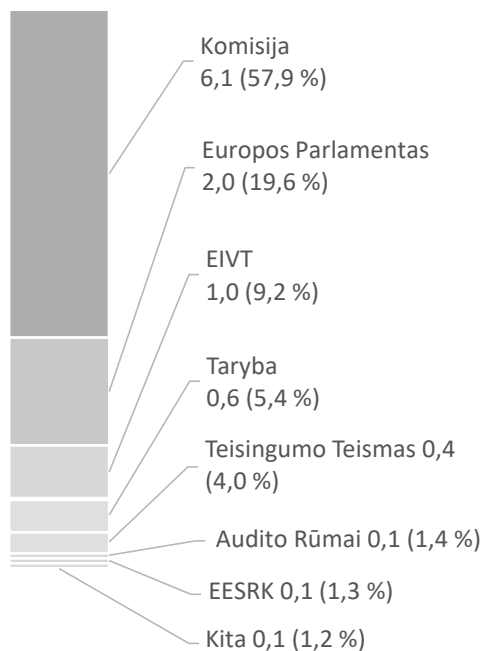
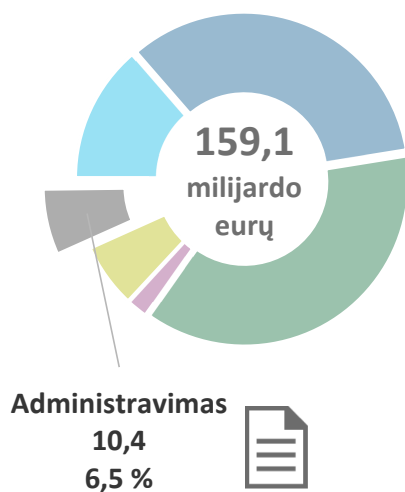
9.1. Šiame skyriuje pateikti mūsų nustatyti su DFP 5 išlaidų kategorija „Administravimas“ susiję faktai. **9.1 langelyje** pateikta ES institucijų ir įstaigų išlaidų pagal šią kategoriją 2019 m. apžvalga.

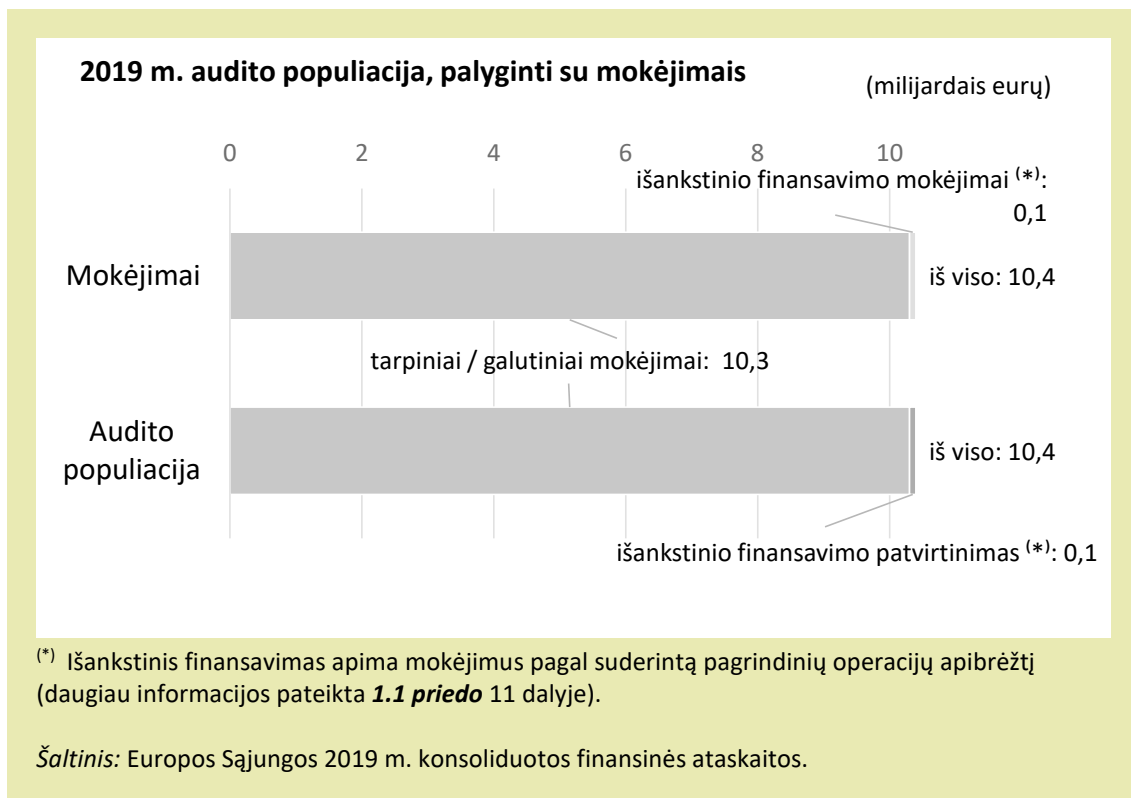
9.1 langelis

DFP 5 išlaidų kategorija „Administravimas“. 2019 m. pasiskirstymas

2019 m. mokėjimai kaip ES biudžeto dalis ir pasiskirstymas

(milijardais eurų)

9.2. Mes teikiame atskiras ataskaitas dėl ES agentūrų ir kitų įstaigų¹ bei Europos mokyklų². Mes nesame įgalioti atlikti finansinį Europos Centrinio Banko auditą.

Trumpas aprašymas

9.3. Administracinės išlaidos sudaro išlaidos žmogiškiesiems ištekliams, kurios sudaro apie 60 % bendros sumos, ir išlaidos pastatams, įrangai, energijai, komunikacijoms ir informacinėms technologijoms. Daugelį metų mūsų atliekamo darbo rezultatai rodo, kad šios išlaidos susijusios su maža rizika.

Audito apimtis ir metodas

9.4. Taikydami **1.1 priede** nustatytą audito metodą ir metodiką, tikrinome šiuos su šia DPF išlaidų kategorija susijusius aspektus:

¹ Mūsų specialiosios metinės ataskaitos dėl agentūrų ir kitų įstaigų skelbiamos Oficialiajame leidinyje.

² Mes pateikiame ataskaitą dėl metinių finansinių ataskaitų Europos mokyklų valdybai, o jos kopijas – Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai.

- a) 45 *operacijų* imtį, kuri buvo sumanyta taip, kad būtų reprezentatyvi visų šios DFP kategorijos išlaidų rūšių atžvilgiu. Į imtį įtrauktos kiekvienos ES institucijos ir įstaigos operacijos. Mūsų tikslas buvo prisidėti prie bendro *patikinimo pareiškimo*, kaip aprašyta **1.1 priede**;
- b) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto, Europos regionų komiteto ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno (EDAPP) priežiūros ir kontrolės sistemas³;
- c) visų institucijų ir įstaigų, tarp jų Komisijos generalinių direktoratų (GD) ir tarnybų, visų pirma atsakingų už administracines išlaidas⁴, metinėse veiklos ataskaitose pateiktą *tvarkingumo* informaciją ir šios informacijos bendrą suderinamumą su mūsų pačių rezultatais;
- d) sutartininkų ir susijusių mokėjimų skaičiaus padidėjimą 2012–2018 m. visose institucijose ir įstaigose (įskaitant vykdomąsias įstaigas, bet neįskaitant ombudsmeno, EDAPP, decentralizuotų agentūrų, bendrųjų įmonių ir Europos inovacijos ir technologijos instituto).

9.5. Mūsų pačių išlaidas auditavo išorės įmonė⁵. Jos atlikto 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų mūsų finansinės būklės ataskaitų audito rezultatai pateikti **9.7** dalyje.

³ Atlikdami auditą patikrinome šiuos konkrečius kiekvienos sistemos elementus: vidaus kontrolės standartus, rizikos valdymą, *ex ante* ir *ex post* kontrolės priemones, išimčių registrą, valdymo priežiūrą, vidaus audito ataskaitas ir kovos su sukčiavimu priemones.

⁴ Žmoniškųjų išteklių ir saugumo GD (HR), Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuro (PMO), Infrastruktūros ir logistikos biuro Briuselyje (OIB) bei Liuksemburge (OIL) ir Informatikos GD (DIGIT).

⁵ Ribotos atsakomybės bendrovė, įmonių auditorė „PricewaterhouseCoopers“.

Operacijų tvarkingumas

9.6. *9.1 priede* pateikta operacijų testavimo rezultatų apžvalga. Iš 45 mūsų tikrintų operacijų, trijose (6,7 %) buvo kiekybiškai įvertinamų *klaidų*. Pagal mūsų kiekybiškai įvertintas klaidas įvertintas klaidų lygis yra žemiau *reikšmingumo ribos*.

Pastabos dėl operacijų imties

9.7. *9.8* ir *9.9* dalyse aptariamai klausimai yra susiję su Europos Parlamentu ir Komisija. Mes nenustatėme jokių konkrečių probleminių klausimų, susijusių su Taryba, Teisingumo Teismu, Audito Rūmais, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, Europos regionų komitetu, Europos ombudsmenu, EDAPP ar Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT).

Europos Parlamentas

9.8. Nustatėme klaidų viename mokėjime vienai Europos politinei partijai. Jos buvo susijusios su išlaidų tinkamumo taisyklių nesilaikymu: nebuvo vykdoma jokia pirkimų procedūra, nėra rašytinių sutartinių dokumentų ir faktiškai patirtas išlaidas pagrindžiančių įrodymų. Anksčiau pranešėme apie panašius operacijų, susijusių su frakcijomis ir Europos politine partija, trūkumus⁶.

Europos Komisija

9.9. Nustatėme mažiau klaidų, susijusių su personalo išlaidomis ir PMO vykdomu išmokų šeimai administravimu, nei ankstesniais metais⁷. PMO jau ištaisė mūsų šiais metais nustatytas klaidas.

Pastabos dėl priežiūros ir kontrolės sistemų

9.10. Išskyrus *9.11* ir *9.12* dalyse iškeltus klausimus, kurie daugiausia susiję su jautrių funkcijų valdymo politika, nenustatėme jokių konkrečių klausimų, susijusių su

⁶ Žr. 2014 m. metinės ataskaitos 9.11 dalį, 2015 m. metinės ataskaitos 9.11 dalį ir 2016 m. metinės ataskaitos 10.15 dalį.

⁷ Žr. 2018 m. metinės ataskaitos 10.8 dalį.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto, Europos regionų komiteto ar EDAPP priežiūros ir kontrolės sistemomis.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

9.11. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) dar nėra parengęs jo vidaus kontrolės standartus atitinkančios jautrių funkcijų politikos. Jis nenustatė jautrių pareigybių ar funkcijų apibrėžties, taip pat neatliko rizikos analizės, kad būtų priimtose riziką mažinančios kontrolės priemonės ir, galiausiai, vidaus judumo politika. Visa tai būtų reikalinga atsižvelgiant į įstaigos dydį ir darbo pobūdį.

9.12. Taip pat nustatėme, kad nuo 2014 m. EESRK nėra atlikęs išsamaus rizikos vertinimo. Tik vienas direktoratas nustatė rizikų jo tikslų įgyvendinimui, tačiau kol kas nepasiūlė kontrolės priemonių, kuriomis tos rizikos būtų sumažintos iki priimtino lygio.

Metinės veiklos ataskaitos

9.13. Mūsų peržiūretose *metinėse veiklos ataskaitose* reikšmingo klaidų lygio nenustatyta.

Pastabos dėl institucijų ir įstaigų

Sutartininkų skaičiaus ir susijusių biudžeto asignavimų padidėjimas 2012–2018 m.

9.14. 2014 m. priėmus peržiūrėtus Tarnybos nuostatus, institucijos ir įstaigos įsipareigojo iki 2018 m. etatų planuose⁸ etatų skaičių (pareigūnų ir laikinųjų darbuotojų) palaipsniui sumažinti 5 %, palyginti su 2012 m. padėtimi. Tai nagrinėjome rengdami savo 2016 m. metinę ataskaitą ir 2017 m. pabaigoje šiuo klausimu paskelbėme skubią atvejo apžvalgą⁹. Atlikdami 2019 m. auditą, atlikome papildomą sutartininkų samdymo 2012–2018 m. analizę (žr. **9.2 langelį**).

9.2 langelis

Tarnybos nuostatai ir sutartininkai

Pagal Kitų ES tarnautojų įdarbinimo sąlygų (toliau – KTJS) 3a ir 3b straipsnius, sutartininkai įdarbinami pagal sutartis, kurios atitinkamai gali būti pakeistos į neterminuotas darbo sutartis arba terminuotas darbo sutartis mažiausiai 3 mėnesių ir daugiausiai 6 metų terminui. Jiems dažnai mokama iš išorės darbuotojams skirto biudžeto ir jie neskiriami į etatų plane nurodytas pareigybes.

Sutartininkai įdarbinami keturiose pareigų grupėse (I PG – IV PG). KTJS 80 straipsnyje pateikiama sutartininkų visų pareigų grupių (PG) ir užduočių, kurias jie gali atlikti, atitikties lentelė:

- I PG – fizinio darbo ir administracinio aptarnavimo užduotys;
- II PG – raštinės ir sekretoriato užduotys, biuro valdymas ir kitos lygiavertės užduotys;
- III PG – vykdomosios užduotys, projektai, apskaita ir kitos lygiavertės techninės užduotys;
- IV PG – administracinės, patariamąsios, kalbinės ir lygiavertės techninės užduotys.

⁸ Etatų plane nustatomas institucijos, įstaigos ar agentūros nuolatinių ir laikinųjų darbuotojų etatų skaičius.

⁹ Žr. mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 10.9–10.13 dalis ir Audito Rūmų apžvalgą Nr. 02/2017: skubi atvejo apžvalga dėl darbuotojų etatų skaičiaus sumažinimo 5 % (www.eca.europa.eu).

9.15. Nustatėme, kad institucijos ir įstaigos¹⁰ sumažino savo etatų planus 1 409 etatais (3 %) ir kartu palaipsniui padidino sutartininkų skaičių. Per šį laikotarpį sutartininkų dalis, palyginti su visais numatytais darbuotojais¹¹, padidėjo nuo 17 iki 22 %¹².

9.16. Sutartininkų skaičiaus padidėjimas metų pabaigoje (žr. [9.3 langelį](#)) įvairiose institucijose, įstaigose ar vykdomosiose įstaigose labai skiriasi. Nors iš dalies taip yra dėl skirtingo subjektų dydžio, tai rodo, kad poveikį darbuotojų skaičiui turi ir naujos užduotys, susijusios su sparčiai kintančiais prioritetais, pavyzdžiui:

- Jungtinis tyrimų centras (JRC) atlieka papildomą darbą kitų Komisijos departamentų ir trečiųjų šalių vardu, o dotacijų gavėjai, kurie anksčiau buvo įdarbinti pagal nacionalinę teisę¹³, pakeičiami dideliu IV pareigūnų grupėje įdarbintų mokslinės ir techninės paramos pareigūnų skaičiumi;
- naujų programų¹⁴, kurias Komisija pavedė vykdyti vykdomosioms įstaigoms, įgyvendinimas, nedarant poveikio biudžetui ir neperkeliant Komisijos darbuotojų;
- Europos Parlamento pagalbinių paslaugų internalizavimas (I PG įdarbinti apsaugos darbuotojai ir vairuotojai);

¹⁰ Šis skirsnis neapima Europos ombudsmeno ir EDAPP darbuotojų skaičiaus.

¹¹ Šiuo atveju darbuotojai apibrėžiami kaip nuolatiniai ir laikinieji pareigūnai, taip pat sutartininkai. Nėra įtraukiami kiti sutartiniai santykiai, pavyzdžiui, vietiniai darbuotojai, laikinieji darbuotojai, deleguotieji nacionaliniai ekspertai, stažuotojai ir t. t.

¹² 2018 m. sutartininkų dalis Komisijoje buvo 21 %, Europos Parlamente – 21 %, EIVT – 24 %, vykdomosiose įstaigose – 77 %. Kitose institucijose ir įstaigose ji buvo daug mažesnė.

¹³ Per 2012–2018 m. laikotarpį, pagal tų metų pabaigos duomenis, JRC IV PG sutartininkų skaičius padidėjo nuo 38 iki 845.

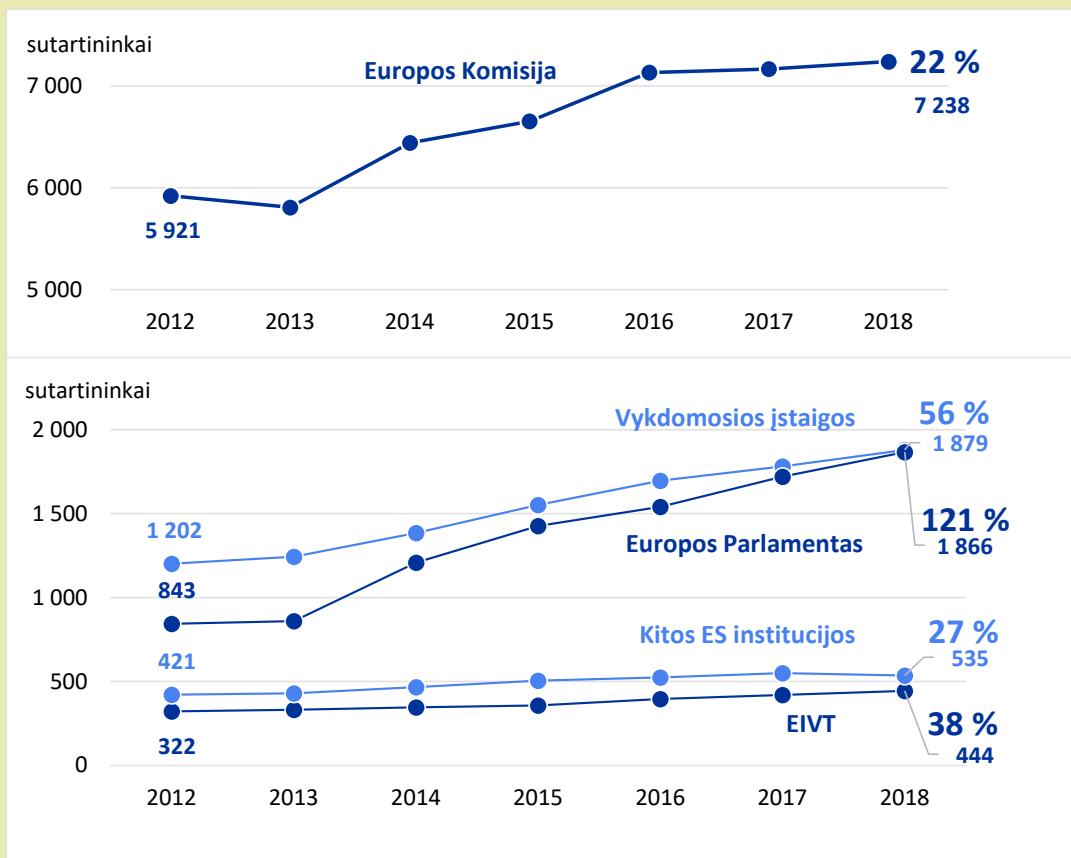
¹⁴ Tarp jų – nauja bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa („Horizontas 2020“) ir kai kurios programos, susijusios su transportu, energetika ir IRT (pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę), konkurencingumu ir MVĮ (COSME), švietimu, kultūra ir pilietiškumu („Kūrybiška Europa“, „Erasmus+“, „Europa piliečiams“), sveikata ir vartotojų reikalais („Geresnis mokymas rūpinantis maisto sauga“, „Sveikata ekonomikos augimui skatinti“ ir Vartotojų programa) ir aplinkos ir klimato politika (LIFE). Žr. 2013 m. rugsėjo 18 d. dokumentą SEC(2013) 493 final „Komunikatas Komisijai dėl 2014–2020 m. programų valdymo perdavimo vykdomosioms įstaigoms“.

- EIVT nustatytos naujos pareigos, visų pirma susijusios su bendra saugumo ir gynybos politika ir kovos su dezinformacija veiksmų planu. EIVT taip pat stiprino ES delegacijų fizinį ir IT saugumą.

9.17. Sutartininkų skaičius padidėjo ir reaguojant į ypatingas ar skubias situacijas, pavyzdžiui, migracijos krizę. Galiausiai, kai kuriose institucijose I PG sutartininkų skaičius padidėjo nuolatinės ir laikinos raštinės / sekretoriato padėjėjų darbo vietas pakeitus sutartininkais.

9.3 langelis

Sutartininkų skaičiaus ES institucijose, įstaigose ir vykdomosiose įstaigose didėjimas 2012–2018 m. (pagal tų metų pabaigos duomenis)

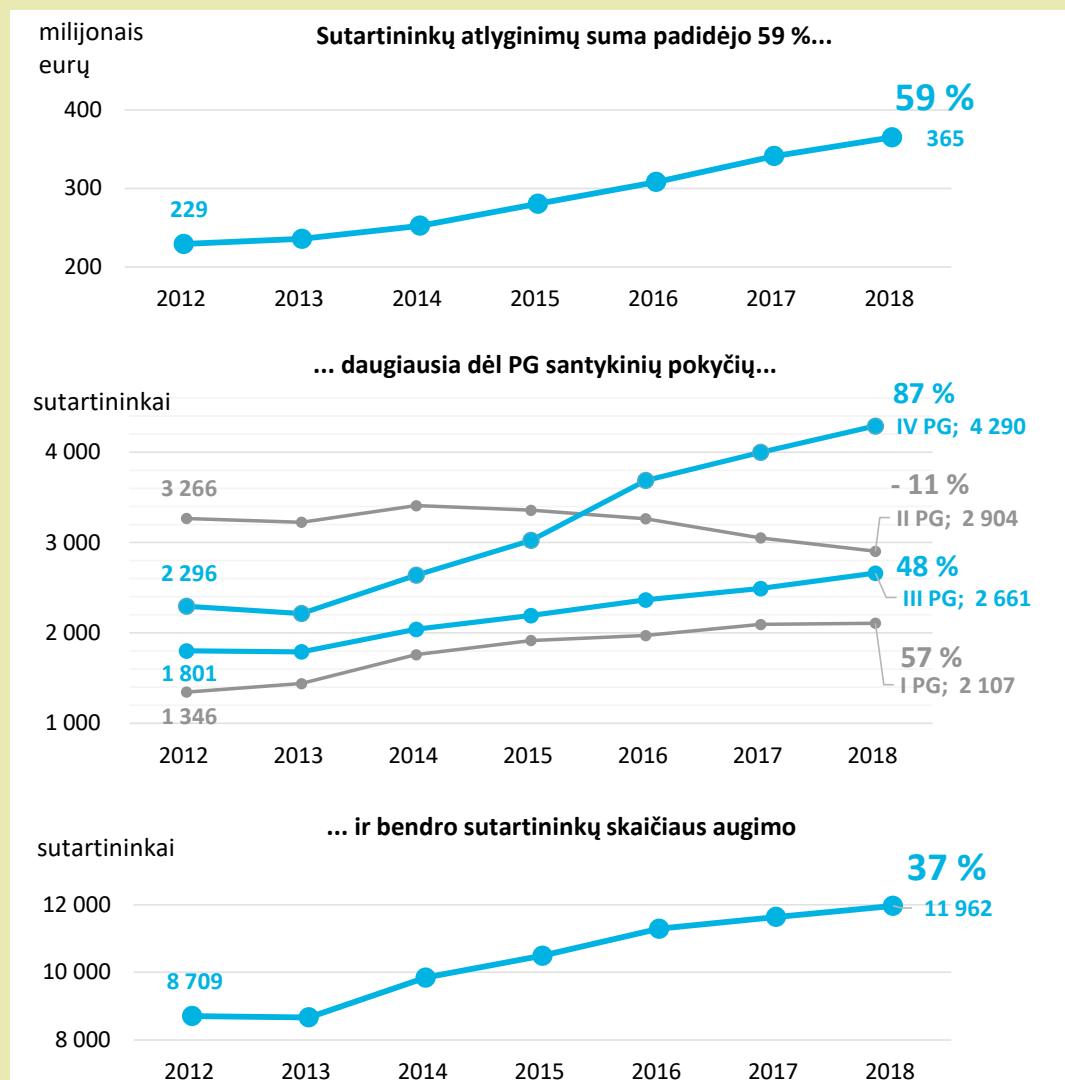

Šaltinis: EAR, remiantis ES institucijų, įstaigų ir vykdomųjų įstaigų pateiktais duomenimis.

9.18. 2018 m. pabaigoje institucijose, įstaigose ir vykdomosiose įstaigose dirbo 11 962 sutartininkai, t. y. 37 % daugiau nei 2012 m. Dauguma jų dirbo Europos Komisijoje, daugiausia IV PG – geriausiai apmokamoje pareigų grupėje. Panašiai vykdomosiose įstaigose – jose dauguma sutartininkų buvo iš III ir IV PG (atitinkamai 763 ir 715). **9.4 langelyje** parodytas metinis kiekvienos pareigų grupės sutartininkų skaičiaus pokytis.

9.4 langelis

Metinis sutartininkų atlyginimų ir darbuotojų skaičiaus pagal pareigų grupes padidėjimas per 2012–2018 m.

Šaltinis: EAR, remiantis ES institucijų, įstaigų ir vykdomųjų įstaigų pateiktais duomenimis.

9.19. Tikrinamu laikotarpiu institucijų, įstaigų ir vykdomųjų įstaigų įdarbintų nuolatinių ir laikinųjų darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos padidėjo 12 %, o bendra mokėjimų sutartininkams suma – 59 %. Abu rodikliai iš esmės didėjo dėl bendro didėjančio darbuotojų skaičiaus, taip pat dėl metinio darbo užmokesčio indeksavimo, darbuotojų paaukštinimų ir lygių pakopų padidinimų. Kiek tai susiję su sutartininkais, didesnę padidėjimą taip pat lėmė III PG ir IV PG darbuotojų skaičiaus tarp visų sutartininkų padidėjimas. Visos nuolatinių ir laikinųjų darbuotojų bei sutartininkų darbo užmokesčio išlaidos padidėjo 15 % – nuo 4 116 milijonų eurų 2012 m. iki 4 724 milijonų eurų 2018 m.

Išvada ir rekomendacijos

Išvada

9.20. Iš bendrų audito įrodymų, kuriuos mes gavome ir pateikėme šiame skyriuje, matyti, kad klaidų lygis srityje „Administravimas“ išlaidose nebuvo reikšmingas (žr. **9.1 priedas**).

Rekomendacijos

9.21. **9.2 priede** pateikti tolesnių veiksmų peržiūros, kaip buvo įgyvendinta mūsų 2016 m. metinėje ataskaitoje Europos Parlamentui dėl frakcijų pateikta rekomendacija, nustatyti faktai. Kadangi 2019 m. mokėjime Europos politinei partijai nustatėme klaidų (žr. **9.8** dalį), manome, kad ši rekomendacija vis dar galioja.

9.22. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2019 m. nustatytus faktus ir išvadą, rekomenduojame, kad:

9.1 rekomendacija – Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas įgyvendintų politiką, susijusią su jautriomis funkcijomis, remdamasis išsamiu rizikos vertinimu, pagal kurį nustatomos riziką mažinančios kontrolės priemonės, atsižvelgiant į Komiteto dydį ir jo darbo pobūdį (žr. **9.11** ir **9.12** dalis).

Terminas: iki 2021 m. pabaigos

Priedai

9.1 priedas. Su „Administravimu“ susijusių operacijų testavimo rezultatai

	2019	2018
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų:	45	45
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	Nėra reikšmingo klaidų lygio	Nėra reikšmingo klaidų lygio

9.2 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2016	Rekomenduojame, kad: 1 rekomendacija. Europos Parlamentas peržiūrėtų frakcijoms skirtų biudžeto asignavimų vykdymo stebėjimo sistemą. Jis taip pat turėtų frakcijoms teikti geresnes gaires ir veiksmingiau stebėti, kaip jos taiko išlaidų leidimo joms išdavimo ir jų apmokėjimo taisykles ir vykdo pirkimų procedūras (žr. 10.15 dalį).			X			

**Institucijų atsakymai dėl metinės
2019 finansinių metų ES biudžeto
vykdymo ataskaitos**

Turinys

		Puslapis
1 skyrius	Patikinimo pareiškimas ir patvirtinamoji informacija	
	Europos Komisijos atsakymai	241
2 skyrius	Biudžeto ir finansų valdymas	
	Konsoliduotieji Europos Komisijos ir Europos investicijų banko atsakymai	250
3 skyrius	Pajamos	
	Europos Komisijos atsakymai	257
4 skyrius	Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	
	Europos Komisijos atsakymai	261
5 skyrius	Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	
	Europos Komisijos atsakymai	268
6 skyrius	Gamtos ištekliai	
	Europos Komisijos atsakymai	276
7 skyrius	Saugumas ir pilietybė	
	Europos Komisijos atsakymai	280
8 skyrius	Europos vaidmuo pasaulyje	
	Europos Komisijos atsakymai	281
9 skyrius	Administravimas	
	Europos Parlamento atsakymai	284
	Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto atsakymai	285

**KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2019 M. METINĖS ATASKAITOS
„INDĖLIS Į 2019 M. METINĘ ATASKAITĄ. 1 SKYRIUS.
PATIKINIMO PAREIŠKIMAS IR PATVIRTINAMOJI INFORMACIJA“ PASTABAS**

IVADAS

Bendras Komisijos atsakymas į 1.1–1.6 dalių pastabas:

2019 m. buvo paskutiniai 2014–2019 m. kadencijos metai, todėl daugiausia dėmesio buvo skirta darbams, susijusiems su J.-C. Junckerio vadovaujamos Komisijos prioritetais, užbaigti ir pasirengimui dirbti su nauja Pirmininkės U. von der Leyen vadovaujama Komisija.

ES biudžetas padeda stiprinti Europos ekonomiką ir didinti jos atsparumą.

Komisija mano, jog **labai svarbu užtikrinti, kad ES biudžetas būtų naudojamas atsakingai ir teisingai** ir bendradarbiauti su visomis susijusiomis šalimis, nes taip įmanoma pasiekti apčiuopiamų praktinių rezultatų.

Komisija **atidžiai stebi, kaip vykdomas ES biudžetas**. Jei nustatoma, kad valstybės narės, tarpininkai ar galutiniai paramos gavėjai netinkamai išleido ES lėšas, Komisija nedelsdama imasi veiksmų šioms klaidoms ištaisyti ir prireikus susigražina lėšas.

Komisija atidžiai išnagrinėjo Europos Audito Rūmų metinę ataskaitą. Ši ataskaita, kaip ir anksčiau, padės toliau siekti aukščiausių finansų valdymo standartų. Komisija stengiasi **nustatyti tinkamą žemo klaidų lygio, greitų mokėjimų ir pagrįstų kontrolės išlaidų** pusiausvyrą.

Dėl Europos Audito Rūmų ir Komisijos pastangų ES biudžeto finansinis valdymas ilgainiui pagerėjo, o klaidų lygis, išskyrus kai kurias konkrečias politikos sritis, pastaraisiais metais sumažėjo ir priartėjo prie 2 proc. reikšmingumo ribos.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

Klaidų vis dar pasitaiko tam tikrų rūšių išlaidose

1.18. a) kalbant apie ES biudžeto **pajamas**, Komisija sutinka su Europos Audito Rūmais, kad šioje srityje **reikšmingų klaidų nėra**.

Tradicinių nuosavų išteklių klausimu Komisija tobulina patikrinimų planavimo rizikos vertinimą ir toliau stengiasi greitai išspręsti ilgai sprendžiamus klausimus (tai priklauso ir nuo valstybių narių bendradarbiavimo).

Be to, Komisija ėmėsi svarbių veiksmų, kad padėtų ES lygmeniu nustatyti rizikingiausius ekonominės veiklos vykdytojus atliekant auditus po prekių išleidimo, pažymėdama sandorius, kurie pagal finansinės rizikos kriterijus laikomi keliančiais finansinę riziką, ir atnaujinama Muitinės audito vadovą. Ji glaudžiai bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, kad rastų sprendimų, kaip nustatyti importuotojus, veikiančius kitose valstybėse narėse nei ta, kurioje įsteigta jų būstinė. Tolesnė pažanga bus padaryta tuomet, kai bus sukurta ES masto duomenų bazė, apimanti visą importą (žr. Komisijos atsakymus į 3.11–3.15 dalių pastabas).

b) kalbant apie ES biudžeto **išlaidas**, pačios Komisijos apskaičiuotas **2019 m. atitinkamų išlaidų rizikos atliekant mokėjimus įvertis yra 2,1 proc.** Tai iš tiesų šiek tiek viršija 2 proc. reikšmingumo ribą.

Tačiau, atsižvelgdama į **daugiametį savo išlaidų pobūdį** ir kontrolės strategijas, Komisija, kaip ES biudžeto valdytoja, gali taikyti pataisas iki finansavimo programos užbaigimo. Kad galėtų į tai atsižvelgti, Komisija taip pat įvertina riziką užbaigiant programą, o ji atitinka riziką atliekant mokėjimą, atėmus apskaičiuotas būsimas atitinkamų išlaidų ir (arba) programų segmentų pataisas.

Apskaičiuota, kad **užbaigiant programas rizika sudaro 0,7 proc.** viso 2019 m. ES biudžeto. Tai gerokai mažiau nei 2 proc. reikšmingumo riba, ir atitinka tiek nuo 2016 m. ankstesniais metais pasiektus lygius, tiek Komisijos tikslą.

Tai rodo, kad Komisijai ir valstybėms narėms suteikus laiko pasinaudoti savo taisomaisiais pajėgumais, o Komisijai – naudotis turimomis priežiūros priemonėmis laikantis įsipareigojimų pagal skirtingus sektorių teisinius pagrindus, reali rizika užbaigiant programą galiausiai bus gerokai mažesnė nei 2 proc. net kiekvienais ataskaitiniais metais.

Kalbant apie **didelės rizikos išlaidas**, sudėtingos taisyklės iš tiesų prisideda prie didesnės klaidų rizikos. Todėl Komisija nuolat stengiasi kuo labiau supaprastinti taisykles ir dažniau taikyti paprastesnius įgyvendinimo mechanizmus, pavyzdžiui, supaprastintą išlaidų apmokėjimą. Biurokratizmo paramos gavėjams ir sudėtingumo mažinimas buvo vienas iš pagrindinių principų, kuriuo vadovavosi Komisija teikdama pasiūlymus dėl kitos daugiametės finansinės programos, kurioje taip pat atsižvelgta į ankstesniais metais Europos Audito Rūmų pateiktas rekomendacijas.

Komisija, kaip ES biudžeto valdytoja, tinkamai pritaiko savo bendrą metodiką įvairių išlaidų sričių rizikos, kontrolės ir valdymo aplinkos ypatumams, kad galėtų veiksmingai vykdyti ataskaitų teikimo prievoles ir apsaugoti ES biudžetą (taip pat žr. Komisijos atsakymą į 1.34 dalies pastabas).

Remdamasi savo pačios atliktu išsamiau kiekvienos programos valdymo vertinimu (žr. 2019 m. metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą, p. 61–62), Komisija mano, kad **su rizika atliekant mokėjimą susijusios sumos, mažesnės nei 2 proc. reikšmingumo riba, sudaro 54 proc. atitinkamų išlaidų, o didesnės nei 2 proc. – 46 proc. išlaidų.** Kalbant apie išlaidas, kurios laikomos didelės rizikos, Komisija, remdamasi savo rizikos vertinimu, atidžiai nustato tas programas, kurias ji laiko didelės rizikos, ir tas, kurios, jos nuomone, yra mažos rizikos (t. y. įvertintas klaidų lygis yra mažesnis nei 2 proc. reikšmingumo riba). Tai padeda Komisijai prieiti prie išvados, kad šiek tiek mažiau nei pusė atitinkamų išlaidų yra paveiktos reikšmingo klaidų lygio. (Taip pat žr. Komisijos atsakymus į 1.21–25, 29 ir 44 dalių pastabas.).

Galiausiai Komisija su pasitenkinimu pažymi, kad **gamtos išteklių** politikos srityje toliau stebima klaidų lygio mažėjimo tendencija: jis dar sumažėjo iki įvertinto 1,9 proc. klaidų lygio, kuris nesiekia reikšmingumo ribos. Tai atitinka klaidų lygius, paskelbtus Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD, Jūrų reikalų ir žuvininkystės GD, Aplinkos GD ir Klimato politikos GD 2019 m. metinėse veiklos ataskaitose, kaip nurodyta Komisijos atsakyme į 6.8 dalies pastabas.

Taisyklių sudėtingumas ir tai, koku būdu yra išmokamos ES lėšos, turi poveikį klaidų rizikai

Bendras Komisijos atsakymas į 1.19 ir 1.20 dalių pastabas:

Pirma įtrauka. Komisija palankiai vertina tai, kad Europos Audito Rūmai ir Komisija **priėjo prie tos pačios išvados, jog mažos rizikos** (daugiausia teisėmis į išmokas grindžiamose) **išlaidose ir toliau nėra reikšmingų klaidų.**

Antra įtrauka. Komisija taip pat mano, kad **klaidų rizika didėja dėl sudėtingų taisyklių**. Todėl Komisija nuolat stengiasi kuo labiau supaprastinti taisykles ir dažniau taikyti paprastesnius įgyvendinimo mechanizmus, pavyzdžiui, supaprastintą išlaidų apmokėjimą. Biurokratizmo paramos gavėjams ir sudėtingumo mažinimas buvo vienas iš pagrindinių principų, kuriuo vadovavosi Komisija teikdama pasiūlymus dėl kitos daugiamečių finansinės programos, kurioje, be kita ko, atsižvelgta į ankstesniais metais Europos Audito Rūmų pateiktas rekomendacijas. Tačiau Komisija taip pat siekia nustatyti plataus užmojo tikslus, kad programų rezultatai būtų geresni. Sudėtingos sąlygos ir tinkamumo finansuoti taisyklės yra neatsiejamos nuo atitinkamos politikos arba taikomos tais atvejais, kai, norint pasiekti plataus užmojo politikos tikslus, būtina tikslingai skirti pagalbą arba laikytis pagrindinių bendrosios rinkos principų (viešųjų pirkimų arba valstybės pagalbos taisyklių). Todėl teisėtumas ir tvarkingumas turi būti derinami su siekiamais politikos tikslais, kartu atsižvelgiant į įgyvendinimo išlaidas.

Komisija įvairiais veiksmais teikia paramą visoms valstybių narių įgyvendinančiosioms institucijoms ir kitiems įgyvendinantiems partneriams, rengdama susitikimus ir rekomendacines pastabas, taip pat tikrina, ar be jos pačios atliekamų auditų papildomai atliekamų auditų pakanka, kad būtų galima geriau užkirsti kelią klaidoms ir jas ištaisyti ir apskritai sustiprinti valstybių narių pajėgumus laikytis dabartinio programavimo laikotarpio nuostatų.

Visų pirma įgyvendinant ir nuolat atnaujinant viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos veiksmų planus, sanglaudos srityje vykdomais veiksmais daugiausia dėmesio skiriama poreikiui pirmenybę teikti supaprastintam išlaidų apmokėjimui ir skatinti didesnę skaidrumą bei administracinius pajėgumus viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos procedūrų srityje.

Daugiau kaip pusė mūsų audito populiacijos yra paveikta reikšmingų klaidų

Bendras Komisijos atsakymas į 1.21 ir 1.22 dalių pastabas:

Komisija taiko **pagal riziką diferencijuotos kontrolės strategijas**, daugiau pastangų skirdama didelės rizikos programoms ir išlaidoms.

Remdamasi savo pačios atlikta išsamia kiekvienos programos valdymo analize (žr. 2019 m. metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą, p. 61–62), Komisija mano, kad su rizika atliekant mokėjimą susijusios sumos, nesiekiančios 2 proc. reikšmingumo ribos, sudaro 54 proc. visų atitinkamų išlaidų, o viršijančios 2 proc. – 46 proc. išlaidų. Todėl **Komisija laikosi nuomonės, kad šiek tiek mažiau nei pusė atitinkamų išlaidų yra paveiktos reikšmingo klaidų lygio**.

Tai susiję su: Europos regioninės plėtros fondu ir Sanglaudos fondu (ne daugiau kaip 3,8 proc.); Europos socialiniu fondu (ne daugiau kaip 2,4 proc.); gamtos išteklių srityje su: rinkos priemonėmis ir kaimo plėtra (2,7 proc.); programos „Horizontas 2020“ mokslinių tyrimų dotacijomis; kitomis sudėtingomis dotacijomis.

Dėl taikomų (rizika grindžiamų) kontrolės priemonių, susijusių su išlaidomis, kurios laikomos didelės rizikos, Komisija atidžiai nustato programas, kurias ji laiko didelės rizikos, ir programas, kurias laiko mažos rizikos (t. y., kai įvertintas klaidų lygis yra mažesnis nei 2 proc. reikšmingumo riba). Išlaidos, kurios laikomos mažos rizikos, *pavyzdžiui*, susijusios su kai kuriais programos „Horizontas 2020“ segmentais (programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmi“, Europos mokslinių tyrimų tarybos dotacijos) ir kitomis išlaidomis, priskiriamomis prie kategorijos „Konkurencingumas“ (Europos kosmoso agentūra ir Pasaulinės navigacijos palydovų sistemos agentūra, Europos infrastruktūros tinklų priemonė, „Erasmus+“), taip pat su didele dalimi kategorijos „Europos vaidmuo pasaulyje“ išlaidų.

1.23. Kalbant apie išlaidų kategoriją „**Sanglauda**“, Komisija atkreipia dėmesį, kad Europos Audito Rūmų apskaičiuotas klaidų lygis šioje kategorijoje yra mažesnis nei praėjusiais metais.

Komisija metinėje valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitoje (MVVRA) ir metinėje veiklos ataskaitoje (MVA) nurodo sanglaudos politikos klaidų intervalą, kuris atitinka Europos Audito Rūmų apskaičiuotą klaidų intervalą. Komisija mano, kad jos išsamus vertinimas atspindi pagrįstą ir teisingą kiekvienos programos ir bendrai visų programų klaidų lygio įvertį. Komisija taip pat nurodo klaidų intervalus, įskaitant didžiausią riziką (blogiausią scenarijų), kuriuos po išsamios kiekvienos iš 420 programų padėties analizės 2019 m. MVVRA ir MVA atskleidė Regioninės ir miestų politikos GD ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD. ERPF ir SF klaidų lygis svyruoja nuo 2,7 proc. iki 3,8 proc., o ESF – nuo 1,7 proc. iki 2,4 proc.

Kaip visuomet, Komisija imasi tolesnių veiksmų dėl visų savo tarnybų ir Europos Audito Rūmų nustatytų klaidų ir prireikus paprašys atlikti papildomas finansines pataisas. Ji taip pat kartu su atitinkamomis audito institucijomis išnagrinės pagrindines šių išlikusių problemų priežastis ir tai, kaip jas būtų galima toliau spręsti. Galiausiai Komisija pažymi, jog ji turi reikiamas priemones, kad galėtų nustatyti rizikingas programas arba programų dalis ir imtis papildomų taisomųjų priemonių, įskaitant, jei reikia, papildomas finansines pataisas, siekiant ilgainiui užtikrinti, kad kiekvienais ataskaitiniais metais visų programų likutinis klaidų lygis būtų mažesnis nei 2 proc.

Kalbant apie veiksmus klaidoms mažinti, Komisija valstybėms narėms parengė atnaujintas 2014–2020 m. programavimo laikotarpio gaires. Šių gairių ir reikalavimo taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą tikslas – dar labiau pagerinti valdymo patikrinimų kokybę.

Komisija parengė viešųjų pirkimų veiksmų planą, kuris nuo 2014 m. buvo kelis kartus atnaujintas, ir bendrą valstybės pagalbos veiksmų planą. Šiais veiksmais siekiama padėti administratoriams ir ES lėšų gavėjams tobulinti savo viešųjų pirkimų praktiką ir mažinti pažeidimų, susijusių su valstybės pagalbos taisyklių taikymu, riziką vykdant mokymo programas ir skleidžiant atitinkamą informaciją ESI fondų suinteresuotiesiems subjektams.

1.24. **Gamtos išteklių** klausimu Komisija yra patenkinta Europos Audito Rūmų išvada (6 skyriaus 6.11 dalies pastabos), kad EŽŪGF tiesioginėse išmokose, sudarančiose 70 proc. su gamtos ištekliais susijusių išlaidų, ir toliau nėra reikšmingų klaidų, o įvertintas klaidų lygis visame šiame skyriuje yra žemiau reikšmingumo lygio. Ši išvada atitinka pačios Komisijos valdymo vertinimą (žr. tiesioginių išmokų klaidų lygį, nurodytą Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD 2019 m. metinėje veiklos ataskaitoje ir pateiktą 2019 m. MVVRA).

Komisija taip pat mano, kad didesnės rizikos išlaidos yra susijusios su rinkos priemonėmis (2,8 proc. rizika atliekant mokėjimą) ir kaimo plėtra (2,7 proc. rizika atliekant mokėjimą).

Tačiau remdamasi savo pačios atliktu išsamiu kiekvienos programos valdymo vertinimu (žr. 2019 m. metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą, p. 61–62), Komisija mano, kad Jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas (EJRŽF) yra mažos rizikos, nes jo rizika atliekant mokėjimą yra mažesnė nei 2 proc.

1.25. Kalbant apie išlaidų kategoriją „**Konkurencingumas**“, Komisija mano, kad didesnės rizikos išlaidos pagal šį skyrį yra susijusios su programos „Horizontas 2020“ dalimis, ir pritaria nuomonei dėl pagrindinių klaidų šaltinių.

Tačiau remdamasi savo pačios atliktu išsamiu kiekvienos programos valdymo vertinimu (žr. 2019 m. metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą, p. 61–62), Komisija mano, kad kai kurios išlaidų kategorijų „Moksliniai tyrimai“ ir (arba) „Konkurencingumas“ programų dalys (programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmai“; Europos mokslinių tyrimų tarybos dotacijos; Europos kosmoso

agentūra ir Pasaulinės palydovinės navigacijos sistemos agentūra; Europos infrastruktūros tinklų priemonė, „Erasmus+“) yra mažos rizikos, atsižvelgiant į tai, kad jų įvertinta rizika atliekant mokėjimą yra mažesnė nei 2 proc.

1.26. Kalbant apie išlaidų kategoriją „**Europos vaidmuo pasaulyje**“, remdamasi savo pačios atliktu išsamiu valdymo vertinimu pagal kiekvieną programą (žr. 2019 m. metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą, p. 61–62), Komisija mano, kad mažesnės rizikos išlaidos pagal šį skyrių neapsiriboja vien paramos biudžetui segmentu.

Kaip skaidriai nurodyta išorės santykių generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose, daugumos tiesioginio ir netiesioginio valdymo segmentų rizika atliekant mokėjimą yra nedidelė (išskyrus EKP ir PNPP tiesioginio valdymo dotacijas, dėl kurių Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD pateikė išlygą ir parengė veiksmų planą).

Tinkamumo finansuoti klaidos vis dar labiausiai prisideda prie įvertinto didelės rizikos išlaidų klaidų lygio

1.27. Komisija sutinka, kad dėl sudėtingų taisyklių iš tiesų klaidų rizika yra didesnė. Todėl Komisija nuolat stengiasi kuo labiau supaprastinti taisykles ir dažniau taikyti paprastesnius įgyvendinimo mechanizmus, pavyzdžiui, supaprastintą išlaidų apmokėjimą. Biurokratizmo paramos gavėjams ir sudėtingumo mažinimas buvo vienas iš pagrindinių principų, kuriuo vadovavosi Komisija teikdama pasiūlymus dėl kitos daugiametės finansinės programos, kurioje taip pat atsižvelgta į ankstesniais metais Europos Audito Rūmų pateiktas rekomendacijas.

1.28. Bendras Komisijos atsakymas į 1.27 ir 1.28 dalių pastabas:

Kadangi ES išlaidų programos iš esmės yra daugiametės, susijusios **kontrolės sistemos ir valdymo ciklai taip pat apima daug metų**. Tai reiškia, kad nors tam tikrais metais gali būti nustatytos klaidos, jos ištaisomos einamaisiais arba vėlesniais metais po mokėjimo – iki užbaigimo laiko programų gyvavimo ciklo pabaigoje. 2019 m. **patvirtintos taisomosios priemonės siekė 1,5 mlrd. EUR** (25 proc. daugiau nei 2018 m.). Jos daugiausia susijusios su klaidomis, darančiomis poveikį ankstesniais metais atliktiems mokėjimams.

Kalbant apie sanglaudą, 2019 m. audito institucijos antrus metus pranešė apie pažeidimus, nustatytus atliekant operacijų auditą pagal bendrą tipologiją, dėl kurios susitarta su Komisija ir kuria bendrai naudojasi valstybės narės.

Dauguma audito institucijų ir Komisijos nustatytų pažeidimų yra susiję su tomis pačiomis pagrindinėmis Europos Audito Rūmų nustatytomis kategorijomis: netinkamos finansuoti išlaidos, viešųjų pirkimų klausimai, nepakankama audito seka. Tai rodo, kad audito institucijos tinkamai nustato įvairių tipų pažeidimus, kurie prisideda prie klaidų lygio, tačiau ne visais atvejais. Tai susiję su sudėtingais projektais ir taisyklėmis.

Komisija kartu su atitinkamomis audito institucijomis toliau analizuoja pagrindines šių išlikusių problemų priežastis ir tai, kaip jas būtų galima toliau spręsti.

Bendros žemės ūkio politikos išlaidų atveju nustatytos priežastys ir susijusios mokėjimo agentūros, o kai buvo manoma, kad reikia, paprašyta parengti veiksmų planus.

Kalbant apie programą „Horizontas 2020“, Komisija ėmėsi tokių veiksmų kaip pavyzdinio dotacijos susitarimo supaprastinimas, aiškesnis informavimas apie tinkamumo finansuoti taisykles ir tolesnis finansavimo vienkartinėmis išmokomis pratęsimas.

Mes neradome reikšmingo klaidų lygio mažos rizikos išlaidose

1.30. Remdamasi savo pačios atliktu išsamiu kiekvienos programos valdymo vertinimu (žr. 2019 m. metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą, p. 61–62), Komisija mano, kad finansavimo programos (jų dalys), kurios turi būti laikomos mažos rizikos, t. y. susijusi rizika atliekant mokėjimą yra mažesnė nei 2 proc., 2019 m. sudarė 80 mlrd. EUR, arba 54 proc. atitinkamų išlaidų.

Jas sudaro: žemės ūkis – tiesioginės išmokos; Jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas; programa „Marie Skłodowskos-Curie veiksmi“; Europos mokslinių tyrimų tarybos dotacijos; Europos kosmoso agentūra ir Pasaulinės palydovinės navigacijos sistemos agentūra; Europos infrastruktūros tinklų priemonė; „Erasmus+“; Prieiglosčio, migracijos ir integracijos fondas; parama biudžetui, subsidijos, administracinės išlaidos ir t. t.

Kalbant apie paramą biudžetui, Komisija pabrėžia, kad parama biudžetui ES nepriklausančioms šalims yra vien veiklos rezultatais grindžiamas finansavimas, pagal kurį išmokos priklauso nuo to, ar prieš atliekant mokėjimą laikomasi visų bendrųjų tinkamumo kriterijų ir konkrečių veiklos rodiklių. Paramos biudžetui sutartys sustabdomos arba nutraukiamos, kai šios sąlygos nebetenkinamos. Todėl parama yra glaudžiai susijusi su rezultatais, o ne su teisėmis į išmokas.

Komisijos tvarkingumo informacija

1.32. Komisija **pakartoja remianti Europos Audito Rūmų iniciatyvą rengiant patikinimo pareiškimą daugiau naudotis informacija apie teisėtumą ir tvarkingumą, kurią Komisija teikia integruotose finansinėse ir atskaitomybės ataskaitose, ypač dabar, kai abiejų institucijų išvados formuluojamos panašiai.** Nuo pat pradžių Komisija konstruktyviai pritarė Europos Audito Rūmų sprendimui ir glaudžiai su jais bendradarbiavo, visų pirma įgyvendindama bandomąjį metodą sanglaudos srityje ir siūlydama idėjų, kaip įveikti kai kuriuos iš šių sunkumų. Pasinaudodama įgyta patirtimi ir padaryta pažanga, Komisija toliau remia Europos Audito Rūmų metodą, pagal kurį, atliekant sanglaudos išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo peržiūrą, remiamasi nacionalinių valdžios institucijų atliktų auditų rezultatais.

Kalbant apie Europos Audito Rūmų bandomąjį projektą išlaidų kategorijos „Sanglauda“ srityje, Komisijos tarnybos audito informaciją savo patikinimo procesui apie daugumą šios kategorijos politikos programų gauna laiku ir ji yra patikima. Tačiau reikalaujami patikrinimai (audito ciklas) gali užtrukti ilgiau nei metus. Informacija apie patvirtintus klaidų lygius (daugumoje programų) ir apie keletą klaidų lygių, kurių dar nebuvo galima patvirtinti, kasmet visiškai skaidriai atskleidžiama atitinkamų generalinių direktoratų MVA. Be to, nacionaliniai ir ES auditai teisiškai gali būti atliekami bent trejus metus po tų metų, kuriais buvo pateiktos sąskaitos. Tai svarbu tam, kad Komisija galėtų įgyvendinti savo įsipareigojimus, susijusius su ES biudžeto vykdymu pagal daugiametes programas.

Be to, kai dėl prieštarų procesų neįmanoma gauti galutinių audito rezultatų iki kitos MVA, Komisijos tarnybos laikosi atsargaus požiūrio į praneštą vidutinį likutinės rizikos lygį ir audito nuomonę ir svarsto blogiausią scenarijų, susijusį su pagrindiniu veiklos rezultatų rodikliu dėl teisėtumo ir audito nuomonėmis metinėse veiklos ataskaitose. Tokių programų atveju reikia papildomų audito įrodymų, kad būtų galima patikrinti, ar pildosi su pranešta rizika susijęs blogiausias scenarijus. Taip pat žr. Komisijos atsakymus, pateiktus į 5 skyriaus 5.52 ir 5.58 dalių pastabas.

Komisija yra pasirengusi tęsti diskusijas, kad būtų sudarytos sąlygos, būtinos šiam procesui tęsti, kartu tinkamai atsižvelgdama į esamą teisinę sistemą, įvairių išlaidų programų ypatumus ir jų daugiametį pobūdį.

Bendras Komisijos atsakymas į 1.33 ir 1.34 dalių pastabas:

Komisija, kaip ES biudžeto valdytoja, atlieka konkretų vaidmenį ir atitinkamai formuoja požiūrį į ES lėšų kontrolę. Šis požiūris skiriasi nuo požiūrio, kurio Audito Rūmai laikosi atlikdami savo auditoriaus vaidmenį. Dėl to abiejų institucijų klaidų lygio vertinimas gali šiek tiek skirtis.

Komisijos pateiktas viso ES biudžeto rizikos atliekant mokėjimą įvertis (nurodytas MVVRA) gautas susumavus įvairią riziką atliekant mokėjimus (atskleista MVA).

Be rizikos atliekant mokėjimą, Komisija taip pat pateikia ir įvertina riziką užbaigiant programą, t. y. klaidų, kurios liks programų gyvavimo ciklo pabaigoje, kai bus atliktos visos *ex post* patikros ir pataisos (tos, kurios bus atliekamos nuo ataskaitos pateikimo iki programos gyvavimo ciklo pabaigos), įvertį.

Iš tiesų, atsižvelgdama į daugiamečių savo išlaidų pobūdį ir jų kontrolės strategijas, Komisija, kaip ES biudžeto valdytoja, gali taikyti pataisas iki finansavimo programos užbaigimo.

Tai rodo, kad Komisijai ir valstybėms narėms suteikus laiko pasinaudoti savo taisomaisiais pajėgumais, o Komisijai – naudotis turimomis priežiūros priemonėmis laikantis įsipareigojimų pagal skirtingus sektorių teisinius pagrindus, reali rizika užbaigiant programą galiausiai bus gerokai mažesnė nei 2 proc. net kiekvienais ataskaitiniais metais.

1.34. Komisijos 2019 m. rizikos atliekant mokėjimą įvertis yra 2,1 proc., o tai atitinka Europos Audito Rūmų apskaičiuotą intervalą.

Yra tam tikrų problemų dėl Komisijos įverčių komponentų

Bendras Komisijos atsakymas į 1.35 dalies ir 1.11 langelio pastabas:

1.11 langelis. Kalbant apie BŽŪP pagal išlaidų kategoriją „Gamtos ištekliai“, Komisija patvirtina, jog, jos nuomone, būtina koreguoti valstybių narių kontrolės rezultatus, kad būtų galima įvertinti riziką atliekant mokėjimą. Šie koregavimai grindžiami sertifikavimo įstaigų darbo rezultatais (jie, Komisijos nuomone, gerokai pagerėjo) ir pačios Komisijos atliktais audитами, taip užtikrinant patikimą įvertinto klaidų lygio vertinimą. Taip pat žr. Komisijos atsakymus į 6.30 ir 6.31 dalių pastabas.

Komisija su pasitenkinimu pažymi, kad 1,9 proc. BŽŪP išlaidų rizika atliekant mokėjimą atitinka Europos Audito Rūmų įvertintą klaidų lygį išlaidų kategorijoje „Gamtos ištekliai“.

Kalbant apie išlaidų kategoriją „Sanglauda“, Komisija pabrėžia, kad tuo metu, kai pasirašomos metinės veiklos ataskaitos, visos išlaidos, deklaruotos kalendoriniais metais, už kuriuos teikiamos ataskaitos, padengiamos iš sulaikytos 10 proc. tarpinių mokėjimų sumos. Komisija jau atnaujino savo pagrindinį veiklos rezultatų rodiklį dėl teisėtumo (5 PVR) 2018 m. MVA pagal Europos Audito Rūmų 2017 m. metinės ataskaitos 4 rekomendaciją. Komisija nuodugniai peržiūri audito institucijų praneštus klaidų lygius ir prireikus juos padidina, taip pat atsižvelgdama į papildomus neaiškumus, susijusius su keliomis programomis, apskaičiuoja rizikos intervalą, įskaitant blogiausią scenarijų (žr. Komisijos atsakymus į 1.23 ir 1.32 dalių pastabas).

Kalbant apie išlaidų kategoriją „Europos vaidmuo pasaulyje“, kaip nurodyta šios metinės ataskaitos 8 skyriuje (8.16 dalyje), 2019 m. Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD likutinio klaidų lygio (LKL) tyrime nebuvo pateikta jokių įvertinimų ir tik 3 iš 357 operacijų buvo įvertintos 2019 m. Vystymosi ir bendradarbiavimo GD LKL tyrime. Pagal LKL vadovą įvertinimas gali būti atliekamas tik tada, kai dėl logistinių ar teisinių priežasčių nepateikiami dokumentai. Visais kitais atvejais nustatoma kiekybiškai įvertinta klaida.

Komisija pažymi, kad 2019 m. Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD LKL tyrime visiškai pasikliojimas sumažėjo, ir mano, kad nebuvo per daug pasikliauta kitų auditorių atliekamu kontrolės darbu. Pagrįstais atvejais priimami sprendimai dėl visiško ir dalinio pasikliojimo. Atliekamos patikros, siekiant nuspręsti, ar reikia visiškai ar iš dalies pasikliauti ankstesniu darbu. Šios patikros skirtos nustatyti klaidoms, kurios nebuvo nustatytos atliekant išankstinę kontrolę. Jeigu nepasikliaujama kitų auditorių kontrolės darbu, kai manoma, kad jis patikimas, paramos gavėjas turėtų atlikti du tos pačios operacijos auditus ir (arba) patikrinimus.

Į LKL metodiką įeina viešųjų pirkimų patikros, kurios apima, *inter alia*, kandidatų atmetimą, atrankos ir sutarčių sudarymo kriterijų laikymąsi tiek pirmojo, tiek antrojo lygmens viešųjų pirkimų atveju, taip pat tiesioginį sutarčių sudarymą.

Komisija taip pat nurodo išsamius savo atsakymus į 8 skyriuje ir Europos Audito Rūmų metinėje ataskaitoje dėl EPF pateiktas pastabas.

1.36. Pagal Finansinį reglamentą (247 straipsnio 1 dalies b punktas) Komisijos MVVRA 2 skirsnis turi būti įgaliojimų leidimus suteikiančių pareigūnų metinių veiklos ataskaitų santrauka.

1.37. Pirma įtrauka. Komisijos apskaičiuota 2019 m. rizika atliekant mokėjimą yra **2,0 proc. išlaidų kategorijoje „Moksliniai tyrimai, pramonė, kosmosas, energetika ir transportas“ ir 1,0 proc. kategorijoje „Kita vidaus politika“**. Užbaigiant programą rizika yra atitinkamai 1,5 proc. ir 0,8 proc. (žr. MVVA 3 priedo B lentelę, p. 232).

Todėl ji atitinka Europos Audito Rūmų įvertintą klaidų lygį.

Antra įtrauka. Išlaidų kategorijoje „Sanglauda“ Komisijos įvertinta 2019 m. **rizika atliekant mokėjimą yra 3,1 proc.** Užbaigiant programą rizika yra 1,1 proc. (žr. MVVA 3 priedo B lentelę, p. 232).

Šioje bendroje „Sanglaudos“ išlaidų kategorijoje Komisijos pateikti išsamesni 2019 m. rizikos atliekant mokėjimą įverčiai yra 2,7–3,8 proc. intervale ERPF atveju ir 1,7–2,4 proc. intervale ESF atveju (žr. 2019 m. MVVRA, p. 58, ir susijusias MVA).

1.38. Komisija yra patenkinta, kad gamtos išteklių srityje abi institucijos pasiekė tokį patį rezultatą, kiek tai susiję su įvertintu klaidų lygiu.

IŠVADOS

1.46. Darytina išvada, kad **Komisija didelį dėmesį skiria patikimam ES biudžeto finansų valdymui**. Kaip ES biudžeto valdytoja, Komisija parengė **daugiametės kontrolės strategijas**, kuriomis siekiama užkirsti kelią klaidoms, jas nustatyti ir ištaisyti.

Komisija ir toliau imasi veiksmų, kad išspręstų sudėtingas problemas ir užtikrintų, jog ilgainiui visose programose būtų geriau užkertamas kelias klaidoms ir jos būtų nustatomos.

ES biudžeto **pajamų** klausimu Komisija sutinka su Europos Audito Rūmais, kad šioje srityje reikšmingų klaidų nėra.

Kalbant apie **išlaidas**, Komisijos 2019 m. įvertintas klaidų lygis atitinka Europos Audito Rūmų intervalą. Komisijos skaičiavimais, bendra rizika atliekant mokėjimus 2019 m. buvo 2,1 proc. Be to, palyginti su 2018 m., ji šiek tiek padidėjo. Vis dėlto apskaičiuota, kad užbaigiant programą bendra rizika yra 0,7 proc., t. y. gerokai mažesnė už 2 proc. reikšmingumo ribą, ir atitinka ankstesnių metų

lygį bei Komisijos tikslą. Atsižvelgiama į numatomas būsimas pataisas, kurias Komisija ir valstybės narės gali atlikti naudodamosi turimomis teisinėmis priemonėmis atitinkamame išlaidų ir (arba) programų segmente, o Komisija laikosi visų su atitinkamomis valstybėmis narėmis nustatytų prieštaravimo procedūrų. 2019 m. patvirtintos taisomosios priemonės siekė 1,5 mlrd. EUR (25 proc. daugiau nei 2018 m.). Jos daugiausia susijusios su klaidomis, darančiomis poveikį ankstesniais metais atliktiems mokėjimams.

Remdamasi savo pačios atliktu išsamiu valdymo vertinimu (žr. 2019 m. metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą, p. 61–62), Komisija mano, kad atitinkamos išlaidos, kurių rizika atliekant mokėjimą yra maža, t. y. mažesnė nei 2 proc., sudaro 54 proc. visų atitinkamų išlaidų, o išlaidos, kurių rizika atliekant mokėjimą yra didesnė nei 2 proc., sudaro 46 proc. Todėl Komisija mano, kad **šiek tiek mažiau nei pusė atitinkamų išlaidų yra paveiktos reikšmingo klaidų lygio** (taip pat žr. Komisijos atsakymą į 1.21 dalies pastabas).

Dėl Europos Audito Rūmų, Komisijos ir jų įgyvendinimo partnerių pastangų ES biudžeto finansinis valdymas ilgainiui pagerėjo, o klaidų lygis, išskyrus kai kurias konkrečias politikos sritis, pastaraisiais metais sumažėjo ir priartėjo prie 2 proc. reikšmingumo ribos. Komisija mano, kad visi turimi įrodymai rodo šią tendenciją: 2019 m. Europos Audito Rūmų įvertintas klaidų lygis (2,7 proc.), palyginti su praėjusiais metais, šiek tiek padidėjo (2,6 proc. 2018 m.). Nepaisant to, jis yra mažesnis nei 2016 m. (3,1 proc.), kai sąlyginė nuomonė dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo buvo pateikta pirmą kartą, ir gerokai mažesnis nei 2015 m. (3,8 proc.). Komisija taip pat pažymi, kad įvertintas klaidų lygis dviejose pagrindinėse išlaidų srityse (gamtos ištekliai ir sanglauda), palyginti su 2018 m., sumažėjo ir kad administracinių išlaidų ir gamtos išteklių (sudarančių 55,4 proc. audito populiacijos) atveju įvertintas klaidų lygis yra mažesnis už reikšmingumo lygį¹.

Be to, atsižvelgdama į Komisijos kokybinę kontrolės sistemų veiksmingo veikimo vertinimą, visų pirma į daugiametį taisomąjį pajėgumą, dėl kurio rizikos suma užbaigiant programą (0,7 proc.) yra gerokai mažesnė už 2 proc. reikšmingumo ribą, Komisija mano, kad klaidos nėra plačiai paplitusios ir nėra būdingos visam ES biudžetui. Tai skaidriai atskleidžiama generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose (MVA) ir metinėje valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitoje (MVVA).

¹ Gamtos išteklių srityje įvertintas klaidų lygis yra 1,9 proc.

GALUTINIAI KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2019 M. METINĖS ATASKAITOS

2 SKYRIAUS „BIUDŽETO IR FINANSŲ VALDYMAS“ PASTABAS. 2019 M. METINEI ATASKAITAI SKIRTA INFORMACIJA

BIUDŽETO VALDYMAS 2019 M.

Neįvykdyti įsipareigojimai vis didėja

Bendras Komisijos atsakymas į 2.7 ir 2.8 dalių pastabas:

2018 m. sanglaudos politikos programų įgyvendinimas ESI fondų lėšomis gerokai paspartėjo. 2018 m. pabaigoje nustatytas ERPF ir Sanglaudos fondo projektų atrankos lygis, kuris, Komisijos nuomone, yra viena iš išankstinių būsimo lėšų įsisavinimo sąlygų ir požymių, buvo pasiektas greičiau nei per tą patį 2007–2013 m. ataskaitinį laikotarpį. Ši teigiama tendencija patvirtinta 2019 m. gruodžio mėn. pabaigoje, kai atrankos lygis pasiekė 92,3 % (t. y. maždaug 4,5 procentinio punkto daugiau nei per tą patį 2007–2013 m. ataskaitinį laikotarpį). Kalbant apie Europos socialinį fondą (ESF), padėtis nuolat gerėja – 2019 m. gruodžio mėn. pabaigoje atrankos lygis pasiekė 85 % (tik maždaug 3,5 procentinio punkto mažiau nei per tą patį 2007–2013 m. ataskaitinį laikotarpį). Be to, reikėtų pažymėti, kad vidutinis Jaunimo užimtumo iniciatyvos projektų atrankos lygis 2019 m. pabaigoje buvo beveik 100 %.

Kaip Audito Rūmai nurodė savo 2018 m. metinės ataskaitos 2.8 dalyje, Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) įgyvendinimo lygis buvo gerokai aukštesnis nei kitų ESI fondų (taip pat žr. šios Audito Rūmų ataskaitos 2.15 dalį). Komisija pažymi, kad šioje ataskaitos dalyje aprašyti įgyvendinimo vėlavimai nėra susiję su Europos žemės ūkio fondu kaimo plėtrai (EŽŪFKP).

2018 ir 2019 m. patvirtintas visų fondų biudžetas, taip pat didžioji asignuotųjų pajamų dalis buvo visiškai įvykdyti.

Toliau stengiamasi paspartinti įgyvendinimą vietos lygmeniu. Siekdama padėti užkirsti kelią nepakankamam lėšų įsisavinimui ir galimam įsipareigojimų panaikinimui, Komisija atidžiai stebi programas, kurias, kaip manoma, gali būti vėluojama įgyvendinti, taip pat tai, kaip taikomos Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvos (CRII) ir Išplėstinės atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyvos (CRII+) priemonės. Siekiant pagerinti padėtį, glaudžiai bendradarbiaujama su atitinkamomis valstybėmis narėmis. Komisijos tarnybos valstybėms narėms teikia svarią paramą, įskaitant techninę pagalbą ir konsultavimo paslaugas.

Bendras su COVID-19 krize susijusių veiksmų poveikis dar nėra atskleistas ir bus visiškai matomas 2021 m.

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 2.16 dalies pastabas.

2.9. Remiantis Komisijos pasiūlymais dėl 2021–2027 m. finansinės programos, pirmaisiais naujojo programavimo laikotarpio metais mokėjimai viršys siūlomas įsipareigojimų viršutines ribas. Nedarant poveikio galutiniam derybų dėl daugiamečių finansinės programos (DFP) rezultatui ir susijusių teisėkūros procedūrų užbaigimui, tai turėtų padėti pakeisti neįvykdytų įsipareigojimų (RAL) didėjimo tendenciją nuo 2021 m., o iki 2025 m. pabaigos neįvykdyti įsipareigojimai turėtų sumažėti 5 %.

\\Šaltinis: COM(2020) 298, Ilgalaikė ES biudžeto gaunamų ir netenkamų pinigų srautų prognozė (2021–2025 m.).

SU ES BIUDŽETU SUSIJUSIOS RIZIKOS IR IŠŠŪKIAI

COVID-19 pandemijos nulemti ES biudžeto pokyčiai

2.11. Komisija pažymi, kad 2020 m. gegužės 27 d. pateikta patikslinta bendra DFP suma (t. y. 1 100 mlrd. EUR) iš tiesų yra didesnė, nei 2020 m. vasario mėn. Europos Vadovų Tarybos pirmininko pateikta kompromisinė suma (1 094 mlrd. EUR), kuria buvo remiamasi kaip naujausiu atskaitos tašku derybose, vykusiose prieš parengiant ekonomikos gaivinimo priemonių paketą.

Komisija taip pat pažymi, kad tuo atveju, jei nebus priimtas 2021–2027 m. laikotarpiui skirtas DFP reglamentas, reikės nustatyti išlaidų programų pagrindinių teisės aktų pereinamojo laikotarpio nuostatas, kad būtų išvengta daugumos ES išlaidų programų nutraukimo.

Jungtinė Karalystė išstojo iš ES

2.13. Komisija pabrėžia, kad Jungtinės Karalystės įnašas po 2020 m. bus nustatytas pagal Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos nuostatas. Jungtinė Karalystė lieka atsakinga už visus finansinius įsipareigojimus ir prievoles, susijusias su visu jos narystės Europos Sąjungoje laikotarpiu.

Pereinamuoju laikotarpiu, kuris baigsis 2020 m. gruodžio 31 d., Jungtinė Karalystė toliau moka įnašus į ES biudžetą ir juo naudojasi pagal tas pačias taisykles, kurios galioja, jei ji būtų likusi valstybe nare.

FINANSŲ VALDYMO KLAUSIMAI

ESI fondų lėšų įsisavinimas paspartėjo, tačiau jis vis dar lėtesnis nei pagal ankstesnę DFP

2.14. Nors sanglaudos politikos programas vėluota pradėti, jos įgyvendinamos pakankamu tempu. Komisija daro nuorodą į savo bendrus atsakymus į 2.7 ir 2.8 dalių pastabas.

Lėšų įsisavinimo lygiui poveikį taip pat daro teisės aktų leidėjo sprendimas pereiti prie bendrosios „n+3“ taisyklės dėl įsipareigojimų panaikinimo 2014–2020 m. laikotarpiu. Bendro su COVID-19 krize susijusių veiksmų poveikio dar nematyti.

2.15. Komisija mano, kad palyginimo su ankstesne DFP išvados turėtų būti daromos atsargiai, nes tam tikri svarbūs 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. programavimo laikotarpių Bendrųjų nuostatų reglamento (BNR) skirtumai (pvz., „n+3“ taisyklė ir metinio finansinių ataskaitų pripažinimo procesas) gali lemti, kad pastarojo laikotarpio mokėjimai gali būti vykdomi lėčiau.

Komisija pabrėžia, kad nors EJŖŽF lėšų įsisavinimo lygis yra žemesnis, jis nėra labai nutolęs nuo ERPF ir ESF lėšų įsisavinimo lygio, kuriam taikomi bendri valdymo ir kontrolės sistemos reikalavimai.

Be to, Komisija pabrėžia, kad aukštas lėšų įsisavinimo lygis 2019 m. rodo, kad vėlavimų, kurių pasitaikė pradėjus įgyvendinti programas, dalis dabar mažėja.

2.16. Teisėkūros institucijoms nustačius automatinio įsipareigojimų panaikinimo „n+3“ taisyklę (vietoj „n+2“ taisyklės), neliko paskatų sparčiau vykdyti biudžetą. Nustačius, kad, jei dideli trūkumai lieka nenustatyti arba neištaisyti, kyla rizika, kad bus nustatytos gryniosios finansinės pataisos, poveikis buvo panašus, nors tokios pataisos yra pasitvirtinusios kaip svarbios priemonės Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti. Atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, susijusias su Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondu (EJŖŽF), tam tikros priemonės (pvz., žuvininkystės kontrolė, mokslinių duomenų rinkimas) turėjo būti perkeltos iš ankstesnio programavimo laikotarpio tiesioginio valdymo į pasidalijamąjį valdymą, todėl nacionalinės viešojo administravimo institucijos turėjo atlikti didelių pakeitimų.

Siekiant skatinti patikimą finansų valdymą ir įgyvendinimą laiku 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu, Komisijos pasiūlyme dėl Bendrųjų nuostatų reglamento (COM(2018) 375) nustatyta automatinio įsipareigojimų panaikinimo „n+2“ taisyklė, o ne šiuo metu taikoma automatinio įsipareigojimų panaikinimo „n+3“ taisyklė. Tai nedaro poveikio galutiniams derybų dėl DFP rezultatams ir susijusių teisėkūros procedūrų užbaigimui.

Komisija yra įsitikinusi, kad tuo atveju, jei vėlavimas toliau mažės (kaip rodo aukštas lėšų įsisavinimo lygis 2019 m.) dabartiniu tempu, neįvykdytų įsipareigojimų lygis bus mažesnis, nei numatyta.

Galiausiai Komisija pažymi, kad šioje ataskaitos dalyje aprašytas lėšų įsisavinimas nėra susijęs su Europos žemės ūkio fondų kaimo plėtrai (EŽŪFKP).

2.17. Siekdama išvengti vis išskylančio klausimo, susijusio su didele asignuotųjų pajamų suma, gaunama į ES biudžetą grąžinant nepanaudotas metinio išankstinio finansavimo sumas, kaip aprašyta bendrame atsakyme į 2.16 ir 2.17 dalių pastabas, Komisija pasiūlė sumažinti dabartinio programavimo laikotarpio 2021–2023 m. metinę išankstinio finansavimo normą (COM(2018) 0614) ir į BNR pasiūlymą dėl 2021–2027 m. DFP įtraukė mažesnę normą. Tai nedaro poveikio galutiniams derybų dėl DFP rezultatams ir susijusių teisėkūros procedūrų užbaigimui.

Komisijai žinoma, kad dėl šio didelio 2019 m. pabaigoje turimų asignuotųjų pajamų sumažinimo kyla įtampų dėl mokėjimų asignavimų. Bendro perkėlimo metu Komisija atliks išsamią iki metų pabaigos reikalingų mokėjimų asignavimų analizę ir pateiks pasiūlymą biudžeto valdymo institucijai, jei reikės padidinti asignavimus.

Įgyvendinant finansines priemones, kurioms taikomas pasidalijamojo valdymo principas, taip pat susiduriama su lėšų įsisavinimo problemomis

2.21. Į BNR pasiūlymą dėl 2021–2027 m. įtrauktos nuostatos, kuriomis gerokai sutrumpinamas laiko tarpas nuo laikotarpio, kurį jis apima, pabaigos iki duomenų apie finansines priemones pateikimo. Tai pasiekama integruojant pagrindinius duomenis apie finansines priemones į programos institucijų kelis kartus per metus teikiamus finansinius duomenis, kurie pateikiami prioritetų lygmeniu.

Duomenų apie atskiras finansines priemones vis tiek būtų galima gauti pateikus prašymą, kaip ir veiksmų, kuriems naudojamos kitos finansavimo formos, atveju.

Būsimo 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu EŽŪFKP finansinių priemonių, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, ataskaitų teikimas reglamentuojamas Reglamento dėl bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) strateginių planų 121 straipsniu, pagal kurį reikalaujama iki vasario 15 d. pateikti metinę žemės ūkio finansinių metų (nuo spalio 16 d. iki spalio 15 d.) ataskaitą, taigi, ataskaitos teikiamos dviem mėnesiais anksčiau nei 2014–2020 m. Reglamento dėl BŽŪP strateginių planų 121 straipsnio 6 dalyje išvardyta informacija turi būti pateikiama pagal intervencijos rūšį (prioriteto atitikmuo pagal BNR).

ES biudžetui kyla finansinių rizikų

ES biudžetas apima įvairių rūšių finansines operacijas

2.26. Komisija pabrėžia, kad būsimoje 2019 m. ataskaitoje dėl ES biudžeto garantijų (ankstesnio Finansinio reglamento 149 straipsnis) yra visas ESIF skirtas skirsnis, kuriame bus pateikta 2019 m. gruodžio 31 d. apibendrinta informacija. Nuo 2021 m. Komisija biudžeto valdymo institucijoms teiks metinę biudžeto garantijų ataskaitą (Finansinio reglamento 41 straipsnio 5 dalis), įskaitant visų iš biudžeto dengiamų neapibrėžtųjų įsipareigojimų, atsirandančių dėl biudžeto garantijų arba finansinės paramos, vertinimą pagal naujojo Finansinio reglamento nuostatas.

Garantijų fondai

2.28. Komisija mano, kad mažai tikėtina, jog garantijų fonduose turimų sumų nepakaktų.

Pakartotinis būsimos ES biudžeto rizikos pozicijos poreikių vertinimas

2.34. Bendradarbiaudama su įgyvendinančiaisiais partneriais, Komisija atidžiai stebi galimą COVID-19 krizės poveikį Sąjungos rizikos pozicijai, susijusiai su biudžeto garantijomis. Šiuo metu Komisija nemano, kad reikia peržiūrėti tikslines atidėjinių normas, taikomas atitinkamoms programoms – šios normos jau nuo pat pradžių buvo nustatytos apdairiai. Tikslinė atidėjinių norma, taikoma naujoms garantijų priemonėms, kurias Komisija pasiūlė pagal priemonę „Next Generation EU“, taip pat apskaičiuota apdairiai.

ES BIUDŽETAS IR EIB GRUPĖ YRA GLAUDŽIAI SUSIJĘ

Didelė EIB operacijų dalis finansuojama iš ES biudžeto

2.41. Audito Rūmų iškelti klausimai jau buvo nagrinėjami Komisijos atsakymuose į Specialiosios ataskaitos Nr. 3/2019 dėl ESIF pastabas, kurie pateikiami toliau:

„Komisija ir EIB laikosi nuomonės, kad, sukūrus ESIF, dauguma kitų finansavimo priemonių labai sustiprėjo, o ne buvo pakeistos.

EIB grupės nuomone, finansavimas ESIF lėšomis skiriasi nuo kitų finansavimo šaltinių, kadangi paprastai finansavimui ESIF lėšomis taikomos kitokios sąlygos ir dėl to negali būti laikoma, kad šiuo fondu pakeičiami kiti finansavimo šaltiniai.

Sutelktos investicijos, kaip numatyta metodikoje, atspindi tiksliausią apskaičiuotą numatomų investicijų vertę realiojoje ekonomikoje, o faktinės sumos patikslinamos užbaigus projektus. Taigi iš esmės yra pateikiamas sutelktų *ex ante* investicijų vertės įvertis, apskaičiuotas tvirtinant investicijas, ir tai nėra išpūsta ar pernelyg sumažinta vertė.

Geografinė koncentracija negali būti nustatoma vien pagal kiekvienoje valstybėje narėje pasirašytų finansavimo operacijų apimtį. Vertinant geografinę koncentraciją būtina atsižvelgti į kiekvienos valstybės narės ekonomikos dydį ir gyventojų skaičių.

Komisija pripažįsta ESIF geografinio įvairinimo svarbą. Šiuo požiūriu Komisija ir EIB, siekdami pagerinti geografinę pusiausvyrą, įgyvendina kelias priemones.“

Mūsų audito įgaliojimai apima tik dalį EIB operacijų

Bendras Komisijos atsakymas į 2.44 ir 2.45 dalių pastabas:

Ypatingas EIB statusas įtvirtintas Sutartyse, būtent Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 308 ir 309 straipsniuose ir Protokole Nr. 5 dėl EIB statuto. EIB ir jo akcininkų (valstybių narių) pobūdis, tai, kad jo operacijomis nesiekama pelno, ir viešosios politikos tikslais grindžiama EIB strategija, be kita ko, yra svarbūs požymiai, kuriais EIB skiriasi nuo komercinių bankų.

Komisija kartu su Audito Rūmais ir EIB rengia atnaujintą trišalį susitarimą. Pagal SESV 287 straipsnio 3 dalies trečią pastraipą susitarimas taikomas tiek finansavimo operacijoms pagal Europos Sąjungos EIB suteiktus įgaliojimus, tiek EIB finansuojamoms ir iš Europos Sąjungos bendrojo biudžeto garantuojamoms operacijoms. Šiuo susitarimu nekeičiami ir nepakeičiami jokie Sąjungos

teisės aktai, visų pirma Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 285 straipsnio ir 287 straipsnio 3 dalies nuostatos, kurios yra šio susitarimo teisinis pagrindas ir kuriomis Audito Rūmams suteikiami įgaliojimai atlikti EIB valdomų Sąjungos išlaidų ir pajamų auditą.

2.45. Komisija atkreipia dėmesį, kad ši pastaba susijusi su pasiūlymu suteikti Europos Audito Rūmams įgaliojimus audituoti EIB projektus, kurie nėra susiję su ES biudžetu (ar nėra iš jo finansuojami), taigi, ši pastaba nėra susijusi su Komisija.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

2.47. Remiantis Komisijos pasiūlymais dėl 2021–2027 m. finansinės programos, pirmaisiais naujojo programavimo laikotarpio metais mokėjimai viršys siūlomas išsipareigojimų viršutinės ribas. Nedarant poveikio galutiniam derybų dėl DFP rezultatui ir susijusių teisėkūros procedūrų užbaigimui, tai turėtų padėti pakeisti neįvykdytų išsipareigojimų (RAL) didėjimo tendenciją nuo 2021 m., o iki 2025 m. pabaigos neįvykdyti išsipareigojimai turėtų sumažėti 5 %.

//Šaltinis: COM(2020) 298, Ilgalaikė ES biudžeto gaunamų ir netenkamų pinigų srautų prognozė (2021–2025 m.).//

2.48. Lėšų mokėjimų asignavimų įsisavinimas, palyginti su ankstesne DFP, daugiausia susijęs su 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu reglamentuose padarytais pakeitimais, t. y. dideliu metiniu išankstiniu finansavimu ir ilgesniu išsipareigotų asignavimų panaudojimo laikotarpiu dėl naujos automatinio išsipareigojimų panaikinimo taisyklės („n+3“).

Komisija pabrėžia, kad aukštas lėšų įsisavinimo lygis 2019 m. rodo, kad vėlavimų, kurių pasitaikė pradėjus įgyvendinti programas, dalis dabar nuolat mažėja.

Žr. Komisijos atsakymus į 2.14–2.17 dalių pastabas.

Kalbant apie EŽŪFKP, Komisija atidžiai stebi valstybių narių daromą pažangą įgyvendinant kaimo plėtros programas, susijusias su 2020 m. biudžetu.

Šiuo metu tikimasi, kad turimų mokėjimų asignavimų pakaks valstybių narių išlaidų deklaracijoms visiškai kompensuoti. Tai nedaro poveikio galutiniam derybų dėl DFP rezultatui ir susijusių metinių biudžeto procedūrų rezultatui.

2.50. Bendro lygmens informacija apie maksimalią ES biudžeto rizikos poziciją, susijusią su biudžeto garantijomis kiekvienų metų pabaigoje, pateikiama ES metinėse finansinėse ataskaitose.

Komisija pabrėžia, kad nustatant ESIF / Mokymo palaikymo priemonės ir programos „InvestEU“ atidėjinių normas, įtrauktas į jos 2020 m. gegužės mėn. pateiktus pasiūlymus, jau atsižvelgta į COVID-19 pandemiją, o siūlomuose teisės aktuose yra tinkamų nuostatų dėl atidėjinių normos peržiūros įgyvendinimo laikotarpiu, jeigu to reikia.

Nuo 2021 m. Komisija biudžeto valdymo institucijoms teiks metinę biudžeto garantijų ataskaitą, įskaitant iš biudžeto dengiamų neapibrėžtųjų išsipareigojimų, atsirandančių dėl biudžeto garantijų arba finansinės paramos, vertinimą, taip pat informaciją apie veiksmingą bendro atidėjinių fondo atidėjinių normą pagal Finansinio reglamento nuostatas.

2.51. Komisija primena, kad šiuo metu peržiūrimas naujas trišalis Komisijos, Europos Audito Rūmų ir EIB susitarimas. Komisija daro nuorodą į savo bendrą atsakymą į 2.44 ir 2.45 dalių pastabas.

Rekomendacijos

2.1 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija nuolat stebi mokėjimų poreikius ir atitinkamai teikia pasiūlymus dėl taisomųjų biudžetų ir biudžeto valdymo institucijos atliekamų perkėlimų bei sutinka tai daryti ateityje.

Tačiau dėl veiksmų, kuriais siekiama užtikrinti pakankamus mokėjimų asignavimus, Komisija primena, kad biudžeto priėmimas galiausiai priklauso biudžeto valdymo institucijos kompetencijai, o tai reiškia, kad turi būti skiriama pakankamai mokėjimų asignavimų, įskaitant asignavimus, kuriuos lemia išskirtiniai poreikiai, susiję su COVID-19 pandemija. Atsižvelgdama į tai, Komisija toliau glaudžiai bendradarbiaus su Europos Parlamentu ir Taryba.

2.2 rekomendacija

Komisija iš dalies pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija yra įsipareigojusi stebėti, kaip įgyvendinamos finansinės priemonės, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, kaip tai buvo daroma iki šiol. Tai, be kita ko, būtų ataskaita, kuri turi būti rengiama kasmet ne atskirų finansinių priemonių, o prioritetų lygmeniu, o EŽŪFKP atveju – intervencinių priemonių rūšių lygmeniu, ir kurioje būtų pateikta informacija, Komisijai teikiama pagal būsimą reguliavimo sistemą.

Duomenys apie atskiras finansines priemones vis tiek būtų prieinami kaip audito sekos dalis, kaip ir veiksmų, kuriems naudojamos kitos finansavimo formos, atveju.

Atsižvelgdama į tai, Komisija taip pat pabrėžia, kad pagal būsimas sektorių taisykles (t. y. 2021–2027 m. BNR) programos institucijos neprivalės teikti duomenų apie atskiras finansines priemones; Komisija neturi teisėkūros įgaliojimų nustatyti tokį papildomą reikalavimą.

2.3 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Biudžeto valdymo institucijoms Komisija teiks metinę biudžeto garantijų ataskaitą, įskaitant iš biudžeto dengiamų neapibrėžtųjų įsipareigojimų, atsirandančių dėl biudžeto garantijų arba finansinės paramos, vertinimą pagal Finansinio reglamento nuostatas.

2.4 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir laiko ją jau įgyvendinta.

Komisija stengėsi įgyvendinti šią rekomendaciją, kai pateikė pasiūlymus dėl ekonomikos gaivinimo plano ir DFP. Komisija toliau stebės padėtį.

Siekdama užtikrinti, kad Sąjunga galėtų vykdyti visus savo finansinius įsipareigojimus net ir staigaus ir didelio ekonomikos nuosmukio atvejais, pavyzdžiui, dėl COVID-19 pandemijos poveikio Europos

ekonomikai, 2020 m. gegužės 27 d. Komisija jau pasiūlė padidinti nuosavų išteklių viršutinę ribą iki 1,40 % 27 ES valstybių narių BNP.

Nustatytų biudžeto garantijų atveju Komisija nuolat vertina atidėjinių lygio tinkamumą, palyginti su pagrindiniuose teisės aktuose nustatytais lygiais. Tuo tikslu, bendradarbiaudama su įgyvendinančiais partneriais, Komisija atidžiai stebėjo galimą COVID-19 krizės poveikį Sąjungos rizikos pozicijai, susijusiai su biudžeto garantijomis. Tikslinė atidėjinių norma, taikoma garantijų priemonėms, kurias Komisija pasiūlė pagal priemonę „Next Generation EU“ (žr. 2.11 dalį), apskaičiuota atitinkamai apdairiai.

2.5 rekomendacija

Komisija atkreipia dėmesį, kad ši rekomendacija susijusi su pasiūlymu suteikti Europos Audito Rūmams įgaliojimus audituoti EIB projektus, kurie nėra susiję su ES biudžetu (ar nėra iš jo finansuojami), taigi, ji nėra skirta Komisijai.

GALUTINIAI KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2019 M. METINĖS ATASKAITOS

„ĮNAŠAS Į 2019 M. METINĘ ATASKAITĄ. 3 SKYRIUS. PAJAMOS“ PASTABAS

VIDAUS KONTROLĖS SISTEMŲ ELEMENTŲ NAGRINĖJIMAS

3.9. Komisija nuolat imasi tolesnių veiksmų dėl trūkumų, nustatytų B sąskaitose, o valstybės narės yra laikomos finansiškai atsakingomis už bet kokius **tradicinių nuosavų išteklių** (TNI) nuostolius, patirtus dėl administracinių klaidų.

Komisija, vykdydama įprastą tolesnių veiksmų procedūrą, susijusią su Audito Rūmų nustatytais faktais, imsis tolesnių veiksmų dėl problemų Belgijoje, Vokietijoje ir Lenkijoje, nustatytų Audito Rūmams atlikus auditus, o šios valstybės narės privalės imtis atitinkamų priemonių, kad atsižvelgtų į nustatytus trūkumus ir juos pašalintų.

3.10. Komisija primena, kad tokio tipo sąskaitoms būdinga didelė trūkumų rizika ir jos būna sudėtingos. Todėl kiekvienas Komisijos atliekamas **TNI patikrinimas** apima B sąskaitos patikrinimą. Komisija toliau taikys šį metodą. Be to, 2020 m. TNI tikrinimo programoje ypač daug dėmesio skiriama TNI apskaitai, siekiant atsižvelgti į praėjusiais metais pateiktą Audito Rūmų rekomendaciją.

3.11. Sprendime dėl **finansinės rizikos kriterijų** nustatyti kriterijai (įskaitant nepakankamo įvertinimo rizikos ir rizikingų ekonominės veiklos vykdytojų nustatymo), taikomi sandorių, kurie laikomi keliančiais finansinę riziką ir kuriuos reikia nuodugniau ištirti ar kontroliuoti, žymėjimui elektroniniu būdu. Finansinės rizikos kriterijai taikomi tiek prieš prekių išleidimą, tiek po jo, įskaitant kontrolę po prekių išleidimo. Komisija dar neįvertino įgyvendinimo valstybėse narėse lygio.

Be to, Komisija atnaujino **Muitinės audito vadovą**, kad pateiktų gaires, kaip nagrinėti tuos atvejus, kai ekonominės veiklos vykdytojai vykdo importo operacijas kitose valstybėse narėse nei ta, kurioje įsteigta jų būstinė. Ji taip pat pabrėžia, kad svarbu dalytis su rizika susijusia informacija apie rizikingus ekonominės veiklos vykdytojus.

Kaip pripažįsta Audito Rūmai, valstybės narės stiprina savo **kontrolės strategiją** atsižvelgdamos į trūkumus, kuriuos Komisija nustatė 2018 ir 2019 m. vykdydama TNI patikrinimus. Taip bus sukurta geriau suderinta visos Europos kontrolės strategija, skirta kovai su nepakankamu įvertinimu.

Komisija ir toliau stebės padėtį tikrindama importo ir kontrolės pavyzdžius bei atlikdama statistinę analizę.

3.13. Žr. Komisijos atsakymą į 3.11 dalies pastabas.

3.14. Žr. Komisijos atsakymą į 3.11 dalies pastabas.

Komisija, imdamasi tolesnių veiksmų, susijusių su jos patikrinimų ataskaitomis, pradėjo **kiekybiškai vertinti TNI nuostolius** ES ir valstybių narių lygmenimis.

2020 m. Komisija toliau vykdo **tolesnius muitinės vertės kontrolės strategijos patikrinimus**. Remiantis statistinių duomenų analize, apskaičiuojama mažiau TNI nuostolių, todėl Komisija mano, kad valstybės narės šiuo atžvilgiu pagerino savo kontrolės priemonių veiksmingumą, imdamasi

veiksmų, kad būtų atsižvelgta į Komisijos nustatytus faktus, kuriuos Audito Rūmai patvirtino atlikę auditus trijose valstybėse narėse.

3.15. Komisija norėtų pabrėžti, kad nuo to laiko, kai buvo paskelbtos 2013 ir 2014 m. Audito Rūmų ataskaitos, buvo imtasi veiksmų. Be atnaujinto Muitinės audito vadovo, kuriame jau atsižvelgiama į kai kuriuos Audito Rūmų nustatytus trūkumus, Komisija kartu su valstybėmis narėmis ieškojo sprendimų, kaip nustatyti **importuotojus, vykdančius veiklą kitose valstybėse narėse nei ta, kurioje įsteigta jų būstinė**, atsižvelgdamos į turimą informaciją ir teisinės nuostatas. Projekto grupė, finansuojama pagal programą „Muitinė 2020“, šį darbą tebevykdo. Tačiau tolesnės pažangos bus pasiekta tada, kai bus visiškai prieinama visos ES duomenų bazė, apimanti visą importą.

3.2 langelis. Nuolatinis muitinės kontrolės sistemos trūkumas visoje ES

Komisija yra pasiruošusi per **duomenų bazę „Surveillance III“** priimti duomenų srautus ES lygmeniu, tačiau tik kelios valstybės narės yra perėjusios prie naujų nacionalinių importo sistemų. Todėl duomenų bazėje „Surveillance III“ kol kas nėra jokių ES masto duomenų apie ekonominės veiklos vykdytojų importą rinkinių. Valstybių narių prašymu nustatytas terminas yra 2023 m. sausio mėn.

Komisija norėtų pabrėžti, kad, remiantis **Muitinės rizikos valdymo sistema**, Įgyvendinimo sprendime dėl finansinės rizikos kriterijų nustatytos teisiškai privalomos nuostatos, kuriomis atsižvelgiama į finansinę riziką, kylančią prekių išleidimo metu ir po jo, įskaitant kontrolę po prekių išleidimo. Joks ekonominės veiklos vykdytojas *a priori* nėra atleistas nuo tokių kriterijų taikymo, ir tai nepriklauso nuo to, kurioje valstybėje narėje yra įsteigta jo būstinė.

Tačiau Komisija pripažįsta, kad visos Europos ekonominės veiklos vykdytojų veiklos apžvalga yra tinkama rizikos analizės priemonė, nes nustatčius pažeidimus ar riziką būtų lengviau atsekti tarpvalstybinę ekonominės veiklos vykdytojų veiklą.

3.17. Išlyga yra apsauginė priemonė, padedanti sumažinti riziką, kad pasibaigus senaties terminui bus pateikta neteisinga **nuosavų išteklių iš PVM** ataskaita.

Dauguma seniai likusių išlygų yra susijusios su pažeidimo nagrinėjimo procedūromis, kurios gali turėti finansinį poveikį. Tokiu atveju išlygos atspindi pažeidimo nagrinėjimo procedūrų eigą, kuriai įtaką daro keletas veiksnių, pavyzdžiui, pažeidimo nagrinėjimo bylos sudėtingumas ir galimybė, kad bus kreiptasi į Teisingumo Teismą.

Komisija glaudžiai bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, kurios aktyviai ieško problemų sprendimo būdų ir, kai įmanoma, imasi veiksmų, laikydamosi Komisijos procedūrų ir taikomų teisės aktų, kad būtų baigtos nagrinėti seniai likusios išlygos.

Su finansiniu poveikiu susijusi informacija priklauso valstybei narei. Kai valstybės narės pateikia su išlygomis susijusius skaičiavimus, galima apskaičiuoti ir finansinį poveikį.

3.18. Komisija pažymi, kad 2019 m. buvo baigti nagrinėti 40 iš 162 penkerius ir daugiau metų **neišspręstų TNI klausimų** (apie 25 proc. per vienus metus), o tai, jos nuomone, yra pakankama pažanga, atsižvelgiant į šių ginčytinų atvejų sudėtingumą. Komisija ir toliau sieks greitai baigti nagrinėti tokius klausimus, tačiau tai taip pat priklauso nuo valstybių narių bendradarbiavimo.

Komisija mano, kad jos duomenų bazėje yra pakankamai informacijos, kad būtų galima stebėti, ar tolesnių veiksmų imamasi laiku ir ar jie yra užbaigti, išskyrus duomenis apie finansinį poveikį, kurie atskirai saugomi apskaitos sistemoje SUIVI.

Jie galėtų būti įtraukti į paskesnę duomenų bazę, tačiau Komisija pažymi, kad ne visada galima iš karto tiksliai nustatyti, kokia suma yra rizikuojama, kol iš valstybių narių nėra gauta papildomos informacijos. Be to, ji atnaujins vidaus instrukcijas, kad būtų oficialiai patvirtinta, jog pirmenybę reikia teikti ilgai neišspręstiems klausimams, turintiems didžiausią galimą finansinį poveikį.

Taigi, atsižvelgiant į Audito Rūmų nuogastavimus, bus peržiūrėtas tolesnių veiksmų dėl TNI neišspręstų klausimų savalaikiškumas, procedūros ir duomenų bazės.

3.3 langelis. Su valstybėse narėse nustatytais TNI trūkumais susijusių tolesnių veiksmų trūkumai

Komisija pripažįsta Audito Rūmų nustatytus vėlavimus. Tačiau dėl šių vėlavimų nebuvo patirta TNI nuostolių.

Dedama daugiau pastangų, kad būtų imtasi tolesnių veiksmų dėl neišspręstų klausimų, pirmenybę teikiant ilgai neišspręstiems klausimams, kurie gali turėti finansinį poveikį. Komisijos tarnybų iniciatyva pakviesti valstybės nares, kuriose yra daugiausia neišspręstų klausimų, atvykti į Briuselį, kad, kai tai įmanoma, būtų galima greičiau baigti nagrinėti neišspręstus klausimus, bus tęsiama. Be to, į 2020 m. TNI tikrinimo programą įtraukti *ad hoc* patikrinimai ir vadovų susitikimai šalyse, kuriose yra daugiausia ilgai neišspręstų klausimų. Komisija užsibrėžė kiekybinį tikslą iki 2020 m. pabaigos sumažinti ilgai neišspręstų klausimų skaičių dar 20 proc. Be to, ji pradės pažeidimo nagrinėjimo procedūras, jei su valstybėmis narėmis bus toliau nesutariama dėl ilgai neišspręstų klausimų, turinčių finansinį poveikį.

3.19. 2016–2019 m. **BNPj tikrinimo ciklas** užbaigtas laikantis kur kas oficialesnės tvarkos nei anksčiau. Komisija yra įsitikinusi, kad dėl šios oficialesnės tvarkos bendra BNPj įverčių kokybė yra geresnė, todėl nuosavi ištekliai valstybėse narėse yra renkami sąžiningiau.

3.20. 2016–2019 m. BNPj tikrinimo ciklo metu Komisija patvirtino, kad MTTP turtas iš esmės buvo teisingai užregistruotas nacionalinėse sąskaitose, t. y. jis buvo kapitalizuotas ir įvertintas pagal taikomas taisykles. Komisija visų pirma ėmėsi tam tikrų veiksmų, kad įvertintų MTTP registravimą pasaulio lygmeniu, palygindama įvairių šalių duomenis ir parengdama specialų tarptautinių įmonių BNPj bandomąjį projektą, o atvejus, kai tarptautinių įmonių veikla buvo perkelta, nagrinėjo naudodama ankstyvojo perspėjimo sistemą.

Todėl Komisija mano, kad ji iš esmės įgyvendino 3.4 priede pateiktą Audito Rūmų (2016 m.) 2 rekomendaciją.

3.21. Komisija nusprendė, kad Prancūzijos patikslinto BNPj aprašo kokybė yra tinkama ir vykdoma jo peržiūra. Komisija primena, kad bendroji su Prancūzija susijusi išlyga buvo suteikta būtent tam, kad prireikus būtų apsaugoti ES ir valstybių narių finansiniai interesai.

METINĖS VEIKLOS ATASKAITOS

3.23. Žr. Komisijos atsakymą į 3.14 dalies pastabas.

Komisija, imdamasi tolesnių veiksmų, susijusių su jos patikrinimų ataskaitomis, pradėjo kiekybiškai vertinti TNI nuostolius ES ir valstybių narių lygmenimis.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

3.24. Komisija patobulins savo patikrinimų planavimo rizikos vertinimą ir toliau sieks greitai baigti nagrinėti ilgai neišspręstus klausimus, tačiau šis procesas taip pat priklauso nuo valstybių narių bendradarbiavimo.

Komisija ėmėsi svarbių veiksmų, kad padėtų nustatyti rizikingiausius ES lygmens ekonominės veiklos vykdytojus auditams po prekių išleidimo, pažymėdama sandorius, kurie pagal finansinės rizikos kriterijus yra laikomi keliančiais finansinę riziką, ir atnaujindama Muitinės audito vadovą. Ji glaudžiai bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, kad nustatytų importuotojus, veikiančius kitose valstybėse narėse nei ta, kurioje įsteigta jų būstinė. Tolesnės pažangos bus pasiekta tada, kai bus visiškai prieinama visos ES duomenų bazė, apimanti visą importą (žr. atsakymus į 3.11–3.15 dalių pastabas).

3.25. Žr. Komisijos atsakymus į 3.20 dalies pastabas.

3.1 rekomendacija. Nesurinkti (TNI) muitai

Komisija pritaria 3.1 rekomendacijai.

a) Komisija naudosis turimais importo duomenimis, kad išanalizuotų neįprastus modelius. Ši informacija galėtų padėti valstybėms narėms nustatyti konkrečius atvejus, kuriuos jos galėtų toliau analizuoti rizikos valdymo požiūriu, siekdamos nustatyti tų sandorių vykdytojus.

Tai būtų gera pagalba atsižvelgiant į tai, kad valstybės narės pagal savo kompetenciją išlieka atsakingos už tinkamą muitų teisės aktų įgyvendinimą.

Tai bus daroma laikantis Bendrajame duomenų apsaugos reglamente (BDAR) nustatytų apribojimų ir galiojančios teisinės sistemos.

b) Komisija toliau naudosis duomenų bazėje „Surveillance“ pateikta informacija keliais tikslais, taip pat siekdama paremti valstybių narių duomenų analizę. Tai bus daroma laikantis BDAR nustatytų apribojimų ir galiojančios teisinės sistemos.

3 rekomendacija.1 TNI neišspręsti klausimai

Komisija pritaria 3.2 rekomendacijai.

a) Komisija persvarstys savo TNI neišspręstų klausimų stebėjimo sistemą, atsižvelgdama į Audito Rūmų rekomendacijas.

b) Atsižvelgiant į Audito Rūmų rekomendacijas bus peržiūrėtas tolesnių veiksmų dėl TNI neišspręstų klausimų savalaikiškumas, procedūros ir duomenų bazės.

**KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2019 M. METINĖS ATASKAITOS
„INDĖLIS Į 2019 M. METINĘ ATASKAITĄ. 4 SKYRIUS. KONKURENCINGUMAS
AUGIMUI IR DARBO VIETŲ KŪRIMUI SKATINTI“ PASTABAS**

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

4.6. Europos Audito Rūmų nurodytas **klaidų lygis** 2019 m. (4,0 %) **atitinka** ankstesnėse ataskaitose (išskyrus 2018 m. metinę ataskaitą) nurodytus klaidų lygius.

Europos Audito Rūmai įvertintą klaidų lygį apskaičiuoja **kasmet**, neatsižvelgdami į jokių **pataisymų ir sureguliuojamą**, kuriuos Komisija ketina atlikti ateityje. Žr., pavyzdžiui, Komisijos atsakymą į 4.18 dalies pastabas.

Komisija likutinį klaidų lygį išlaidų moksliniams tyrimams (pagal programą „Horizontas 2020“) srityje nustato įgyvendindama **daugiametę kontrolės strategiją**. Nurodytas likutinis klaidų lygis (2,15 % 2019 m. pabaigoje) **siejamas su susigražintomis sumomis, pataisymais** ir visos **Komisijos atliktos kontrolės ir auditų** poveikiu visu programos įgyvendinimo laikotarpiu.

Reikėtų pažymėti, kad Komisijos **tikslas** įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ **yra užtikrinti, kad reprezentatyvus klaidų lygis neviršytų 2–5 %** ir kad likutinis klaidų lygis būtų kuo artimesnis 2 % ribai (bet nebūtinai žemesnis negu 2 %).

4.7. **Mokslinių tyrimų** srities išlaidos kompensuojamos remiantis pateiktomis paramos gavėjų patirtų išlaidų deklaracijomis. Šioms deklaracijoms dažnai taikomos **sudėtingos taisyklės**, todėl gali atsirasti klaidų, kaip galima pastebėti Europos Audito Rūmų nurodytais atvejais.

Todėl galimybės mažinti klaidų lygį priklauso nuo nuolatinių pastangų **paprastinti reikalavimus**. Siekdama šio tikslo, Komisija paskutiniiais programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo etapais **plačiau naudoja supaprastintą išlaidų apmokėjimą**, pavyzdžiui, **finansavimą skiriant fiksuotąją sumą**, ir taip stiprina ryšius su paramos gavėjais ir nuolat tobulina savo kontrolės mechanizmus. Įgyvendinant programą „Europos horizontas“ šios priemonės bus toliau tobulinamos remiantis programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo laikotarpiu įgyta patirtimi.

4.8. Komisija palankiai vertina tai, kad Europos Audito Rūmai pripažįsta jos pastangas supaprastinti programos „Horizontas 2020“ administracinius ir finansinius reikalavimus. Įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ **supaprastinti reikalavimai** ir nuolat didėjanti pagrindinių paramos gavėjų sukaupta patirtis **padedą mažinti klaidų** skaičių ir lygį. Vis dėlto, nors sistemingai rengiamos plataus masto tikslinės informavimo kampanijos, tam tikrų rūšių paramos gavėjai, pavyzdžiui, mažosios ir vidutinės įmonės ir nauji paramos gavėjai, tebėra labiau veikiami klaidų negu kiti paramos gavėjai.

4.9 dalies b punktas. Komisija pažymi, kad vienu iš Europos Audito Rūmų nurodytų atvejų sutartis nebuvo pripažinta negaliojančia nacionalinio teismo, nagrinėjusio jos neteisėtumą, sprendimu. Todėl **ši sutartis** susitariančiosioms šalims ir toliau buvo **privaloma**. Atsižvelgdama į tai, Komisija negali šių išlaidų laikyti netinkamomis finansuoti.

4.10. Komisija yra įdiegusi **patikimą ex ante kontrolės sistemą**, kuri apima išsamius automatizuotus kontrolinius sąrašus, rašytines rekomendacijas ir tęstinį mokymą. Vienas iš nuolatinių uždavinių yra tobulinti šią sistemą, kad neužkraunant papildomos administracinės naštos paramos gavėjams būtų

sudarytos sąlygos sutelkti dėmesį į mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslų siekimą, kartu užtikrinant, kad mokėjimai tyrėjams būtų atliekami laiku.

Komisijos vykdoma vidaus kontrolė taip pat priklauso nuo **nepriklausomų auditorių sertifikuojamų** išlaidų deklaracijų. Komisija gerai žino Europos Audito Rūmų šioje dalyje pateiktą pastabą, kuri buvo aptarta ankstesnėse ataskaitose. Todėl Komisija, siekdama **didinti informuotumą apie dažniausiai pasitaikančias klaidas** atliekant paramos gavėjų auditą, surengė keletą paramos gavėjams ir nepriklausomiems sertifikuojantiems auditoriams skirtų susitikimų. Be mokomojo pobūdžio programos „Horizontas 2020“ **audito sertifikatų** šablono, Komisija sertifikuojantiems auditoriams teikia grįžtamąją informaciją apie jų nustatytas klaidas.

Svarbu pažymėti, kad nepriklausomi auditoriai išlaidų deklaracijose nenustato visų klaidų, tačiau jie atlieka svarbų vaidmenį mažinant bendrą klaidų lygį.

Personalo išlaidos ir toliau yra pagrindinis klaidų šaltinis, visų pirma mokslinių tyrimų išlaidų srityje

4.11. Palyginti su ankstesnėmis bendrosiomis programomis, įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ pažanga padaryta paprastinant paramos gavėjų patirtų išlaidų kompensavimo taisykles.

2019 m. Komisija **sustiprino informavimo kampaniją** valstybėms narėms ir asocijuotosioms šalims siūlydama informuotumo didinimo renginius pagal principu *à la carte* grindžiamą darbotvarkę, įskaitant informaciją ir **paaiškinimus apie personalo išlaidas** (be kita ko, minėtą valandinį įkainį). Be to, 2019 m. spalio mėn. Komisija paskelbė visiems programos „Horizontas 2020“ paramos gavėjams skirtą pranešimą *Kaip išvengti klaidų deklaruojant išlaidas, susijusias su programos „Horizontas 2020“ dotacijomis* (angl. *How to avoid errors when claiming costs in H2020 grants*).

Įgyvendinant kitą daugiametę finansinę programą, kuri apima ir programą „Europos horizontas“, visoms tiesiogiai valdomoms Sąjungos programoms bus nustatyta viena **bendra paprastesnė formulė**. Taikant šią formulę bus siekiama mažinti paramos gavėjams kylančią finansinę riziką, kartu supaprastinant programų administravimo ir audito procedūras.

Naujajame bendrame pavyzdiniame dotacijos susitarime (juo remiantis bus parengtas programos „Europos horizontas“ pavyzdinis dotacijos susitarimas) numatyta svarbi supaprastinimo priemonė – vienas labai paprastas personalo išlaidų nustatymo metodas, grindžiamas apskaičiuotu dienos įkainiu (*metinės personalo išlaidos asmeniui, padalytos iš 215*).

Nebebus naudojamosi darbo valandų koncepcija ir įvairiais normatyviniais metodais, dėl kurių, kaip paaiškėjo, gali atsirasti klaidų nustatant finansuoti tinkamas personalo išlaidas ir apie jas pranešant.

4.12. Komisija mano, kad **bendras metinis valandinis įkainis**, grindžiamas paskutiniaisiais pasibaigusiais finansiniais metais, yra vienas iš pagrindinių **programoje „Horizontas 2020“ įdiegtų** supaprastinimo priemonių. Vis dėlto atrodo, kad, nepaisant kruopščiai parengtų sąlygų ir aiškių nurodymų, paramos gavėjai, taikydami šį metodą, padarė klaidų. Kaip jau minėta pirmiau (žr. atsakymą į 4.11 dalies pastabas), įgyvendinant programą „Europos horizontas“ personalo išlaidos bus apskaičiuojamos pagal **dienos įkainio formulę**. Šie skaičiavimai bus atliekami kalendoriniams metams, nebeatsižvelgiant į paskutinius pasibaigusius finansinius metus, kaip yra programos „Horizontas 2020“ atveju.

4.13. Komisija, siekdama paramos gavėjams paaiškinti finansavimo pagal programą „Horizontas 2020“ taisykles, toliau rengia informavimo kampanijas.

4.3 langelis. Klaidos apskaičiuojant valandinį įkainį pavyzdys ir paskutinių pasibaigusių finansinių metų nepanaudojimo pavyzdys

Komisija **stebės** Europos Audito Rūmų 4.3 langelyje nurodytą atvejį ir imsis atitinkamų veiksmų.

4.14. **Dvigubos viršutinės ribos taisyklė** yra būtina sąlyga, kad būtų teisingai apskaičiuojamos ir deklaruojamos personalo išlaidos. Ja užtikrinama, kad paramos gavėjas neprašytų kompensuoti daugiau, negu patyrė faktinių išlaidų. Ši taisyklė aiškiai nurodyta programos „Horizontas 2020“ pavyzdinio dotacijos susitarimo 6.2A straipsnyje. Deja, nepaisant visų Komisijos pastangų aiškiai ir sistemingai informuoti apie visas pagrindines taisykles ir sąlygas, susijusias su personalo išlaidų deklaravimu, praityje taikant šią taisyklę buvo padaryta keletas klaidų, kurių gali nepavykti išvengti ir ateityje.

Įgyvendinant programą „Europos horizontas“ bus nustatyta viena paprasta viršutinė riba, kurios turės laikytis paramos gavėjai, – dienų viršutinė riba, pagal kurią paramos gavėjai turės užtikrinti, kad bendras asmens darbo dienų skaičius, kurį jie, naudodamiesi ES dotacijomis, deklaruoja už kalendorinius metus, neviršytų dienų, naudojamų dienos įkainiui apskaičiuoti, skaičiaus (t. y. 215 dienų). Logiška, jog taip bus užtikrinama, kad deklaruojamos personalo išlaidos neviršytų bendros personalo išlaidų, registruotų tais kalendoriniais metais konkrečiam asmeniui skirtoje paramos gavėjo sąskaitoje, sumos.

4.4 langelis. „Dvigubos viršutinės ribos“ taisyklės nesilaikymo pavyzdys

Komisija **stebės** Europos Audito Rūmų 4.4 langelyje nurodytą atvejį ir imsis atitinkamų veiksmų.

4.15. Vis dar gali pasitaikyti laiko registravimo trūkumų, tačiau labai dažnai jie nedaro (reikšmingo) finansinio poveikio (pvz., darbo laiko apskaitos žiniaraštyje trūksta parašo). Tokiais atvejais Komisija paramos gavėjui pateikia rekomendaciją ir prireikus atlieka pataisymus.

Privatūs subjektai, ypač MVĮ, yra labiau veikiami klaidų

4.16. Norint sėkmingai įgyvendinti mokslinių tyrimų ir inovacijų politiką, svarbu užtikrinti **MVĮ dalyvavimą** ir pritraukti naujų paramos gavėjų. Vis dėlto tokie paramos gavėjai arba turi **mažiau administracinių gebėjimų**, arba yra ne taip gerai susipažinę su dalyvavimo taisyklėmis, taigi yra labiau veikiami klaidų.

2019 m. pabaigoje **MVĮ dalyvavimo** įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ lygis, vertinant pagal pasirašytus dotacijų susitarimus, pasiekė 24,7 %, t. y. **viršijo** 2020 m. nustatytą **20 % tikslą**.

Viena priemonė, nustatyta siekiant palengvinti MVĮ dalyvavimą ir mažinti klaidų skaičių, yra **fiksuotosios sumos išmokėjimas** pirmuoju MVĮ priemonės etapu.

Visų paramos gavėjo tikrintu laikotarpiu deklaruotų išlaidų netinkamumas finansuoti

4.18. Siekdama išvengti žalos ES biudžetui, Komisija paprastai imasi veiksmų dėl visų nustatytų klaidų – tiek pavienių, tiek sisteminių. Po Europos Audito Rūmų atlikto audito ji 2020 m. **sureguliuavo** su viena iš šių dviejų klaidų susijusių išlaidų tinkamumą (išlaidos tapo tinkamos finansuoti) ir šiuo metu atlieka su kita klaida susijusių išlaidų tinkamumo sureguliuavimo veiksmus.

Europos Audito Rūmų apibūdintas paramos gavėjų įmonių statusas atspindi pagrindinius daugelio įgyvendinant programą „Horizontas 2020“ dalyvaujančių įmonių tarpusavio ryšius.

Išlaidos, siejamos su paramos gavėjo ir susijusių subjektų vidaus susitarimais, gali būti priskiriamos projektui, jeigu jos nurodomos 1 priede arba jeigu ataskaitiniu laikotarpiu jas patvirtina Komisija (nepiniginio įnašo atvejais).

Kaip teigia Europos Audito Rūmai, paramos gavėjai nebuvo susipažinę su jų įmonių ryšiams taikomomis taisyklėmis.

4.19. Komisija sutinka su šiais Europos Audito Rūmų audito metu nustatytais faktais.

Pirmuoju Europos Audito Rūmų nurodytu atveju galimybes pasiekti dotacijos tikslą užtikrino paramos gavėjo organizacija partnerė, turėjusi teisę suteikti daktaro laipsnius.

Antruoju atveju stipendininkas taip pat buvo visapusiškai remiamas doktorantūros studijų laikotarpiu. Šis stipendininkas dirbo paramos gavėjo patalpose ir kartu rengė daktaro disertaciją, kad įgytų daktaro laipsnį. **Nebuvo vykdoma jokia kita profesinė veikla**, nesusijusi su doktorantūros studijomis. Siekiant šio projekto tikslų darbas ir disertacijos rengimas laikomi **viena kitą papildančia veikla**, nes vienintelis šio projekto tikslas yra remti doktorantūros studijas.

Dažnos kitų tiesioginių išlaidų klaidos

4.20. Komisija sutinka su šia Europos Audito Rūmų pastaba ir pabrėžia, kad, siekdama paramos gavėjams paaiškinti finansavimo taisykles, ji toliau rengia informavimo kampanijas.

Dažnai pasitaikančios valiutos kurso klaidos

4.21. Komisija atkreipia dėmesį į Europos Audito Rūmų pastabą, kad klaidų, susijusių su valiutos keitimo kursu, finansinis poveikis **nėra reikšmingas**. Vis dėlto Komisija, siekdama paramos gavėjams paaiškinti finansavimo taisykles, toliau rengia informavimo kampanijas ir apgailestauja, kad, nepaisant aiškių nurodymų, padaroma tokių klaidų.

AUDITUOJAMŲ SUBJEKTŲ PATEIKTOS TVARKINGUMO INFORMACIJOS PERŽIŪRA

4.22. **Komisijos audito strategija** apima visus programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo etapus. Pagrindinis tikslas yra **apsaugoti ES finansinius interesus** susigrąžinant neteisingai išmokėtas lėšas. Komisija peržiūri paramos gavėjų lygmeniu įdiegtą vidaus kontrolės sistemą ir, **siekdama užtikrinti klaidų prevenciją ir nustatymą** paramos gavėjų lygmeniu, nustačiusi trūkumų **pateikia rekomendacijas**.

4.23. Komisija nurodo savo atsakymą į 2018 m. ataskaitos pastabas, kuriame ji paaiškino Europos Audito Rūmų ir Komisijos atliekamų auditų apimtį skirtumus.

4.25. Komisijai atliekant auditą daugiausia dėmesio skiriama pastangoms nustatyti ir ištaisyti paramos gavėjų išlaidų deklaracijose aptiktas klaidas, kartu siekiant **kuo labiau padidinti audito aprėptį**.

Komisijos audito ataskaitos grindžiamos principu „**pranešama tik išimtiniais atvejais**“, pagal kurį, užuot išsamiai apibūdinus kiekvieną atskirą išlaidų punktą, turi būti nurodomi tik audito metu nustatyti faktai (klaidos).

Todėl audito bylos iš esmės grindžiamos ir į jas įtraukiami tik reikšmingi kiekvienos klaidos įrodymai (audito darbo dokumentai ir patvirtinamieji dokumentai), nes tai yra teisinis pagrindas toliau taisyti klaidas arba susigrąžinti lėšas.

4.26. Komisija atkreipia dėmesį į šiuos Europos Audito Rūmų audito metu nustatytus faktus. Kalbant apie užsakomąjį auditą, Komisija ketina **įmonėms, su kuriomis sudaromos sutartys**, toliau ir aktyviau **teikti rekomendacijas**.

4.27. Reikėtų pažymėti, kad Komisijai atliekant auditus per ribotą laiką patikrinama daug įvairių sričių. Komisija pažymi, kad iš 20-ies auditų 13 atvejų Europos Audito Rūmai galėjo remtis Komisijos audito bylomis, o 2018 m. iš 20-ies auditų tokių atvejų buvo 10.

Kaip pažymėjo Europos Audito Rūmai, kai kurių iš likusių septynių atvejų poveikis nebuvo reikšmingas.

4.29. Komisija 2019 m. metinėje veiklos ataskaitoje klaidų lygį nurodė atsižvelgdama į Europos Audito Rūmų 2018 m. metinėje ataskaitoje pateiktas pastabas.

Kad būtų galima **nustatyti ir ištaisyti** paramos gavėjų daromas **klaidas**, Komisijai atliekant auditus tikrinama didelė kiekvieno atskiuro audituojamo mokėjimo dalis. Be to, tais atvejais, kai paramos gavėjų lygmeniu nustatoma sisteminių klaidų, **Komisija** audito metu nustatytus faktus **ekstrapoliuoja** neaudituotiems ES projektams.

Komisija mano, kad iš pradžių apskaičiuotą klaidų lygį padidinus 0,34 % atsižvelgiama į Europos Audito Rūmų 2018 m. metinėje ataskaitoje nurodytą galimo klaidų lygio sumažinimo riziką.

4.30. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad Europos Audito Rūmai palankiai vertina šiuos skubius **taisomuosius veiksmus** ir Komisijos ketinimą toliau spręsti šį klausimą.

Komisija mano, kad, remiantis jos kontrolės audito strategija, galima nustatyti pagrįstą ir teisingą klaidų lygio įgyvendinant programos „Horizontas 2020“ projektus įvertį.

METINĖS VEIKLOS ATASKAITOS IR KITOS VALDYMO PRIEMONĖS

4.31. Komisija palankiai vertina Europos Audito Rūmų pastabą, kad tikrintose metinėse veiklos ataskaitose **pateikiamas teisingas** su atspindimų operacijų tvarkingumu susijusio atitinkamų generalinių direktoratų finansų valdymo **vertinimas**.

4.32. **Išlygos** į metines veiklos ataskaitas įtraukiamos remiantis organizacijos lygmeniu pateikiamais nurodymais.

4.33. Komisija palankiai vertina tai, kad Europos Audito Rūmai pripažįsta jos pastangas ištaisyti sisteminės 7BP klaidas ir kad viršytas 70 % tikslas. Ji dar kartą pabrėžia, kad likusiems 1 904 atvejams išnagrinėti reikia daug išteklių.

7BP ir programos „Horizontas 2020“ **audito strategijomis** siekiama nustatyti paramos gavėjams neteisingai išmokėtas lėšas ir tokias klaidas ištaisyti. Jei nustatoma sisteminių klaidų, taip pat atliekami neaudituočių ES projektų pataisymai. Šiuo požiūriu 2019 m. Komisija **atliko** gerokai **daugiau 7BP pataisymų**.

4.34. Komisija palankiai vertina tai, kad Europos Audito Rūmai pripažįsta jos pastangas ir pažangą, padarytą **įgyvendinant** Vidaus audito tarnybos (VAT) pateiktas **rekomendacijas**.

Komisija VAT pateiktas rekomendacijas paprastai įgyvendina per audito ataskaitoje iš pradžių nustatytą terminą.

Rekomendacijos, pateiktos atlikus programos „Horizontas 2020“ rezultatų sklaidos ir panaudojimo auditą, daugeliu atžvilgių buvo įgyvendintos 2019 m. pabaigoje. Komisija šią rekomendaciją baigė įgyvendinti 2020 m. birželio mėn.

Kaip vieną iš padarytos pažangos pavyzdžių galima nurodyti tai, kad 2020 m. birželio mėn. pabaigoje buvo tik keturios atviros VAT rekomendacijos ir nė vienos iš jų nebuvo vėluojama įgyvendinti.

Komisija toliau stengiasi visapusiškai įgyvendinti VAT rekomendacijas.

4.35. Komisija atkreipia dėmesį į Europos Audito Rūmų pastabas, kad MVVA nurodyta **rizika atliekant mokėjimą** neviršija Europos Audito Rūmų įvertinto klaidų lygio ribų.

Komisija mano, kad atsižvelgiama į galimo klaidų lygio sumažinimo riziką ir kad **metinėse valdymo ir veiklos ataskaitose nurodyti** bendri rizikos atliekant mokėjimą bei **rizikos užbaigiant programą lygiai yra patikimi**.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

4.36. Europos Audito Rūmų nurodytas įvertintas klaidų lygis, kuris apskaičiuojamas kiekvienais metais, yra **vienas iš ES išlaidų veiksmingumo rodiklių**. Kaip minėta pirmiau, Europos Audito Rūmų nurodytas **klaidų lygis** 2019 m. (4,0 %) **atitinka** ankstesniais metais (išskyrus 2018 m.) nurodytus klaidų lygius.

Be to, Komisija įgyvendina **daugiametę** išlaidų mokslinių tyrimų srityje **ex post audito kontrolės strategiją**. Ja remdamosi, Komisijos tarnybos skaičiuoja likutinį klaidų lygį, atsižvelgdamos į susigražintas sumas, pataisymus ir visos jų atliktos kontrolės ir auditų poveikį programos įgyvendinimo laikotarpiu.

Programa „Horizontas 2020“ yra daug **paprastesnė** negu ankstesnės bendrosios programos; tai pripažino dauguma nuolatinių paramos gavėjų ir Europos Audito Rūmai.

4.38. Komisija atkreipia dėmesį į Europos Audito Rūmų pastabas, kad MVVA nurodyta **rizika atliekant mokėjimą** neviršija Europos Audito Rūmų įvertinto klaidų lygio ribų. Žr. Komisijos atsakymą į 4.35 dalies pastabas.

4.1 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija toliau vykdys informavimo apie finansavimo taisykles kampaniją, įskaitant MVĮ ir naujiems paramos gavėjams skirtas kampanijas. Be to, kalbant apie programos „Horizontas 2020“ projektus įgyvendinančių įmonių imtį, Bendroji audito tarnyba sudarė rizika grindžiamas imtis, konkrečiai skirtas MVĮ ir (arba) naujiems paramos gavėjams.

Komisijai vykdant dabartinę rizika grindžiamą *ex ante* kontrolę pateikiamas pagrįstas patikinimas dėl operacijų.

4.2 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija, vykdydama informavimo apie programą „Horizontas 2020“ kampaniją, itin daug dėmesio skirs personalo išlaidų apskaičiavimo ir deklaravimo taisyklėms.

4.3 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisijos pasiūlymu dėl kitos bendrosios programos siekiama dar labiau supaprastinti personalo išlaidų taisykles. Siekdama gauti paramos šiuo klausimu, Komisija naująsias taisykles pateiks biudžeto valdymo institucijai.

4.4 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Pirma įtrauka. Komisija yra įsipareigojusi atsižvelgti į Europos Audito Rūmų pastabas dėl dokumentų, susijusių su audito metu nustatytais faktais, imties nuoseklumu ir audito procedūrų kokybe.

Antra įtrauka. Komisija su išorės audito įmonėmis palaiko glaudžius ryšius. Audito įmonių atžvilgiu imtasi konkrečių informavimo srities iniciatyvų. Kalbant apie užsakomuosius auditus, kuriuos pakartotinai atliko Europos Audito Rūmai, Komisija audito įmonėms perdavė atitinkamas pastabas.

GALUTINIAI KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2019 M. METINĖS ATASKAITOS

„INDEKLIS Į 2019 M. METINĘ ATASKAITĄ. 5 SKYRIUS. EKONOMINĖ, SOCIALINĖ IR TERITORINĖ SANGLAUDA“ PASTABAS

IVADAS

5.4. Trečia įtrauka. Taikydama dviejų etapų metodą, apimančią sistemingą dokumentų peržiūrą ir rizika grindžiamus auditus vietoje, Komisija kasmet **atnaujina savo rizikos vertinimą**, kad nustatytų, kurios auditų institucijos ir programos bus **tikrinamos vietoje arba kurių dokumentai bus peržiūrimi nuodugniau**. Pagrindinis šių auditų tikslas – gauti pagrįstą patikinimą, kad neliko jokių valstybių narių nenustatytų didelių sistemos trūkumų arba apie juos nebuvo pranešta ir kad **išdėstytos auditų nuomonės bei likutinis klaidų lygis yra patikimi**. Kai manoma, kad tai reikalinga, Komisija taiko **papildomus finansinius pataisymus**, kad atitinkamų programų likutinis klaidų lygis būtų mažesnis nei 2 %.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

5.14. Komisija įsidėmi **Europos Audito Rūmų apskaičiuotą klaidų lygį** – jis yra mažesnis nei praėjusiais metais. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl visų Europos Audito Rūmų nustatytų klaidų ir prireikus paprašys atlikti papildomus finansinius pataisymus. Ji taip pat kartu su auditų institucijomis išnagrinės pagrindines šių problemų priežastis ir tai, kaip jas būtų galima toliau spręsti.

Komisija taip pat nurodo **klaidų intervalus**, įskaitant didžiausią riziką (blogiausią scenarijų), kuriuos, atlikus išsamią kiekvienos iš 420 programų padėties analizę, REGIO GD ir EMPL GD **atskleidė 2019 m. metinėse veiklos ataskaitose (MVA)**. Komisija mano, kad jos išsamus vertinimas atspindi pagrįstą ir teisingą kiekvienos programos ir bendrai visų programų klaidų lygį įvertį.

5.15. Komisija pabrėžia **auditų institucijų atlikto darbo** nustatant klaidas, dėl kurių buvo atlikti dideli **finansiniai pataisymai** iki 2017–2018 m. finansinių ataskaitų pateikimo Komisijai, svarbą. Dėl rūpestingo auditų institucijų darbo, atlikto auditų užbaigimo metu ir iki jo, taip pat buvo padaryti dideli 2007–2013 m. programavimo laikotarpio finansiniai pataisymai.

Auditų institucijos pranešė, kad 95 programų bendras klaidų lygis viršijo 2 %, taip parodydamos aptikimo gebėjimus (nekalbant apie kitas programas, kuriose klaidų lygis buvo mažesnis nei 2 %). Komisija sutinka, kad kai kurios klaidos liko nenustatytos arba į jas buvo netinkamai atsižvelgta apskaičiuojant nurodytą klaidų lygį. Ji nuolat **bendradarbiauja su atitinkamomis auditų institucijomis**, kad pagerėtų jų aptikimo gebėjimas ir taikomų taisyklių supratimas (taip pat žr. Komisijos atsakymą į 5.40 dalies pastabas).

5.16. 2019 m. auditų institucijos antrus metus pranešė apie **pažeidimus**, nustatytus atliekant operacinių auditų pagal **bendrą tipologiją**, dėl kurios susitarta su Komisija ir kuria bendrai naudojasi valstybės narės.

Dauguma auditų institucijų ir Komisijos nustatytų pažeidimų yra susiję su tomis pačiomis **pagrindinėmis Europos Audito Rūmų nustatytomis kategorijomis: netinkamos finansuoti išlaidos, viešųjų pirkimų klausimai, nepakankama auditų seka**, kaip parodyta 5.2 langelyje. Tai rodo, kad auditų institucijos tinkamai nustato įvairių tipų pažeidimus (ir taip kyla klaidų lygis), tačiau ne visais atvejais. Taip gali atsitikti dėl **sudėtingų projektų ir taisyklių**.

Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl visų klaidų, apie kurias pranešė Europos Audito Rūmai, ir, kai tinkama ir teisiškai įmanoma, atliks finansinius pataisymus. Komisija pažymi, kad kai kuriais atvejais sanglaudos lėšomis finansuojamoms išlaidoms taikomos **nacionalinės arba regioninės taisyklės** yra griežtesnės nei numatytosios nacionalinės teisės aktuose panašioms nacionalinėmis lėšomis finansuojamoms išlaidoms. Todėl šie papildomi reikalavimai gali būti vertinami kaip **perteklinio reglamentavimo**, nereikalingos administracinės naštos užsikrovimo ir sanglaudos lėšomis finansuojamų išlaidų sudėtingumo pavyzdys.

5.17. Komisija sutinka, kad **valdymo patikrinimai** yra pirmoji apsaugos nuo klaidų priemonė ir kad jie turėtų būti veiksmingesni **visų pirma užkertant kelią klaidoms ir jas aptinkant**.

Komisija parengė atnaujintas 2014–2020 m. programavimo laikotarpio **gaires valstybės narėms**: jų (ir reikalaujamo **supaprastinto išlaidų apmokėjimo**) paskirtis yra dar labiau pagerinti valdymo patikrinimų kokybę. Tačiau tai priklauso nuo turimų darbuotojų, galinčių tvarkyti didėjančių deklaruojamų išlaidų kieki, ir nuo reikiamo **patyrusių darbuotojų pastovumo** atitinkamose administravimo struktūrose.

Be to, audito institucijų kasmet vadovaujančiosioms institucijoms **pranešamų audito metu nustatytų faktų tipologija** turėtų sudaryti joms sąlygas į savo **rizikos vertinimus** įtraukti dažnesnius klaidų šaltinius ir atitinkamai pritaikyti valdymo patikrinimų metodus ir priemones. Kad valdymo patikrinimai 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu būtų veiksmingesni ir tikslingesni, Komisija teisėkūros institucijoms pasiūlė patikrinimus grįsti rizika, siekiant turimus administracinius išteklius tinkamiau nukreipti į **tikslinius klaidų šaltinius**.

5.19. Bendras Komisijos atsakymas į 5.19 ir 5.20 dalių pastabas:

Komisija sutinka, kad **fiziškai užbaigtos arba visiškai įgyvendintos** operacijos, net jei kai kurios finansinės operacijos tebevykdomos, **nėra tinkamos finansuoti** pagal BNR 65 straipsnio 6 dalį. Vadovaujančioji institucija turi įvertinti kiekvienos operacijos fizinio užbaigimo ir visiško įgyvendinimo sąvokas pagal jų esmę ir vadovaudamasi konkrečiais sutartiniais išipareigojimais, nurodytais sprendime dėl dotacijos. Kol operacija nėra visiškai užbaigta, ji gali būti atrinkta finansuoti.

Kalbant apie 5.4 langelyje nurodytus Italijos projektus, Komisija **toliau stebės**, ar valdžios institucijos griežtai įgyvendina sutartas partnerystės susitarimo taisykles, kad būtų užtikrinta tinkama operacijų, kurios jau iš dalies įgyvendintos prieš jas atrenkant, audito seka.

5.22. Bendras Komisijos atsakymas į 5.22–5.24 dalių pastabas:

Komisija pažymi, kad audito institucijos įrodė, jog pakankamai geba aptikti su **viešaisiais pirkimais** susijusias klaidas.

Nepaisant šio pagerėjusio gebėjimo, daug vadovaujančiųjų institucijų ir tarpinių institucijų lygmeniu nepastebėtų viešųjų pirkimų klaidų rodo, kad **reikia nuolatinių veiksmų siekiant užtikrinti geresnį šių problemų nustatymą** per pirmo lygmens valdymo patikrinimus.

Iš tiesų viešieji pirkimai yra sudėtinga sritis ir perkančiosios organizacijos, taikydamos šias taisykles, gali susidurti su sunkumais. Siekdama veiksmingiau koordinuoti veiksmus, Komisija parengė **viešųjų pirkimų veiksmų planą**, o nuo 2014 m. jis buvo kelis kartus atnaujintas. Pagal šį veiksmų planą jau pradėta daugiau kaip 40 veiksmų. Naujais veiksmais ir naujomis iniciatyvomis siekiama padėti administratoriams ir ES lėšų gavėjams gerinti viešųjų pirkimų praktiką, užtikrinti atitiktį ES direktyvoms, taip pat nustatyti **vienodas sąlygas** ir skatinti naudotis **viešaisiais pirkimais kaip strategine politikos priemone**.

2019 m. Komisija taip pat atnaujino sprendimą dėl **gairių**, kaip nustatyti **standartizuotus finansinius pataisymus dėl viešųjų pirkimų klaidų** (Sprendimas C(2019) 3452). Šiomis gairėmis siekiama užtikrinti **vienodą įgyvendinimo praktiką ir vienodą požiūrį** valstybėse narėse.

Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl Europos Audito Rūmų nustatytų atvejų, kuriais klaidos liko neaptiktos, ir prireikus, laikydamasi savo gairių, taikys finansinius pataisymus.

5.26. Komisija pažymi, kad pastaraisiais metais valstybių narių valdžios institucijų ir Komisijos nustatytos su **valstybės pagalba** susijusios klaidos tebėra retesnės, kaip matyti iš bendros klaidų tipologijos, dėl kurios susitarta su audito institucijomis.

Komisija parengė bendrą **valstybės pagalbos veiksmų planą**, laikydamosi prevencinio ir iniciatyvaus požiūrio į pažeidimų ir klaidų lygių, susijusių su valstybės pagalbos taisyklių taikymu, rizikos mažinimą: ji nustatė **gerąją patirtį** ir skatino ją perimti, vykdė **mokymo programą** ir skleidė aktualią informaciją apie valstybės pagalbą ESI fondų suinteresuotiesiems subjektams.

5.27. Portugalijos valdžios institucijos iš dalies pakeitė atitinkamą nacionalinį valstybės pagalbos įstatymą ir įsipareigojo atlikti visus reikiamus pataisymus pagal Komisijos prašymą.

Netinkamos finansuoti išlaidos

5.29. Kalbant apie Europos Audito Rūmų nustatytas klaidas, Komisija imsis būtinų tolesnių žingsnių ir atliks visus, jos nuomone, reikalingus veiksmus.

Komisija aktyviai dirbo nuo tada, kai buvo pradėtas taikyti **supaprastintas išlaidų apmokėjimas**, siekdama laipsniškai išplėsti jo taikymą, ir mano, kad šios pastangos jau davė teigiamų rezultatų. Komisija aktyviai skatino taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, nes, kaip parodė ankstesnė patirtis, taikant tokias schemas **klaidų tikimybė yra mažesnė**. Ji ir toliau tai darys ESF ir ERPF atžvilgiu programavimo laikotarpiu po 2020 m., kad **sumažintų** paramos gavėjams tenkančią **administracinę naštą** ir dar labiau sumažintų **klaidų riziką**.

Pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų nebuvimas

5.30. Komisija imsis būtinų tolesnių žingsnių ir atliks visus, jos nuomone, reikalingus veiksmus. Taip pat Komisija nurodo Europos Audito Rūmų paaiškinimus 5.8 langelyje.

5.33. Komisija imsis tolesnių veiksmų, susijusių su atitinkamomis už programas atsakingomis institucijomis. **Tinkamumas finansuoti** galutinai vertinamas užbaigiant programas, laikantis BNR. Todėl programoje dar galima pakeisti netinkamas finansuoti paskolas, o užbaigiant programą Komisijos tarnybos įvertins visų deklaruotų paskolų tinkamumą finansuoti.

5.34. Bendras Komisijos atsakymas į 5.34 ir 5.35 dalių pastabas:

2018 m. balandžio mėn. veiksmų plane, pateiktame Europos Audito Rūmams siekiant ištaisymo pagal jų 2017 m. metinėje ataskaitoje pateiktus nustatytus faktus dėl **MVĮ iniciatyvos Ispanijoje**, numatyti keli žingsniai, kuriais siekiama užtikrinti viso Ispanijai skirtos MVĮ iniciatyvos portfelio atitiktį planuojamo veiklos programos užbaigimo metu 2023 m., įskaitant, be kita ko, šiuos veiksmus:

- EIF išorės auditoriaus atliekamą reprezentatyvios operacijų imties peržiūrą,
- papildomos klasifikacijos, susijusios su pagrindiniais tinkamumo finansuoti rizikos veiksniais, parengimą ir įgyvendinimą,
- išplėstinį MVĮ statuso patikrinimą po kiekvieno naujo galutinio gavėjo operacijos įtraukimo,
- dokumentų naudojimu grindžiamą stebėsenos veiklą ir peržiūras, būtinas siekiant užtikrinti visų finansų tarpininkų portfelio tinkamumą finansuoti.

EIF taip pat įspėjo finansų tarpininkus, kad jie atliktų išsamią savo portfelių peržiūrą iki veiksmų programos, už kurią jie gaus EIF paramą, pabaigos.

5.36. Bendras Komisijos atsakymas į 5.36–5.39 dalių pastabas:

Pagal pasidalijamojo valdymo principą **valstybių narių audito institucijos** atlieka pirmosios instancijos auditą. Komisija nuosekliai ir intensyviai **bendradarbiauja** su audito institucijomis, kad užtikrintų nuoseklią kontrolės sistemą, prireikus pagerintų patikrinimo darbo kokybę ir užtikrintų būtinus klaidų aptikimo ir ištaisymo gebėjimus. Komisija toliau bendradarbiauja su susijusiomis audito institucijomis, kad būtų **toliau tobulinama jų atliekama kontrolė**, visų pirma siekiant tinkamai nustatyti klaidų, nustatytų per Europos Audito Rūmų arba Komisijos **pakartotinius auditus**, tipą. Tačiau Komisija vertina ne tik **audito institucijų patikimumą** remdamasi perskaičiuotais klaidų lygiais, nes jie nebūtinai rodo sisteminį audito institucijų darbo trūkumą (taip pat žr. Komisijos atsakymą į 5.51 dalies pastabas).

5.40. **Bendra klaidų tipologija**, dėl kurios susitarė Komisijos tarnybos ir audito institucijos ir kurią OLAF taip pat naudoja IMS pranešimų apie pažeidimus sistemoje, leidžia geriau išanalizuoti visų dalyvių **klaidų pagrindines priežastis**. Joje atsižvelgiama į ankstesnes Europos Audito Rūmų ir biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos rekomendacijas. Tuo remdamasi **Komisija reikalauja, kad programų institucijos imtųsi veiksmų dažniausiai pasitaikančioms klaidoms šalinti** ir bet kokiai būsimų išlaidų rizikai mažinti, palaikydamos tarpusavio dialogą, kad prireikus pagerintų tiek valdymo patikrinimų, tiek audito aptikimo gebėjimus.

Kai nustatyti papildomi pažeidimai rodo **sistemos trūkumus, taisomosios priemonės** turėtų apimti metodinių priemonių tobulinimą, papildomų darbuotojų, įskaitant ekspertus, įdarbinimą, mokymo veiklą, susijusią su naujomis priemonėmis arba teisingu dažniausiai pasitaikančių klaidų aiškinimu. **Vadovaujančiosioms institucijoms ir jų tarpinėms institucijoms** tai gali reikšti, jog reikia **gerinti atrankos procedūrų arba valdymo patikrinimų kokybę** siekiant šalinti pažeidimus.

Kalbant apie atitinkamas **audito institucijas**, taisomieji veiksmai daugiausia susiję su jų gebėjimų aptikti pažeidimus gerinimu **tobulinant audito kontrolinius sąrašus ir jų naudojamą metodiką**, taikytinos teisės išaiškinimu (visų pirma dėl viešųjų pirkimų klaidų), papildomų darbuotojų įdarbinimu ir tęstiniu profesiniu mokymu.

5.41. Bendras Komisijos atsakymas į 5.41–5.42 dalių pastabas:

Komisija REGIO ir EMPL metinėse veiklos ataskaitose nurodė, kad 2017–2018 finansiniais metais veiksmų programoms, kurios sudaro 88 % deklaruotų išlaidų, buvo parengtos **statistinės imties sudarymo taikymo** sąlygos.

Komisija parengė visapusiškas ir išsamias **imties sudarymo gaires**, siekdama geriau paaiškinti teisinę sistemą, kad audito institucijos turėtų suderintą, sutartą ir koordinuojamą imties sudarymo įgyvendinimo sistemą. Komisija pabrėžia, kad taikant imties sudarymo metodus įvairiais proceso etapais reikia naudotis **specialisto nuomone**, o profesionalūs auditoriai gali pateikti skirtingus vertinimus, todėl nebūtinai jie sistemingai atskleis sistemos trūkumus.

5.43. Bendras Komisijos atsakymas į 5.43–5.45 dalių pastabas:

Komisija palankiai vertina Europos Audito Rūmų konstatuotą pažangą, nes tai suteikia galimybę išsiaiškinti daugiau klausimų nerengiant apsilankymų paramos gavėjų lygmeniu. Kai atliekant ES auditus yra lengviau **prieinami išankstinės kontrolės dokumentai**, auditu mažiau kišamasi į ES fondų paramos gavėjų veiklą ir jiems sukelia mažesnę naštą.

Kaip nurodyta atsakyme į praėjusių metų Europos Audito Rūmų metinės ataskaitos pastabas (6.46 ir 6.47 dalys), Komisija nuolat bendradarbiauja su audito institucijomis, kad **sustiprintų jų gebėjimus užkirsti kelią klaidoms ir jas ištaisyti**, geriau dokumentuoti savo audito darbą ir taip **prisidėti prie patikrinimo proceso**.

Šio bendradarbiavimo pavyzdys – 2019 ir 2020 m. koordinuotos Komisijos ir audito institucijų pastangos, padedant Europos Audito Rūmams ir pasitelkus jų ekspertines žinias, pagerinti audito dokumentus ir užtikrinti tinkamą audito metu nustatytų faktų kokybės peržiūrą (žr. 5.8 langelį). Šiuo metu visoms audito institucijoms platinama brošiūra, kurioje pateikiama galutinė **diskusijoms skirtas dokumentas dėl audito dokumentų** versija.

5.47. Komisija ir toliau bendradarbiaus su atitinkama audito institucija, kad būtų teisingai išnagrinėtos ir kiekybiškai įvertintos atskiros klaidos ir taip teisingai apskaičiuotas klaidų lygis.

KOMISIJO PATIKINIMO DARBAS IR LIKUTINIO KLAIDŲ LYGIO PATEIKIMAS METINĖSE VEIKLOS ATASKAITOSE

Rizika pagrįsti atitikties auditai atskleidė pažeidimus, kurių audito institucijos nenustatė

Bendras Komisijos atsakymas į 5.49 ir 5.50 dalių pastabas:

Generaliniai direktoratai, įvertinę pateiktus patikinimo paketus, savo **metinėse veiklos ataskaitose** pateikia išvadas dėl trijų aspektų, susijusių su **valdymo ir kontrolės sistemų veiksmingumu, finansinių ataskaitų priimtinumu ir pagrindinių išlaidų teisėtumu bei tvarkingumu**.

Kasmet atnaujindama rizikos vertinimą ir rengdama audito planą, Komisija atsižvelgia į **visą turimą informaciją**, įskaitant audito institucijų, Komisijos ir Europos Audito Rūmų auditų informaciją.

Komisija taip pat pabrėžia, kad Europos Audito Rūmų preliminarūs 2017–2018 m. klaidų lygių audito rezultatai – tai dalis bendro konteksto, kuriame, kartu su Komisijos darbo su audito dokumentais ir vietoje atlikto audito rezultatais, vertinamas pateiktų programų **klaidų lygių patikimumas**. Todėl visa tokia informacija atspindi pateiktame 5-ajame pagrindiniame veiksmingumo rodiklyje (5PVR), taip pat abiejų generalinių direktoratų bendrai parengtame rizikos vertinime.

5.51. Komisija mano, jog šioje dalyje pateikti jos audito rezultatai rodo, kad jos atliktas **audito institucijų darbo rizikos vertinimas** buvo svarbus. Komisija per prieštaravimų procedūrą kartu su audito institucijomis patvirtina savo audito metu nustatytus faktus ir stebi galutinius rezultatus, siekdama **išsiaiškinti nustatytų papildomų klaidų pagrindines priežastis** ir pagerinti susijusių audito institucijų aptikimo gebėjimus. Todėl ji kai kuriais atvejais, prieš pateikdama 2020 m. metinės kontrolės ataskaitas, kai kurioms audito institucijoms išsiuntė **prevencinius laiškus**. Kitais atvejais nustatytos papildomos klaidos yra labiau pavienės ir, nepaisant galimo svarbaus ekstrapoliuoto poveikio klaidų lygiui, jos nerodo sisteminio trūkumo audito institucijos lygmeniu.

Be **atitikties auditų, kuriais siekiama pakartotinai atlikti audito institucijų darbą**, Komisija taip pat atliko 15 auditų **iki metinių kontrolės ataskaitų parengimo ir po jų devyniose valstybėse narėse**. Šie auditai taip pat padeda peržiūrėti ir įvertinti audito institucijų darbą, nes jie suteikia galimybę ne tik išsiaiškinti metinės kontrolės ataskaitos klausimus, bet ir nustatyti klaidų kiekybinio įvertinimo ir prognozės klaidas.

Atlikusi savo darbą su audito dokumentais ir auditų vietoje, Komisija atitinkamose REGIO ir EMPL metinėse veiklos ataskaitose pranešė, kad iš viso **šešiolika ERPF arba ESF audito institucijų** arba jų kontrolės įstaigų mano, kad reikia ištaisyti **rimtus trūkumus**.

5.52. Dėl ribotų išteklių ir kitų reglamentavimo įpareigojimų, Komisija didžiąją dalį savo **metinio rizika grindžiamo audito** gali pradėti tik nuo kiekvienų metų **rugsėjo mėn.** Laikantis tarptautinių standartų ir BNR reikalavimų, dėl vėlavimų, susijusių su prieštaravimų procedūra, daugeliu atvejų neįmanoma gauti galutinių audito rezultatų iki kitos MVA. Todėl Komisijos tarnybos laikosi atsargaus požiūrio į 5-tąjį pagrindinį veiksmingumo rodiklį (**5PVR**, t. y. praneštą vidutinę likutinę riziką) ir savo **MVA audito nuomonėje**: vertindamos atitinkamas programas, atsižvelgia į didžiausią galimą jų **preliminarių nustatytų faktų** poveikį.

Be to, MVA taip pat nurodomas vadinamasis maksimalus lygis (**blogiausias PVR scenarijus**) (žr. 5.59 dalį). Tokių programų atveju reikia papildomų audito įrodymų, kad būtų galima patikrinti, ar pasireiškia viršutinis rizikos, apie kurią pranešta, lygis.

Be to, pagal BNR Komisijai leidžiama atlikti auditus vėlesniais MVA metais per laikotarpį bent trejus metus nuo finansinių ataskaitų pateikimo, kad būtų saugomi audito sekai reikalingi patvirtinamieji dokumentai.

Visais atvejais reikia papildomų finansinių pataisymų ir jie taikomi, kai **galutinis likutinis bendras klaidų lygis** viršija 2 %, o informacija pateikiama vėlesnėse MVA.

5.54. Komisija jau **atnaujiną savo PVR** 2018 m. MVA pagal Europos Audito Rūmų 2017 m. metinės ataskaitos 4 rekomendaciją. 5PVR jau apima atsargų ir konservatyvų požiūrį, taikomą negalutiniui

audito rezultatų atveju: prieštaravimų procedūros metu naudojamas **didžiausias preliminarinių klaidų lygis**. Be to, blogiausias scenarijus yra skaidriai atskleidžiamas MVA, siekiant apimti papildomą galimą riziką, kuri dar nėra visiškai patvirtinta audito įrodymais (žr. Komisijos atsakymą į 5.52 dalies pastabas).

5.55. Bendras Komisijos atsakymas į 5.55 ir 5.56 dalių pastabas:

Atsižvelgdama į ankstesnes Europos Audito Rūmų rekomendacijas, **Komisija** šiuo metu **5PVR grindžia tvarkingumu, apie kurį pranešta 2019 m.** sanglaudos politikos MVA, remdamasi vien tik 2017–2018 m. **patvirtintais bendrais likutiniais klaidų lygiais** (arba nedaugeliu atvejų, kai likutinių klaidų dar negalima patvirtinti, remdamasi konservatyviausiais audito rezultatais, turėtais tuo metu, kai buvo rengiama MVA). Be to, Komisija įtraukė sąvoką „didžiausia rizika“.

Komisija pabrėžia, kad PVR buvo apskaičiuotas visoms veiksmų programoms taikant konservatyvų metodą, pagal kurį taikomi visi MVA užbaigimo dieną turėti audito įrodymai. **Maksimalus PVR lygis** (blogiausias scenarijus) taikomas tik toms programoms, kurių audito imčių dalyse, dėl kurių neatliekamas išsamus pakartotinis audito darbas, gali likti daugiau klaidų arba kurių audito tolesnė informacija (įskaitant gautą iš Europos Audito Rūmų auditų) gali būti gauta jau patvirtinus MVA.

Abu generaliniai direktoriai skaidriai **atskleidžia** visą atitinkamą informaciją pagal veiksmų programas savo atitinkamose MVA (10B priedas), atsižvelgdami į visų Komisijos ir Europos Audito Rūmų auditų (vykdomų kartu su Komisijos galutiniu vertinimu) laiką. Komisija mano, kad toks informacijos atskleidimas MVA yra patikima ir kruopšti administracinė praktika.

5.58. Komisija sukūrė savo **patikrinimo sistemą**, kad generaliniai direktoriai galėtų pateikti patikinimą dėl visų 420 atskirų veiksmų programų, atsižvelgiant į jų, kaip įgaliojimų leidimus suteikiančių pareigūnų, įsipareigojimus. Komisija mano turinti **pagrįstą patikinimą dėl pagrindinių išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo, išskyrus** programas, dėl kurių ji MVA nurodė, kad reikia taikyti galimus papildomus finansinius pataisymus.

Be to, **bendrasis PVR** yra nurodytas MVA kaip **visų patvirtintų klaidų lygių svertinis vidurkis**. Komisija taip pat nurodė didžiausią šio PVR lygį (blogiausią scenarijų), atsižvelgdama į visą dar nepatvirtintą informaciją. Galiausiai BNR numatyta galimybė nacionaliniams ir ES subjektams **atlikti auditą bent trejus metus nuo tų metų, kuriais buvo pateiktos finansinės ataskaitos**. Tai svarbu tam, kad Komisija galėtų **įgyvendinti savo įsipareigojimus**, susijusius su ES biudžeto vykdymu pagal daugiametes programas.

5.59. Komisija atlieka priežiūros funkciją kaip ES biudžeto valdytoja ir turi konkrečias užduotis bei atitinkamai formuoja ES lėšų kontrolės būdus. Tai matyti iš Komisijos nurodytos rizikos mokėjimų metu.

5.60. Bendras Komisijos atsakymas į 5.60–5.62 dalių pastabas:

Komisija pabrėžia, kad **abu generaliniai direktoratai savo atitinkamose 2019 m. MVA paskelbė** išlygas dėl atitinkamų mokėjimų tais metais, laikydamiesi bendrų nurodymų ir **reikšmingumo kriterijų**, apibrėžtų atitinkamų MVA 4 priede, ir **siekdami apsaugoti ES biudžetą**, jei būtų nustatyta rizika.

Tose išlygose atsižvelgiama į visą jų vertinimo metu peržiūrėtą informaciją: klaidų lygius, apie kuriuos pranešta paskutinėje metinėje kontrolės ataskaitoje, peržiūrėtoje vertinimo metu, ankstesnių metų patvirtintus klaidų lygius, kurie gali rodyti vertinimo metu dar neišspręstus sistemos trūkumus, ir naujausius turimus valdymo ir kontrolės sistemos vertinimus, įskaitant patobulinimus, arba, priešingai, nustatytus naujus trūkumus.

Nepriklausomai nuo metų, kuriais nustatomas trūkumas (arba pačios valstybės narės, arba Komisijos), **išlygos taikomos tol, kol problema bus išspręsta.**

Be to, kalbant apie ankstesnius finansinius metus, Komisija MVA visiškai skaidriai praneša apie **taikytus arba pradėtus ir (arba) taikytinus finansinius pataisymus**, visapusiškai laikydamasi taikytinų prieštaravimų procedūrų (žr. atitinkamas REGIO ir EMPL MVA, p. 32 ir 45).

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

5.63. Komisija įsidėmi Europos Audito Rūmų apskaičiuotą klaidų lygį, kuris yra mažesnis nei praėjusiais metais.

Komisija **imsis tolesnių veiksmų dėl visų klaidų**, kurias nustatė Europos Audito Rūmai, ir, jei manys esant reikalinga, paprašys atlikti papildomus finansinius pataisymus.

Komisija taip pat nurodo klaidų intervalus, įskaitant **didžiausią riziką (blogiausią scenarijų)**, kuriuos, atlikus išsamią kiekvienos iš 420 programų padėties analizę, REGIO GD ir EMPL GD atskleidė 2019 m. MVA (žr. Komisijos atsakymą į 5.65–5.67 dalių pastabas).

5.64. Komisija mano, kad apskritai galima **pasitikėti audito institucijų darbu**, išskyrus kelis atvejus, kurie, remiantis visa turima audito informacija, aiškiai nurodyti MVA.

Komisija ir toliau glaudžiai **bendradarbiaus su audito institucijomis**, siekdama užtikrinti, kad jos ir toliau dirbtų pagal standartus. Ji taip pat kartu su audito institucijomis išnagrinės Europos Audito Rūmų ir Komisijos auditų metu nustatytų problemų pagrindines priežastis ir tai, kaip jas būtų galima toliau spręsti.

5.65. Bendras Komisijos atsakymas į 5.65–5.67 dalių pastabas:

Komisija pabrėžia, kad dabartinis požiūris, kurio Europos Audito Rūmai laikosi rengdami patikinimo pareiškimą, leidžia geriau **suderinti audito metodikas** visais lygmenimis.

Komisija atlieka **priežiūros funkciją kaip ES biudžeto valdytoja** ir turi konkrečias užduotis atitinkamai formuoja ES lėšų kontrolės būdus. Tai matyti iš Komisijos nurodytos rizikos mokėjimų metu.

Metinėse veiklos ataskaitose Komisija nurodo ERPF, SF ir ESF klaidų lygius, kurie, juos sujungus, sudaro nuo 2,3 % iki 3,3 % sanglaudos politikos klaidų lygio (žr. 5.9 langelį), o tai atitinka Europos Audito Rūmų apskaičiuotą klaidų lygį. **MVVA** apibendrinami MVA atskleisti klaidų lygiai.

Komisija mano, kad jos **išsamus vertinimas** atspindi pagrįstą ir teisingą kiekvienos programos ir bendrai visų programų **klaidų lygio** įvertį. Šis išsamus kiekvienos programos vertinimas pagal rizikos profilius ir **valdymo bei kontrolės sistemas**, taip pat atsižvelgiant į Europos Audito Rūmų darbą, leidžia Komisijai padaryti išvadą dėl konkrečios programos populiacijos dalies, kuri greičiausiai patirs poveikį, ir nustatyti konkrečias sritis, kuriose reikia patobulinimų.

Dabartiniu **patikinimo modeliu** iš tiesų siekiama, kad ne vidutinis, o **kiekvienos programos likutinis klaidų lygis būtų mažesnis nei 2 %**. Programoms, kurių klaidų lygis negalėjo būti patvirtintas dėl tuo metu vykdomo audito, Komisija taiko turimas teises priemones, kad galėtų padaryti reikiamus **finansinius pataisymus**, kai atlikus auditus likutinis klaidų lygis viršija 2 %. Komisija apie tai praneša vėlesnėse MVA.

Komisija toliau glaudžiai bendradarbiaus su atitinkamų programų valdymo ir audito institucijomis, siekdama imtis tolesnių veiksmų dėl sutartų išvadų ir ilgainiui pasiekti, kad visų programų **likutinis klaidų lygis būtų mažesnis nei 2 %**.

5.68. Dėl rekomendacijų, apie kurias Europos Audito Rūmai pranešė, kad nebuvo imtasi jokių veiksmų arba kurios kai kuriais atžvilgiais nebuvo įgyvendintos, Komisija nurodo savo atsakymą į 5.3 priedo pastabas.

Komisijos atsakymas į 5.3 priedo pastabas:

Atsižvelgdama į 2017 m. 2 rekomendaciją, Komisija pažymi, kad ji pasiūlė, jog 2021–2027 m. **PVM** būtų tinkamas finansuoti projektams, kurių bendros sąnaudos yra mažesnės nei 5 mln. EUR. Šis metodas yra alternatyvus Audito Rūmų rekomenduojamam metodui.

Dėl 2017 m. 6 rekomendacijos Komisija pabrėžia, kad reglamentavimo sistema suteikia **galimybę** prireikus **atlikti programų auditą bent trejus metus nuo finansinių ataskaitų pateikimo**. Komisija stengiasi **padaryti išvadą dėl išlaidų tvarkingumo metinėje veiklos ataskaitoje** po finansinių ataskaitų pateikimo metų ir MVA priede pateikia skaidrias visų susijusių programų ataskaitas, tačiau tai ne visada įmanoma.

5.1 rekomendacija. Projekto tinkamumo finansuoti sąlygos

Komisija **pritaria** šiai rekomendacijai.

BNR nėra 65 straipsnio 6 dalyje nurodytos sąvokos „**fiziškai užbaigta arba visiškai įgyvendinta operacija**“ apibrėžties. Komisija laikosi nuomonės, kad, turint galvoje skirtingą operacijų pobūdį, programų institucijos turi įvertinti, kaip laikomasi 65 straipsnio 6 dalies nuostatų dėl kiekvienos atitinkamos operacijos, remiantis jos esme, atsižvelgiant į jos ypatumus, jos taikymo sritį, kaip apibrėžta sprendimuose dėl sutartinių dotacijų, ir į tai, ar laikomasi nacionalinės teisės. Tai darydamos programų institucijos turi užtikrinti, kad būtų laikomasi BNR 65 straipsnio 6 dalies.

Fiziškai užbaigtų ir (arba) visiškai įgyvendintų operacijų atrankos rizika įvairiose valstybėse narėse ir programose skiriasi ir yra visų pirma susijusi su viena valstybe nare, kurioje sąmoningai išlaikoma siaura riba tarp nacionalinių ir ES schemų, kad prireikus būtų galima greitai sutelkti nacionalines investicijas. Klausimų ir atsakymų dalyje Komisija paaiškino skirtumą tarp fiziškai užbaigtų operacijų ir kitų operacijų, kurias būtų galima laikyti visiškai įvykdytomis, visų pirma dėl to, kad nėra fizinio objekto ir (arba) investicijų. **Komisija sutinka**, kad, siekiant išvengti bet kokios rizikos, **šiai valstybei narei reikia pateikti išsamesnį paaiškinimą**, pagrįstą iki šiol sukaupta patirtimi. Be to, šiai valstybei narei pateiktas paaiškinimas bus vėliau prieinamas kitoms susijusioms valstybėms narėms.

5.3 Rekomendacija. Veiksmai siekiant padidinti audito institucijų pranešamų likutinių lygių patikimumą

Komisija **pritaria** šiai rekomendacijai.

Komisija jau teikia **bendrą analizę** MVA (žr. REGIO 2019 m. MVA p. 26 ir EMPL 2019 m. MVA p. 41), palygindama pagrindinius audito institucijų ir Komisijos auditorių nustatytus klaidų tipus, ir nurodo audito institucijas, kurios, kaip manoma, nepateikė patikimų rezultatų, bei pagrindines to priežastis.

Be to, nuo 2018 m. **kasmetiniuose koordinavimo susitikimuose** nuolat **diskutuojama apie esamus** Komisijos nustatytų faktų ir audito institucijos nustatytų faktų **neatitikimus**. Į labiau struktūruotą diskusiją su atitinkamomis audito institucijomis nuo 2020 m. bus įtraukta **išsami papildomų klaidų**, nustatytų per ES auditus, **analizė**, ir per ją bus **fiksuojami veiksmai**, kuriais audito institucijos spręs su šių klaidų neaptikimu susijusias problemas.

2020 m. rudenį taip pat planuojama paskelbti 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. laikotarpių **REGIO audito metu nustatytų faktų tyrimą**. Todėl bus galima užmegzti **bendresnį dialogą su programų institucijomis** dėl pažeidimų, nustatytų Komisijos auditų metu, kurie nebuvo nustatyti programų valdymo patikrinimų ir auditų metu, tipų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2019 M. METINĖS ATASKAITOS

6 SKYRIAUS „GAMTOS IŠTEKLIAI“ PASTABAS

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

6.8. Komisija džiaugiasi, kad Europos Audito Rūmų nustatytas išlaidų kategorijos „Gamtos ištekliai“ klaidų lygis yra 1,9 %, taigi nesiekia 2 % reikšmingumo ribos (kaip nurodyta 6.1 priede). Tai atitinka Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD, Jūrų reikalų ir žuvininkystės GD, Klimato politikos GD ir Aplinkos GD 2019 m. metinėse veiklos ataskaitose pateiktus rezultatus, susijusius su politikos sritimis, kurios nagrinėjamos skyriuje „Gamtos ištekliai“.

6.11. Komisiją labai džiugina Europos Audito Rūmų nustatytas faktas, kad EŽŪGF tiesioginėse išmokose, kurios 2019 finansiniais metais sudarė 41,3 mlrd. EUR, nėra reikšmingo klaidų lygio. Komisija pažymi, jog Europos Audito Rūmų nustatytas faktas, kad tiesioginėse išmokose apskritai nėra reikšmingo klaidų lygio, atitinka Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD 2019 m. metinėje veiklos ataskaitoje (MVA) pateiktą tiesioginių išmokų klaidų lygį (1,57 %).

Apskritai, tiesioginėse išmokose nebuvo reikšmingo klaidų lygio

Kalbant apie 6.13 dalies antraštę, Komisija palankiai vertina Europos Audito Rūmų vertinimą, kad tiesioginėse išmokose reikšmingo klaidų lygio nėra (taip pat žr. atsakymą į 6.11 dalies pastabas).

6.13. Komisija mano, kad nedidelių klaidų racionaliomis sąnaudomis neįmanoma išvengti, ir pažymi, kad Europos Audito Rūmų įvertintas su tiesioginėmis išmokomis susijusių klaidų lygis nesiekia 2 % reikšmingumo ribos.

6.15. Komisija sutinka su teigiamu Europos Audito Rūmų vertinimu, kad IAKS ir ŽSIS padeda išvengti klaidų ir sumažinti jų lygį.

6.21. Komisija palankiai vertina teigiamus pokyčius kaimo plėtros srityje: Europos Audito Rūmai kaimo plėtros srityje aptinka vis mažiau klaidų, o tai atitinka Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD nustatytus faktus, pateiktus jo 2019 finansinių metų MVA.

METINĖS VEIKLOS ATASKAITOS IR KITOS VALDYMO PRIEMONĖS

Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD ataskaitų dėl BŽŪP išlaidų tvarkingumo teikimas

6.29. Komisija pažymi, kad sertifikavimo įstaigų darbas labai pagerėjo, nes, palyginti su ankstesniais metais, jų atlikto visų tiriamųjų visumų išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo audito rezultatai buvo patikimi ir svarūs. Komisija palankiai vertina Europos Audito Rūmų vertinimą, kad sertifikavimo įstaigų vaidmuo teikiant nuomonę dėl išlaidų tvarkingumo buvo teigiamas pokytis.

6.31. **Apskaičiuodamas 2019 m. MVA pakoreguotus klaidų lygius**, Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD kaip atskaitos tašką naudojo kiekvienos mokėjimo agentūros kontrolės statistinius duomenis (arba rinkos priemonėms taikomą priemonę, VGB 02). Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD iš esmės rėmėsi sertifikavimo įstaigų darbo rezultatais, taip pat savo paties audитами, kad pakoreguotų mokėjimo agentūrų praneštus klaidų lygius, kai buvo nustatyta jų valdymo ir kontrolės sistemų trūkumų.

Reikia pažymėti, kad kai kuriais atvejais, kai Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD taikė fiksuoto dydžio koregavimą, sertifikavimo įstaigos nustatė panašių problemų. Tokiais atvejais sertifikavimo įstaigų nustatyti faktai laikomi svarbiais, tačiau jiems taikomas fiksuoto dydžio koregavimas.

6.32. Komisija palankiai vertina tai, kad **Europos Audito Rūmų išvados atitinka Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD metinėje veiklos ataskaitoje pateiktą informaciją apie žemą klaidų lygį**. Komisija taip pat mano, kad riziką ES biudžetui tinkamai padengia taisomasis pajėgumas, kurį sudaro gryniesi finansiniai pataisymai ir iš paramos gavėjų susigrąžintos lėšos. Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD 2019 m. metinėje veiklos ataskaitoje nurodytas taisomasis pajėgumas sudaro 1,77 % atitinkamų BŽŪP išlaidų. Todėl įvertinta galutinė su rizika susijusi suma sudaro 0,12 % atitinkamų BŽŪP išlaidų, o tai yra gerokai žemiau reikšmingumo ribos.

BŽŪP kovos su sukčiavimu politika ir procedūros

6.35. Komisija palankiai vertina tai, kad **beveik visos** Europos Audito Rūmų audituojamos **išmokos**, mokamos kaip tiesioginės išmokos ir už plotą mokamos kaimo plėtros išmokos, yra susijusios su **teisingais ūkininkų prašymais arba nedidelėmis klaidomis**.

6.36. Komisija atkreipia dėmesį į Europos Audito Rūmų vertinimą, kad **sukčiavimo rizika** yra didesnė tose srityse, kuriose paprastai taikomas kompensavimu grindžiamas bendras finansavimas, o ne su tiesioginėmis išmokomis ir už plotą mokamomis kaimo plėtros išmokomis susijusių išlaidų, kurios sudaro didžiąją BŽŪP išlaidų dalį, srityje.

6.37. Komisija pažymi, kad atitinkamos institucijos, įgyvendinančios BŽŪP valstybės narėse, yra labai svarbios siekiant užkirsti kelią pažeidimams ir sukčiavimo atvejams, juos aptikti ir ištaisyti (Reglamento 1306/2013 58 straipsnio 1 dalis).

6.39. Komisija **atsižvelgė į** Europos Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 1/2019 pateiktas **rekomendacijas, rengdama Komisijos kovos su sukčiavimu strategiją (ji priimta 2019 m. balandžio mėn.)**.

6.40. Pirma įtrauka: Komisija mano, kad **sukčiavimo rizikos analizė yra nuolatinis procesas**, grindžiamas OLAF tyrimų ataskaitomis, pačios Komisijos auditu darbu ir kita informacija, susijusia su įtariamo sukčiavimo atvejais. Nuo 2016 m. nepastebėta jokių esminių sukčiavimo modelių, susijusių su BŽŪP lėšų tinkamumu finansuoti, pokyčių.

Neseniai paskelbti įtariamo sukčiavimo atvejai buvo susiję su asmenimis, kurie tariamai neteisėtai gauna žemę, už kurią jie tuomet, atrodo, tvarkingai ir teisėtai prašo tiesioginės

paramos pagal BŽŪP reglamentus. Su tokiais veiksmais susijusių taisomųjų priemonių taikymas turėtų būti teisinės valstybės principo taikymo klausimas atitinkamose valstybėse narėse.

Antra įtrauka. Pagal Reglamento (ES) Nr. 907/2014 I priede nustatytus akreditavimo kriterijus BŽŪP mokėjimo agentūros užtikrina, kad būtų **taikomos tinkamos sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos ir nustatymo procedūros**. Sertifikavimo įstaigos kasmet vertina, ar mokėjimo agentūros atitinka akreditavimo kriterijus, įskaitant taikomas sukčiavimo prevencijos ir nustatymo priemones.

Komisija stebi, ar mokėjimo agentūros atitinka akreditavimo kriterijus, vertindama sertifikavimo įstaigų parengtas metines sertifikavimo ataskaitas ir mokėjimo agentūrų vadovų pateiktus valdymo pareiškimus. Jei nustatyti faktai yra susiję su atitiktimi akreditavimo kriterijams, Komisija pradeda atitikties tyrimus, kad apsaugotų ES biudžetą.

Be to, sertifikavimo įstaigos ir Komisija, atlikdamos auditus, vertina valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemas, kurios turi būti taikomos siekiant užkirsti kelią sukčiavimui.

OLAF funkcija nėra vertinti valstybių narių priemonės, kuriomis siekiama išvengti sukčiavimo BŽŪP išlaidų srityje ir su juo kovoti, nors kai kurios iniciatyvos siekiant šio tikslo gali būti vykdomos įgyvendinant tebevykstančius ar būsimus strateginės analizės projektus.

Trečia įtrauka. **Priemonė „Arachne“** valstybių narių valdžios institucijoms teikiama nemokamai, tačiau tai nėra privaloma priemonė. Komisija skatino ir toliau skatins valstybės nares naudoti priemonę „Arachne“ siekiant nustatyti galimą riziką, be kita ko, rengdama pristatymus ir mokymus valstybėse narėse. Kaip teisingai nurodė Europos Audito Rūmai, priemonė 2019 m. buvo bandomasis projektas, todėl nebuvo tikimasi, kad visos valstybės narės dalyvaus šiame projekte nuo pat pradžių.

6.41. Komisijos pasiūlymuose dėl BŽŪP po 2020 m. jau reikalaujama, kad valstybės narės pagerintų **pajamų paramos paskirstymą**. Tai apima reikalavimą teikti pajamų paramą tikriesiems ūkininkams, t. y. tiems, kurie aktyviai ūkininkauja, kad užsidirbtų pragyvenimui.

Tikslas „tikrojo ūkininko“, „reikalavimus atitinkančio hektaro“, minimalios „žemės ūkio veiklos“ ir „ūkininko disponuojamos žemės“ apibrėžtis nustatys valstybės narės, atsižvelgdamos į faktinius poreikius ir vietos ypatumus, susijusius su įgyvendinimu, taip pat į atitinkamą ES teismų praktiką.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

6.42. Komisija palankiai vertina tai, kad **didžiosios daugumos išmokų** išlaidų kategorijoje „Gamtos išteklių“ **klaidų lygis buvo laikomas nereikšmingu**. Komisija taip pat teigiamai vertina tai, kad bendras 6.1 priede nustatytas skyriaus klaidų lygis yra mažesnis už reikšmingumo lygį (1,9 %). Komisija taip pat pažymi, kad nustatytas reikšmingas klaidų lygis, susijęs su kaimo plėtra ir rinkos priemonėmis, atitinka Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD metinės veiklos ataskaitos išvadas (taip pat žr. 6.32 dalį dėl Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD apskaičiuotos rizikos mokėjimo metu).

Rekomendacijos

6.43. Komisija mano, kad **visos rekomendacijos buvo visiškai įgyvendintos**. Rekomendacija teikti gaires ir skleisti geriausių patirtį buvo visiškai įgyvendinta (pvz., valstybės narės gali naudotis priemone „Arachne“).

1 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija mano, kad **sukčiavimo rizikos analizė yra nuolatinis procesas**, grindžiamas OLAF tyrimų ataskaitomis, pačios Komisijos audito darbu ir kita informacija, susijusia su įtariamo sukčiavimo atvejais. Nuo 2016 m. nepastebėta jokių esminių sukčiavimo modelių, susijusių su BŽŪP lėšų tinkamumu finansuoti, pokyčių.

Neseniai paskelbti įtariamo sukčiavimo atvejai buvo susiję su asmenimis, kurie tariamai neteisėtai gauna žemę, už kurią jie tuomet, atrodo, tvarkingai ir teisėtai prašo tiesioginės paramos pagal BŽŪP reglamentus. Su tokiais veiksmais susijusių taisomųjų priemonių taikymas turėtų būti teisinės valstybės principo taikymo klausimas atitinkamose valstybėse narėse.

Kiek tai susiję su valstybių narių sukčiavimo prevencijos priemonių analize, Komisija nurodo prie Komisijos kovos su sukčiavimu strategijos (COM(2019) 196 *final*) pridedamo veiksmų plano 37–42 veiksmus.

Sertifikavimo įstaigos kasmet vertina, ar mokėjimo agentūros atitinka akreditavimo kriterijus, įskaitant taikomas sukčiavimo prevencijos ir nustatymo priemones. Komisija stebi, ar mokėjimo agentūros atitinka akreditavimo kriterijus, vertindama sertifikavimo įstaigų parengtas metines sertifikavimo ataskaitas ir mokėjimo agentūrų vadovų pateiktus valdymo pareiškimus. Jei nustatyti faktai yra susiję su atitiktimi akreditavimo kriterijams, Komisija pradeda atitikties tyrimus, kad apsaugotų ES biudžetą.

Komisija nuolat ragina valstybes nares naudoti **priemonę „Arachne“** siekiant nustatyti galimą riziką, be kita ko, rengdama pristatymus ir mokymus valstybėse narėse.

KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2019 M. METINĖS ATASKAITOS 7 SKYRIAUS „SAUGUMAS IR PILIETYBĖ“ PASTABAS

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

7.3 langelis. Per didelės darbo užmokesčio išlaidos

Komisija imsis atitinkamų priemonių.

VIDAUS KONTROLĖS SISTEMŲ ELEMENTŲ TIKRINIMAS

7.10. Komisija supranta, kad 7.10 dalis yra susijusi su EAR nustatytais trūkumais. Komisija daugumą 7.4 langelyje EAR nurodytų trūkumų taip pat nustatė vertindama 2018 m. metinės kontrolės ataskaitas ir į šias problemas atkreipė atitinkamų nacionalinių valdžios institucijų dėmesį, kad ateityje jos nesikartotų.

Prašom žiūrėti atsakymą į 7.4 langelio pastabas.

7.1 langelis. Metinių kontrolės ataskaitų trūkumai

Kalbant apie netikslų bendrų ir (arba) likutinių klaidų lygių apskaičiavimą ir pateikimą, Komisija pabrėžia, kad šiais metais, t. y. pirmaisiais metais, kai audito institucijos turėjo pateikti šią informaciją, netikslumai palyginti nedideli. Likutinių klaidų lygiai Vokietijoje ir Italijoje buvo gerokai žemesni nei reikšmingumo riba, todėl nustatytos klaidos nepadarė poveikio audito institucijų nuomonių apie sąskaitas tinkamumui ir (arba) jo nesumažino.

Komisijai informavo atitinkamas audito institucijas, kad jos galėtų imtis tinkamų veiksmų ir išvengti panašių problemų per auditą ateityje.

7.11. Komisija pažymi, kad 7.5 langelyje EAR nurodytas poveikis yra galimas, o trūkumai yra susiję tik su tam tikromis kai kurių projektų patikromis ir neprivertė suabejoti audito institucijų išvadomis ar nuomonėmis, kaip EAR teigia 7.10 dalyje.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

7.1 rekomendacija. Audito aprėptis

Komisija pritaria 7.1 rekomendacijai ir audito institucijoms pateiks gairių apie subimčių sudarymą, įskaitant audito aprėpties apskaičiavimą tais atvejais, kai sudaromos subimtys.

7.2 rekomendacija. Imčių sudarymas

Komisija pritaria 7.2 rekomendacijai ir, kaip ir anksčiau, nacionalinėms audito institucijoms toliau teiks gaires ir grįžtamąją informaciją apie imčių sudarymą.

7.3 rekomendacija. Audito seka

Komisija pritaria 7.3 rekomendacijai ir audito institucijoms toliau teiks gaires, visų pirma dėl audito darbo dokumentavimo.

GALUTINIAI KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2019 M. METINĖS ATASKAITOS

8 SKYRIAUS „EUROPOS VAIDMUO PASAULYJE“ PASTABAS. 2019 M. METINEI ATASKAITAI SKIRTA INFORMACIJA

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

8.6. Dėl vienos iš 11-os paminėtų operacijų Komisija mano, kad taikomos taisyklės nebuvo pažeistos, todėl kiekybiškai įvertinamos klaidos nebuvo.

8.1 langelis. Nėra laiko apskaitos sistemos

FPI

Siekiant **stiprinti FPI Artimųjų Rytų ir Šiaurės Afrikos regioninės grupės (RG) vidaus kontrolės sistemą**, imamasi tolesnių priemonių, be kita ko: i) pradedamas išsamus atitinkamos sutarties auditas, ii) didinamas RG atliekamų dokumentų peržiūra grindžiamų patikrų skaičius, iii) didinamas finansinių patikrų vietoje skaičius ir iv) vykdoma ankstyva *ex post* kontrolė.

Regioninė grupė taip pat imsis priemonių veiklos lygmeniu: i) rengs susitikimus ir informacines sesijas su įgyvendinančiais partneriais, ii) kai bus pasirašomos sutartys, įgyvendinantiesiems partneriams siųs aktualią informaciją apie ES lėšų valdymą, iii) užtikrins, kad aprašomosiose ataskaitose ir per stebėsenos misijas pateikta informacija atitiktų finansinėse ataskaitose nurodytas išlaidas, ir iv) stiprins savo taikomą trečiosios šalies vykdomos stebėsenos sistemą.

8.2 langelis. Projektui prašomi netinkami finansuoti PVM mokėjimai

DEVCO GD

Visos su šiuo susitarimu susijusios **PVM išlaidos** bus grąžintos Komisijai.

METINĖS VEIKLOS ATASKAITOS IR KITOS VALDYMO PRIEMONĖS

NEAR GD 2019 m. LKL tyrimas

8.5 langelis.

Kiekviename iš trijų etapų NEAR GD **LKL rangovui** pateikia užbaigtų sutarčių populiaciją. Rangovas atlieka populiacijos patikras, be kita ko, peržiūri sąrašą, kad nustatytų su senomis sutartimis susijusias operacijas. Sutartys laikomos senomis, jeigu pastaruosius aštuonerius metus nebuvo vykdoma jokia veikla ir (arba) penkerius metus iki sutarties užbaigimo nebuvo vykdoma jokia veikla ar kontrolė. Tokiais atvejais prieš sudarant imtį sutartis iš populiacijos pašalinama.

Kartais senos sutartys gali būti nustatytos, tik kai yra įtraukiamos į imtį ir pateikiami visi dokumentai. Tokiais atvejais **LKL imtyje** atitinkama operacija pakeičiama.

2019 m. LKL tyrime aštuonerių metų laikotarpio, per kurį nebuvo vykdoma jokia veikla, **galutinės datos** būtų buvusios šios: 2010 m. gruodžio 31 d. (1 etapas), 2011 m. balandžio 30 d. (2 etapas) ir 2011 m. rugpjūčio 31 d. (3 etapas).

8.14. Komisija niekada nėra apibūdinusi **LKL** tyrimo kaip patikinimo užduoties arba audito. Jis turi konkretų tikslą ir **yra grindžiamas atskira vidaus kontrolės sistema**.

LKL tyrimas yra svarbus elementas generalinio direktoriaus patikinimui, tačiau **nėra vienintelis patikinimo dėl visos NEAR GD vidaus kontrolės sistemos šaltinis**. Jis grindžiamas dideliu operacijų patikrų skaičiumi (iš viso 365 operacijų).

Komisija mano, kad 2019 m. likutinis klaidų lygis nurodytas tiksliai.

LKL metodika apima **viešųjų pirkimų** patikras, į kurias įtraukti, *inter alia*, kandidatų atmetimo, atitikties atrankos ir sutarties skyrimo kriterijams tiek pirmojo, tiek antrojo lygmens viešųjų pirkimų atveju, taip pat tiesioginio sutarčių skyrimo klausimai.

Dėl kvietimų teikti pasiūlymus – ES Finansiniame reglamente nustatyta dotacijų skyrimo pagal tokius kvietimus sistema. Pagal galiojančias taisykles perkančiosios organizacijos ir leidimus suteikiantys pareigūnai turi daug galimybių lanksčiai valdyti procesą.

Patirtis parodė, kad su kvietimais teikti pasiūlymus susijusių klaidų kiekybiškai įvertinti paprastai neįmanoma.

Remiantis LKL metodika, jeigu būtų pranešta apie tokias kiekybiškai neįvertinamas klaidas, jos neturėtų pridėtinės vertės bendram tyrimo tikslui įvertinti likutinį klaidų lygį.

8.15. Atsižvelgiant į Audito Rūmų 2017 m. metinėje ataskaitoje pateiktą rekomendaciją, į bendrą lygį įtraukiamų dotacijų operacijų skaičius jau padidintas.

Papildomos dotacijų imties tikslas – suteikti Komisijai patvirtinamosios informacijos, kuria papildoma iš pagrindinės imties gauta su dotacijomis susijusi informacija. Tai yra pagrindas vadovams nuspręsti, ar reikia su dotacijomis susijusios išlygos. Papildoma 96 ėmimo intervalų imtis (atitinkanti 1/3 visos LKL tyrimo populiacijos) atitinka tą reikalavimą. Jei patikimumo lygis būtų aukštesnis, reikėtų sudaryti gerokai didesnę imtį (įtraukti dar 88 operacijas, kai patikimumo lygis 95 %). Tai iš esmės nepadėtų siekti pagrindinio tikslo, kurio siekiama sudarius papildomą dotacijų imtį. Dabartinis metodas atitinka pagrindinius prioritetus, t. y. užtikrinti patikinimą ir kontrolės priemonių išlaidų veiksmingumą.

8.16. Kaip nurodė Audito Rūmai, **2019 m. NEAR GD LKL tyrime** įvertinimų nepateikta. 2018 m. tyrime iš daugiau kaip 400 operacijų pateikti 2 įvertinimai.

Įvertinimai į LKL metodiką įtraukiami devynerius metus. 2017 m. buvo įvestas **rizikos priedas** siekiant nustatyti objektyvų klaidų įvertinimo pagrindą, kad rangovas arba Komisija negalėtų manipuliuoti.

Labai retais atvejais, kai reikia įvertinimo, rangovas remiasi **LKL vadovu**. Įvertinimą galima atlikti, tik jei dokumentai nepateikiami dėl logistinės ar teisinės priežasties. Visais kitais atvejais nustatoma kiekybiškai įvertinta klaida.

Jeigu įvertinimas turi būti atliekamas dėl logistinės ar teisinės priežasties, taikomas rizikos priedo metodas, pagal kurį prie vyraujančio klaidų lygio pridedamas operacijoms taikomas 5 % rizikos priedas. Netaikant šio rizikos priedo klaida būtų laikoma kiekybiškai neįvertinama.

8.17. Komisija mano, kad **pernelyg pasikliauta kitų auditorių kontrolės darbu** nebuvo. Sprendimai dėl visiško ir dalinio pasikliovimo priimami pagrįstais atvejais, o kartoti ankstesnį kontrolės darbą,

atliktą laikantis taikomų profesinių standartų, įskaitant, jei susiję, tarptautinius audito standartus, būtų perdėta ir neproporcinga atsižvelgiant į LKL tyrimo kontrolės tikslą.

Komisija pažymi, kad 2019 m. visiško pasikliovimo atvejų sumažėjo.

Visiškas pasikliovimas atskiros operacijos atveju reiškia, kad tos operacijos pagrindinių testų atlikti nereikia. Tačiau visos kitos procedūros vis vien taikomos.

Kad nuspręstų, ar ankstesniu darbu pasikliauti visiškai, ar iš dalies, rangovas atlieka tam tikras patikras. Tomis patikromis siekiama – ir pavyksta – nustatyti klaidas, kurios nebuvo aptiktos atliekant ankstesnį kontrolės darbą, kuriuo ketinama visiškai pasikliauti.

Dalinio pasikliovimo atveju atliekami išsamesni testai, be kita ko, pagrindiniai testai. Dalinis pasikliovimas ir visiškas pasikliovimas skiriasi. Komisija mano, kad pernelyg pasikliauti kitų auditorių kontrolės darbu nereikėtų ir kad 2019 m. LKL tyrime tokio pernelyg didelio pasikliovimo nebuvo.

Jeigu kitų auditorių kontrolės darbu, kuris laikomas patikimu, nepasikliaunama, paramos gavėjo tos pačios operacijos auditas ir (arba) patikrinimas atliekamas du kartus.

NEAR GD metinė veiklos ataskaita

8.21. 2019 m. MVA nėra į 2018 m. MVA deramai įtraukto sakinio: „*LKL tyrimas nėra auditas, po kurio pateikiama audito nuomonė. Vis dėlto remdamasis auditoriaus nustatytų faktų ataskaita, GD pats pasidaro išvadas. Auditoriai naudojami profesiniais įgūdžiais laikydamiesi konkrečių sutartų procedūrų ir IFAC tarptautinių susijusių paslaugų standartų (4400-ojo TSPS).*“ Šis sakiny bus įtrauktas į būsimas MVA.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

8.1 rekomendacija.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

8.2 rekomendacija.

Komisija nepritaria šiai rekomendacijai.

Papildomos dotacijų imties tikslas – suteikti Komisijai patvirtinamosios informacijos, kuria papildoma (ir pagilinama) iš pagrindinės imties gauta su dotacijomis susijusi informacija.

Jei patikimumo lygis būtų aukštesnis, reikėtų sudaryti gerokai didesnę imtį, todėl atitinkamai padidėtų išlaidos, tačiau tai iš esmės nepadėtų siekti pagrindinio papildomos dotacijų imties sudarymo tikslo. Taikant šį metodą taip pat laikomasi kontrolės priemonių išlaidų veiksmingumo principo.

8.3 rekomendacija.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija nuolat stiprina patikras ir į savo **metinius veiksmų planus** įtraukia naujų veiksmų, kad būtų išvengta su jos veikla susijusių pasikartojančių klaidų.

**EUROPOS PARLAMENTO ATSAKYMAI Į
EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2019 M. METINĖS ATASKAITOS**

9 SKYRIAUS „ADMINISTRAVIMAS“ (DFP 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJA) PASTABAS

2 priedas

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

9.8. Parlamentas atkreipia dėmesį į šią pastabą, Parlamentas, Audito Rūmams pateikus išvadas, taip pat dar kartą ištyrė ir išnagrinėjo atskirus atvejus: vienu atveju Parlamentas iš naujo nustatė, kad išlaidos yra nekompensuotinos; dėl vieno sandorio Parlamentas nusprendė nekeisti savo pozicijos, o kitas sandoris toliau tiriamas, jį Parlamentas priėmė atitinkamai Europos politinei partijai pateikus papildomų paaiškinimų ir įrodymų. Tačiau Parlamentas pabrėžia, kad jo administracija yra dotacijų mokėjimą Europos politinėms partijoms patvirtinanti institucija, tačiau nėra atsakinga už jų tikrąsias išlaidas: taikomose taisyklėse numatytas netiesioginio valdymo metodas, taikomas skiriant įnašus Europos politinėms partijoms. Patys lėšų gavėjai yra atsakingi už sandorių teisėtumą ir tvarkingumą. Parlamentas teikia rekomendacijas ir atlieka *ex post* patikrinimus, atlikdamas atsitiktinius patikrinimus. Dalis *ex post* tikrinimo veiklos perduodama įgaliotiems išorės auditoriams.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Rekomendacijos

9.21. Parlamentas pabrėžia, kad frakcijoms buvo pateiktos visapusiškos rekomendacijos ir surengti mokymai, tačiau atitinkamos rekomendacijos buvo pakartotos dėl panašių aspektų vienoje Europos politinėje partijoje. Šiuo požiūriu Parlamentas vienodai pabrėžia, kad buvo imtasi papildomų veiksmų ir jų toliau imamasi, siekiant Europos politinėms partijoms teikti visapusišką informaciją ir rekomendacijas dėl tų sričių, kuriose nustatyta problemų. Nors frakcijos yra ES institucijos dalis, tačiau Europos politinės partijos yra nepriklausomos organizacijos, turinčios europinį statusą, ir joms iš dalies taikomos nacionalinės taisyklės dėl ne pelno organizacijų. Todėl imtasi tikslinių priemonių, taip siekiant pagerinti šių organizacijų išlaidų praktiką. Suteiktų lėšų naudojimo gidas, įskaitant geriausią patirtį finansavimo naudojimo srityje, reguliariai atnaujinamas ir siunčiamas lėšų gavėjams. Specialūs klausimai, pavyzdžiui, viešieji pirkimai, taip pat aptariami atskiruose rekomendacijų pranešimuose ir susitikimuose, kurie rengiami visiems lėšų gavėjams.

**EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETO ATSAKYMAI Į
EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2019 M. METINĖS ATASKAITOS**

9 SKYRIAUS „ADMINISTRAVIMAS“ (DFP 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJA) PASTABAS

PRIEDAS

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

Atsakymas į pagal 9.11 ir 9.12 punktus pateiktas pastabas:

„Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas pritaria Audito Rūmų pastaboms.“

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Atsakymas į rekomendaciją pagal 9.1 punktą:

„Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas susipažino su Audito Rūmų rekomendacija. 2019 m. atlikus vidaus kontrolės standartų laikymosi vertinimą paaiškėjo, kad reikia įgyvendinti politiką, susijusią su itin svarbių pareigybių valdymu ir nustatyti rizikos valdymo procesą.

Numatomi šie veiksmai:

- apibrėžti itin svarbias pareigybes;
- kokybiškai įvertinti riziką remiantis standartiniais rodikliais (pavojaus ženklais – angl. *red flags*);
- kiekybiškai įvertinti riziką remiantis bendru pavojaus ženklų, susijusių su pareigybe, skaičiumi;
- mažinti riziką (įskaitant šiam tikslui reikalingų kontrolės priemonių nustatymą).

Parengiamoji veikla (t. y. metodikos nustatymas ir apibrėžimo procesas) pradėta 2020 m. pirmąjį pusmetį, o naujoji politika turėtų būti parengta taikyti iki 2021 m.“

**Metinė iš 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo
Europos plėtros fondų finansuojamos
veiklos 2019 finansinių metų ataskaita**

Turinys

	Puslapis
Bendrasis įvadas	289
I skyrius Finansinis 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF įgyvendinimas	292
II skyrius Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl EPF	295
III skyrius Veiksmingumas	315
Europos Komisijos atsakymai	321

Turinys

	Dalis
Įvadas	01–05
Trumpas Europos plėtros fondų aprašymas	02–05
I skyrius. Finansinis 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF įgyvendinimas	06–09
II skyrius. Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl EPF	I.–41
Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita	I.–XXI.
Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija	10–41
Audito apimtis ir metodas	10–14
Finansinių ataskaitų patikimumas	15
Operacijų tvarkingumas	16–25
Metinė veiklos ataskaita ir kitos valdymo priemonės	26–41
Išvada ir rekomendacijos	42–45
Išvada	42–43
Rekomendacijos	44–45
III skyrius. Veiksmingumas	46–47
Priedai	
I priedas. EPF operacijų testavimo rezultatai	
II priedas. EPF mokėjimai 2019 m. pagal pagrindinį regioną	
III priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas, skirtas Europos plėtros fondams	

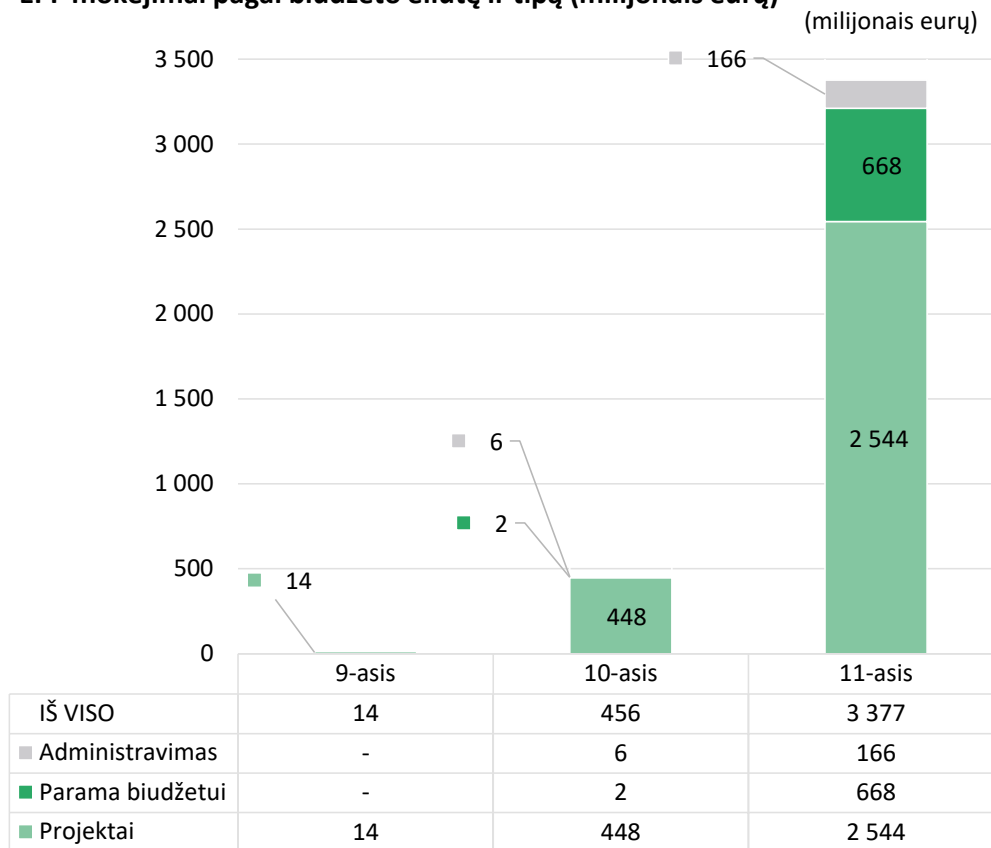
Išvadas

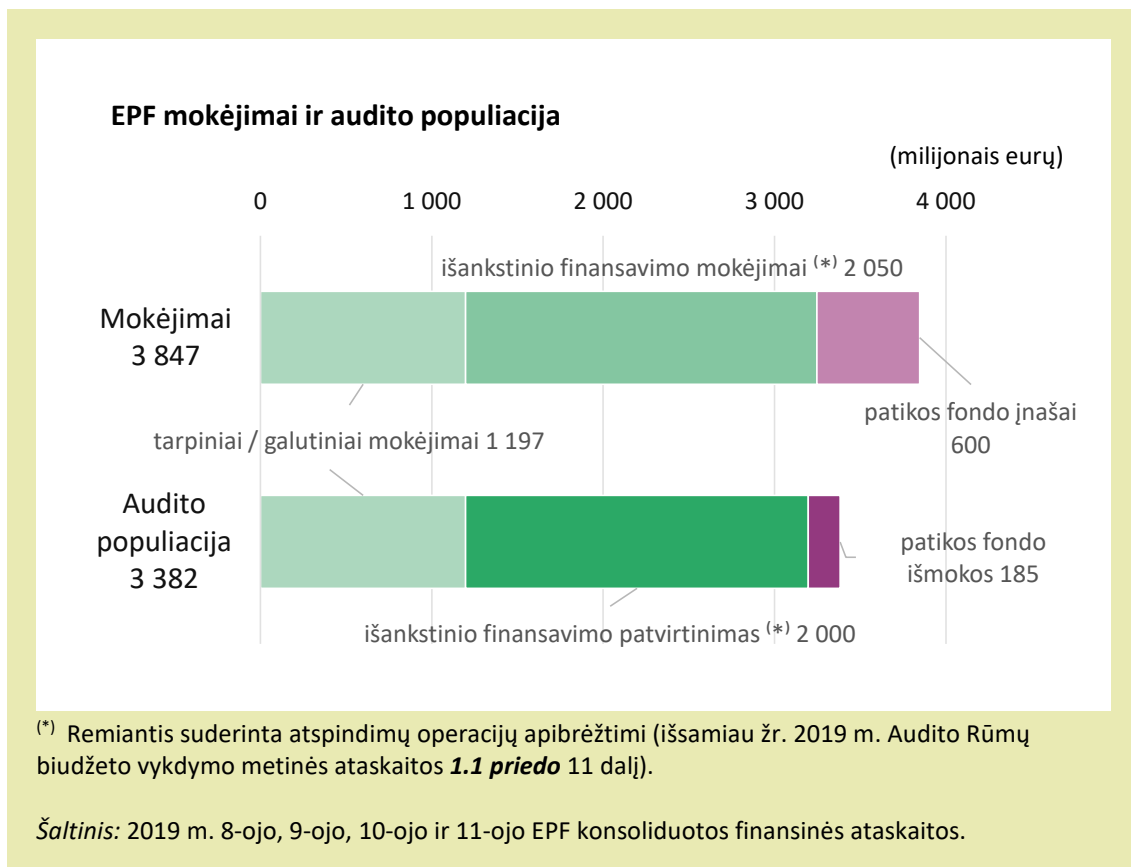
01 Šioje metinėje ataskaitoje pateikti mūsų nustatyti su 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondais (EPF) susiję faktai. **1 langelyje** pateikta 2019 m. šioje srityje vykdytos veiklos ir išlaidų apžvalga.

1 langelis

Europos plėtros fondai. 2019 m. finansinė apžvalga

EPF mokėjimai pagal biudžeto eilutę ir tipą (milijonais eurų)

Trumpas Europos plėtros fondų aprašymas

02 EPF yra pagrindinė, 1959 m. pradėta taikyti priemonė, kuria Europos Sąjunga (ES) teikia Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno (AKR) šalims bei užjūrio šalims ir teritorijoms (UŠT) skirtą paramą vystomajam bendradarbiavimui. 2000 m. birželio 23 d. Kotonu 20 metų laikotarpiui pasirašytas *partnerystės susitarimas* (Kotonu susitarimas) šiuo metu yra pagrindas, kuriuo reglamentuojami ES santykiai su AKR šalimis ir UŠT. Pagrindinis šio susitarimo tikslas – mažinti ir ilginiui visai panaikinti skurdą.

03 EPF ypatingi tuo, kad:

- valstybių narių įnašai grindžiami kvotomis, arba „įnašų raktais“, kuriuos nustato nacionalinės vyriausybės Europos Sąjungos Taryboje;
- juos valdo Komisija atskirai nuo ES bendrojo biudžeto ir Europos investicijų bankas (EIB);

- c) dėl tarpvyriausybinių EPF pobūdžio Europos Parlamentas vykdo labiau ribotą su jų veikla susijusią funkciją, palyginti su jo funkcija vystomojo bendradarbiavimo priemonių, finansuojamų iš ES bendrojo biudžeto, atveju; jis nedalyvauja nustatant ir skiriant EPF išteklius. Tačiau Europos Parlamentas vis dar yra *biudžeto įvykdymą* tvirtinanti institucija, išskyrus Investicijų priemonę, kurią valdo EIB, ir todėl ji nepatenka į mūsų audito apimtį^{1 2};
- d) EPF netaikomas *metinio* periodiškumo principas: EPF sutartys paprastai sudaromos penkerių–septynerių metų įsipareigojimo laikotarpiui, o mokėjimai gali būti atlikti per daug ilgesnį laikotarpį.

04 Beveik visą Europos plėtros fondų valdymą vykdo Komisijos Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi generalinis direktoratas (DEVCO GD)³.

05 Šioje ataskaitoje nagrinėjamos išlaidos vykdomos taikant daugybę įvairių metodų, pavyzdžiui, prekių ir paslaugų pirkimo sutartis, dotacijas, biudžeto paramą ir programų sąmatas, kurie taikomi 79 šalyse.

¹ Žr. 2015 m. kovo 2 d. Tarybos reglamento (ES) 2015/323 dėl 11-ajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento 43, 48–50 ir 58 straipsnius (OL L 58, 2015 3 3, p. 17).

² 2012 m. trišaliame EIB, Komisijos ir Audito Rūmų susitarime (2008 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 215/2008 dėl 10-ajam EPF taikomo finansinio reglamento 134 straipsnis (OL L 78, 2008 3 19, p. 1)) nustatytos Audito Rūmų atliekamo šių operacijų audito taisyklės. Audito Rūmų patikinimo pareiškimas neapima Investicinės priemonės.

³ Išskyrus 1,14 % 2019 m. EPF išlaidų, kurias valdo Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos generalinis direktoratas (ECHO GD).

I skyrius. Finansinis 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF įgyvendinimas

06 8-ojo EPF (1995–2000 m.) biudžetas sudarė 12 840 milijonų eurų, 9-ojo EPF (2000–2007 m.) – 13 800 milijonų eurų, o 10-ojo (2008–2013 m.) – 22 682 milijonus eurų.

07 Vidaus susitarimas dėl 11-ojo EPF⁴ įsteigimo (2015–2020 m.) įsigaliojo 2015 m. kovo 1 d. 2013–2015 m. lėšos buvo įsipareigosios taikant *pereinamojo laikotarpio priemonę*, siekiant užtikrinti tęstinumą, kol bus ratifikuotas 11-asis EPF. 11-ajam EPF tenka 30 506 milijonai eurų, iš kurių 29 089 milijonai eurų skirti AKR šalims, 364,5 milijono eurų – UŠT ir 1 052,5 milijono eurų – administracinėms išlaidoms.

08 *2 langelyje* parodytas EPF išteklių naudojimas ir 2019 m., ir bendrai.

⁴ OL L 210, 2013 8 6, p. 1.

2 langelis

EPF išteklių naudojimas 2019 m. gruodžio 31 d.

	Padėtis 2018 m. pabaigoje		Biudžeto vykdymas 2019 finansiniais metais (grynasis) ⁶					Padėtis 2019 m. pabaigoje					
	Bendra suma	Ivykdymo lygis ²	8-asis EPF ³	9-asis EPF ³	10-asis EPF	11-asis EPF ³	Bendra suma	8-asis EPF	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Bendra suma	Ivykdymo lygis ²
A – IŠTEKLIAI ¹	76 739		–1	–42	7	–139	–175	10 377	15 348	21 430	29 608	76 763	
B – PANAUDOJIMAS													
1. Visuotiniai įsipareigojimai ⁴	69 998	91 %	–2	–22	183	3 153	3 311	10 375	15 335	21 088	26 511	73 309	96 %
2. Individualūs įsipareigojimai ⁵	64 182	84 %	–1	–4	–51	3 557	3 501	10 374	15 302	20 310	21 697	67 683	88 %
3. Mokėjimai	53 567	70 %	0	14	456	3 377	3 847	10 375	15 201	19 285	12 553	57 414	75 %
C – Neįvykdyti įsipareigojimai (B1–B3)	16 432	21 %						0	134	1 803	13 959	15 896	21 %
D – Turimas likutis (A–B1)	6 741	9 %						2	12	342	3 097	3 454	4 %

¹ Apima 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF pradinius asignavimus, bendrąjį finansavimą, palūkanas, kitus išteklius ir pervedimus iš ankstesnių EPF.

² Kaip išteklių procentinė dalis.

³ Neigiamos sumos atitinka panaikintus įsipareigojimus.

⁴ Visuotiniai įsipareigojimai yra susiję su finansavimo sprendimais.

⁵ Individualūs įsipareigojimai yra susiję su atskiromis sutartimis.

⁶ Gryniesi įsipareigojimai po įsipareigojimų panaikinimo. Gryniesi mokėjimai po susigrąžinimų.

Šaltinis: EAR, remiantis 2019 m. 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis. Pateikti skaičiai neapima EPF dalies, kurią valdo EIB.

09 Kiekvienais metais DEVCO GD nusistato patikimo finansų valdymo ir efektyvaus išteklių naudojimo pagrindinius veiksmingumo rodiklius (PVR). Šie rodikliai rodo, kad 2019 m. DEVCO GD pasiekė savo tikslus seną *išankstinį finansavimą* ir nepanaudotus įsipareigojimus sumažinti 25 %, o nebegaliojančias sutartis – 15 % (žr. [3 langelį](#)). Abu tikslai buvo nustatyti tiek kaip bendras tikslas visai DEVCO GD atsakomybės sričiai, tiek kaip konkretus tikslas EPF.

3 langelis

Seno išankstinio finansavimo, nepanaudotų įsipareigojimų ir nebegaliojančių sutarčių mažinimo pagrindiniai veiksmingumo rodikliai

2019 m. DEVCO GD viršijo savo tikslus seną EPF išankstinį finansavimą sumažinęs 37 % (40 % visoje savo atsakomybės srityje), o senus nepanaudotus įsipareigojimus – 36 % (35 % visoje savo atsakomybės srityje). 2020 m. jis nusprendė nustatyti naują šių dviejų PVR tikslą, atsižvelgdamas į tolydžio gerėjantį veiksmingumą.

DEVCO GD taip pat pasiekė savo bendrą PVR tikslą, kad sistemoje nebūtų daugiau kaip 15 % atvirų nebegaliojančių sutarčių: EPF atveju jų buvo šiek tiek daugiau nei 15 %, o visoje atsakomybės srityje – 13 %. 2017 m. rugsėjo mėn. pradėjus taikyti naujas procedūras, EPF PVR pagerėjo: 2018 m. buvo 17 %, o 2017 m. – 19 %.

II skyrius. Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl EPF

Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF. Nepriklausomo auditoriaus ataskaita

Nuomonė

I. Mes auditavome:

- a) 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF metinės finansinės ataskaitas, kurias sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita ir Komisijos 2020 m. birželio 16 d. patvirtinta 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinio įgyvendinimo ataskaita;
- b) šiose ataskaitose atspindimų operacijų, kurių finansų valdymas yra Komisijos atsakomybė, teisėtumą ir tvarkingumą⁵.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

II. Mūsų nuomone, 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų EPF metinėse finansinėse ataskaitose šių EPF finansinė būklė 2019 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusių metų jos operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai, vadovaujantis EPF finansiniu reglamentu ir apskaitos taisyklėmis, pagrįstomis tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais, visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai.

⁵ Atsižvelgiant į 11-ajam EPF taikomo Finansinio reglamento 43, 48–50 ir 58 straipsnius, šis patikinimo pareiškimas nėra taikomas tai EPF lėšų daliai, kurią valdo EIB.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

III. Mūsų nuomone, 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Išlaidos

Neigiamą nuomonę dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo

IV. Mūsų nuomone, atsižvelgiant į Neigiamos nuomonės dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindą aprašytų dalykų svarbą, 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų finansinėse ataskaitose patvirtintos išlaidos yra reikšmingai paveiktos klaidų.

Pagrindas pareikšti nuomonę

V. Auditą atlikome remdamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais (TAS) ir etikos kodeksais ir INTOSAI tarptautiniais aukščiausiojo audito institucijų standartais (TAAIS). Mūsų pagal šiuos standartus ir kodeksus nustatytos pareigos plačiau apibūdintos mūsų ataskaitos skirsnyje „Auditoriaus atsakomybė“. Taip pat laikėmės nepriklausomumo reikalavimų ir atlikome savo etines pareigas pagal Tarptautinių buhalterijų etikos standartų valdybos Buhalterijų profesionalų etikos kodeksą. Esame įsitikinę, kad savo nuomonei pagrįsti surinkome pakankamus ir tinkamus audito įrodymus.

Neigiamos nuomonės dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindas

VI. 2019 m. pagal 8-ąją, 9-ąją, 10-ąją ir 11-ąją EPF į apskaitą įtrauktos išlaidos yra reikšmingai paveiktos klaidų. Mūsų įvertintas finansinėse ataskaitose patvirtintų išlaidų klaidų lygis yra 3,5 %.

Pagrindiniai audito dalykai

VII. Pagrindiniai audito dalykai – tai dalykai, kurie, mūsų profesiniu sprendimu, buvo svarbiausi mūsų einamojo laikotarpio finansinės būklės ataskaitų auditui. Šie dalykai buvo nagrinėjami mūsų bendro finansinės būklės ataskaitų audito kontekste ir rengiant susijusią audito nuomonę, tačiau apie juos mes neteikiame atskiros nuomonės.

Sukauptos sąnaudos

VIII. Mes įvertinome finansinėse ataskaitose pateiktas sukauptas sąnaudas (žr. 2.8 pastabą), kurioms taikomas aukštas vertinimo lygis. 2019 m. pabaigoje Komisija įvertino, kad patirtos, bet paramos gavėjų dar nepraneštos tinkamos finansuoti išlaidos sudarė 5 074 milijonus eurų (2018 m. pabaigoje jos sudarė 5 133 milijonus eurų).

IX. Mes patikrinome šių sukauptų sumų įverčių skaičiavimus ir peržiūrėjome 30 pavienių sutarčių imtį, siekdami atsižvelgti į riziką, kad sukauptos sumos buvo nurodytos neteisingai. Atlikę šį darbą padarėme išvadą, kad galutinėse finansinėse ataskaitose pripažintos sukauptos sąnaudos buvo tinkamos.

Galimas Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos poveikis 2019 m. EPF finansinėms ataskaitoms

X. 2017 m. kovo 29 d. Jungtinė Karalystė oficialiai pranešė Europos Vadovų Tarybai apie savo ketinimą išstoti iš ES. 2019 m. lapkričio 12 d. Komisijos paskelbė susitarimą dėl išstojimo, kuriame nustatyta Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos tvarka. Jame nurodyta, kad Jungtinė Karalystė liks EPF šalimi iki 11-ojo EPF ir visų ankstesnių neužbaigtų EPF pabaigos ir priims tuos pačius įsipareigojimus kaip valstybės narės pagal vidaus susitarimą, kuriuo buvo įsteigtas 11-asis EPF, bei su ankstesniais EPF susijusius įsipareigojimus iki jų pabaigos.

XI. Susitarime dėl išstojimo taip pat nurodyta, kad tuo atveju, kai projektų sumos pagal 10-ąjį EPF arba ankstesnius EPF šio susitarimo įsigaliojimo dieną nebuvo įsipareigosios arba įsipareigojimai buvo panaikinti, Jungtinei Karalystei tenkanti tų sumų dalis nebus pakartotinai panaudota. Tas pats taikytina Jungtinei Karalystei tenkančiai 11-ojo EPF lėšų daliai, dėl kurios po 2020 m. gruodžio 31 d. nebus priimti įsipareigojimai arba įsipareigojimai bus panaikinti.

XII. Tuo remiantis, 2019 m. EPF finansinėms ataskaitoms nepadarytas joks finansinis poveikis, apie kurį reikėtų pranešti. Darome išvadą, kad EPF finansinės ataskaitos 2019 m. gruodžio 31 d. teisingai atspindi šią dieną buvusią išstojimo proceso padėtį.

Vadovybės atsakomybė

XIII. Pagal SESV 310–325 straipsnius ir 11-ojo EPF finansinį reglamentą, vadovybė yra atsakinga už EPF finansinių ataskaitų parengimą ir pateikimą, laikantis tarptautiniu mastu pripažintų viešojo sektoriaus apskaitos standartų, ir už jose atspindimų operacijų teisėtumą bei tvarkingumą. Ši atsakomybė apima vidaus kontrolės priemonių parengimą, įgyvendinimą ir palaikymą, siekiant parengti ir pateikti finansinės būklės ataskaitas, kuriose nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar

klaidų atsiradusių iškraipymų. Galutinė atsakomybė už EPF finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka Komisijai.

XIV. Rengiant EPF finansines ataskaitas, Komisijai tenka atsakomybė įvertinti, ar EPF geba užtikrinti veiklos tęstinumą, atskleisti svarbius su tęstinumu susijusius dalykus ir taikyti veiklos tęstinumo prielaidą apskaitai, nebent jis ketina likviduoti subjektą ar nutraukti operacijas arba yra priverstas tą padaryti, neturėdamas kitos realios išeities.

XV. Komisija atsakinga už EPF finansinės atskaitomybės proceso priežiūrą.

Auditoriaus atsakomybė už EPF finansinių ataskaitų ir atspindimų operacijų auditą

XVI. Mūsų tikslai yra gauti pakankamą patikinimą dėl to, ar EPF finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos, ir, remiantis mūsų auditu, pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai patikinimo pareiškimą dėl finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Pakankamas patikinimas užtikrina aukštą patikinimo lygį, tačiau jis nėra garantija, kad audito metu visuomet buvo nustatyti galimi reikšmingi iškraipymai ar neatitikties atvejai. Tokius atvejus gali nulemti sukčiavimas ar klaidos ir jie laikomi reikšmingais jei, imant atskirai ar subendrinus, galima pagrįstai tikėtis, jog jie darys įtaką bet kokiems ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis šiomis EPF finansinėmis ataskaitomis.

XVII. Atlikdami auditą pagal TAS ir TAAIS, per visą auditą mes remiamės profesine nuovoka ir laikomės profesinio skepticizmo principo. Mes taip pat:

- nustatome ir įvertiname dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių reikšmingų iškraipymų EPF finansinėse ataskaitose ar susijusių operacijų reikšmingos neatitikties EPF teisiniam pagrindui riziką. Atsižvelgdami į šias rizikas, parengiame ir vykdome audito procedūras ir surenkame savo audito nuomonei pagrįsti pakankamus ir tinkamus audito įrodymus. Aptikti dėl sukčiavimo atsiradusius reikšmingus iškraipymus arba neatitiktį yra sudėtingiau nei tada, kai jie atsiranda dėl klaidų, kadangi sukčiavimas gali apimti sąmokslą, klastojimą, tyčinio pobūdžio neveikimą, klaidingų duomenų pateikimą arba vidaus kontrolės nepaisymą. Todėl yra didesnė rizika, kad tokie atvejai nebus aptikti;
- susipažįstame su auditui svarbia vidaus kontrole tam, kad galėtume parengti tinkamas audito procedūras, bet ne tam, kad pareikštume nuomonę dėl vidaus kontrolės veiksmingumo;

- įvertiname vadovybės taikomos apskaitos politikos tinkamumą ir vadovybės atliktų apskaitinių įvertinimų ir susijusios atskleistos informacijos pagrįstumą;
- darome išvadą dėl vadovybės apskaitos veiklos tęstinumo principo tinkamumo ir, remdamiesi gautais audito įrodymais, nustatome, ar egzistuoja reikšmingas su įvykiais arba sąlygomis susijęs netikrumas, dėl kurio gali kilti reikšmingų abejonių dėl EPF gebėjimo toliau užtikrinti veiklos tęstinumą. Jei mes darome išvadą, kad toks reikšmingas netikrumas egzistuoja, mes privalome atkreipti dėmesį savo ataskaitoje į susijusią EPF finansinėse ataskaitose atskleidžiamą informaciją arba, jei ši atskleidžiama informacija yra netinkama, pakeisti savo nuomonę. Mūsų išvados pagrįstos audito įrodymais, gautais iki mūsų ataskaitos pateikimo dienos. Tačiau dėl būsimų įvykių arba sąlygų subjektas gali daugiau neužtikrinti veiklos tęstinumo;
- įvertiname bendrą metinių finansinių ataskaitų pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant visą atskleidžiamą informaciją, ir tai, ar metinėse finansinėse ataskaitose operacijos ir įvykiai pateikti teisingai.

XVIII. Mes su vadovybe aptariame, be kita ko, planuojamą audito apimtį ir tvarkaraštį bei reikšmingus audito metu nustatytus faktus, įskaitant bet kokius nustatytus reikšmingus vidaus kontrolės trūkumus.

XIX. Pajamų srityje mes tikriname visus valstybių narių įnašus ir imtį, sudarytą iš kito pobūdžio pajamų operacijų.

XX. Išlaidų srityje mes tikriname mokėjimų operacijas, kai išlaidos buvo padarytos, užregistruotos ir patvirtintos. Šis tikrinimas apima visas mokėjimų kategorijas (išskyrus avansus) jų išmokėjimo momentu. Išankstiniai mokėjimai tikrinami lėšų *gavėjui* pateikus jų tinkamo panaudojimo įrodymą ir institucijai ar įstaigai sutikus su tuo įrodymu ir patvirtinus išankstinį mokėjimą, o tai gali užsitęsti iki kitų metų.

XXI. Iš tų dalykų, kurie buvo aptarti su Komisija, mes nustatome tuos dalykus, kurie buvo svarbiausi einamojo laikotarpio EPF finansinių ataskaitų auditui ir todėl yra pagrindiniai audito dalykai. Mes apibūdiname šiuos dalykus savo ataskaitoje, nebent remiantis įstatymu ar kitu teisės aktu jų negalima viešai atskleisti arba mes ypač retomis aplinkybėmis nustatome, kad dalykas neturėtų būti pateiktas mūsų ataskaitose, kadangi pagrįstai galima tikėtis, jog neigiamos tokio veiksmo pasekmės nusvers viešojo intereso naudą.

2020 m. liepos 20 d.

Klaus-Heiner LEHNE
Pirmininkas

Europos Audito Rūmai
12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija

Audito apimtis ir metodas

10 Audito Rūmų 2019 m. metinės biudžeto vykdymo ataskaitos **1.1 priede** pateiktas mūsų audito principas ir metodika, taikomi ir EPF auditui.

11 Mūsų pastabos dėl EPF finansinių ataskaitų patikimumo yra pagrįstos 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF finansinės būklės ataskaitomis⁶, kurias patvirtino Komisija⁷, kartu su apskaitos pareigūno vadovybės pareiškimu, kurį gavome 2020 m. birželio 26 d. Mes testavome sumas ir atskleistą informaciją ir vertinome taikytus apskaitos principus bei bet kokius reikšmingus Komisijos parengtus įverčius ir bendrą finansinių ataskaitų pateikimą.

⁶ Žr. Reglamento (ES) 2018/1877 39 straipsnį.

⁷ Pagal EPF finansinį reglamentą; žr. Reglamento (ES) 2018/1877 38 straipsnį.

12 Audituodami operacijų tvarkingumą patikrinome 126 operacijų imtį, kuri yra reprezentatyvi visų EPF išlaidų rūšių atžvilgiu. Ją sudarė 17 operacijų, susijusių su patikos fondu „Bêkou“ ir Skubiosios pagalbos Afrikai patikos fondu, 89 operacijos, kurioms leidimą suteikė 19 ES delegacijų⁸, ir 20 mokėjimų, kurį patvirtino Komisijos būstinė⁹. Kadangi dalį mūsų audito populiacijos apėmė DEVCO GD 2019 m. *likutinio klaidų lygio* (LKL) tyrimas¹⁰, mes į savo imtį įtraukėme 14 papildomų operacijų, kurioms po koregavimo pritaikėme šio tyrimo rezultatus¹¹. Taigi visas imties dydis buvo 140 operacijų, o tai atitinka mūsų taikomą patikrinimo modelį. Operacijose nustatę klaidų, analizavome susijusias sistemas, siekdami nustatyti trūkumus.

⁸ Barbadosas, Botsvana, Burkina Faso, Burundis, Čadas, Dramblio Kaulo Krantas, Kongas (Brazavilis), Kongas (Kinšasa), Dominikos Respublika, Etiopija, Gvinėja, Haitis, Mauritanija, Mozambikas, Nigerija, Ruanda, Siera Leonė, Tanzanija ir Togas.

⁹ DEVCO GD: 124 mokėjimai; ECHO GD: 2 humanitarinės pagalbos mokėjimai.

¹⁰ DEVCO GD kasmet užsako LKL tyrimą, kad įvertintų klaidų lygį, kuris liko po visų valdymo patikrų, skirtų užkirsti kelią klaidoms, jas aptikti ir ištaisyti, visoje jo atsakomybės srityje. LKL tyrimas nėra patikrinimo užduotis arba auditas; jis grindžiamas DEVCO GD pateikta LKL metodika ir vadovu.

¹¹ Mūsų atliktos LKL tyrimų peržiūros parodė, kad, palyginti su mūsų audito darbu, pagal taikomą metodiką atliekama daug mažiau patikrų vietoje ir dėl to pirkimų procedūrų tikrinimo apimtis yra mažesnė. Todėl, kaip ir praėjusiais metais, mes pakoregavome LKL tyrimo rezultatus, kad būtų atspindėtas viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymo laipsnis. Šį koregavimą pagrindėme savo 2014–2018 m. patikrinimo pareiškimo nustatytais faktais, susijusiais su EPF, ir mūsų atliktu operacijų, atrinktų iš ankstesnių metų LKL tyrimų, testavimu (žr. 25 dalį ir 6 langelį).

1 paveikslas. Audito vizitas, skirtas tilto statybai Siera Leonėje patikrinti

Šaltinis: EAR.

13 Mes taip pat tikrinome 2019 m.:

- a) visus valstybių narių įnašus ir imtį, sudarytą iš kito pobūdžio pajamų operacijų, pavyzdžiui, kitų šalių bendrojo finansavimo įnašus;
- b) kai kurias DEVCO GD ir ES delegacijų naudojamąs sistemas, apimančias:
 - i) Komisijos darbuotojų, išorės auditorių (dirbančių pagal sutartis su Komisija arba paramos gavėjais) ar priežiūros pareigūnų atliktas *ex ante* patikras prieš mokėjimų įvykdymą ir ii) stebėjimą ir priežiūrą, visų pirma veiksmus, kurių imtasi po išorės auditų ir pirmiau minėto LKL tyrimo;
- c) DEVCO GD metinėje veiklos ataskaitoje (MVA) pateikiamos informacijos apie tvarkingumą patikimumą, rizikos sumų, būsimų pataisymų ir susigrąžinimų įvertinimo ir jų įtraukimo į Komisijos metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą (MVVRA) metodikos nuoseklumą;
- d) veiksmus, kurių imtasi atsižvelgiant į ankstesnes mūsų rekomendacijas.

14 Kaip nurodyta **04** dalyje, DEVCO GD įgyvendina didžiąją tiek iš ES bendrojo biudžeto, tiek iš EPF finansuojamų išorės pagalbos priemonių dalį. Mūsų pastabos dėl sistemų, MVA patikimumo ir generalinio direktoriaus 2019 m. patikinimo pareiškimo yra susijusios su visa DEVCO GD atsakomybės sritimi.

Finansinių ataskaitų patikimumas

15 Audito metu nustatėme, kad finansinės ataskaitos nebuvo paveiktos reikšmingų iškreipimų.

Operacijų tvarkingumas

Pajamos

16 Pajamų operacijose nebuvo reikšmingo klaidų lygio.

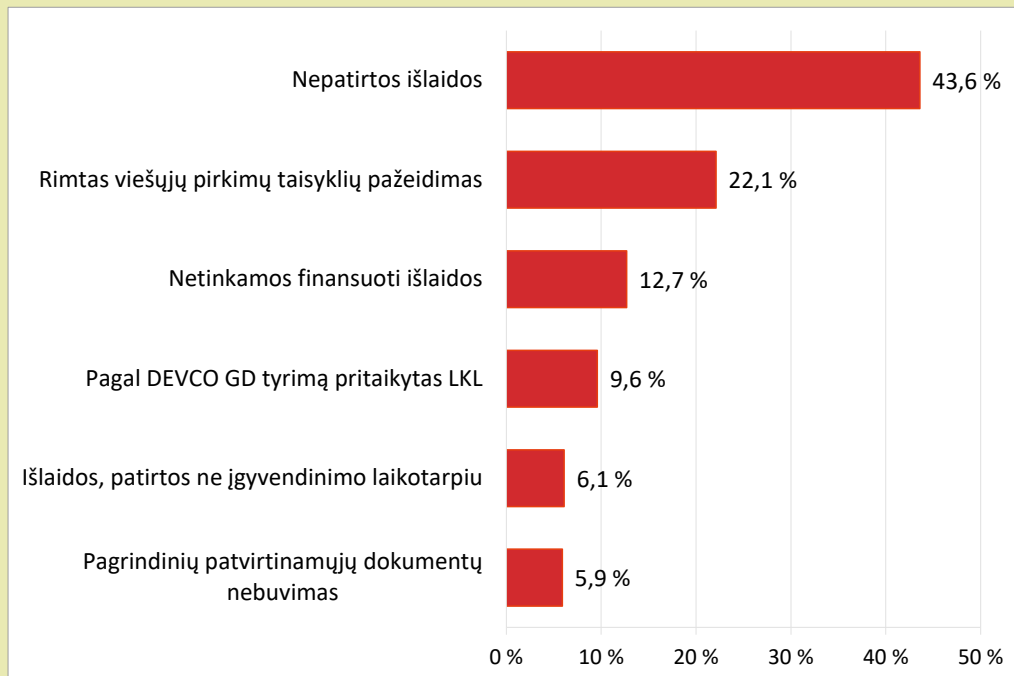
Išlaidos

17 *I priede* pateikta operacijų testavimo rezultatų apžvalga. Iš 126 mūsų tikrintų operacijų, 37 (29 %) buvo klaidų. Remdamiesi 28 kiekybiškai įvertintomis klaidomis ir pakoreguotais 2019 m. LKL tyrimo rezultatais (žr. **12** dalį), mes vertiname, kad klaidų lygis sudaro 3,5 %¹². *4 langelyje* pateiktas mūsų 2019 m. įvertinto klaidų lygio pasiskirstymas pagal klaidų tipą.

¹² Savo klaidų apskaičiavimą grindžiame reprezentatyvia imtimi. Paskelbtas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra tarp 2,1 % ir 4,9 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų ribos).

4 langelis

Įvertinto klaidų lygio pasiskirstymas pagal klaidų tipą

Šaltinis: EAR.

18 5 langelyje pateikti kiekybiškai įvertinamų klaidų pavyzdžiai, taip pat pateikti pagal klaidų tipą.

5 langelis

Kiekybiškai įvertinamų klaidų pavyzdžiai

a) Nepatirtos išlaidos: įsipareigojimai pateikti kaip išlaidos

Komisija sudarė įgaliojimo susitarimą su tarptautine organizacija (TO) dėl regioninio privataus sektoriaus vystymo projekto Karibų jūros valstybėse. Visa sutarties vertė buvo 27,2 milijono eurų, o ES įnašas sudarė 23,9 milijono eurų. Tikrindami prie finansinės ataskaitos pridėtą išlaidų pasiskirstymą, pastebėjome, kad pateiktos sumos neatitiko susijusių apskaitos duomenų pagal visas biudžeto eilutes. Nurodytos išlaidos buvo 2,3 milijono eurų didesnės nei faktiškai per laikotarpį patirtos išlaidos. Šis skirtumas daugiausia susidarė dėl to, kad paramos gavėjas būsimoms išlaidoms įsipareigojęs sumas nurodė kaip jau patirtas išlaidas, o kitą dalį lėmė įvairūs koregavimai.

b) Nepatirtos išlaidos: neteisingai apskaičiuotos deklaruojamos išlaidos

Komisija patvirtino darbų sutartį su privačia bendrove dėl elektros energijos tinklo Dramblio Kaulo Krante sustiprinimo ir išplėtimo. Visa sutarties vertė buvo 5,4 milijono eurų; visą šią sumą padengė ES įnašas. Tarpiniai mokėjimai pagal sutartį buvo pagrįsti sutarties vykdytojo pateiktais ir sutarties prižiūrėtojo patikrintais faktiniais vertinimais. Mes patys vietoje įvertinome vieną atskirą objektą – tranšėjų kasimą; jo bendra nurodyta suma iš viso sudarė 28 361 eurą. Mūsų faktiniai vertinimai parodė, kad deklaruota šio objekto suma buvo padidinta 14 780 eurų (52 %). Taip atsitiko dėl korektūros klaidos teikiant duomenis. Priežiūros pareigūnas klaidą pastebėjo 2019 m. rugsėjo mėn., tačiau ji nebuvo pataisyta tuo metu, kai ji buvo nustatyta.

c) Rimtas viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimas: nepagrįstas vertinimo komisijos sprendimas

Komisija sudarė susitarimą dėl dotacijos su nevyriausybine organizacija (NVO) dėl sanitarijos projekto įgyvendinimo Kongo Demokratinėje Respublikoje. Visa sutarties vertė buvo 12,2 milijono eurų; nustatyta didžiausia ES įnašo suma buvo 11,7 milijono eurų. Mes tikrinome mokėjimus už vietos sveikatos priežiūros centro statybą, kurio sutarties vertė už atitinkamą dalį iš viso sudarė 124 758 eurus. NVO paskelbė viešąjį konkursą ir įvertino gautus pasiūlymus pagal techninius ir finansinius kriterijus. Konkursą laimėjęs pasiūlymas buvo ne tas pasiūlymas, kurio balas buvo didžiausias ir kuris atitiko visus skelbime apie pirkimą nurodytus atrankos kriterijus, o pasiūlymas, kurio balas buvo trečias. Nors buvo priemonių, skirtų pritaikyti viešųjų pirkimų procedūras pagal vietinę padėtį šalyje partnerėje, NVO pasirinko įprastą procedūrą. Vertinimo komisija taikė skelbime apie pirkimą nenurodytą papildomą kriterijų, apie kurį dalyviai negalėjo žinoti.

d) Kitas klaidų tipas: neįprastai didelės darbo užmokesčio išlaidos

Komisija sudarė susitarimą dėl dotacijos su vietos institucija dėl saugomos teritorijos sukūrimo Tanzanijoje. Visa sutarties vertė buvo 2,3 milijono eurų, o ES įnašas sudarė 1,8 milijono eurų. Mes patikrinome projekte nustatytus vietos darbuotojų atlyginimus ir pastebėjome, kad jie buvo gerokai didesni, nei buvo iki ES finansavimo pradžios. Tik dalis šių netinkamų finansuoti išlaidų buvo aptiktos Komisijos vidaus kontrolės sistemomis ir ištaisytos iki mūsų audito.

19 Rengdami 2019 m. patikinimo pareiškimą planavome surengti audito vizitą į Burundį. Mūsų auditoriai kreipėsi dėl vizų į Burundžio ambasadą Briuselyje likus šešioms savaitėms iki numatyto išvykimo (vizos paprastai išduodamos per tris savaites). Su ambasada bandėme susisiekti keletą kartų, tačiau iki išvykimo datos vizų negavome. Tai turėjo neigiamą poveikį mūsų audito darbo planavimui ir vykdymui. Pavyzdžiui, mes negalėjome aplankyti projektų vietoje, kad įvertintume tikrąją padėtį, ir turėjome savo audito darbe apsiriboti vien dokumentų peržiūra. ES finansavimą

gaunančioms šalims taikomi tam tikri įpareigojimai; jos, be kita ko, turi suteikti galimybę atlikti dokumentų patikras ir patikras vietoje. Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo¹³ nustatyta Audito Rūmų teisė atlikti projektų auditą šalyse, kuriose jie įgyvendinami, ir ši teisė detalizuojama atskirų projektų sutartyse. Kad galėtume atlikti auditą, būtina visapusiška Komisijos parama.

20 Kaip ir ankstesniais metais, Komisija ir jos įgyvendinantys partneriai padarė daugiau klaidų vykdydami operacijas, susijusias su *programų sąmatomis, dotacijomis, susitarimais dėl įnašų* su TO bei *susitarimais dėl įgaliojimų* su ES valstybių narių bendradarbiavimo agentūromis, palyginti su kitomis paramos formomis (pavyzdžiui, apimančiomis darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutartis). Iš 65 mūsų tikrintų šio tipo operacijų, 25-iose (38 %) buvo kiekybiškai įvertinamų klaidų, kurios sudarė 71,7 % įvertinto klaidų lygio.

21 Dėl devynių kiekybiškai įvertinamų klaidų ir šešių kiekybiškai neįvertinamų klaidų Komisija turėjo pakankamai informacijos, kad prieš patvirtindama išlaidas galėtų užkirsti tokioms klaidoms kelią arba jas aptikti ir ištaisyti. Jei Komisija būtų tinkamai pasinaudojusi visa savo turima informacija, įvertintas klaidų lygis būtų buvęs mažesnis 1,4 procentinio punkto. Mes nustatėme keturias kitas operacijas, kuriose buvo klaidų ir kurias išorės auditoriai bei priežiūros pareigūnai turėjo aptikti. Šios klaidos prie įvertinto klaidų lygio prisidėjo 0,4 procentinio punkto.

22 Be to, penkios operacijos, kuriose buvo kiekybiškai įvertinamų klaidų¹⁴, buvo tikrintos atliekant auditą ar išlaidų patikrinimą. Audito ir (arba) patikrinimo ataskaitose pateikta informacija apie iš tikrųjų atliktą darbą mums neleido įvertinti, ar klaidos galėjo būti aptiktos ir ištaisytos šių *ex ante* patikrų metu¹⁵.

¹³ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 287 straipsnis: „Auditas remiasi pateiktais apskaitos dokumentais ir prireikus atliekamas vietoje kitose Sąjungos institucijose, bet kurios pajamas ir išlaidas Sąjungos vardu tvarkančios įstaigos ar organo patalpose ir valstybėse narėse, taip pat bet kurio iš biudžeto išmokas gavusio fizinio ar juridinio asmens patalpose.“

¹⁴ Tokios klaidos prie įvertinto klaidų lygio prisidėjo 0,67 procentinio punkto.

¹⁵ Ataskaitos neapima 100 % nurodytų išlaidų, jose taip pat nepateikiama pakankamai informacijos, kuri patvirtintų, ar punktai, kuriuose nustatėme klaidų, buvo įtraukti į jų imtį.

23 DEVCO GD kontrolės sistema yra paremta *ex ante* patikromis¹⁶. Kaip ir ankstesniais metais, nustatytų klaidų dažnis, įskaitant kai kurias klaidas galutinėse išlaidų deklaracijose, kurių atžvilgiu buvo atlikti *ex ante* išorės auditai ir išlaidų tikrinimai, parodo šių patikrų trūkumus.

24 Dviejų sričių tikrintose operacijose klaidų nebuvo. Tai – parama biudžetui (7 audituotos operacijos) ir operacijos, kai „sąlyginis metodas“ buvo taikomas TO vykdant kelių paramos teikėjų remiamus projektus (13 audituotų operacijų). Audito Rūmų 2019 m. metinės biudžeto vykdymo ataskaitos 8 skyriaus 8.7–8.10 dalyse pateikiama išsamesnė informacija apie šių sričių pobūdį.

25 Savo 2017 ir 2018 m. metinėse ataskaitose pranešėme apie DEVCO GD LKL tyrimo metodikos apribojimus (taip pat žr. 30–35 dalis). Todėl rengdami 2018 ir 2019 m. patikinimo pareiškimus atlikome papildomas patikras tose srityse, kuriose tokius apribojimus buvome nustatę. Šiuo papildomu darbu buvo siekiama įvertinti šių apribojimų poveikį ir pakoregavus pritaikyti LKL tyrimo rezultatus 14-ai kitų į mūsų imtį įtrauktų operacijų (žr. 12 dalį ir ¹⁰ išnašą). Iš ankstesnių LKL tyrimų atsitiktine tvarka atrinkome 28 operacijas – vidutiniškai po dvi operacijas kiekvienam ES delegacijos vizitui. 6 langelyje pateikti šios analizės rezultatai.

6 langelis

LKL operacijose nustatytų klaidų pavyzdys

Nepakankama skyrimo procedūros patikra

Atlikdamas 2017 m. LKL tyrimą rangovas patikrino Jamaikoje vykdytą dotacijos sutartį ir pranešė, kad operacijoje klaidų nėra. Tačiau rangovas neperžiūrėjo sutarties skyrimo procedūros ir todėl nenustatė, kad trūko esminių su procedūra susijusių dokumentų (pavyzdžiui, vertinimo ataskaitų), nes jie buvo sunaikinti.

¹⁶ Bendrą kontrolės sistemą sudaro *ex ante* ir *ex post* patikros. *Ex ante* patikromis vertinamas išlaidų tinkamumas prieš sudarant sutartis ir patvirtinant išlaidas, o *ex post* patikros atliekamos po to, kai išlaidos jau patvirtintos. Pavyzdžiui, išorės auditas gali būti atliekamas *ex ante* (prieš patvirtinant mokėjimą) arba *ex post* (užbaigus projektą). Abiem atvejais gali būti susigrąžinamos paramos gavėjui išmokėtos lėšos; *ex ante* patikroje toks susigrąžinimas yra susijęs su pirmiau suteiktu išankstiniu finansavimu.

Metinė veiklos ataskaita ir kitos valdymo priemonės

26 2012–2018 m. kiekvienoje metinėje veiklos ataskaitoje (MVA) DEVCO GD pateikė išlygų dėl atspindimų operacijų tvarkingumo. 2019 m. MVA yra pirmoji, kurioje ji nepateikė jokių išlygų. Nepaisant to, DEVCO GD priėmė veiksmų planą, skirtą trūkumams, susijusiems su jo kontrolės sistemos įgyvendinimu, šalinti.

27 Praėjusiais metais pranešėme apie patenkinamą pažangą, pasiektą įgyvendinant 2017 m. veiksmų planą; iš 14 veiksmų devyni buvo užbaigti, vienas – įgyvendintas iš dalies ir keturi – tebeįgyvendinami.

28 Savo 2018 m. veiksmų plane DEVCO GD toliau didelį dėmesį skyrė anksčiau nustatytoms didelės rizikos sritims, pavyzdžiui, dotacijoms esant *tiesioginiam valdymui* arba lėšoms esant *netiesioginiam valdymui* per TO, ir pradėjo įgyvendinti dvi naujas priemones, susijusias su supaprastintu išlaidų apmokėjimu ir rezultatais grindžiamu finansavimu, kurie numatyti naujame Finansiniame reglamente. Iki 2020 m. balandžio mėn. iš 13 veiksmų šeši buvo užbaigti, keturi – įgyvendinti iš dalies, du – tebeįgyvendinami ir vienas veiksmas nebuvo įgyvendintas, bet buvo sujungtas su kitu veiksmu.

29 Savo 2019 m. veiksmų plane DEVCO GD sumažino veiksmų skaičių iki devynių. Įtrauktas vienas naujas veiksmas, kuriuo siekiama patobulinti DEVCO GD LKL tyrimui taikomą metodiką ir vadovą. Kiti aštuoni veiksmas buvo perkelti iš ankstesnių metų: du buvo pasikartojantys, o likę šeši atidėti, nustatant naujas įgyvendinimo datas. Kai kurie iš šių veiksmų laikui bėgant labai pakito ir tapo sudėtingesni. Pavyzdžiui, veiksmas, skirtas dotacijų sutarčių sąlygoms supaprastinti, išsiplėtė ir apima naujo institucinio dotacijoms skirto šablono, kuris bus naudojamas keliuose generaliniuose direktoratuose, kartu atsižvelgiant į konkrečius DEVCO GD poreikius, rengimą. Šis veiksmas taip pat apima dotacijų valdymo e. platformos diegimą šiuo metu rengiamoje naujoje išorės veiksmų IT sistemoje.

2019 m. LKL tyrimas

30 2019 m., pasitelkdamas išorės rangovą, DEVCO GD atliko aštuntąjį LKL tyrimą, kad įvertintų klaidų lygį, likusį po visų valdymo patikrų, skirtų užkirsti kelią klaidoms, jas aptikti ir ištaisyti, visoje jo atsakomybės srityje. 2019 m. LKL tyrimui DEVCO GD padidino imties dydį nuo 240 iki 480 operacijų. Tai leido pateikti atskirus klaidų lygius dėl išlaidų, finansuojamų iš ES bendrojo biudžeto, ir išlaidų, finansuojamų iš EPF, kartu

su bendru klaidų lygiu abiem atvejais. Ketvirtus metus iš eilės tyrimo metu buvo įvertinta, kad bendras LKL neviršija Komisijos nustatytos 2 % *reikšmingumo ribos*¹⁷.

31 LKL tyrimas nėra *patikinimo užduotis* arba auditas; jis grindžiamas DEVCO GD pateikta LKL metodika ir vadovu. Kaip ir ankstesniais metais, nustatėme apribojimų, kurie prisidėjo prie nepakankamo likutinio klaidų lygio įvertinimo. Ankstesnių trejų metų tyrimuose taip pat buvo trūkumų, o nustatytas LKL buvo mažesnis už reikšmingumą ribą.

32 LKL iškreipia keturi pagrindiniai veiksniai. Pirmasis veiksnys – tai viešųjų pirkimų procedūrų patikrų apribojimai, kurie gali turėti reikšmingą poveikį klaidų lygiui. LKL tyrimas nepakankamai apėmė kai kuriuos pirkimų procedūrų aspektus, tokius kaip priešastys, dėl kurių atmesti nelaimėję kandidatai, arba konkursą laimėjusių dalyvių atitiktis visiems atrankos ir sutarties sudarymo kriterijams, taip pat jį atliekant nebuvo tikrinamos kvietimo teikti pasiūlymus procedūros arba tiesioginių sutarčių sudarymo pagrindimai.

33 Antrasis veiksnys – labai mažas patikrų vietoje skaičius projekto įgyvendinimo šalyje. 2019 m. tyrime patikros vietoje buvo taikytos tik 15 iš 357¹⁸ testuotų operacijų. To nepakanka, kad būtų nustatytos dokumentuose neakivaizdžios klaidos, tokios kaip *5 langelyje* pateiktas b pavyzdys.

34 Trečiasis veiksnys – DEVCO GD LKL apskaičiavimo metodas. Pirma, jis suteikia rangovui plačią diskreciją nuspręsti, ar yra pakankamai logistinių ir teisinių priešasčių, dėl kurių nebūtų galima laiku susipažinti su operacijos dokumentais, ir todėl įvertinti klaidų lygį. Antra, šiais metais Komisija pakeitė būdą, kuriuo ji tokiais atvejais apskaičiuoja klaidų lygį, ir prie EPF likutinio klaidų lygio pridėjo 5 % rizikos priedą. Vis dėlto nėra aišku, kaip Komisija gavo 5 % rizikos priedą. Taigi šis metodas nebūtinai atspindi faktinį su tikrinama operacija susijusį likutinį klaidų lygį.

¹⁷ 2016 m. – 1,7 %; 2017 m. – 1,18 %; 2018 m. – 0,85 % ir 2019 m. – 1,13 %.

¹⁸ **30** dalyje nurodyta 480 operacijų. Tačiau kai kurių imtį sudarančių operacijų reikšmė yra didesnė nei imties intervalas, todėl galutinis imties dydis buvo 357 operacijos.

35 Galiausiai operacijos, kurias vertinant LKL tyrime visiškai arba iš dalies pasikliaujama ankstesniu kontrolės darbu, sudaro 20 % (esant visiškam pasiklovimui) ir 38 % (esant daliniam pasiklovimui). Dėl šių operacijų rangovas atlieka ribotus testus arba neatlieka jokių testų ir remiasi ankstesniu darbu, atliktu pagal DEVCO GD kontrolės sistemą. Per didelis kliovimasis ankstesniu kontrolės darbu prieštarauja LKL tyrimo tikslui, t. y. nustatyti klaidas, kurios liko nenustatytos šiomis kontrolės priemonėmis.

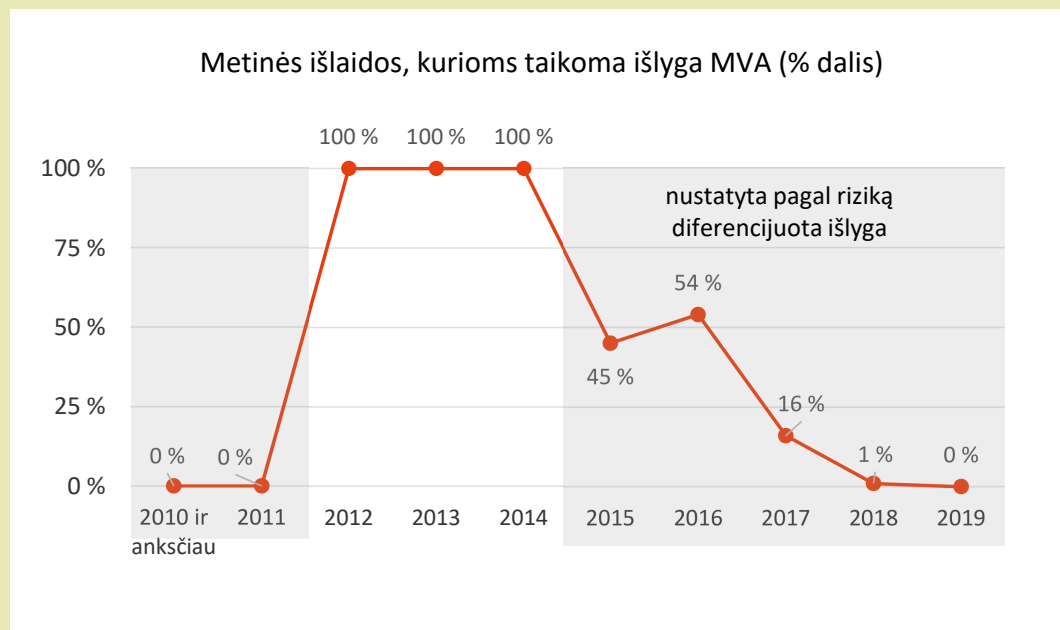
2019 m. metinės veiklos ataskaitos peržiūra

36 Generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime, pateiktame 2019 m. MVA, nėra jokių išlygų, nes dvi 2018 m. likusios išlygos buvo panaikintos, o naujų išlygų nepateikta. Prieš 2019 m. panaikindamas šias išlygas, 2017 ir 2018 m. DEVCO GD gerokai sumažino jų taikymo sritį (t. y. išlaidų, kurioms jos taikomos, dalį)¹⁹. [7 langelyje](#) parodyta 2010–2019 m. laikotarpio kiekvienų metų MVA pateiktų išlygų taikymo sritis.

¹⁹ Savo 2016 m. MVA DEVCO GD pateikė išlygas dėl dotacijų (tiek tiesioginio, tiek netiesioginio valdymo atveju), netiesioginio valdymo per TO ir plėtros agentūras, taip pat dėl programų sąmatų bendrai ir konkrečiai dėl Afrikos taikos priemonės. Iki 2018 m. išlygos buvo taikomos tik dotacijoms esant tiesioginiam valdymui (dėl lėšų, kurias DEVCO GD vardu valdo NEAR GD) ir Afrikos Sąjungos komisijos valdomoms programoms, pagal kurias vykdyta daug viešųjų pirkimų.

7 langelis

2010–2019 m. DEVCO GD MVA išlygos

Šaltinis: EAR.

37 Mūsų vertinimu, išlygų nebuvimas 2019 m. MVA, kaip ir taikymo srities sumažinimas 2017 ir 2018 m., yra nepagrįstas ir iš dalies susijęs su LKL tyrimo apribojimais.

38 Kita priežastis, kodėl nėra išlygų, yra ta, kad 2019 m. MVA Komisija pirmą kartą taikė *de minimis* taisyklę²⁰, pagal kurią išlyga nereikalinga, jeigu atskira išlaidų sritis, kuriai ji būtų taikoma, sudaro mažiau nei 5 % visų mokėjimų, o jos finansinis poveikis yra mažesnis nei 5 milijonai eurų. Todėl kai kuriais atvejais išlygos nebedaromos tada, kai jos buvo padarytos ankstesniais metais, net jei atitinkama rizika išlieka.

²⁰ *De minimis* reikšmė čia nėra tokia pati kaip valstybės pagalbos kontekste. MVA kontekste tai susiję su Komisijos organizacinio valdymo tarybos sprendimu nustatyti finansinių išlygų ribą.

39 Taip yra, pavyzdžiui, dotacijų esant netiesioginiam valdymui atveju. Klaidos, susijusios su dotacijomis ir TO bei valstybių narių agentūrų įgyvendinamais projektais, sudaro daugumą LKL tyrime nurodytų klaidų, o tai taip pat atitinka mūsų pastabą, kad šioje srityje rizika yra didesnė (žr. **20** dalį). Be to, paties DEVCO GD atliktame rizikos vertinime nustatyta, kad rizika, susijusi su dotacijomis esant netiesioginiam valdymui, yra reikšminga. Tačiau dėl *de minimis* taisyklės įvedimo DEVCO GD nepateikė jokių išlygų. Nepateikus išlygų, nepateikiamas tikras ir teisingas DEVCO GD visos atsakomybės srities rizikų vaizdas.

40 Mūsų pastabos dėl LKL tyrimo taip pat turi poveikį su rizika susijusių sumų įverčiams, nes šie įverčiai nustatyti remiantis tyrimu. DEVCO GD vertinimu, bendra rizikos veikiama suma užbaigimo metu turėtų būti 56,4 milijono eurų²¹, o bendra rizikos veikiama suma mokėjimo metu – 69,9 milijono eurų²² (1 % 2019 m. išlaidų). Jis vertina, kad iš šios sumos vėlesniais metais jam įvykdžius patikras bus atlikti 13,5 milijono eurų (19 %) vertės pataisymai²³.

41 DEVCO GD sistemingai siekia pagerinti savo duomenų, naudojamų *taisomajai gebai* apskaičiuoti, kokybę. 2019 m. jis tęsė mokymo ir informuotumo didinimo veiklą lėšų susigrąžinimo ir apskaitos duomenų kokybės srityse. Kaip ir ankstesniais metais, DEVCO GD atliko tikslines vykdomųjų raštų sumoms susigrąžinti patikras ir vėliau ES delegacijoms pateikė keletą konkrečių nurodymų, kaip ištaisyti nustatytus neatitikimus. Kalbant apie 2019 m. taisomosios gebos apskaičiavimą, mes patikrinome 40 % visos tiriamosios visumos ir savo imtyje nustatėme vieną klaidą, kuri sudaro 0,25 % taisomosios gebos.

²¹ Žr. DEVCO GD 2019 m. MVA, p. 40.

²² Tai yra atitinkamų išlaidų sumos, kuri buvo patvirtinta metų laikotarpiu, bet neatitinka sutartinių ir reglamentavimo nuostatų, galiojusių atliekant mokėjimą, geriausias konservatyvus įvertis.

²³ Žr. DEVCO GD 2019 m. MVA, p. 40.

Išvada ir rekomendacijos

Išvada

42 Bendri audito įrodymai rodo, kad 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų EPF finansinėse ataskaitose jų finansinė būklė, tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų rezultatai, pinigų srautai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, atsižvelgiant į Finansinio reglamento nuostatas ir apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles.

43 Bendri audito įrodymai rodo, kad 2019 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais:

- a) EPF pajamų operacijų nepaveikė reikšmingas klaidų lygis;
- b) EPF mokėjimų operacijos buvo paveiktos reikšmingo klaidų lygio (žr. **17–24** dalis). Remdamiesi savo operacijų testavimu, įskaitant importuotus pakoreguotus LKL rezultatus, vertiname, kad klaidų lygis sudaro 3,5 % (žr. **I priedą**).

Rekomendacijos

44 **III priede** pateikti mūsų atliktos tolesnių veiksmų peržiūros, kaip buvo įgyvendintos penkios mūsų 2016 m. metinėje ataskaitoje pateiktos rekomendacijos²⁴ (DEVCO GD visiškai įgyvendino visas penkias rekomendacijas), metu nustatyti faktai²⁵.

45 Remdamiesi šia peržiūra ir savo 2019 m. nustatytais faktais bei išvadomis, pateikiame Komisijai šias rekomendacijas:

²⁴ Šios tolesnės peržiūros metu buvo siekiama patikrinti, ar atsižvelgiant į mūsų rekomendacijas buvo įdiegtos taisomosios priemonės, o ne įvertinti jų įgyvendinimo veiksmingumą.

²⁵ Atlikdami šių metų atsižvelgimo tikrinimą, mes pasirinkome savo 2016 m. ataskaitą, kadangi, kaip įprasta, turėjo praeiti pakankamai laiko, per kurį Komisija turėjo įgyvendinti mūsų rekomendacijas.

1 rekomendacija

Toliau tobulinti LKL tyrimui taikomą metodiką ir vadovą, siekiant išspręsti klausimus, kuriuos nurodėme šioje ataskaitoje, kad tyrime pateiktas klaidų lygis taptų patikimesnis (žr. [30–35](#) dalis).

Terminas: iki 2021 m. pabaigos

2 rekomendacija

Pateikti išlygas dėl visų sričių, kuriose nustatytas aukštas rizikos lygis, neatsižvelgiant į joms tenkančią visų išlaidų dalį ir jų finansinį poveikį (žr. [38](#) ir [39](#) dalis).

Terminas: iki 2020 m. MVA paskelbimo

III skyrius. Veiksmingumas

46 Atlikdami savo auditą mes galėjome ne tik patikrinti operacijų tvarkingumą, bet ir pateikti pastabas dėl atrinktų operacijų veiksmingumo aspektų. Remdamiesi audito klausimų rinkiniu, atlikome projektų, kurie buvo užbaigti arba beveik užbaigti, patikras ir pateikėme atskiras pastabas dėl projektų, kai tai buvo susiję su mūsų bendru auditu.

47 Per mūsų patikras vietoje buvo nustatyti atvejai, kai finansavimas buvo naudojamas veiksmingai ir padėjo siekti projekto tikslų. Tačiau pažymėjome ir atvejus, kai buvo pakenkta veiksmų efektyvumui ir veiksmingumui, nes įsigytos prekės, paslaugos ar darbai nebuvo naudojami taip, kaip buvo planuota, arba nebuvo užtikrintas projektų tvarumas. Pavyzdžiai pateikti [8 langelyje](#).

8 langelis

Su veiksmingumu susijusių pastabų pavyzdžiai

a) Sėkmingai vykdomas projektas

Komisija pasirašė įgaliojimo susitarimą pastatyti atliekų tvarkymo centrą Toge. Darbai pradėti 2018 m. sausio mėn. ir iki mūsų vizito vietoje 2019 m. rugsėjo mėn. statybos darbai buvo vykdomi pagal planą. Mūsų vizitas į centrą, susitikimai su už jo veikimą atsakingos organizacijos atstovais ir kitais suinteresuotaisiais subjektais patvirtino, kad centras veikia ir atlieka numatytą funkciją, ypač poveikio aplinkai požiūriu. Taigi projektas sėkmingai padėjo pagerinti daugiau kaip pusės milijono vietos gyventojų gyvenimo sąlygas.

b) Neužtikrintas projekto tvarumas

Komisija su TO sudarė susitarimą dėl įnašo dėl projekto, kuriuo siekiama paremti profesinį mokymą Dramblio Kaulo Krante. Mūsų atlikto audito metu nustatyta, kad nebuvo užtikrintas šio projekto tvarumas. Nuo 2012 m. vyriausybės profesinėms mokykloms skirtas veiklos biudžetas sumažėjo 52 %, o studentų skaičius tuo metu padidėjo 130 %. Šio viešojo finansavimo nepakako, kad mokyklos galėtų išlaikyti savo pastatus bei įrangą ir pirkti vartojimo reikmenis.

c) Netinkama paramos gavėjų vidaus praktika

Komisija sudarė įgaliojimo susitarimą su keturiomis tos pačios šeimos TO siekiant įgyvendinti vystymo projektą Kenijoje. Atlikdami su atlyginimais susijusių punktų auditą pastebėjome, kad kai kurie darbuotojai pagal savo sutartis dirbo keliuose projektuose, tačiau visi jų atlyginimai buvo priskirti audituojamam projektui. Nebuvo nei dokumentų, kuriais šiems darbuotojams būtų pavesta dirbti projekte visą darbo dieną, nei laiko registravimo sistemos, pagal kurią būtų galima patikrinti faktinį laiką, kurį jie dirbo atlikdami kiekvieną užduotį. Tarptautinės organizacijos mums atsiuntė elektroninį laišką, kuriame patvirtino, kad tais mėnesiais, kuriuos apėmė mūsų auditas, šie asmenys dirbo tik su šiuo projektu susijusį darbą, tačiau negalėjo pateikti jokių kitų įrodymų, kad jie tam būtų skyrę visą darbo dieną. Todėl paramos gavėjų praktika buvo netinkama tam, kad būtų užtikrinta tinkama audito seka.

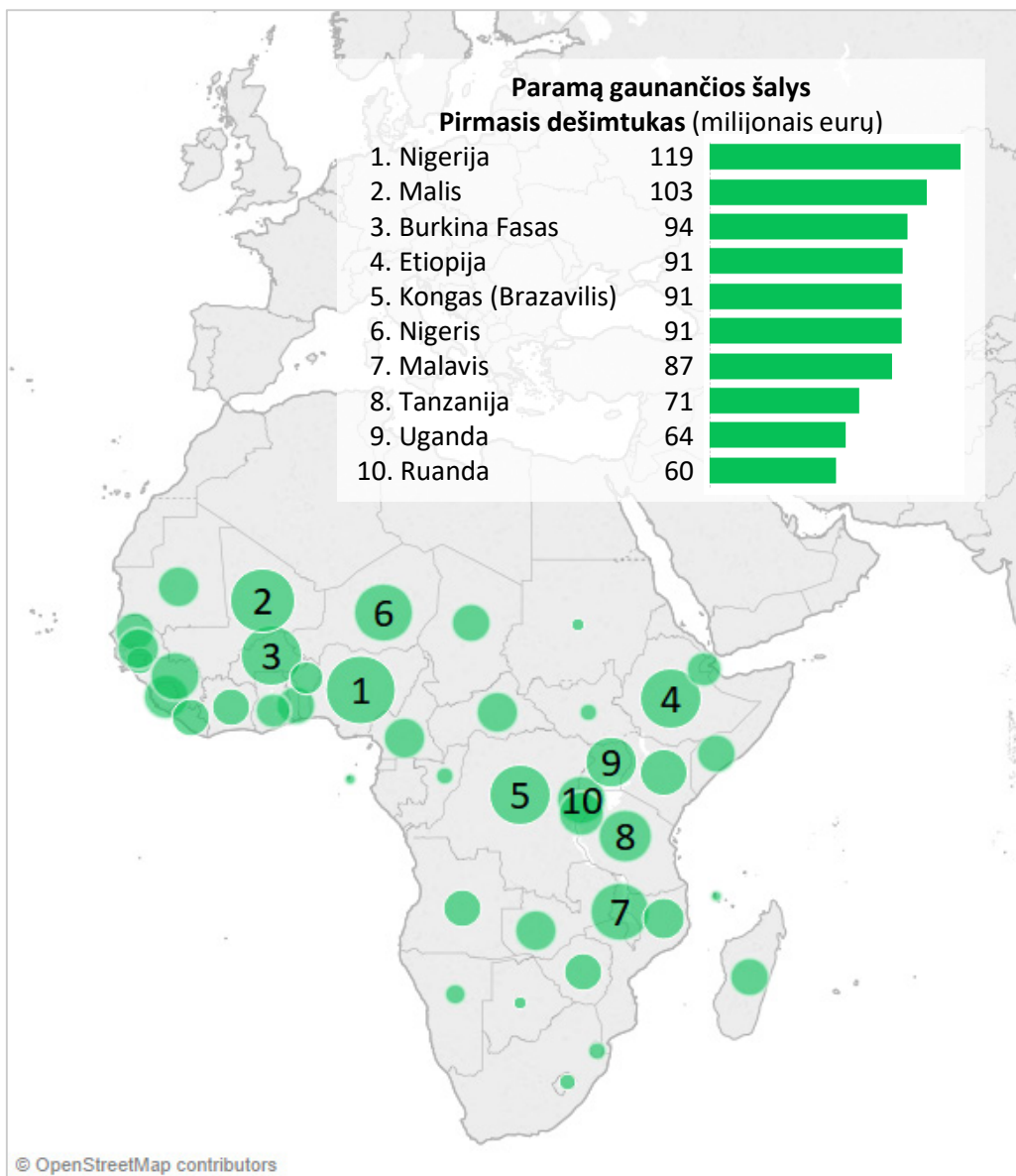
Priedai

I priedas. EPF operacijų testavimo rezultatai

	2019	2018
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų:	140	139
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	3,5 %	5,2 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	4,9 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	2,1 %	

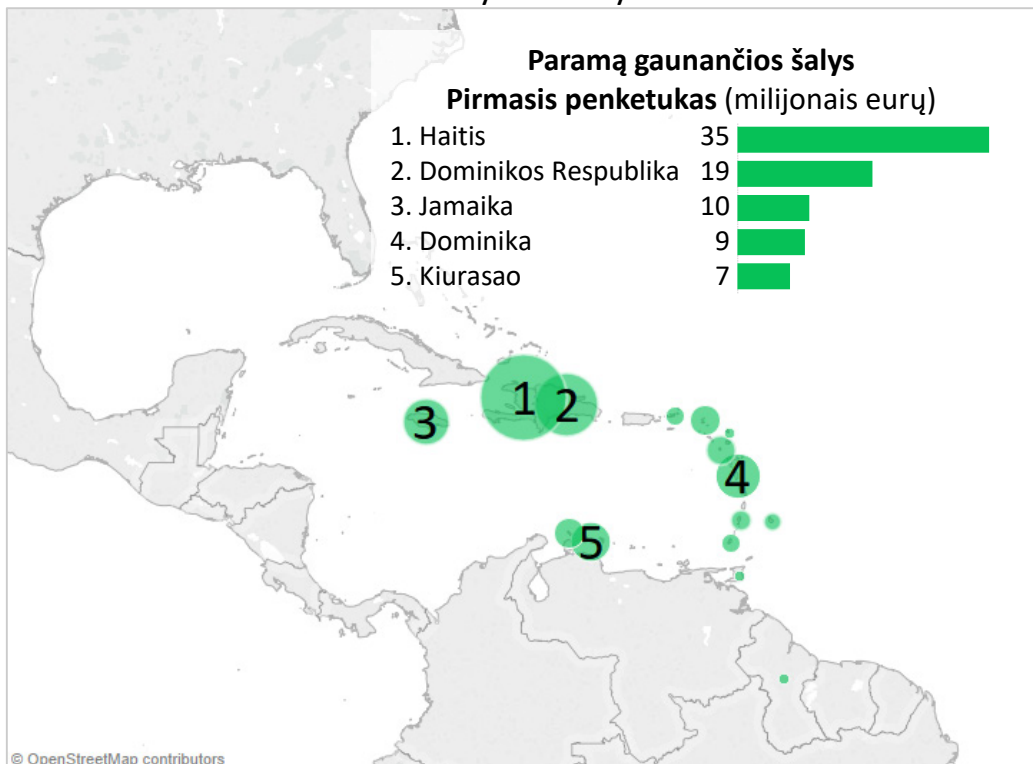
II priedas. EPF mokėjimai 2019 m. pagal pagrindinį regioną

Europos plėtros fondo mokėjimai. Afrikos valstybės

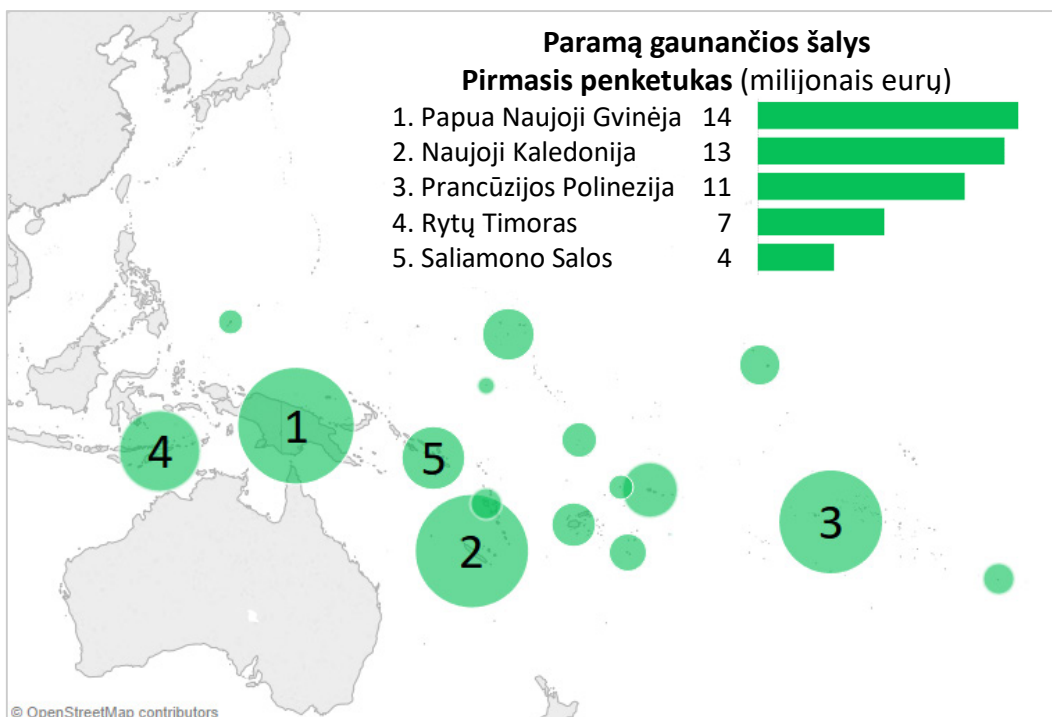

Šaltinis: Map background © OpenStreetMap dalininkai, licencijuoti pagal [Creative Commons Attribution-ShareAte 2.0](#) licenciją (CC BY-SA).

Europos plėtros fondo mokėjimai – Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybės

Šaltinis: Map background © OpenStreetMap dalininkai, licencijuoti pagal [Creative Commons Attribution-ShareAte 2.0](#) licenciją (CC BY-SA).

Šaltinis: Map background © OpenStreetMap dalininkai, licencijuoti pagal [Creative Commons Attribution-ShareAte 2.0](#) licenciją (CC BY-SA).

III priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas, skirtas Europos plėtros fondams

Metai	Europos Audito Rūmų rekomendacija	Europos Audito Rūmų atlikta padarytos pažangos analizė					
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais			
2016	Rekomenduojame Komisijai: 1 rekomendacija: sustiprinti senų atvirų nebegaliojančių EPF sutarčių stebėjimą siekiant dar labiau sumažinti jų skaičių.	x					
	2 rekomendacija: iki 2017 m. pabaigos užbaigti visų jos auditų techninių užduočių ir išlaidų patikrinimų tikslinimą.	x					
	3 rekomendacija: MVA išlygoje išplėsti jos 2017 m. veiksmų plane pateiktų veiksmų taikymo sritį apimant dotacijas ir programų sąmatas esant netiesioginiam valdymui.	x					
	4 rekomendacija: apsvarstyti galimybę sumažinti atskirų žemos rizikos paramos biudžetui operacijų LKL pagrindinių testų taikymo sritį ir perskirstyti sutaupytus išteklius siekiant padidinti su projektais susijusių operacijų pagrindinių testų skaičių.	x					
	5 rekomendacija: dar labiau pagerinti 2017 m. taisomosios gebos apskaičiavimą šalinant šioje metinėje ataskaitoje nustatytus trūkumus.	x					

**Europos Komisijos atsakymai dėl
metinės iš 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo
Europos plėtros fondų finansuojamos
veiklos 2019 finansinių metų ataskaitos**

GALUTINIAI KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ 2019 M. METINĖS ATASKAITOS

„METINĖ IŠ 8-OJO, 9-OJO, 10-OJO IR 11-OJO EUROPOS PLĖTROS FONDŲ FINANSUOJAMOS VEIKLOS ATASKAITA“ PASTABAS

II SKYRIUS. AUDITO RŪMŲ PATIKINIMO PAREIŠKIMAS DĖL EPF

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

Išlaidos

17. Komisija pažymi, kad didžiausia klaidų dalis susijusi su nepatirtomis išlaidomis. Kaip matyti iš ankstesnių duomenų, didžioji šių išlaidų dalis gali būti patirta vėliau ir joms gali būti taikomos nuodugnios kontrolės priemonės, o tai reiškia, kad šios klaidos greičiausiai bus ištaisytos.

1 langelis. Kiekybiškai įvertinamų klaidų pavyzdžiai

c) Nors Komisija sutinka, kad **pirkimo sutartis skirta** nesilaikant skelbimo apie pirkimą, ji mano, kad konkursas buvo vykdomas pagal projekto poreikius, atsižvelgiant į ekonominius ir saugumo aspektus Kongo Demokratinės Respublikos regione, nukentėjusiame nuo ginkluotųjų konfliktų ir Ebolos viruso protrūkių.

19. Komisija paaiškina, kad dėl **leidimo** Audito Rūmų auditoriams **patekti** į šalį, taip pat į **vietas ir patalpas**, kuriose vykdomos ES finansuojamos operacijos, **suteikimo** Burundžiui taikomi atitinkamuose finansavimo susitarimuose ir Kotonu susitarime nustatyti įpareigojimai. Komisijos Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuras (PMO), kuris yra už vizas atsakinga Komisijos tarnyba, ėmėsi visų reikiamų priemonių, kad vizos būtų išduotos laiku. Tačiau Komisijos pastangos buvo nesėkmingos, daugiausia dėl labai sudėtingos politinės padėties. Iš tiesų, remiantis Tarybos sprendimu, ES ir Burundžio konsultacijos pagal Kotonu susitarimo 96 straipsnį yra užbaigtos.

METINĖ VEIKLOS ATASKAITA IR KITOS VALDYMO PRIEMONĖS

2019 m. LKL tyrimas

31. **LKL tyrimas – tai viena iš keleto patikinimo gavimo proceso priemonių.** Trūkumai, dėl kurių Audito Rūmai pateikė pastabų, Komisijai gerai žinomi ir Komisija į juos atsižvelgia, vertindama valdymo sistemos stiprybes ir silpnybes. Kartu visi šie elementai padeda užtikrinti, kad DEVCO GD metinėje veiklos ataskaitoje pateikta valdymo informacija būtų teisinga ir objektyvi.

32. Kalbant apie LKL tyrimą, viešųjų pirkimų testavimo tvarkaraščiai yra gerai parengti ir apima konkrečius testus, susijusius su pareiškėjų atmetimu, atitiktimi atrankos ir sutarties skyrimo kriterijams ir, atitinkamais atvejais, tiesioginiu sutarčių skyrimu rangovams.

33. Tuo metu, kai 2010 m. **buvo rengiama LKL metodika**, buvo priimtas sprendimas dėl vizitų duomenims vietoje rinkti skaičiaus (devyni vizitai), apsvarsčius tiek vieno metodo, pagal kurį patikra atliekama tik vietoje, tiek kito metodo, pagal kurį patikra atliekama tik nuotoliniu būdu, ekonominę naudą. Kalbant apie 2019 m. LKL tyrimą, siekiant veiksmingumo ir ekonominės naudos vizitai duomenims vietoje rinkti apėmė daugiau nei vienos operacijos tikrinimą – vietoje buvo patikrintos daugiau kaip 25 operacijos. Šis skaičius viršijo metodikoje nustatytą vizitų skaičių (devyni).

34. Komisija norėtų paaiškinti, kad iš 357 operacijų buvo įvertintos tik trys.

Reaguodamas į ankstesnes pastabas dėl didelės auditoriaus veiksmų laisvės „įvertinti“ operaciją, DEVCO GD į savo 2019 m. metodiką įtraukė **rizikos priedo metodą**, kaip objektyvų klaidų vertinimo pagrindą. Šis metodas apima 5 proc. priedą, kuris yra pridedamas prie vidutinio EPF arba biudžeto klaidų lygio.

LKL vadove išsamiai aprašyti riboti būdai, kuriais rangovas turėtų veikti tais atvejais, kai yra konkreti teisinė ar logistinė priežastis, dėl kurios negalima patikrinti dokumentų.

35. **LKL metodikoje** ir vadove nurodyta, kad **patikra ir pasikliovimas ankstesniu kontrolės darbu** yra tyrimo dalis. Iš tiesų, kuriant ir tobulinant LKL metodiką pasiekiami tinkama sąnaudų ir naudos pusiausvyra, todėl atsiranda praktinių privalumų. Metodikoje pateikiamas požiūris į pasikliovimą, kurio pagrindą sudaro sąnaudų ir naudos aspektai, pagrindimas.

LKL rangovas išsamiai išnagrinėjo visus veiksmus, kurių imtasi reaguojant į šias kontrolės priemones, pavyzdžiui, mokėjimų ir susigrąžinimų pakeitimus dėl aritmetinio ir teisinio tikslumo. Jis taip pat išnagrinėjo Komisijos viešųjų pirkimų procedūras.

Yra keletas operacijų, kurias atliekant buvo visiškai pasikliauta ankstesniu kontrolės darbu ir kuriose nustatyta klaidų, apie kurias buvo pranešta, pavyzdžių.

2019 m. metinės veiklos ataskaitos peržiūra

36. Rengiant 2017 m. MVA ir 2019 m. MVA buvo vadovaujama ta pačia **metodika, pagal kurią nustatoma**, ar dėl klaidų lygio turėtų būti daromos **išlygos**. Tai, kad 2018 m. MVA išlygos buvo taikomos mažesniai išlaidų sričių skaičiui, o 2019 m. MVA išlygų nebuvo, nereiškia, kad buvo sumažinta taikymo sritis – tai lemia griežtas šios metodikos taikymas.

37. **LKL tyrimas – tai viena iš keleto patikinimo gavimo proceso priemonių.** Trūkumai, dėl kurių Audito Rūmai pateikė pastabų, Komisijai gerai žinomi ir Komisija į juos atsižvelgia, vertindama valdymo sistemos stiprybes ir silpnybes. Kartu visi šie elementai padeda užtikrinti, kad DEVCO GD metinėje veiklos ataskaitoje pateikta valdymo informacija būtų teisinga ir objektyvi.

38. Nustatyta **de minimis taisyklė**, pagal kurią generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose (MVA) **pateikiamos išlygos**. Šios taisyklės tikslas – daugiausia dėmesio skirti tik svarbioms išlygoms, kartu išlaikant valdymo ataskaitų skaidrumą.

Išlygos, susijusios su atvejais, kai likutinis klaidų lygis viršija 2 proc. reikšmingumo ribą, nelaikomos esminėmis segmentams, kurie sudaro mažiau nei 5 proc. visų padalinio mokėjimų ir kurių finansinis poveikis yra mažesnis nei 5 mln. EUR. Todėl **kiekybinės išlygos, kurios neviršija abiejų ribų, nereikalingos**. Tai ypač pasakytina apie ankstesnes programas, bet taikytina ne tik joms.

Nepaisant to, ir toliau užtikrinamas **visiškas vadovybės ataskaitų skaidrumas** (kadangi atvejai, kuriems buvo taikoma ši taisyklė, yra tinkamai nurodyti MVA), o net ir šis reikšmingas išlygų skaičiaus sumažėjimas nuo 2018 iki 2019 m. turi tik labai nedidelį finansinį poveikį. Iš tiesų, kadangi tai daugiausia susiję su ankstesnėmis programomis, kurios yra palaipsniui nutraukiamos, bendras 17-os išlygų, panaikintų taikant šią taisyklę, finansinis poveikis būtų buvęs lygus 15,2 mln. EUR arba 1,4 proc. bendro visų 2019 m. taikytų išlygų finansinio poveikio.

39. DEVCO GD skirtų išlygų nebuvimą lėmė tai, kad, įgyvendinant visas Komisijos centrinių tarnybų gaires ir nurodymus, buvo atlikta išsami visų patikinimo aspektų peržiūra.

Atvejai, kuriems taikyta *de minimis* taisyklė, yra tinkamai nurodyti MVA ir, kaip ir visi kiti trūkumai, yra atidžiai stebimi.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

1 rekomendacija

Komisija pritaria 1 rekomendacijai.

Komisija išnagrinės galimybes patobulinti metodiką visapusiškai atsižvelgdama į numatomas sąnaudas ir naudą ir nekeisdama LKL tyrimo pobūdžio.

2 rekomendacija

Komisija nepitaria 2 rekomendacijai.

Nuo 2019 finansinių metų taikoma *de minimis* taisyklė, pagal kurią generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose (MVA) pateikiamos išlygos. Šios taisyklės tikslas – daugiausia dėmesio skirti tik svarbioms išlygoms, kartu išlaikant valdymo ataskaitų skaidrumą.

Nepaisant to, ir toliau užtikrinamas visiškas valdymo ataskaitų skaidrumas (nes atvejai, kuriems buvo taikoma ši taisyklė, yra tinkamai nurodyti MVA). Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 38 dalies pastabas.

III SKYRIUS. VEIKSMINGUMAS

8 langelis. Su veiksmingumu susijusių pastabų pavyzdžiai

Neužtikrintas projekto tvarumas

Šis klausimas buvo iškeltas per paskutinius du politinius dialogus.

AUTORIŲ TEISĖS

© Europos Sąjunga, 2020 m.

Europos Audito Rūmų (EAR) pakartotinio naudojimo politika įgyvendinama pagal [Europos Audito Rūmų sprendimą Nr. 6–2019](#) dėl atvirųjų duomenų politikos ir pakartotinio dokumentų naudojimo.

Jeigu nenurodyta kitaip (pavyzdžiui, atskiruose pranešimuose dėl autorių teisių), ES priklausantis EAR turinys yra licencijuojamas pagal [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#) licenciją. Tai reiškia, kad pakartotinis naudojimas yra leidžiamas, jeigu tai tinkamai pažymima ir nurodomi padaryti pakeitimai. Pakartotinai naudojantis subjektas negali iškreipti pirminės dokumentų prasmės ar minties. EAR nėra atsakingi už bet kokius pakartotinio naudojimo padarinius.

Jūs privalote išsiaiškinti papildomas teises, jeigu tam tikrame turinyje vaizduojami privatūs asmenys, kurių tapatybę galima nustatyti, pavyzdžiui, EAR darbuotojų nuotraukose, arba jame pateikti trečiųjų asmenų kūriniai. Kai gaunamas leidimas, juo panaikinamas pirmiau minėtas bendrasis leidimas ir jame aiškiai nurodomi naudojimo apribojimai.

Siekiant naudoti ar atgaminti turinį, kuris nepriklauso ES, gali reikėti prašyti leidimo tiesiogiai iš autorių teisių turėtojų.

5 skyrius – [5.2 priedas](#), 8 skyrius – [8.1 priedas](#), EPF – [II priedas](#):

Map background © OpenStreetMap dalininkai, licencijuoti pagal [Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 licenciją \(CC BY-SA\)](#).

6 skyrius – [6.3 langelis](#):

Piktogramas sukūrė *Pixel perfect* iš <https://flaticon.com>.

Programinei įrangai ar dokumentams, kuriems taikomos pramoninės nuosavybės teisės, pavyzdžiui, patentams, prekių ženklams, registruotiems dizainams, logotipams ir pavadinimams, EAR pakartotinio naudojimo politika netaikoma ir leidimai dėl jų jums nesuteikiami.

Europos Sąjungos institucijų europa.eu domeno svetainėse pateikiamos nuorodos į trečiųjų asmenų svetaines. EAR jų nekontroliuoja, todėl raginame peržiūrėti jose pateiktas privatumo ir autorių teisių politikas.

Europos Audito Rūmų logotipo naudojimas

Europos Audito Rūmų logotipas negali būti naudojamas be išankstinio Europos Audito Rūmų sutikimo.

Europos Audito Rūmai auditavo ES biudžeto pajamas ir išlaidas ir teikia nuomonę dėl metinių finansinių ataskaitų patikimumo bei pajamų ir išlaidų operacijų atitikties galiojančioms taisyklėms ir teisės aktams.

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Europos Sąjungos
leidinių biuras